

THẾ GIỚI MỖI

TẠP CHÍ CỦA
BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO

659

***Nguồn lợi từ
cây dừa nước***

Đi tìm mộ nhà văn Nam Cao

Giám đốc Sở GD-ĐT Đồng Tháp
Nguyễn Hoàng Nhi

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO ĐỒNG THÁP

BA NĂM SAU VIỆC ĐỔI MỚI CHƯƠNG TRÌNH GIÁO DỤC PHỔ THÔNG VÀ THAY SÁCH GIÁO KHOA BẬC TIỂU HỌC

Từ năm học 2002-2003, quán triệt Nghị quyết 40/2000/QH10 của Quốc hội và Chỉ thị 14/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ về việc đổi mới chương trình giáo dục phổ thông và thay sách giáo khoa, Sở Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT) Đồng Tháp đã chỉ đạo đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục các cấp chủ động lập kế hoạch và thực hiện thực tốt công tác thay sách giáo khoa hàng năm. Bên cạnh đó, Sở còn chỉ đạo trực tiếp việc xây dựng, chuẩn bị cơ sở vật chất thật tốt, quan tâm giúp đỡ các em học sinh nghèo, khó khăn. Sở GD-ĐT Đồng Tháp đã phổ biến chủ trương đổi mới đến từng phụ huynh học sinh để các phụ huynh thấu hiểu, từ đó giúp con em mình học tốt hơn. Tiếp đó, Sở tổ chức tập huấn giúp cho giáo viên nắm vững hơn tinh thần của bộ sách giáo khoa mới cũng như phương pháp giảng dạy mới, giúp học sinh hiểu bài một cách sinh động hơn. Cố gắng hết mức để đáp ứng đủ tư liệu, trang thiết bị giảng dạy cho tất cả các điểm trường, Sở GD-ĐT Đồng Tháp đã nỗ lực vượt qua những khó khăn còn chất chồng phía trước như cơ sở vật chất chưa phù hợp với tiến độ thay đổi của chương trình, việc cách biệt trình độ của học sinh ở các điểm trường, nhất là các trường vùng sát biên giới, vùng sâu...

Theo Chỉ thị 40-CT/TW và Kế hoạch số 29/KH-UB, Sở GD-ĐT Đồng Tháp đã tổ chức thực hiện việc xây dựng và nâng

cao chất lượng đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục, hàng năm Sở đều phối hợp với Trường Đại học Sư phạm Đồng Tháp tổ chức các lớp tập huấn, bồi dưỡng chuyên đề, hội giảng... cho giáo viên các cấp lớp, tìm kiếm các đơn vị tài trợ học bổng cho học sinh nghèo hiếu học; tổ chức thanh tra chặt chẽ. Sở còn chú trọng tu bổ, thay đổi các thiết bị dạy học không còn phù hợp, kinh phí hàng năm cho việc này lên tới 5-6 tỉ đồng.

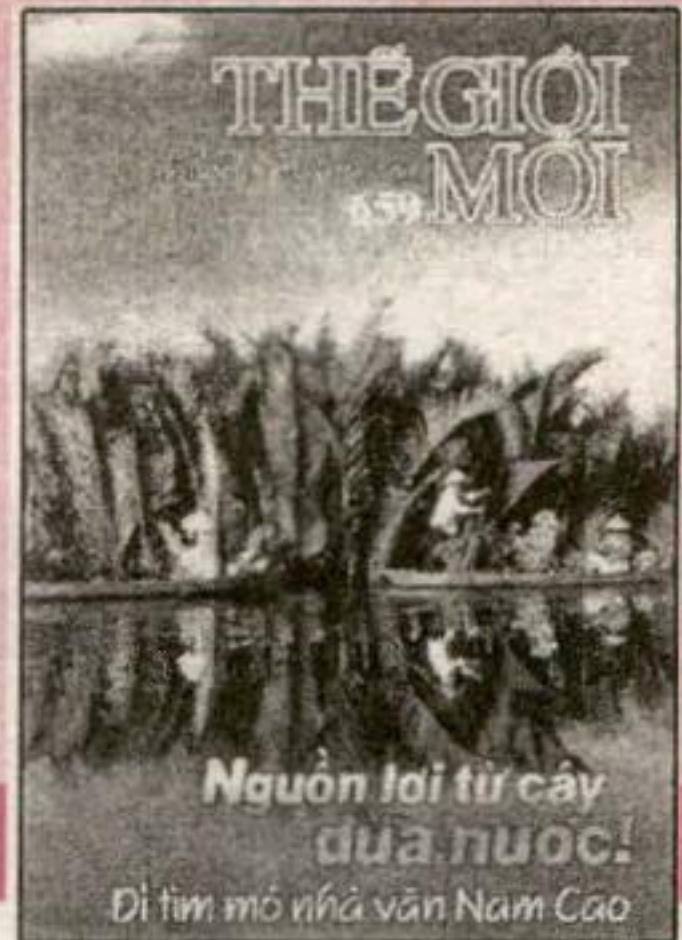
Việc chuẩn bị và đầu tư tốt đã cho ra những mùa quả ngọt. Giáo viên ở Đồng Tháp hiện nay càng lúc càng thuần thục và có nhiều sáng tạo trong việc sử dụng thiết bị dạy học mới, tư duy học sinh phát triển khá rõ nét, chứng tỏ các em tiếp thu tốt những điều được giảng dạy và hứng thú với phương pháp giảng dạy mới. Sau ba năm, thống kê cho thấy ở các lớp học hai buổi/ngày, số học sinh đạt loại giỏi ít khi dưới 50%, đặc biệt tại thị xã Sa Đéc và các huyện Thanh Bình, Lai Vung... số lượng học sinh đạt loại giỏi lên đến hơn 80%. Tại các lớp học một buổi, số lượng học sinh đạt loại giỏi cũng phần nhiều xấp xỉ 50% và hầu như không có học sinh yếu kém.

Nhân ngày Nhà giáo Việt Nam 20-11-2005 sắp đến, xin chúc Sở GD-ĐT Đồng Tháp cùng các thầy cô giáo có thêm thật nhiều sức khỏe và thắng lợi trong sự nghiệp trồng người.

THẾ GIỚI MỖI

TẠP CHÍ TRI THỨC TỔNG HỢP RA HÀNG TUẦN

SỐ 659 - Thứ hai 31.10.2005

■ Thế giới đối phó với dịch cúm gia cầm

LÊ NGUYỄN 3

■ Đào tạo từ xa - lối mở học hành
cho nhiều người ĐÀO QUỐC TOÀN 8

■ Phương án dự kiến cho 4 vấn đề “nóng”
của giáo dục LÂM PHÚC TRƯỜNG 13

■ Học tập tại Vương quốc Anh P.V 16

■ Chiến tranh khí tượng -
chuyện thật hay giả? BÁ DUY 20

■ Thuế thu nhập cá nhân
ở một số nước QUỐC LONG 24

■ Buôn lậu đe dọa
nền kinh tế thế giới NGỌC NHÀN 28

■ Du lịch “vui vẻ” ở Sénégal VĂN HÒA 32

■ Nô lệ trẻ em thời hiện đại DUY ANH 36

■ Trở về từ cái chết trắng ÁNH NGUYỆT 40

■ Tìm hiểu kinh đô Thăng Long qua
Hồng Đức bản đồ PHAN DUY KHA 45

■ Loài mối sẽ cứu
hành tinh chúng ta? PHAN TRỌNG HÙNG 50

■ Nguồn lợi từ
cây dừa nước HOÀNG XUÂN PHƯƠNG 57

- Đề phòng biến chứng của thủy đậu NGUYỄN THỊ THẢO 60
- Nghệ nhân Sáu Thơ và nỗi lo nghề nghiệp VÕ THU HƯƠNG 67
- Ấn tượng Hàn Quốc VŨ DIỆU LY 70
- Phim hoạt hình *Hãy đợi đấy* tái xuất giang hồ PHẠM BÁ THỦY 74
- Giới tính mập mờ ĐÀO XUÂN DŨNG 78
- Hưởng ứng cuộc thi *Viết truyện ngắn về nhà giáo Việt Nam trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc*
Truyện dự thi: *Giấy rách giữ lề* 84
- Nghề săn tìm người mẫu HÀ VĂN 92
- Bên lề sân bóng THẾ AN 96
- 10 kỷ lục về môi trường KHẮC NAM 99
- Đi tìm mộ nhà văn Nam Cao TRẦN THỊ HỒNG 101
- Bìa 1: Sông nước miền Nam. Ảnh: Trần Thắng
- Bìa 4: Người mẫu N.Vodianova

- Tổng biên tập: ĐỖ QUỐC ANH
- Phó Tổng biên tập: VŨ TRỌNG THANH
- Thư ký tòa soạn: PHẠM BÁ THỦY
- Trình bày: KIM LAN

- Hội đồng Biên tập:
GS.TSKH hóa học CHÂU DIỆU ÁI,
GS.TSKH toán học NGUYỄN CANG,
GS. Viện sĩ sinh học VŨ TUYẾN
HOÀNG, GS.TSKH triết học NGUYỄN
DUY QUÝ, Nhà báo TRẦN ĐỨC TAM,
Nhà báo HỮU THỌ, GS.TSKH văn học
LÊ NGỌC TRÀ, GS.TSKH vật lý
NGUYỄN CHUNG TÚ

- Trụ sở: 322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh. ĐT: 8399050 - 8399055. Fax: (08) 8399053. Email: thegioimoi@hcm.vnn.vn
- Phòng liên lạc phía Bắc: 104 Bùi Thị Xuân, Q. Hai Bà Trưng, Hà Nội. ĐT-Fax: (04) 9784586.
- Giấy phép xuất bản số 241/GP của Bộ Văn hóa - Thông tin cấp ngày 8-5-2001. ISSN 0868-3433.
- Thiết kế, dàn trang tại Phòng Kỹ thuật vi tính tạp chí Thế Giới Mới.
- Chế bản tại ITAXA và nhà in Trần Phú.
- In tại nhà in ITAXA và nhà in báo Nhân Dân TP. Hồ Chí Minh.

VẤN ĐỀ - SỰ KIỆN

- ▶ Cảm cúm là thứ bệnh ai cũng phải nhiều lần trải qua trong đời và hầu như chẳng mấy ai tử vong với căn bệnh thông thường ấy. Song với dịch cúm lại là chuyện khác. Đó là một trong những thảm họa tồi tệ nhất trong lịch sử con người, bằng chứng là trận dịch cúm Tây Ban Nha đã sát hại mấy mươi triệu sinh mạng vào những năm 1918-1919. Chính vì thế mà trong những ngày vừa qua, Tổ chức Y tế thế giới (WHO) đã lên tiếng cảnh báo rằng dịch cúm gia cầm đang bộc phát tại nhiều nơi trên thế giới, nếu không được ngăn chặn kịp thời có thể gây tổn thất đến 150 triệu người. Cả thế giới đang vào cuộc trong một thế trận ngày càng trở nên phức tạp.

Thế giới đối phó với

DỊCH CÚM GIA CẦM

LÊ NGUYỄN

Bệnh cúm qua các thời điểm lịch sử

Virus bệnh cúm có nguồn gốc xuất phát từ loài vật và lây nhiễm cho con người từ 2.000 năm trước Công nguyên. Ông tổ y học phương Tây là Hippocrates từng mô tả một trận dịch với những triệu chứng “giống với bệnh cúm” xảy ra vào năm 412 trước Công nguyên.

Năm 1878, bệnh cúm gia cầm bùng phát tại Ý và sang thế kỷ 20, có ba trận dịch cúm đã gây ra những thiệt hại nghiêm trọng. Năm 1918-1919, trận dịch cúm Tây Ban Nha với virus H1N1 đã sát hại từ 20 đến 50 triệu người trên toàn thế giới; riêng tại Mỹ, có 500.000 người chết. Nhiều người tử vong chỉ mấy ngày sau khi nhiễm bệnh, gần phân nửa số nạn nhân là những người trẻ tuổi và khỏe mạnh. Về sau, người ta tìm ra con

đường lây nhiễm virus từ môi trường xâm nhập vào các loài gia cầm và từ loài này sang các loài có vú, thường là lợn, rồi từ loài có vú truyền sang người.

Năm 1957-1958, dịch cúm châu Á với virus H2N2 khởi phát tại Trung Quốc vào cuối tháng 2-1957 rồi nhanh chóng lan sang Mỹ vào tháng 6-1957, gây ra cái chết cho 70.000 người.

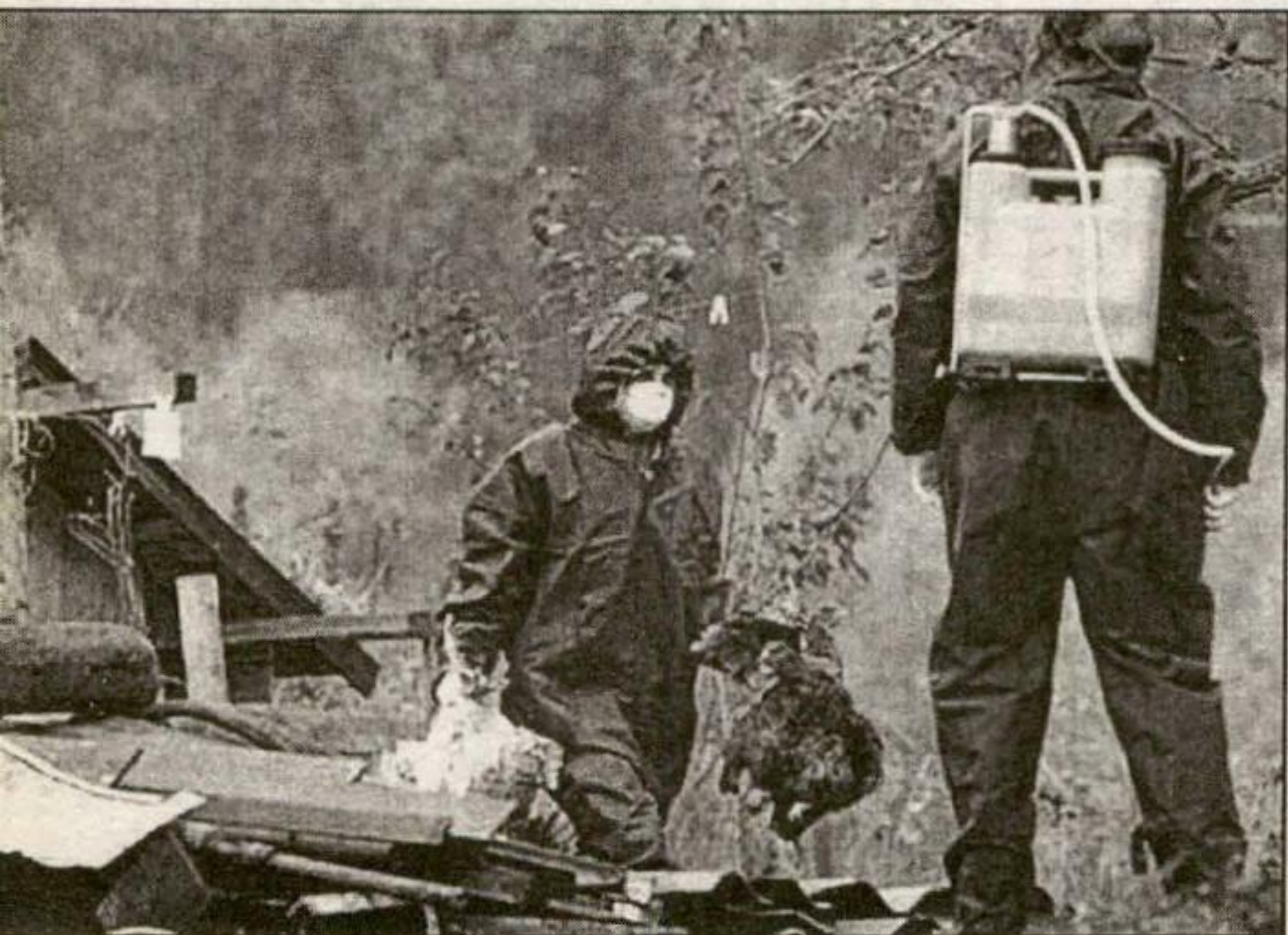
Năm 1968-1969, trận dịch cúm Hong Kong với virus H3N2 được phát hiện vào đầu năm 1968, lan đến Mỹ cuối năm 1968 và gây ra cái chết cho gần 34.000 người.

Bước sang thế kỷ 21, vào thời điểm cuối năm 2003, đầu năm 2004, dịch cúm H5N1 bùng phát trong gia cầm nuôi tại 8 quốc gia châu Á là Campuchia, Trung Quốc, Indonesia, Nhật Bản, Lào, Hàn Quốc, Thái Lan và Việt Nam. Đến

tháng 3-2004, bệnh dịch đã bị kiểm chế, song đến cuối tháng 6, dịch quay trở lại, âm ỉ cho đến tháng 5-2005 và trong những ngày vừa qua đã trở thành nguy cơ toàn cầu.

Đường đi của dịch cúm gia cầm

Về mặt y học, các nhà nghiên cứu đề cập đến hai dạng bệnh cúm chính: thứ nhất là bệnh cúm type A

Tiêu hủy gia cầm nhiễm bệnh

lây nhiễm ở nhiều loài sinh vật trừ con người, chủ yếu ở các loài chim, ngỗng, ngựa, cá voi, hải cẩu... Bệnh cúm thứ hai với virus type B chỉ xuất hiện ở người, ít gây ra tình trạng tử vong hơn bệnh cúm type A, tuy nhiên có thể lan truyền từ một khu vực địa lý nhỏ hẹp sang một vùng khác rộng lớn hơn.

Dịch cúm gia cầm mà chúng ta đang đối phó là một dạng phụ của virus bệnh cúm type A có tên H5N1, xuất hiện chủ yếu trong loài chim. Những con chim hoang dã mang mầm bệnh trong bộ máy tiêu hóa, phát tán virus H5N1 ra môi trường qua nước dãi, chất dịch tiết ra từ mũi, nhất là phân của chúng và lây nhiễm sang các loại gia cầm nuôi trong gia đình như gà, vịt, bồ câu... Thông thường virus H5N1 không lây nhiễm từ chim hoang dã sang người, song khi gia cầm nuôi nhốt trong nhà bị lây nhiễm thì nguy cơ lây nhiễm sang người là điều có thể xảy ra, do chủ vật nuôi chăm sóc, giết mổ, ăn thịt gia cầm bệnh. Những trường hợp đầu tiên nhiễm bệnh cúm gia cầm ở người được ghi nhận vào năm 1997 tại Hong Kong. Kể từ đó, hình thức lây nhiễm này được theo dõi một cách đáng lo ngại với tỉ lệ tử vong lên đến 50% số người nhiễm bệnh.

Trong những cuộc nghiên cứu đầu tiên về dịch cúm gia cầm, các nhà khoa học không xác lập được mối quan hệ giữa virus H5N1 hiện nay với virus bệnh cúm Tây Ban Nha đã làm chết hàng chục triệu người vào năm 1918. Tuy nhiên,

những phát hiện gần đây đã khiến cho tình hình thêm phần phức tạp. Sau khi tái lập mã di truyền của virus cúm H1N1 (năm 1918), các nhà khoa học nhận thấy chúng cũng xuất phát từ loài chim và cũng có cấu trúc di truyền như virus H5N1 hiện nay. Cả hai dòng virus này đều có khả năng lây nhiễm trực tiếp từ một loài vật sang con người mà không cần kết hợp với một dòng virus bệnh cúm nào khác đã thích nghi với người. Nếu phát hiện này được xác định bằng những kiểm chứng tiếp theo thì nguy cơ một đại dịch toàn cầu là điều khả dĩ và khi đó, không thể biết được sự tổn thất về nhân mạng sẽ lên đến mức nào. Trong khi đó, những dấu hiệu của sự lây lan từ khu vực khởi phát là vùng Đông Á và Đông Nam Á sang phần còn lại của thế giới đang ngày càng sáng tỏ...

Khi đại dịch mang bộ mặt toàn cầu

Trong thời gian ngắn ngủi vừa qua, virus H5N1 đã không còn ở yên trong phạm vi địa bàn của chúng nữa. Chúng đã lan ra đến tận trời Tây và đất nước châu Âu đầu tiên ghi nhận được sự hiện diện của tác nhân gây bệnh này là Hy Lạp. Tại Rumani, một số con thiên nga có dấu hiệu nhiễm cúm gia cầm trong khu vực châu thổ sông Danube, nơi mà các nhà khoa học vừa tìm thấy nhiều con chim đang mang trong mình virus H5N1. Vào thời điểm cuối tháng 10-2005, chưa có sự bùng phát dịch bệnh tại châu Âu, song những biểu hiện đó đủ để Ủy ban châu Âu (EC) lên tiếng báo

động và ra lệnh khảo nghiệm khẩn cấp số chim bị chết vừa tìm thấy tại Croatia và Bulgaria, đồng thời cấm nhập khẩu chim và gia cầm từ những nước trên vào phần còn lại của Liên minh châu Âu (EU).

Theo nhận định của các nhà khoa học, tuy dòng virus H5N1 chưa có dấu hiệu xâm nhập trực tiếp từ các loài chim di trú vào cơ thể người, song không có gì đảm bảo là chúng không biến dị để làm được điều này và khi đó nguy cơ dịch cúm toàn cầu là điều không thể đảo ngược.

Động thái đầu tiên mà các nước EU và ngoài EU áp dụng là huy động và tích trữ một lượng lớn các loại thuốc tỏ ra hữu hiệu trong việc đối phó với virus H5N1. Tại vùng châu thổ sông Danube, hàng chục ngàn người Rumani đã được tiêm chủng vaccine ngừa bệnh cúm (nói chung). Nhà cầm quyền cũng đồng thời tiêu diệt hàng ngàn con chim ở khu vực trên. Chính phủ Anh cũng tỏ ra nhanh nhạy, từ tháng 3-2005, đã có kế hoạch dự trữ 14,6 triệu liều thuốc chống cúm Tamiflu, dược phẩm được đánh giá là công hiệu nhất trong việc chống lại virus H5N1. Từ cuối tháng 10, Anh bắt đầu huy động lực lượng canh sát để bảo vệ các kho thuốc này. Riêng Hà Lan, một trong những nước xuất khẩu thịt lớn nhất thế giới, sau khi được tin từ chính quyền nước Nga là có một dòng virus cúm gia cầm đang di chuyển về hướng Tây theo chân các loài chim thiên di, đã tiêu hủy một

phần tư số gia cầm đang nuôi và đề ra nhiều biện pháp nghiêm ngặt trong việc chăn nuôi và giết mổ gia cầm. Tháng 8 vừa qua, chính phủ Pháp đặt mua khoảng 200 triệu mặt nạ bảo vệ và một lượng thuốc trị cúm đủ dùng cho cư dân trong nước...

Những biện pháp trên phù hợp với tình hình và khả năng đối phó của từng nước châu Âu, song vấn đề là phải có một chiến lược chung cho toàn khu vực hoặc trong phạm vi toàn cầu. Ngay sau việc phát hiện virus H5N1 tại Hy Lạp, bộ trưởng ngoại giao các nước EU đã gặp nhau, bàn bạc và ra tuyên bố kêu gọi sự hợp tác quốc tế trong việc ngăn chặn dịch bệnh. Người phụ trách về y tế của tổ chức này là Markos Kyprianou nhấn mạnh rằng sự hiện diện của virus cúm gia cầm tại châu Âu không có nghĩa là sẽ xảy ra dịch cúm ở người. Về phần mình, trong một buổi họp báo tổ chức tại Geneva (Thụy Sĩ), người phát ngôn của WHO là Dick Thompson dự báo rằng nếu đại dịch cúm toàn cầu nổ ra, số người chết sẽ vào khoảng 2 đến 7,4 triệu người. Điều này còn tùy thuộc vào việc dịch bệnh khởi phát ở đâu, được phát hiện nhanh hay chậm và cách thức đối phó của từng quốc gia. Tuy nhiên, WHO có nỗi lo ngại riêng: WHO muốn các chính phủ dự trữ đủ lượng thuốc Tamiflu để kịp thời ứng phó với tình thế, song lại sợ công chúng phương Tây đua nhau mua thuốc tích trữ tại nhà, gây bất ổn cho kế hoạch phòng chống

chung. Mặt khác, cũng cần đảm bảo khoản dự trữ cần thiết cho những nước nghèo, trong điều kiện hăng bào chế độc quyền thuốc Tamiflu của Thụy Sĩ là Roche chỉ có thể gia tăng sản xuất ở một mức độ nhất định mà thôi. Bên cạnh đó, nỗi lo thêm chồng chất khi mới đây, tại Việt Nam, lần đầu tiên xảy ra trường hợp kháng Tamiflu ở một nữ bệnh nhân, đồng thời một nơi từng “miễn nhiễm” trước đây là đảo Đài Loan, nay đã có những dấu hiệu hiện diện của virus H5N1.

Cũng chưa có dấu hiệu cho thấy sự lây truyền virus từ người sang người song các nhà khoa học đã tính đến trường hợp dòng virus H5N1 có những biến dị đột ngột. Một vài nhà khoa học ít bi quan hơn cho rằng không nên so sánh trận dịch cúm gia cầm trong tương lai, nếu chẳng may xảy ra, với trận dịch cúm Tây Ban Nha năm 1918. Lập luận mà họ đưa ra là cách nay 87 năm, khi dịch bệnh bùng phát, người ta không nhận diện được nó, do đó không tìm được biện pháp đối phó hữu hiệu; còn với virus H5N1 hiện nay, cộng đồng khoa học đã biết chúng khá rành rẽ, việc đối phó với chúng sẽ khác hơn trước.

Trong một hội nghị diễn ra tại Brussels (Bỉ), các chuyên gia EU bàn bạc một chiến lược chung để chống lại dịch cúm gia cầm, đồng thời khuyến cáo mỗi nước đề cử một quan chức ngang cấp bộ trưởng để đặc trách kế hoạch đối phó với nguy

Tamiflu, dược phẩm trị cúm của Hãng Roche

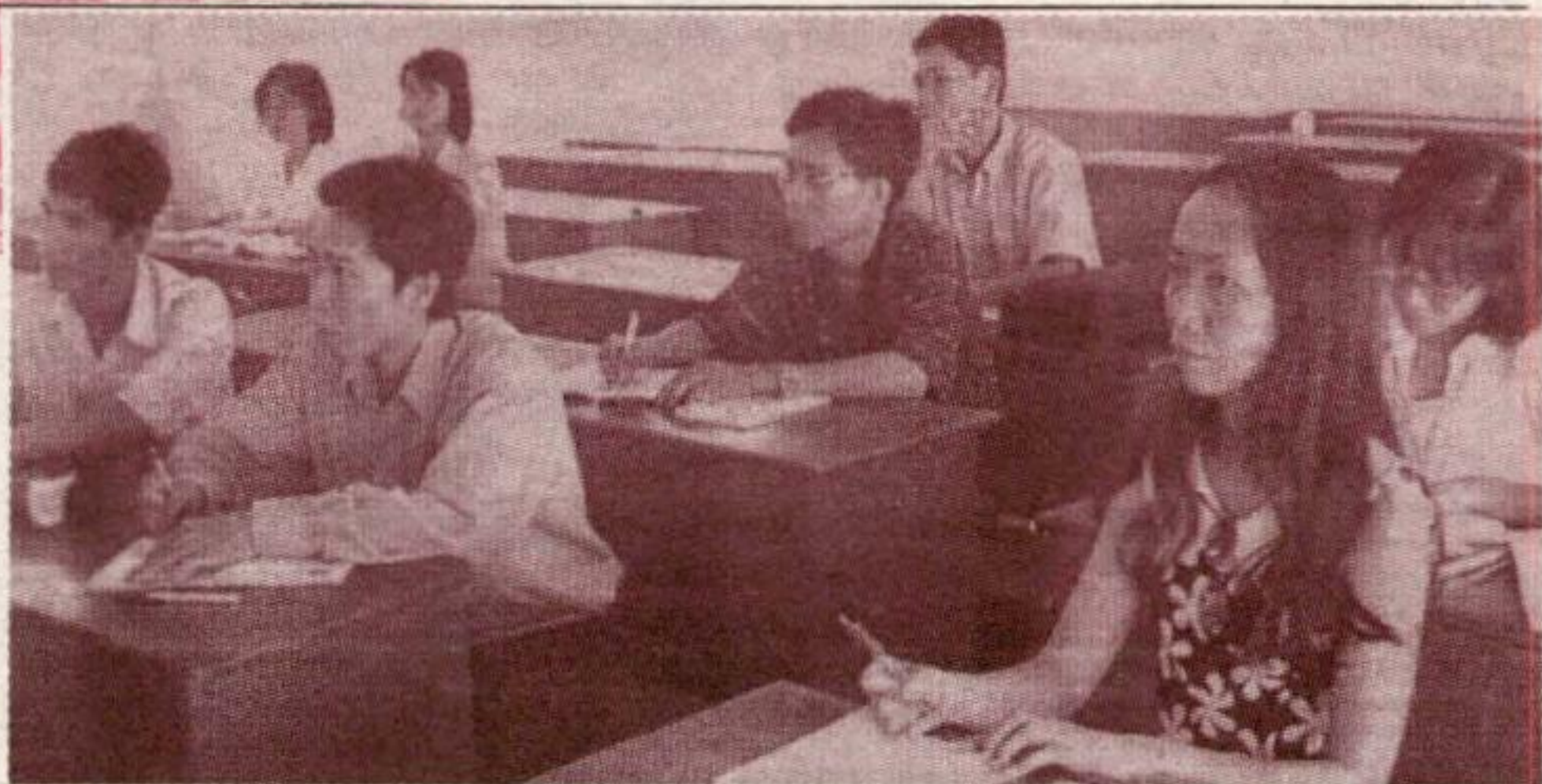
● *Tại Việt Nam, theo những thông tin mới nhất, nhiều tỉnh thành đã nhận được 57 triệu liều vaccine và hàng triệu viên thuốc Tamiflu, tuy nhiên, số lượng trên chỉ đủ đáp ứng yêu cầu đối phó với những trận dịch ở mức trung bình.*

cơ này. Bên cạnh đó, Hãng Roche sẽ gia tăng sản lượng thuốc Tamiflu bằng cách xây dựng một xưởng bào chế mới tại Mỹ, đồng thời hỗ trợ các hãng thuốc khác trong trường hợp nhu cầu tăng cao hơn nữa. Vaccine đặc trị cúm gia cầm cũng đã được phân phối tại nhiều nước, nhất là những nước có nguy cơ cao.

Qua những dữ kiện nêu trên, điều đáng mừng là cả thế giới đang dồn nỗ lực cho việc phòng chống dịch bệnh, song nếu để dịch bệnh bùng phát thì hậu quả sẽ thật khó lường.

Những thông tin tiếp theo về diễn biến của dịch cúm gia cầm trên phạm vi toàn cầu cùng những vấn đề liên quan sẽ được Thế Giới Mới tiếp tục đăng tải trong chuyên đề “Phòng chống dịch cúm gia cầm” trên Thế Giới Mới số 660. Mời các bạn đón đọc.

(Tài liệu tổng hợp 10.2005)

Các học viên ĐTTX qua mạng trong một buổi học tập trung tại ĐH Quốc gia TP. Hồ Chí Minh

ĐÀO TẠO TỪ XA - *Lối mở học hành cho nhiều người* **ĐÀO QUỐC TOÀN**

Mùa tuyển sinh đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ) năm 2005 đã cơ bản kết thúc với khoảng 30% số thí sinh dự thi trúng tuyển vào các trường ĐH, CĐ công lập và ngoài công lập, hơn 70% số thí sinh còn lại (tương đương với trên 700.000 “sĩ tử”) chưa có cơ hội đạt được ước mơ bước chân vào cổng trường ĐH trong năm học mới này sẽ đi đâu? Tất nhiên, họ còn nhiều con đường để lập thân, để vào đời với những hành trang khác nhau. Nhưng nếu vẫn nuôi trong lòng ý chí tiếp tục học hành để tiến thân, họ cũng có thể thực hiện được ước nguyện của mình - đó là theo học các lớp ĐH theo phương thức đào tạo từ xa (ĐTTX).

Đào tạo từ xa trong hệ thống giáo dục quốc dân

Cách đây đúng 10 năm (1995),

bắt đầu từ việc Thủ tướng Chính phủ cho phép thành lập 2 trường ĐH mở là Viện ĐH Mở Hà Nội và

ĐH Mở bán công TP. Hồ Chí Minh (HCM), với nhiệm vụ và chức năng chủ yếu là ĐTTX. Từ đó đến nay đã có thêm 8 trường - ĐH Huế, ĐH Đà Nẵng, ĐH Quốc gia TP.HCM, ĐH Sư phạm Hà Nội, ĐH Ngoại ngữ Hà Nội, ĐH Đà Lạt, ĐH Ngoại ngữ (thuộc ĐH Quốc gia Hà Nội), ĐH dân lập Bình Dương - được Bộ Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT) cho phép tiến hành ĐTTX. Học viện Công nghệ Bưu chính - Viễn thông và ĐH Kinh tế quốc dân đang trong giai đoạn chuẩn bị. Ngoài ra, hệ thống Trung tâm GD thường xuyên tại các địa phương cũng được hình thành và phát triển, tạo thành mạng lưới cơ sở rộng khắp, rất thuận tiện cho việc tiếp nhận và phát triển các chương trình ĐTTX. Từ vài năm nay, một số trường cũng đã triển khai thí điểm việc truyền tải các chương trình đào tạo qua mạng tin học - viễn thông.

Theo số liệu thống kê của Vụ Giáo dục thường xuyên (Bộ GD-ĐT), sau 10 năm thực hiện phương thức ĐTTX, đến nay, cả nước đã có 54.354 người tốt nghiệp ĐH theo hình thức ĐTTX. Hiện đang có 122.195 học viên theo học ĐH từ xa, trong đó, tỉ lệ học viên thuộc khu vực miền núi phía Bắc, Tây Nguyên, vùng sâu, vùng xa thuộc Đồng bằng sông Cửu Long chiếm trên 30%. Tỉ lệ học viên đang làm việc tại các cơ quan, công ty, xí nghiệp, nhà máy... chiếm 70%, riêng ngành sư phạm chiếm 100%, chủ yếu là cán bộ quản lý và giáo viên (GV) phổ thông. Trong thời gian qua, phương thức ĐTTX đã góp phần đáng kể trong việc đào tạo nguồn nhân lực tại chỗ cho các vùng

miền khó khăn, nâng cao chất lượng đội ngũ GV, đặc biệt là đội ngũ GV mầm non, GV tiểu học chưa đạt chuẩn...

Hiện nay, các Trung tâm GD thường xuyên tại các địa phương chính là mạng lưới quan trọng tiếp nhận các chương trình ĐTTX, là cầu nối giữa học viên và nhà trường. Trên cơ sở tổ chức này, các trường ĐH đã lập kế hoạch mở các khóa đào tạo, tổ chức xây dựng kế hoạch đào tạo chi tiết cho từng ngành, từng khóa; tổ chức sản xuất và phân phối học liệu cho từng học viên. Các kỳ thi, kiểm tra và cấp chứng chỉ, văn bằng đều được thực hiện nghiêm túc theo Quy chế của Bộ GD-ĐT. Các trường đã cố gắng tổ chức tốt quy trình đào tạo, phân công trách nhiệm cụ thể giữa Trung tâm ĐTTX của trường với các khoa, phòng ban trong trường với các cơ sở tiếp nhận chương trình ĐTTX của các địa phương, tạo mối quan hệ đa chiều trong các khâu quản lý. Trong quá trình đào tạo, các trường cũng rất chú trọng đầu tư cho việc biên soạn, in ấn giáo trình, bài giảng, bài tập, tài liệu hướng dẫn ôn tập, tài liệu tham khảo... dùng riêng cho hình thức ĐTTX. Bên cạnh đó, các trường cũng đã cố gắng phát triển các loại học liệu tiên tiến như băng hình, băng tiếng, CD-ROM, bài giảng điện tử đa phương tiện E-learning...

Phương thức ĐTTX được trải nghiệm qua 10 năm đã chứng tỏ những ưu thế nhất định. Với hình thức đào tạo này, người học không cần tập trung, không tốn kém nhiều kinh phí, chủ yếu là tự học với sự trợ giúp của các phương tiện học

● Theo quy định của Bộ GD-ĐT, trong một khóa học từ xa, số giờ học tập trung để nghe hướng dẫn, giải đáp thắc mắc, phụ đạo chiếm 15-25% số giờ kế hoạch toàn khóa.

Thời gian ĐTTX đối với ĐH, được Bộ GD-ĐT quy định như sau: 5-7 năm đối với học viên đã có bằng tốt nghiệp THPT, trung học chuyên nghiệp hoặc tương đương; 2-4 năm đối với người đã có bằng tốt nghiệp CĐ cùng chuyên ngành hoặc bằng tốt nghiệp ĐH cùng nhóm ngành.

Các trường đào tạo ĐH từ xa tuyển sinh chủ yếu theo hình thức xét tuyển. Trong trường hợp số người đăng ký học vượt quá khả năng đào tạo mới tổ chức kiểm tra, sát hạch để tuyển chọn.

Học phí tham khảo: Từ 1,2-2,8 triệu đồng/năm (tùy ngành học, tại ĐH Sư phạm Hà Nội); Từ 70.000-90.000 đồng/môn (theo hình thức học phần, tín chỉ với 43 môn) tại ĐH Mở - Bán công TP.HCM.

tập (mạng Internet, truyền hình, tài liệu...) và sự định hướng chung của các trường ĐH. Tuy nhiên, chất lượng ĐTTX và một số vướng mắc trong cơ chế vẫn là những vấn đề cần được lưu tâm trước khi nhân rộng mô hình này theo tinh thần quyết định của Thủ tướng Chính phủ về triển khai "Đề án phát triển GD thường xuyên, giai đoạn 2005-2010".

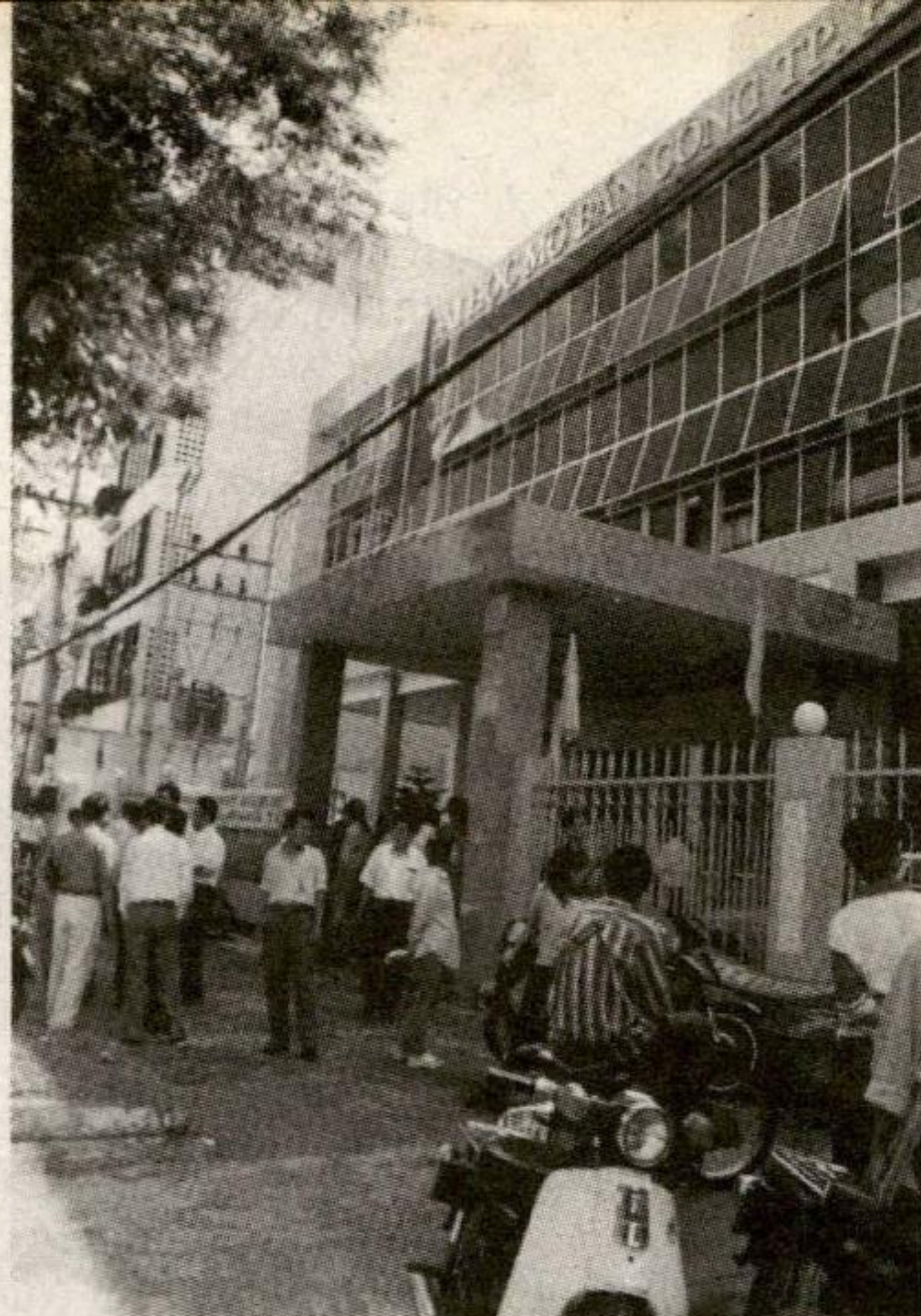
Đặc thù của ĐTTX là người học phải tự học là chính. Như vậy, ngoài sự trợ giúp các phương tiện học tập, hướng dẫn, giải đáp thắc mắc, việc đánh giá đối với học viên và xét tốt nghiệp phải làm chặt chẽ và có sự thống nhất đối với cả hệ thống đào tạo theo phương thức này. Tuy nhiên, trên thực tế, chương trình đào tạo, biên soạn giáo trình, thiết kế học liệu, tiêu chí đánh giá... mỗi nơi làm một kiểu, chưa có một khung chuẩn nhất định. Một số môn học còn dùng chung tài liệu với hệ đào tạo chính quy và tại chức. Ngoài ra, một số cơ sở ĐTTX chưa có đủ phương tiện trợ giúp cần thiết cho

học viên, đặc biệt là giáo trình, học liệu tự học cho các môn khoa học tự nhiên, kỹ thuật công nghệ, xây dựng các lớp học "ảo", các bài thực hành, thí nghiệm "ảo"... nên thời gian học trực tiếp trên lớp vẫn còn nhiều.

Hiện nay, chỉ có Học viện Bưu chính - Viễn thông có sẵn đường truyền để xây dựng mạng ĐTTX trực tuyến, còn đa số các trường, các cơ sở ĐTTX đều đứng trước khó khăn về kinh phí trong việc đầu tư cho quy trình "học qua mạng". Việc triển khai ĐTTX qua truyền hình cũng gặp nhiều vướng mắc do thiếu kinh phí. Việc sử dụng thiết bị nghe nhìn và công nghệ thông tin (CNTT) để triển khai các chương trình ĐTTX cũng chưa được các trường chú trọng, công tác quản lý lại lỏng lẻo, thi kiểm tra chưa đảm bảo tính khách quan, chưa sàng lọc kỹ trong quá trình đào tạo. Theo đánh giá của Bộ GD-ĐT, đã và đang có tình trạng một số cơ sở ĐTTX chạy theo số lượng, chạy theo thành tích, phát triển quy mô quá nhanh so với khả năng cơ sở vật chất, đội ngũ giảng

viên, những phương tiện đảm bảo chất lượng đào tạo.

Theo TS Hoàng Minh Luật - Vụ trưởng Vụ Giáo dục thường xuyên, với thực tế hiện nay, Bộ GD-ĐT sẽ phải sớm có hệ thống văn bản quy định chặt chẽ hơn về quy trình đào tạo, kiểm tra đánh giá đối với ĐTTX, có chế tài xử lý các trường hợp vi phạm quy chế... Đồng thời, các cơ sở ĐTTX phải cải tiến quy trình thi, kiểm tra đánh giá, sớm chuyển sang thi trắc nghiệm khách quan - một giải pháp được Bộ GD-ĐT cho là đột phá để nâng cao chất lượng ĐTTX. Bởi vì trên thực tế, công tác tổ

ĐH Mở - Bán công TP. Hồ Chí Minh - một trong số các cơ sở ĐTTX hiện nay

chức thi, kiểm tra đánh giá trong quy trình ĐTTX lâu nay thường được tiến hành theo phương pháp tự luận và tổ chức tại địa phương, chưa đảm bảo tính nghiêm túc, khách quan. Tỷ lệ tốt nghiệp ĐTTX của nhiều trường lên tới 70-80% so với số lượng học viên nhập học. Nhiều địa phương cũng đề nghị cần “mở rộng đầu vào”, để khuyến khích người dân học tập, nâng cao kiến thức, thực hiện chủ trương xã hội hóa GD. Không nên khống chế chỉ tiêu ĐTTX, nhưng việc đánh giá, công nhận tốt nghiệp thì cần phải làm chặt và có sự thống nhất trong quy trình đào tạo.

Học từ xa sẽ như học gần?

Đề án *Phát triển giáo dục thường xuyên, giai đoạn 2005-2010* đề ra

mục tiêu phấn đấu đến năm 2010 có ít nhất 20% sinh viên học tập theo phương thức ĐTTX. Để đạt được mục tiêu này, có nhiều việc phải được triển khai. Mới đây, Bộ GD-ĐT đã có công văn gửi các trường ĐH, CĐ và các Sở GD-ĐT trên cả nước về việc triển khai Quyết định số 164/2005/QĐ-TTg của Thủ tướng Chính phủ để thực hiện đề án này, trong đó nhấn mạnh những nhiệm vụ phải làm ngay, như: “Củng cố, hoàn thiện mạng lưới ĐTTX trên cơ sở các đơn vị ĐTTX hiện có; Triển khai kế hoạch đầu tư xây dựng cơ sở vật chất, kỹ thuật và trang thiết bị, học liệu... cho các cơ sở ĐTTX. Đặc biệt cần tập trung đầu tư, nâng cao năng lực ĐTTX của Viện ĐH Mở Hà Nội và ĐH Mở bán công

TP.HCM; Xây dựng các văn bản quy phạm pháp luật để quản lý; Đào tạo cán bộ quản lý và GV cho công tác ĐTTX; Xây dựng các chương trình ĐTTX; Tuyên truyền để mọi người hiểu về đặc điểm, hiệu quả của phương thức ĐTTX để tự nguyện tham gia; Mở rộng hợp tác quốc tế trong lĩnh vực ĐTTX, khuyến khích các tổ chức, cá nhân ở nước ngoài hỗ trợ cho công tác ĐTTX...”.

Bộ GD-ĐT yêu cầu các trường ĐH, CĐ có đào tạo theo phương thức từ xa phải khảo sát, đánh giá thực trạng hoạt động đào tạo và xây dựng các giải pháp để nâng cao chất lượng. Riêng việc đầu tư cơ sở vật chất, kỹ thuật cho việc nâng cao chất lượng ĐTTX, Bộ GD-ĐT chỉ đạo triển khai theo hai giai đoạn: Từ 2005-2007, đầu tư cơ sở vật chất phục vụ cho việc sản xuất tài liệu hướng dẫn tự học, sách giáo khoa, học liệu nghe nhìn, xây dựng hệ thống thiết bị đào tạo qua mạng tin học - viễn thông. Giai đoạn 2008-2010, phải lấy CNTT làm chủ đạo trong việc triển khai phương thức ĐTTX, chuyển dần từ hình thức tự học có hướng dẫn sang cá thể hóa học tập và tham gia trao đổi thông tin đa chiều, phát triển các hình thức học qua mạng trực tuyến và mạng Internet.

Đối với ĐTTX, phương tiện và học liệu là một trong những yếu tố quan trọng nhất giúp học viên tự học, thế nhưng, đến nay mới chỉ có ĐH Quốc gia TP.HCM là đơn vị đầu tiên thực hiện ĐTTX qua mạng ngành CNTT. Học viên ngoài việc được cung cấp giáo trình in, giáo trình điện tử còn được cung cấp tài

khoản truy cập trang web dành riêng cho ĐTTX của trường. Theo dự đoán của Bộ Bưu chính - Viễn thông, trong những năm tới, đào tạo trực tuyến qua mạng (E-learning) sẽ chiếm 60% quy mô và số lượng học viên của ĐTTX. Tuy nhiên, theo GS.TS Hoàng Trọng Kiểm - Giám đốc Trung tâm Phát triển CNTT (ĐH Quốc gia TP.HCM), công nghệ kỹ thuật là quan trọng nhưng vẫn chỉ là phương tiện hỗ trợ thực hiện, còn nội dung chương trình và cách thức tổ chức đào tạo, đánh giá mới quyết định trực tiếp chất lượng đào tạo nếu muốn ĐTTX được đánh giá bình đẳng với các phương thức đào tạo khác.

Để tạo bước đột phá cho ĐTTX, các trường ĐH tham gia đào tạo đều đề nghị Bộ GD-ĐT cần đứng ra chủ trì xây dựng chương trình chuẩn, giáo trình chuẩn cho từng khối ngành ĐTTX và chủ trì, khuyến khích các cơ sở đào tạo phối hợp xây dựng kho học liệu dùng chung... để tạo điều kiện cho việc đào tạo liên thông giữa các trường, giúp học viên có cơ hội chuyển đổi chương trình đào tạo khi cần thiết. Đặc biệt, theo TS Hoàng Minh Luật, Bộ GD-ĐT sẽ sửa đổi quy chế đào tạo, thi, kiểm tra đánh giá và cấp chứng chỉ, văn bằng ĐTTX theo hướng thực hiện cùng một chương trình đào tạo với hệ chính quy, thi chung với chính quy và cấp cùng loại văn bằng. Đây là tin vui cho hàng chục nghìn học viên đang và sẽ theo học ĐH bằng phương thức ĐTTX - một phương thức thuận tiện và rất tiết kiệm hiện nay. ■

NĂM HỌC 2005-2006:

Phương án dự kiến cho 4 vấn đề "nóng" của giáo dục

Ngày 17-10-2005, tại buổi giao ban các giám đốc sở Giáo dục và Đào tạo (GD-ĐT), 4 vấn đề: giảm tải chương trình tiểu học; hướng xét công nhận tốt nghiệp trung học cơ sở (THCS), tuyển sinh vào lớp 10 trung học phổ thông (THPT); phương án thi tốt nghiệp và tuyển sinh đối với học sinh (HS) học chương trình THPT phân ban thi điểm; thưởng điểm trong tuyển sinh đại học, cao đẳng (ĐH, CĐ)... đã được đưa ra bàn thảo...

LÂM PHÚC TRƯỜNG

Chương trình tiểu học: giảm tải ở chỗ nào?

Thực tế, chương trình tiểu học được thể hiện qua một bộ sách giáo khoa triển khai trên phạm vi cả nước với hơn 8 triệu HS sống trong các điều kiện kinh tế xã hội không giống nhau, nên không thể phù hợp với mọi đối tượng. Vì vậy, hiện tượng quá tải là có thực. Phương hướng giảm tải được Bộ GD-ĐT đưa ra là rà soát bộ chương trình giáo dục phổ thông từ lớp 1 đến lớp 12, trong đó, xác định rõ yêu cầu cơ bản về kiến thức, kỹ năng để làm

cơ sở điều chỉnh cho phù hợp. Giảm tải, dự kiến Bộ sẽ giữ lại một số môn học cần thiết và chuyển một số môn học thành các hoạt động giáo dục.

Đến thời điểm này, tuy chưa có hướng dẫn cụ thể về giảm tải nhưng các sở và nhiều trường tiểu học trong cả nước đã nắm được tinh thần chỉ đạo của Bộ: "dạy theo khả năng tiếp thu của HS". Bà Nguyễn Thị Ngọc Bích, Phó giám đốc Sở GD-ĐT Hà Nội cho biết, Hà Nội đã chỉ đạo các trường giảm tải theo 5 nhiệm vụ: *thứ nhất, thực hiện chương trình kế*

hoạch dạy học. Theo đó, giao quyền tự chủ cho giáo viên (GV) trong việc phân phối chương trình, quy định phù hợp với đối tượng HS từng khu vực, địa bàn; giãn thời khóa biểu trong ngày đối với những trường đã tổ chức học 2 buổi/ngày, tăng cường các tiết thực hành, ngoại khóa, giáo dục nghệ thuật, thể dục thể thao; quy định thống nhất trên toàn thành phố mỗi ngày có 1 tiết tự học có hướng dẫn vào cuối mỗi buổi chiều; không giao bài tập về nhà đối với HS học 2 buổi/ngày; tăng cường sử dụng đồ dùng dạy học giúp HS dễ hiểu, biết vận dụng vào thực tế. Thứ hai, đổi mới kỳ thi HS giỏi theo hình thức Olympic, tránh dạy thêm, học thêm. Thứ ba, tăng cường đội ngũ GV chuyên biệt có kiến thức chuyên sâu dạy các bộ môn năng khiếu. Thứ tư, nâng cao tỉ lệ HS được học 2 buổi/ngày (năm học này là 90%). Thứ năm, thực hiện chủ trương 3 giảm của Sở GD-ĐT: giảm số lớp/trường (đối với những trường có quy mô quá lớn), giảm sĩ số HS/lớp, giảm số HS trái tuyển.

Bỏ thi tốt nghiệp trung học cơ sở, tuyển sinh vào lớp 10: thi hay xét?

Năm 2006 là năm đầu tiên cả nước thực hiện việc bỏ kỳ thi tốt nghiệp THCS với mục đích bỏ sức ép cho HS và xã hội. Theo ông Lê Quán Tần, Vụ trưởng Vụ THPT (Bộ GD-ĐT), bỏ thi tốt nghiệp THCS làm nảy sinh 3 vấn đề: thứ nhất là việc xét công nhận tốt nghiệp; thứ hai là việc thi hay xét tuyển vào lớp 10 và thứ ba là đảm bảo mục tiêu đánh giá HS học toàn diện và công bằng, khách quan. Trách nhiệm thực thi 3 vấn đề này đều được giao cho các sở GD-ĐT.

Khi bỏ kỳ thi này, các địa phương lại phải đối mặt với vấn đề làm sao để đảm bảo chất lượng dạy và học. Ông Trần Xuân Đình, Giám đốc Sở GD-ĐT Hải Phòng đề xuất 2 phương án tuyển sinh vào 10: vừa thi, vừa xét. Đối với HS huyện đảo, dùng phương án xét tuyển vì chỉ tiêu tuyển vào và HS có nhu cầu ngang bằng nhau còn trong đất liền phải thi vì HS có nhu cầu vào học các trường THPT công lập rất lớn.

Bên cạnh đó, Hải Phòng sẽ phải tăng cường kiểm định chất lượng trong quá trình học để đảm bảo chất lượng vì bỏ thi tốt nghiệp THCS không có nghĩa là không phải đánh giá mà là chuyển sang hình thức kiểm tra khác cho nhẹ nhàng, phù hợp và

thường xuyên hơn. Để có kết quả chính xác, ngay từ đầu năm học Hải Phòng đã khảo sát chất lượng, sau, hết học kỳ I, sẽ tổ chức kiểm tra thật nghiêm túc, công bằng, cuối năm cũng vậy.

Ông Nguyễn Văn Bền, Giám đốc Sở GD-ĐT Bắc Cạn lại lo ngại vì chỉ xét tốt nghiệp THCS có thể sẽ không tránh khỏi hiện tượng GV “thương” HS, mềm lòng trước những “chiêu” chạy điểm, mua điểm ngay từ khi con học lớp 6 của phụ huynh HS. Việc tuyển sinh vào lớp 10 tuy có gây sức ép lớn với HS nhưng sẽ hạn chế được phần nào tiêu cực vì nếu học kém thì khi thi sẽ... lộ ngay. Đảm bảo công tác chất lượng, sở đã yêu cầu cấp phòng ra đề cho các kỳ thi để đánh giá đúng thực chất. Nếu để GV tự ra, tự chấm đôi khi không khách quan.

Những năm trước, khi còn kỳ thi tốt nghiệp THCS, Ninh Thuận chủ yếu xét tuyển khi tuyển sinh vào lớp 10. Ông Lê Hồng Cường, Giám đốc Sở GD-ĐT Ninh Thuận cho biết, năm tới, hình thức này sẽ vẫn được duy trì nhưng sẽ có giải pháp phù hợp hơn: có thể tính điểm trung bình cộng các năm học của HS, xây dựng hệ số 1, 2, 3 đối với từng lớp để “đo” được chất lượng thực sự của HS. Hiện quy chế về xét, công nhận tốt nghiệp THCS vẫn đang được bàn thảo. Theo ông Lê Quán Tần, các địa phương thường chỉ nêu cái hay, phù hợp với họ. Nhưng với cả nước thì Bộ phải cân nhắc kỹ để chọn được phương án vừa có tính ổn định, vừa đảm bảo yếu tố khách quan. Thi vào lớp 10 THPT có thể chỉ thi 2

môn: Văn, Toán, nhưng rất có thể sẽ học tập kinh nghiệm của các nước trong tuyển sinh, sẽ không dựa hoàn toàn vào kỳ thi này mà phải căn cứ vào cả quá trình học tập của HS.

Học sinh học thi điểm chương trình trung học phổ thông phân ban: thi đề riêng

Theo ông Nguyễn An Ninh, Cục trưởng Cục Khảo thí và Kiểm định chất lượng giáo dục (Bộ GD-ĐT), hiện nay Bộ vẫn đang lựa chọn các phương án hợp lý nhất cho các HS học thi điểm chương trình THPT phân ban. Các phương án này được xét dựa trên nguyên tắc “học theo chương trình nào thi chương trình đó”. Mục đích cuối cùng của việc thi, kiểm tra, đánh giá chỉ là góp phần làm cho việc dạy và học tốt hơn. HS phân ban sẽ thi đề riêng và nội dung của đề thi được xây dựng trên nền kiến thức cơ bản của ban Khoa học tự nhiên và ban Xã hội.

Riêng đề thi tuyển sinh ĐH, CĐ, Bộ GD-ĐT dự kiến HS cả hai chương trình phân ban và không phân ban sẽ thi chung một đề. Thi sẽ gồm 2 phần: phần câu hỏi bắt buộc với tất cả các thí sinh và phần câu hỏi tự chọn theo nội dung chương trình THPT phân ban và chương trình không phân ban. HS phân ban được lựa chọn trường học, ngành đào tạo và đăng ký dự thi theo 4 khối thi A, B, C, D và các khối năng khiếu. Nội dung đề thi khối A, B sẽ ra theo chương trình ban Khoa học tự nhiên và khối C, D sẽ bám sát chương trình ban Khoa học xã hội.

Điểm thưởng: vận động viên chạy việt dã không cần... nạng

Đây là quan điểm của ông Lê Quán Tần vì chẳng ai đeo thêm phao cho vận động viên bơi lội và cũng chẳng ai đưa nạng cho vận động viên chạy việt dã. Với năng lực thực sự của HS giỏi thì không cần bất cứ “bảo lãnh” nào các em cũng có thể có “vé” vào các trường ĐH, CĐ. Việc cộng điểm thưởng hoàn toàn vô nghĩa với HS giỏi và càng làm nhiều thêm công tác quản lý. Nếu muốn HS học toàn diện chỉ cần quản lý chặt chẽ, nếu học “lệch” sẽ không “lọt”, để học lên cao hơn HS sẽ phải cố gắng.

Từ khi thực hiện thi “3 chung” đến nay, năm nào vấn đề tuyển thẳng và điểm thưởng đối với HS tốt nghiệp THPT loại giỏi cũng được đưa ra lấy ý kiến của các trường ĐH, CĐ, các sở GD-ĐT trong cả nước theo hướng cần thay đổi những qui định này trong qui chế tuyển sinh ĐH. Nhưng chỉ có qui định tuyển thẳng vào ĐH, CĐ đối với HS tốt nghiệp loại giỏi được xóa bỏ, còn hầu hết các sở GD-ĐT đều đề nghị cần duy trì chế độ cộng điểm thưởng đối với HS tốt nghiệp THPT loại giỏi. Thực tế cho thấy, khá nhiều tiêu cực đã nảy sinh từ việc duy trì quy định này, hiện tượng chạy, mua điểm ở THPT để có kết quả xếp loại giỏi vẫn như “sóng ngầm” diễn ra đây đó bằng nhiều hình thức mà các nhà quản lý không thể biết hết được. Nhiều ý kiến đồng tình với quan điểm bỏ điểm thưởng, bởi những HS được thưởng điểm chưa chắc đã là những người xuất sắc thực sự. Ông Huỳnh Công Minh,

Giám đốc Sở GD-ĐT TP. Hồ Chí Minh cho rằng đã đến lúc phải xác định lại, thay vì thưởng điểm cần tạo điều kiện để những HS giỏi phát huy được năng lực của mình, đạt kết quả cao nhất trong kỳ thi. Chế độ thưởng điểm chỉ nên duy trì với những HS giỏi quốc gia, quốc tế. Ông Lê Hồng Cường, Giám đốc Sở GD-ĐT Ninh Thuận cũng đồng tình với quan điểm này vì rõ ràng những HS giỏi thực sự không cần bất kỳ trợ giúp nào vẫn có thể chứng minh được mình trong kỳ thi tuyển sinh ĐH, CĐ. Bỏ điểm thưởng cũng góp phần hạn chế phần nào tiêu cực trong việc xin điểm, chạy điểm đang diễn ra đâu đó hiện nay.

Ông Nguyễn Văn Bền lại có ý kiến giữ lại cách làm này để khuyến khích HS giỏi nhưng sẽ chỉ cộng cho những HS này từ 0,5 - 1 điểm. Hiện nay thi ĐH chỉ có 3 môn, thi tốt nghiệp THPT 6 môn nhưng trong học bạ là 12 môn. Rõ ràng nghĩ đến việc “treo thưởng” để HS học toàn diện không phải là không có lý. Song rất nhiều ý kiến cho rằng, các cấp quản lý phải có trách nhiệm chỉ đạo cơ sở làm thế nào để HS học toàn diện các bộ môn văn hóa chứ không chỉ học các môn để đối phó với kỳ thi. Quyết định cuối cùng về điểm thưởng sẽ được công bố trong Hội nghị tuyển sinh diễn ra vào tháng 12-2005.

Kết thúc ngày họp giao ban, ông Nguyễn Văn Vọng, Thứ trưởng Bộ GD-ĐT cho biết, các văn bản hướng dẫn cụ thể về các vấn đề liên quan sẽ được ban hành đầu năm 2006, khi Luật Giáo dục sửa đổi chính thức có hiệu lực từ ngày 1-1-2006. ■

Học tập tại Vương quốc Anh

Hiện nay, số lượng sinh viên Việt Nam du học tại Vương quốc Anh ngày càng tăng. Để đáp ứng nhu cầu thông tin của bạn đọc, chúng tôi xin giới thiệu các câu hỏi thường gặp liên quan đến du học tại đất nước này.

♦ **Hỏi:** Hệ thống giáo dục của Vương quốc Anh có khác với hệ thống giáo dục của Việt Nam không?

Đáp: Biểu đồ dưới đây có thể cung cấp cho bạn thông tin tổng quát.

♦ Chúng tôi muốn gửi con sang du học ở Vương quốc Anh, hiện cháu đang học lớp 11 ở Việt Nam. Cháu có thể học khóa gì?

- Bạn có thể tìm thấy rất nhiều khóa dự bị đại học (ĐH): cháu có thể chọn học khóa Chứng chỉ A, hoặc khóa Tú tài quốc tế, hoặc khóa Tú tài của Scotland trong 2 năm. Ngoài ra cháu có thể học một khóa

SO SÁNH HỆ THỐNG GIÁO DỤC VIỆT NAM VỚI VƯƠNG QUỐC ANH

Tiến sĩ	3 năm
Thạc sĩ	2 năm
Đại học	Năm 4 Năm 3 Năm 2 Năm 1
Trung học phổ thông	Lớp 12 Lớp 11 Lớp 10
Trung học cơ sở	Lớp 9 Lớp 8 Lớp 7 Lớp 6
Tiểu học	Lớp 5 Lớp 4 Lớp 3 Lớp 2 Lớp 1

Hệ thống giáo dục của Việt Nam

3 năm	Tiến sĩ
1 năm	Thạc sĩ
Năm 4 Năm 3 Năm 2 Năm 1	Đại học
1 năm	Higher (Dự bị)
Lớp 11 Lớp 10 Lớp 9 Lớp 8	Trung học
Lớp 7 Lớp 6 Lớp 5 Lớp 4 Lớp 3 Lớp 2 Lớp 1	Tiểu học

Hệ thống giáo dục của Scotland

3 năm	Tiến sĩ
1 năm	Thạc sĩ
Năm 3 Năm 2 Năm 1	Đại học
1-2 năm	Dự bị đại học/Chứng chỉ A Tú tài quốc tế
Lớp 11 Lớp 10 Lớp 9 Lớp 8 Lớp 7	Trung học
Lớp 6 Lớp 5 Lớp 4 Lớp 3 Lớp 2 Lớp 1	Tiểu học

Hệ thống giáo dục của Anh, xứ Wales, Bắc Ireland

26
25
24
23
22
21
20
19
18
17
16
15
14
13
12
11
10
9
8
7
6
5

Tuổi

hướng nghiệp ở Anh hoặc ở lại Việt Nam kết thúc lớp 12, sau đó học khóa dự bị ĐH 1 năm ở Vương quốc Anh. Tất cả các khóa này đều giúp cháu vào ĐH ở Vương quốc Anh hoặc các nước khác.

♦ *Khóa cử nhân lấy bằng ĐH hạng ưu ở Vương quốc Anh kéo dài bao lâu?*

- Như bạn có thể thấy trên biểu đồ hệ thống giáo dục, khóa cử nhân lấy bằng hạng ưu ở Anh, xứ Wales và Bắc Ireland kéo dài ba năm. Ở Scotland, khóa này là bốn năm. Tuy nhiên, một vài khóa cử nhân kéo dài đến sáu năm (ví dụ: khóa học về ngành y).

♦ *Bản thân tôi muốn học cao học ở Vương quốc Anh. Một khóa đào tạo thạc sĩ kéo dài bao lâu?*

- Hầu hết các khóa thạc sĩ bao gồm cả khóa thạc sĩ quản trị kinh doanh ở Vương quốc Anh kéo dài một năm.

♦ *Khi nào là thời điểm tốt để nộp đơn xin nhập học và cách nộp đơn?*

- Cũng giống như ở Việt Nam, năm học ở Anh bắt đầu vào tháng 9. Đối với khóa dự bị ĐH và khóa thạc sĩ, tiến sĩ, hãy gửi đơn xin học trực tiếp đến trường mà bạn chọn. Một số trường có quy định thời hạn nộp đơn và chỉ tiếp nhận đơn trong thời hạn đó. Hầu hết các trường ĐH và cao đẳng (CĐ) thường không quy định thời hạn cụ thể. Tuy nhiên, chúng tôi khuyên bạn nên nộp đơn càng sớm càng tốt, khoảng 5 đến 8 tháng trước khi nhập học.

♦ *Làm thế nào tôi có thể chọn được khóa học phù hợp?*

- Bạn có thể tìm thấy khóa học cho mình từ dữ liệu gồm hơn 450.000 khóa học trên trang web www.educationuk-vietnam.org hoặc tham vấn cán bộ giáo dục của Hội đồng Anh.

Một điều quan trọng là bạn nên tham khảo thông tin về chất lượng giảng dạy

cũng như nghiên cứu của các trường ĐH, CĐ ở Anh. Đối với đánh giá về nghiên cứu, hãy xem các trang <http://www.britishcouncil.org/learning-education-information-sheets> và <http://www.rae.ac.uk>. Đối với chất lượng giảng dạy, hãy xem trang <http://www.britishcouncil.org/learning-education-information-sheets> và www.qaa.ac.uk

♦ *Tôi có thể xin học bổng được không?*

- Có. Có rất nhiều chương trình học bổng khác nhau. Phần lớn trong số này dành cho bậc sau ĐH, tuy nhiên cũng có một số lượng nhỏ các suất học bổng cho bậc dự bị ĐH và ĐH. Hội đồng Anh có danh sách các chương trình học bổng do từng trường cấp và các chương trình học bổng khác. Bạn có thể xem trang www.educationuk-vietnam.org và www.britishcouncil.org/education/qdu/index.htm để biết thêm thông tin.

♦ *Tôi có thể làm việc bán thời gian khi đang học ở Vương quốc Anh được không?*

- Có. Nếu khóa học của bạn dài hơn 6 tháng, bạn được phép làm thêm 20 giờ một tuần trong kỳ học và toàn thời gian trong các kỳ nghỉ. Tuy nhiên, bạn nên luôn nhớ rằng mục đích chính của bạn ở Vương quốc Anh là để học tập và khóa học của bạn đòi hỏi nhiều nỗ lực, đặc biệt khi tiếng Anh không phải là ngôn ngữ mẹ đẻ của bạn. Bạn nên cân nhắc rất cẩn thận xem bạn có thời gian để đi làm và có nên để kết quả học tập của mình gánh chịu rủi ro hay không.

♦ *Các thành viên trong gia đình tôi có được hưởng chế độ chăm sóc y tế miễn phí ở Vương quốc Anh nếu họ đi cùng tôi?*

- Nếu khóa học của bạn dài từ 6 tháng trở lên, bạn và những người thân của bạn (vợ, chồng và con dưới 18 tuổi) sẽ được

(Xem tiếp tr.53)

Giáo dục & DU LUYỆN - SỰ KIỆN

Con số nhắc nhở

Theo báo cáo của Hội đồng Chức danh Giáo sư Nhà nước: thu nhập bình quân hiện nay của giáo sư là 1,8 triệu đồng/tháng/người; phó giáo sư là 1,65 triệu đồng/tháng/người.

Cùng lắng nghe

- ♦ *"Bất chấp những thách thức hiện tại, nền GDĐH của Việt Nam đang có những thuận lợi to lớn. Không giống đa số những quốc gia đang phát triển khác, Việt Nam đang có và có khá dồi dào, hai trụ cột của nền GDĐH, đó là nhân tài và tiền". (Thomas Vallely - Giám đốc Chương trình Việt Nam của ĐH Harvard)*

- ♦ *"Chủ trương tăng học phí trong các trường công lập là giải pháp quan trọng để từng bước nâng cao chất lượng GD, nhưng không nên áp dụng trong thời điểm hiện nay, trước sự biến động khá lớn của giá cả thị trường". (Bà Ngô Thị Minh - Đại biểu Quốc hội tỉnh Quảng Ninh)*

- ♦ *"Nếu tăng học phí trong bối cảnh giá cả leo thang và với 22% số hộ nghèo, sẽ có nhiều học sinh bỏ học, nhiều em chắt vạt thi đỗ vào ĐH cũng sẽ phải từ giã giảng đường vì không đủ khả năng tài chính theo học!". (Ông Nguyễn Lâm Dũng - Đại biểu Quốc hội tỉnh Đắk Nông)*

- Ngày 18-10-2005, Bộ GD-ĐT và văn phòng UNESCO Hà Nội đã tiến hành ký kết dự án: "Giảm nhẹ tác động của đại dịch HIV/AIDS tại châu Á thông qua giáo dục". Dự án sẽ được thực hiện trong 2 năm: 2005-2007 với ngân sách 150.000 USD. Nguồn ngân sách trên do quỹ phát triển quốc tế OPEC tài trợ, tổ chức UNESCO với tư cách là người điều phối và hỗ trợ kỹ thuật với Bộ GD-ĐT Việt Nam trong việc triển khai dự án.

- Bộ GD-ĐT đã ra hướng dẫn thi tốt nghiệp THPT và thi tuyển sinh ĐH, CĐ, THCN cho HS học chương trình phân ban thí điểm dự thi từ 2006-2008. Các môn thi đối với HS học chương trình phân ban giống như các môn thi tốt nghiệp đối với HS học chương trình THPT không phân ban. Mỗi môn thi đều có đề riêng cho HS học chương trình phân ban. HS học chương trình các ban Khoa học tự nhiên và Khoa học xã hội - nhân văn cùng chung 1 đề. Nội dung thi dựa trên mặt bằng kiến thức cơ bản trong chương trình đã học. Đề thi cho HS học chương trình phân ban sẽ gồm 2 phần: câu hỏi bắt buộc đối với tất cả các thí sinh và phần câu hỏi tự chọn theo đặc điểm của từng chương trình. HS tốt nghiệp THPT phân ban được lựa chọn trường học, ngành đào tạo và đăng ký dự tuyển theo 4 khối: A, B, C, D và các khối năng khiếu như HS học chương trình không phân ban hiện hành.

- Ngày 17-10-2005 Bộ GD-ĐT tổ chức đón nhận quà của Thủ tướng chính phủ tặng 5 trường phổ thông trung học thuộc 5 tỉnh: Sơn La, Hòa Bình, Quảng Trị, Đắk Lắk, Cà Mau. Mỗi trường nhận quà tặng gồm: 6 bộ máy vi tính, 6 bộ máy lưu điện và một máy in, tổng trị giá 240 triệu đồng.

CHUYỆN THẬT HAY GIẢ?

BÁ DUY

Cuối năm 2004, nhà văn nổi tiếng người Mỹ Sydney Sheldon cho ra đời cuốn tiểu thuyết

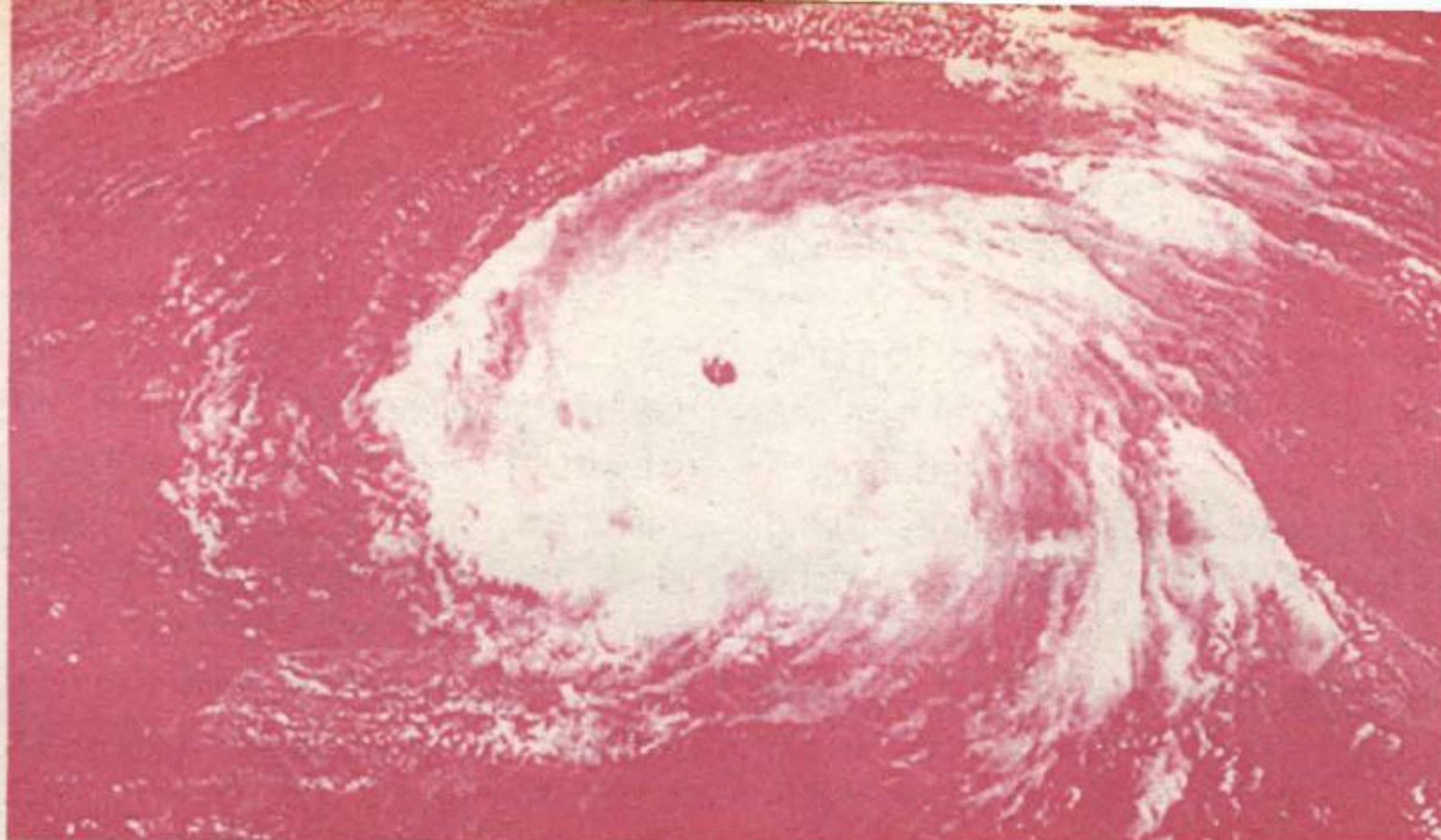
"Bóng đêm đáng sợ" nói về những loại vũ khí khí tượng, hay chính xác hơn là về công nghệ điều khiển thời tiết, khí hậu mà người Mỹ và người Nga nghiên cứu để sử dụng vào mục đích quân sự. Cuốn sách này không dựa hoàn toàn vào các báo cáo khoa học nhưng cũng không phải là truyện giả tưởng. Những trận bão hãi hùng cuối tháng 8 đầu tháng 9-2005 vừa qua ở Mỹ khiến nhiều người tin rằng tất cả những gì viết trong cuốn sách này đều là sự thật và từ đó cho rằng thảm họa trên chính là do người Nga gây ra để làm suy yếu nước Mỹ. Liệu người ta có thể tiến hành chiến tranh khí tượng hay không?

Không chỉ có "thay trời làm mưa"

Những nỗ lực khoa học - công nghệ nhằm điều khiển thời tiết, khí hậu phục vụ mục đích quân sự không phải chuyện quá mới lạ. Người Mỹ không giấu giếm về việc trong thời kỳ chiến tranh Việt Nam, họ đã tìm cách làm mưa nhân tạo trút xuống Trường Sơn hùng gây ngập lụt, sạt lở con đường vận chuyển lương thực, đạn dược của quân Giải phóng. Người Nga cũng

từng có kinh nghiệm "xua mây đẹp mưa" để tạo thời tiết nắng đẹp trên các sân vận động trong thời gian diễn ra Olympic Matxcova năm 1980 hay trên Quảng trường Đỏ trong những ngày lễ lớn có duyệt binh. Thời xa xưa, con người chưa có khả năng chủ động tác động đến thời tiết nhưng cũng đã biết lợi dụng những hiện tượng khí hậu thủy văn vào mục đích quân sự, chẳng hạn như Gia Cát Lượng ở cuối thời Tây Hán đã tính được ngày có gió Đông Nam giúp quân Đông Ngô đốt cháy toàn bộ chiến thuyền, thủy trại của quân Tào Tháo trên sông Trường Giang, làm nên trận Xích Bích oai hùng nghìn năm lưu sử sách.

Cũng từ thời xa xưa, do thiếu hiểu

Bão Rita chụp từ vệ tinh

biết, con người cho rằng có thể cầu xin “ông trời” làm mưa hoặc làm nắng, tùy theo nhu cầu của con người vào từng thời điểm cụ thể. Cho đến tận ngày nay, thổ dân Úc vẫn khỏa thân nhảy múa để cầu mưa. Ngay tại nước Mỹ được coi là văn minh tiến bộ mà vào năm 1930, tại thành phố Boston, khi có giải đua ngựa truyền thống diễn ra vào nửa đầu tháng 9, chính quyền thành phố đã thuê một tay “phù thủy thời tiết” có tiếng trong vùng bảo đảm thời tiết tốt trong hai tuần. Mỗi ngày nắng đẹp, tay phù thủy này được thưởng 1.000 USD, ngày nào có mưa thì bị phạt 2.000 USD. “Công cụ” của “chuyên gia khiển phong vũ” này chỉ là một giàn dây nhợ lằng nhằng với những cây ăng ten thô thiển. Tuần đầu tiên nắng đẹp suốt tuần, ai nấy đều phục tài “ông thầy thời tiết”. Nhưng từ ngày đầu tiên của tuần thứ hai, trời bắt đầu trút nước. Sau hai ngày mưa liên tiếp, người ta tức giận tìm đến hỏi tội “ông thầy” thì ông đã cao chạy xa bay.

Từ sau Chiến tranh thế giới lần thứ hai, con người mới thực sự có thể can thiệp vào chuyện mưa nắng của “ông trời”. Năm 1946, Vincent Shafer, chuyên gia hóa học

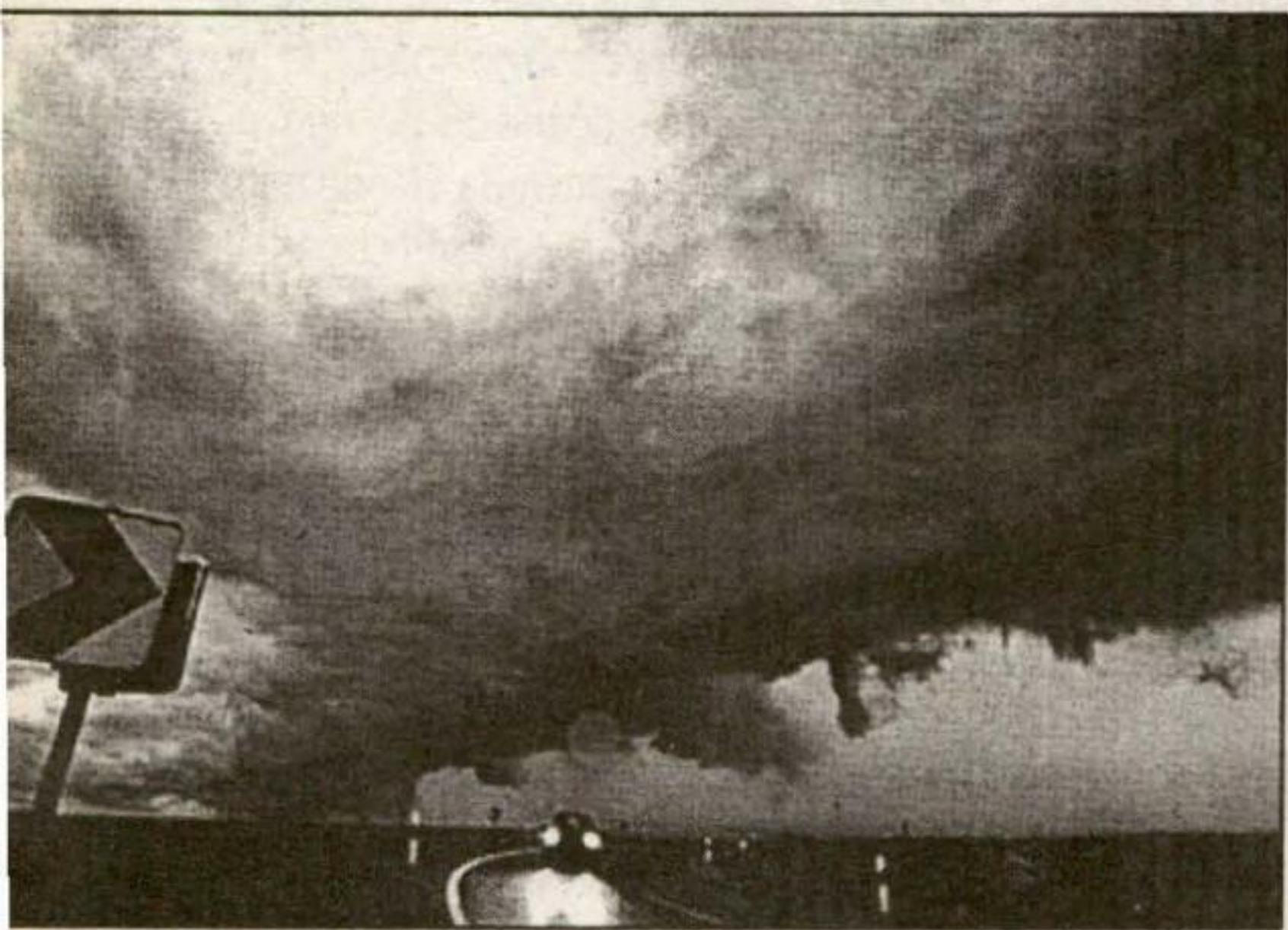
của Tập đoàn General Electric, là người đầu tiên thử nghiệm thành công làm mưa nhân tạo. Trong một ngày trời nắng đẹp, hoàn toàn không có mây, ông dùng máy bay nhẹ bay ở độ cao vài nghìn mét trên vùng núi Graylock thuộc bang Massachussets (Mỹ) và rải vào không trung gần 2kg nước đá đã được xay vụn ra như cát. Bất ngờ mây đen lập tức hình thành ngay dưới cánh máy bay rồi tiếp đến là một trận mưa rất lớn. Sau đó ít lâu, nhà khí tượng học Bernard Vonnegut phát hiện thêm rằng muối iodur bạc nếu được rắc vào mây trời thì cũng có khả năng tạo mưa hoặc tuyết. Từ đó bắt đầu kỷ nguyên con người “thay trời làm mưa”. Công nghệ làm mưa nhân tạo được nhanh chóng áp dụng rộng rãi và đến cuối thập niên 1950, 10% đất canh tác nông nghiệp của Mỹ thường xuyên được bảo đảm độ ẩm bằng loại mưa này. Suốt 30 năm trở lại đây, chính phủ Mỹ đã chi hàng trăm triệu USD cho các dự án làm mưa nhân tạo cứu hạn cho các bang miền Nam và miền Tây cũng như các dự án hóa giải, triệt tiêu mưa đá trên những khu vực canh tác rộng lớn, mây mù, sương mù ở các sân bay v.v. Những nỗ lực của các nhà khoa học Mỹ đã thu

được một số kết quả nhất định. Các đồng nghiệp người Nga của họ cũng có những thành công tương ứng trong lĩnh vực này. Nhưng xem ra, việc tạo ra một trận lụt to hay một cơn bão lớn vẫn còn nằm khá xa tầm tay đối với cả người Nga lẫn người Mỹ. Tuy vậy, vẫn có nhiều người cho rằng cả Nga và Mỹ đều có khả năng chủ động tạo thiên tai, chỉ có điều các thông tin về lĩnh vực này đều được giữ tuyệt mật. Quả là cũng có một sự kiện làm căn cứ cho giả thuyết này. Trong thập niên 1980, các nhà khoa học thuộc quân đội Mỹ có thực hiện một dự án mang tên *Cơn cuồng nộ*, với nội dung chế ngự sức gió trong cơn bão bằng cách tạo mưa ngay trong tâm bão (tâm bão, hay còn gọi "rốn bão", là một khu vực đường kính vài chục kilomet, rất lặng gió, trời quang mây tạnh trong khi ở xung quanh đang mưa gió rất dữ dội). Kết quả không biết ra sao, vì mọi tài liệu về dự án này đều bị đóng dấu tuyệt mật, nhưng xuất hiện rất nhiều lời đồn thổi, rằng chế ngự được bão thì tất cũng có thể tạo ra bão được, v.v và v.v.

Chiến tranh lạnh và chiến tranh... giá lạnh

Gần như suốt nửa cuối thế kỷ 20, các chuyên gia khí tượng của Lầu Năm Góc luôn tâm niệm: "Nếu chúng ta không ra tay trước và không gây được một cuộc chiến tranh *lạnh thực sự* với người Nga thì sẽ có một ngày nào đó, người Nga sẽ *làm đông lạnh* chúng ta". Như vậy, ở vào thời chiến tranh lạnh, người Mỹ đã tính đến một cuộc chiến tranh *giá lạnh*, tức là chủ động gây cái lạnh để áp đảo đối phương. Nhưng ý tưởng là một chuyện, việc thực hiện lại là chuyện khác, không đơn giản chút nào. Một cuộc chiến như thế cho đến nay vẫn còn là chuyện viễn tưởng. Với những khoản ngân sách và điều kiện kỹ thuật cho phép, người Mỹ phải nghĩ đến những chuyện thực tế hơn, chẳng hạn tạo sương mù dày đặc bao phủ các sân bay quân sự hay tạo sự khô hạn thường trực trên những khu vực canh tác lương thực của đối phương. Những ý tưởng ấy tuy có thực tế hơn, song cũng không phải dễ thực hiện. Dù cố gắng đến mấy, người Mỹ cũng vẫn chỉ có thể...

làm mưa nhân tạo mà thôi, chỉ tiến bộ hơn ở chỗ khống chế được lượng mưa nhiều hay ít. Từ năm 1966 đến 1972, biết bao tiền của đã đổ vào "công cuộc" làm mưa nhân tạo đổ xuống đường Trường Sơn, với hàng nghìn lượt chuyến bay rải chất tạo mưa. Lượng mưa ở khu vực này trong thời gian đó

Hàng tỉ tấn nước trên đầu

có cao hơn bình thường, nhưng điều đó không hề làm chậm bước chuyển quân và vận chuyển lương thực, vũ khí của quân Giải phóng.

Như vậy, các nghiên cứu của quân đội Mỹ chỉ thành công về mặt khoa học nhưng hoàn toàn thất bại trên thực tiễn chiến trường. Không những thế, khi một số thông tin về kế hoạch "giội nước Trường Sơn" lọt ra ngoài rồi xuất hiện trên mặt báo, dư luận Mỹ và quốc tế đã kịch liệt chỉ trích hành động này. Năm 1977, Mỹ đã phải ký vào bản Công ước quốc tế cấm tác động đến thời tiết vì mục đích phi hòa bình. Ngoài thất bại của kế hoạch phá hoại Trường Sơn còn có hai nhân tố tác động khiến Mỹ phải tham gia công ước này. Thứ nhất, một cuộc thử nghiệm khí tượng có tính chất bí mật quốc gia của chính phủ Mỹ tiến hành ở bang Dakota Nam đã gây một trận lụt khủng khiếp làm hàng nghìn người bỏ mạng và gây thiệt hại to lớn về vật chất, dấy lên một làn sóng bất bình trong dân Mỹ. Thứ hai, bấy giờ xuất hiện những thông tin đáng tin cậy về những thành công của Liên Xô trong lĩnh vực điều khiển thời tiết, khí hậu. Nhưng mười năm sau, dưới thời Tổng thống Ronald Reagan, với học thuyết *Chiến tranh giữa các vì sao*, Mỹ lại bí mật phát triển các nghiên cứu sử dụng sóng vô tuyến điện tác động đến các tầng khí tượng của khí quyển, trong đó đáng chú ý nhất là thiết

Trong cơn hồng thủy

bị điện tạo trường ion sinh nhiệt.

Các nhà khoa học Nga cho biết, trước đây, Liên Xô cũng từng có những thí nghiệm khoa học liên quan đến thời tiết. Chẳng hạn, cuối thập niên 1980, một nhóm nghiên cứu ở Trường Đại học Tula đã thành công với công nghệ tác động đến sự hình thành của lốc xoáy và bão, thậm chí có thể làm thay đổi hướng di chuyển của chúng. Chính điều này đã trở thành cơ sở mà nhiều người dựa vào để khẳng định rằng những trận bão kinh hoàng nhất đầu thế kỷ 21 là do người Nga tạo ra rồi hướng chúng vào nước Mỹ. Nhưng thực ra, từ ngày Liên Xô tan rã, nhóm Tula không còn được cấp kinh phí nên chương trình nghiên cứu, thử nghiệm này đã bị bỏ dở. Vì thế không thể nói người Nga hay bất cứ ai khác có thể gây ra bão ngay cả các nhà khoa học Mỹ cũng khẳng định điều đó. Vậy xem ra, chiến tranh khí tượng vẫn còn là chuyện viễn tưởng, dù là viễn tưởng khoa học và còn lâu, rất lâu nữa mới có thể trở thành hiện thực.

(Theo Itogi)

- ▶ Thuế là nguồn thu ngân sách chủ yếu của quốc gia, đóng thuế là quyền lợi và nghĩa vụ của mỗi công dân để góp phần duy trì và xây dựng nhà nước. Cùng với sự phát triển của xã hội, nhiều hình thức đóng thuế mới ra đời, tại nhiều quốc gia, thuế thu nhập cá nhân được coi là nguồn thu chính của ngân sách nhà nước. Sau đây, Thế Giới Mới xin giới thiệu một số hình thức thuế thu nhập cá nhân tại Mỹ, Đức, Ấn Độ.

Thuế thu nhập cá nhân ở một số nước

QUỐC LONG

Mỹ: 2/3 dân số tham gia đóng thuế thu nhập cá nhân cho nhà nước

Ở Mỹ, ngoài trẻ em ra, mỗi cư dân đến tuổi thành niên đều phải nộp thuế thu nhập cá nhân. Luật thuế của Mỹ quy định nếu có thể căn cước Mỹ, bất kể đang sống ở Mỹ hay ở nước ngoài, đều có nghĩa vụ đóng thuế thu nhập cá nhân cho ngân sách nước Mỹ. Theo Cục Thống kê Mỹ, trong tổng số 293 triệu công dân nước này năm 2004 đã có khoảng 183 triệu người kê khai thu nhập với cơ quan thuế, tỉ lệ người nộp thuế thu nhập cá nhân chiếm 2/3 dân số Mỹ. Thuế thu nhập cá nhân ở Mỹ thực

hiện chính sách tự kê khai. 24 giờ 00 ngày 15-4 hàng năm là hạn chót để mọi người kết thúc việc kê khai thu nhập cá nhân của mình với cơ quan thuế. Tới hạn này, bất kể thu nhập hàng năm của người thuộc diện đóng thuế là bao nhiêu, có đạt được tới mức tối thiểu do nhà nước quy định hay không thì họ vẫn phải khai đầy đủ vào mẫu biểu thuế thu nhập cá nhân do Cục Thuế quốc gia Mỹ phát hành và nộp thuế thu nhập cá nhân theo quy định cho nhà nước. Trường hợp lưu học sinh đến Mỹ du học thì căn cứ vào học bổng, họ cũng bị đánh thuế thu nhập cá nhân, tất nhiên mức thu là không đáng kể. Cơ quan thuế sẽ phối hợp với nhà trường yêu cầu lưu học sinh tự kê khai thuế sau đó họ đó sẽ căn cứ vào những quy định của luật thuế xem xét miễn giảm thuế cho những trường hợp có thu nhập thấp. Việc tự kê khai mức thu nhập như vậy giúp cho người dân hình thành ý thức chấp hành tốt việc nộp thuế, đồng thời cũng giáo dục cho họ các điều luật thuế tạo nguồn thu cho quốc gia. Tổng tiền thuế thu nhập cá nhân của những người có thu nhập 100.000 USD trở lên/ năm chiếm trên 60% trong tổng số thuế thu nhập của cả nước Mỹ, đây cũng là nguồn thu quan trọng nhất của ngành thuế nước này. Nguồn thu nhập tài chính khổng lồ của chính phủ Mỹ hàng năm đều dựa vào số ít người giàu có

Người dân Mỹ kê khai thu nhập với cơ quan thuế nhà nước vào ngày 15-4 hàng năm

nộp thuế, chứ không phải dựa vào số đông những người dân có thu nhập bình thường.

Luật thuế của Mỹ còn qui định thực hiện chế độ việc khấu trừ, miễn giảm, hoàn thuế để đảm bảo cho những gia đình, cá nhân thu nhập thấp khỏi vì nộp thuế mà bị bần cùng hóa. Theo đó, những trường hợp hưởng bảo hiểm hưu trí, bảo hiểm y tế, trường hợp ly hôn, các chi phí cho giáo dục, phí đóng góp xã hội từ thiện, chi phí cho phát triển đào tạo các ngành nghề, thậm chí cả chi phí thay đổi công tác, chuyển nhà... cũng được khấu trừ. Những trường hợp miễn thuế thu nhập là học bổng đặc biệt, trợ cấp thương binh, lợi tức từ mua công trái chính phủ... Đối với gia đình có trẻ em, nhà nước quy định mỗi một đứa trẻ sẽ được hoàn thuế 1.000 USD để nuôi dưỡng. Tuyệt đại đa số công dân Mỹ đều tự nguyện nộp thuế, chỉ có một số người có thu nhập cao có ý trốn thuế nên khi tiến hành kiểm tra thu thuế cá nhân các cơ quan thuế nhà nước chỉ chú trọng kiểm tra nhóm đối tượng người có

thu nhập cao.

Đức: Đối tượng đánh thuế thu nhập cá nhân chủ yếu là người có thu nhập cao

Ở Đức thuế thu nhập cá nhân được ví như “bộ giảm sóc” của nền kinh tế quốc gia. Bắt đầu từ năm 2005, mức thuế thu nhập cá nhân ở Đức tăng từ 6.322 euro lên 7.664 euro, chính phủ Đức còn xem xét cụ thể từng trường hợp người đóng thuế như tình trạng hôn nhân, sức khỏe, việc làm để đóng các mức thuế thích hợp. Thuế cá nhân ở Đức dựa trên 3 căn cứ: mức thu chi bình quân của người dân; phải đảm bảo chất lượng cuộc sống của nhân dân; không ảnh hưởng quá lớn đến nguồn thu ngân sách quốc gia. Ở Đức cũng thực hiện chính sách cá nhân tự kê khai thu nhập. Tất cả những công dân thường trú tại Đức hoặc cư dân nước ngoài không đăng ký thường trú nhưng có thu nhập ở Đức đều phải nộp thuế. Người nộp thuế phải chủ động điền vào bảng kê khai các loại hình thu nhập cá nhân của cả năm. Thuế cá nhân được chia ra hai loại gồm thuế lương và thuế thu nhập. Thuế lương do cơ quan sử dụng lao động trực tiếp nộp cho cơ quan thuế, còn thuế thu nhập thì tự mỗi cá nhân phải đi nộp. Số nhận trợ cấp thất nghiệp, lương hưu, bảo hiểm y tế cũng nằm trong phạm vi nộp thuế. Tuy nhiên, đối tượng chính chịu thuế thu nhập cá nhân ở Đức là những người có thu nhập cao, những gia đình có thu nhập thấp có chính sách miễn giảm. Ví dụ gia đình có trẻ em vị thành

niên cần được nuôi dưỡng, hoặc người dưới 27 tuổi vẫn còn đang đi học hoặc chưa có thu nhập hoặc người đang bị bệnh đều được các cơ quan thuế xem xét miễn giảm.

Quy định nộp thuế ở Đức rất nghiêm ngặt, nhưng vẫn có những người có thu nhập cao thường tìm cách trốn thuế. Vì thế nhà nước buộc phải giám sát chặt chẽ. Còn những người có thu nhập bình thường sẽ được kiểm tra thí điểm bất kỳ; nếu cơ quan thuế nghi ngờ một cá nhân nào khai báo thu nhập không trung thực thì lập tức điều tra tài khoản cá nhân và mức thu nhập thực tế. Khi đã thu thập đầy đủ chứng cứ sẽ có hình phạt cụ thể cho hành vi trốn thuế, nhẹ thì phạt tiền, nặng thì ngồi tù. Đối với những người thực hiện tốt chính sách nộp thuế, chính phủ Đức sẽ động viên khen thưởng. Chính chính sách “quản nghiêm phạt nặng” như vậy đã làm cho Luật thuế ở Đức phát huy hiệu quả. Bên cạnh đó, chế độ thưởng phạt phân minh đã tạo cho công dân Đức có ý thức, trách nhiệm trong việc nộp thuế cho nhà nước.

Ấn Độ: Thuế thu nhập cá nhân tính theo lũy tiến thu nhập

Thuế thu nhập cá nhân ở Ấn Độ là mô hình thuế tổng hợp với hình thức lũy tiến. Cơ quan thuế sẽ tính thuế trên cơ sở mức thu nhập 1 năm, mức thuế quy định thu nhập đối với nam giới là từ 100.000 rupi (40 triệu đồng Việt Nam), với nữ giới là từ 135.000 rupi. Nếu thu nhập cá nhân trong khoảng từ 100.000-150.000 rupi/năm phải nộp thuế 10%, từ

150.000-250.000 rupi nộp 20%, từ 250.000 rupi trở lên phải nộp 30% thuế thu nhập cá nhân. Do quy định mức thuế thu nhập tương đối cao nên một đất nước có dân số 1 tỉ người này chỉ có 30 triệu người phải nộp thuế. Ấn Độ là một nước nông nghiệp, nông dân chiếm 60-70%, nên chính phủ quy định nông dân không phải nộp thuế thu nhập cá nhân. 30-40% số còn lại là tầng lớp tiểu thương, công nhân, thu nhập khó có thể đạt tới 100.000 rupi/năm vì thế chưa đủ điều kiện phải nộp thuế. Chỉ còn khoảng 3% dân số có thu nhập hàng năm trên 100.000 rupi trở lên sẽ là đối tượng phải nộp thuế thu nhập cá nhân cho nhà nước. Chính sách thu thuế của Ấn Độ dựa trên nguyên tắc “thả nhỏ bắt lớn, giữ vững công bằng”. “Lớn” là chỉ những người có thu nhập cao, “nhỏ” là chỉ những người có thu nhập thấp. Chính sách mang sắc thái “lấy giàu nuôi nghèo” này rất phù hợp với tình hình kinh tế Ấn Độ, một nước dân số đông, phần lớn là dân nghèo, làm như thế sẽ thu hẹp lại khoảng cách phân hóa giàu nghèo, hòa giải các mâu thuẫn trong xã hội, có lợi cho sự phát triển hài hòa kinh tế xã hội. Mục đích dựa vào thuế thu nhập cá nhân để tăng nguồn thu ngân sách cho nhà nước chỉ là thứ yếu.

Hình thức đánh thuế thu nhập cá nhân ở Ấn Độ được đông đảo người dân ủng hộ, kể cả những người trong diện phải nộp thuế. Tuy nhiên cũng có người trốn thuế, vì thế đối với những người có thu nhập

trên dưới 200.000 rupi, cơ quan thuế sẽ tiến hành kiểm tra bất thường. Cơ quan thuế cũng tiến hành giám sát chặt chẽ việc kê khai thu nhập của những người có thu nhập cao. Ấn Độ dùng rất nhiều biện pháp chống trốn, gian lận thuế mà hiệu quả nhất vẫn là biện pháp lấp kín những “lỗ đen” trốn thuế. Trước hết là áp dụng mã số thuế bắt buộc: thông thường những người nộp thuế đều phải đến cơ quan thuế để xin cấp mã số thuế, mã số thuế này sẽ theo suốt cuộc đời họ. Nhà nước dựa vào mã số thuế này để theo dõi thông tin cá nhân như mua bán xe hơi, chi phí y tế, giao dịch chứng khoán... các dữ liệu này đều nằm trong hồ sơ nhà nước quản lý. Đối với những hành vi trốn thuế bằng cách sử dụng tiền mặt để thanh toán, chính phủ Ấn Độ cũng có chính sách đặc biệt. Cơ quan thuế thành lập một mạng lưới quản lý, giám sát chi tiêu của những đối tượng dễ có khả năng tham ô như cán bộ cấp cao, chủ doanh nghiệp lớn thường thanh toán bằng tiền mặt trong hoạt động giao dịch, kinh doanh. Chỉ cần theo dõi chặt sự chênh lệch lớn giữa phần thu nhập mà cá nhân tự khai báo với phần chi tiêu là có thể kết luận cá nhân có gian dối khi kê khai thuế thu nhập cá nhân hay không. Để việc thu thuế chính xác, kịp thời và công bằng, Cục Quản lý thuế quốc gia Ấn Độ còn bố trí những “tình báo viên” thuế vụ hoạt động cung cấp thông tin cần thiết về lĩnh vực thu thuế cá nhân.

(Theo Economic Times)

Buôn lậu đe dọa nền kinh tế thế giới

NGỌC NHÀN

Toàn cầu hóa hạ thấp các rào cản mậu dịch nhưng nó cũng tạo điều kiện để buôn lậu xuyên biên giới trở nên dễ dàng hơn. Loại hình tội phạm này đang nổi lên thành một thách thức nghiêm trọng đe dọa sự phát triển thế giới.

Bùng nổ buôn lậu trên mọi lĩnh vực

Cách đây mấy tuần, cảnh sát Anh phối hợp cùng Europol (Tổ chức cảnh sát châu Âu) đã thực hiện thành công chiến dịch

mang mật danh Bluesky, phá vỡ đường dây đưa người trái phép vào đảo quốc sương mù với số lượng lên tới 200.000 người trong vòng vài năm nay. Tại Mỹ, cơ quan hải quan cũng mới triệt phá được một ổ nhóm buôn lậu đủ thứ, từ giấy in tiền, giàn phóng tên lửa tới tem bưu chính, thuốc lá giả. Liên tục trong thời gian gần đây, tình trạng buôn lậu trên thế giới đã gia tăng mạnh mẽ, chiếm một tỉ trọng rất lớn trong khối lượng giao dịch toàn cầu. Ước tính toàn bộ các hoạt động buôn lậu trên thế giới mỗi năm gây thiệt hại cho

Cảnh sát tỉnh Hồ Nam (Trung Quốc) giải cứu một phụ nữ bị bắt cóc và bán ra nước ngoài

nền kinh tế thế giới khoảng 630 tỉ USD. Đó là chưa kể những chi phí khác liên quan tới an ninh toàn cầu do buôn lậu vũ khí, vật liệu nổ và cả vật liệu nguyên tử gây ra.

Sau sự kiện 11-9-2001, hầu hết các nước đều áp dụng nhiều biện pháp mạnh để tăng cường an ninh biên giới, nhưng các vụ buôn lậu quy mô lớn bắt giữ ngày càng tăng. Báo cáo do Viện Kinh tế thế giới, một tổ chức phi chính phủ có trụ sở tại Washington công bố gần đây cho thấy mỗi năm chỉ có khoảng 5% số vụ rửa tiền bị đưa ra xét xử. Báo cáo cũng cho biết số lượng người nhập cư bất hợp pháp (buôn bán người qua biên giới) vào Mỹ không hề giảm so với cách đây 10 năm, khoảng 500.000 người mỗi năm. Buôn lậu vũ khí nhỏ đạt doanh số tới 4 tỉ USD và là nguồn hậu cần quan trọng cho các cuộc nội chiến tại Iraq, Afghanistan hay Congo. Tại Af-

ghanistan, một bộ phận lớn lãnh thổ vẫn chưa có điện, bọn buôn lậu có đủ phương tiện để vận chuyển cả một container chứa hàng tấn cocain tới Luân Đôn trong vòng 48 giờ. Ngay tại thành phố New York, được coi là nơi có hệ thống an ninh dày đặc nhất thế giới, một tên tội phạm người Pakistan nhập cư không ngần ngại đề nghị trung gian môi giới cho các điệp viên bí mật của FBI (Cục Điều tra liên bang Mỹ) mua vật liệu hạt nhân từ Anh gửi tới!

Doanh số của buôn lậu xuyên biên giới liên tục tăng mạnh trong mấy năm gần đây. Ước tính từ năm 1992-2002, khối lượng ma túy buôn bán bất hợp pháp trên toàn cầu đã tăng gấp đôi, lên tới 900 tỉ USD mỗi năm. Cách đây 15 năm, buôn lậu chỉ chiếm một tỉ lệ rất nhỏ trong nền thương mại toàn cầu, nhưng hiện nay chỉ riêng lượng đĩa CD lậu đã trị giá khoảng

THẨM MỸ HỒNG KÔNG

Một địa chỉ uy tín nhất tại Việt Nam làm đẹp không cần giải phẫu

CƠ SỞ: 54 CỬA BẮC, HÀ NỘI - ĐT: 7160837 - DĐ: 0913236881

CƠ SỞ: 20 ĐƯỜNG THÀNH, HÀ NỘI - ĐT: 8246852 - DĐ: 0913204599

CƠ SỞ: 32 HÀNG GÀ, HÀ NỘI - ĐT: 9232238

Bằng hệ thống máy móc tiên tiến hàng đầu thế giới và chuyên viên đã tu nghiệp tại Hồng Kông - Pháp - Mỹ - Thụy Sĩ.

CHUYÊN NGHIỆP: ● Phun xăm: lông mày, mắt, môi, kiểu dáng sang, màu đẹp ● Xóa: mắt, môi, lông mày bị hỏng, xanh, xấu... sửa lại bảo đảm 100% đẹp ● Tắm trắng toàn thân cao cấp, trắng mịn da ngay lần tắm đầu tiên ● Tắm gầy - giảm cân: nhanh chóng - hiệu quả ● Giảm béo - giảm vòng bụng, eo, mắt, tay, đùi, bắp chân, nâng mông sệ (vòng eo giảm từ 7-15cm). Có máy đo chính xác lượng mỡ cần giảm ● Chữa khỏi nám tàn nhang, trứng cá, da thô, da sần, làm trắng mịn da, làm khít lỗ chân lông (bằng thuốc đặc trị độc đáo) ● Làm đẹp các vết bạch biến, làm trắng các vết đồi mồi ● Nâng nở ngực, săn chắc ngực (không cần giải phẫu) hiệu quả cao ● Xóa tan các nếp nhăn trên da, làm tan túi mỡ mắt, chữa thâm quầng mắt ● Tẩy lông mặt, tay, chân, uốn mi cong ● Chữa hói tóc, hói nách (bằng kem chất lượng tuyệt đối). Cung cấp các loại máy móc (tiên tiến hiện đại) và các loại kem đặc trị cho các trung tâm thẩm mỹ và quý khách trên phạm vi toàn quốc. **Đối với nam:** ● Chữa nám, trứng cá (mụn bọc, mụn cám, mụn đầu đen, đầu đỏ) ● Xóa xăm trên da không để lại sẹo, xóa các nếp nhăn trên da.

Liên tục mở lớp dạy nghề: học xong được xếp việc ngay, lương cao, có chỗ ở (tuyển 10 nhân viên). Thẩm mỹ Hồng Kông chinh phục quý khách bằng chất lượng và giá cả.

**NÂNG NỞ NGỰC,
SĂN CHẮC NGỰC -
CÔNG NGHỆ MỚI
CHÂU ÂU -
HIỆU QUẢ CAO**

PHƯƠNG HỒNG KÔNG

4,6 tỉ USD. Lượng tiền giao dịch trong buôn bán người qua biên giới ngang bằng với buôn bán vũ khí, khoảng 10 tỉ USD. Và còn nhiều lĩnh vực khác nữa, như buôn bán tranh trộm cắp chẳng hạn, cũng đều đạt con số hàng tỉ. Buôn lậu tăng thì thị trường rửa tiền hoạt động càng nhộn nhịp. Từ năm 1990 tới nay, tổng khối lượng mậu dịch toàn cầu tăng gấp đôi (từ 5.000 tỉ USD lên 10.000 tỉ USD), nhưng khối lượng tiền tẩy rửa hàng năm tăng gấp 10 lần, lên tới gần 1.500 tỉ USD. Với số tiền khổng lồ này, bọn tội phạm đầu tư trở lại thị trường và chính trường, thao túng nhiều chính phủ trên thế giới, từ đó tiếp tục sinh lãi và gây hậu quả khó lường đối với tương lai nhân loại.

Hệ quả của toàn cầu hóa

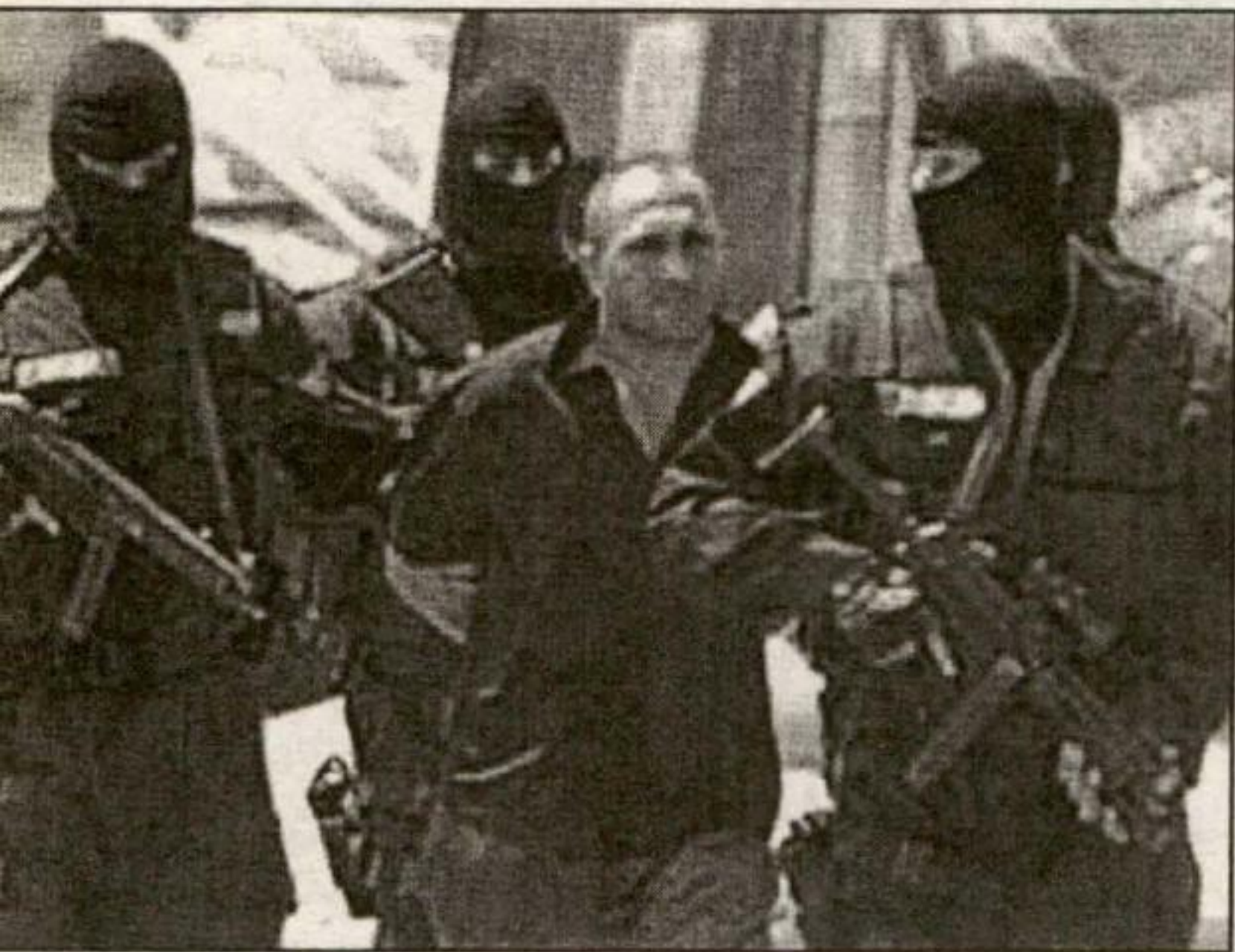
Giống như các lĩnh vực kinh tế khác, tình trạng gia tăng buôn lậu có nguyên nhân rất lớn từ toàn cầu hóa. Trong vòng hơn một thập niên trở lại đây, sự phát triển mạnh mẽ của khoa học công nghệ và biến chuyển của tình hình chính trị đã rút ngắn khoảng cách giữa các nước, xóa nhòa ranh giới lãnh thổ. Nhờ sự phát triển của

Internet cùng dịch vụ viễn thông, nay chỉ cần một cú điện thoại, từ bất cứ nơi đâu người ta đều có thể nhanh chóng giao dịch với nhau. Bên cạnh đó, hầu hết các chính phủ đều nới lỏng quy định kiểm soát tiền tệ, hạ thấp mặt bằng thuế quan và áp dụng các biện pháp khuyến khích đầu tư. Những chính sách này không những tạo điều kiện thuận lợi cho buôn lậu phát triển, mà còn làm cho nó bùng nổ thành một hoạt động toàn cầu. Ngày nay, các tên trùm ngổ ở Bắc Kinh có thể móc nối với bọn buôn lậu Cameroon để tổ chức các đường dây vận chuyển và bán lẻ túi xách Gucci giả tới Paris, Luân Đôn hay New York. Tội phạm Ucraina cũng dễ dàng liên hệ đưa vũ khí lậu tới Colombia để thu về heroin.

Trong khi lợi nhuận từ buôn lậu liên tục tăng, thì ngân sách chính phủ dành cho các hoạt động đấu tranh với nó lại không ngừng giảm sút ở nhiều nước. Năm 2004, ngân sách của Interpol chỉ có 50 triệu USD, ngang với giá tiền của một chiếc tàu cao tốc hoặc máy bay mà bọn tội phạm vứt bỏ. Cuộc chiến chống khủng bố đã làm cho đấu tranh chống buôn lậu trở thành thứ yếu. Cách đây mấy tuần, một cuộc điều trần tại Quốc hội Mỹ cho thấy số vụ buôn lậu do FBI giải quyết đã giảm gần một nửa trong vòng 5 năm qua, hậu quả của việc chuyển hướng thái quá sang chống khủng bố. Những nỗ lực phối hợp kiểm soát biên giới của các chính phủ không đạt kết quả, do đó bọn tội phạm càng có cơ hội lộng hành.

Cho tới nay, chỉ còn tương

**Lực lượng đặc nhiệm đang
khống chế một trùm buôn lậu**

đối ít tập đoàn tội phạm lớn duy trì cách thức làm ăn cũ, trung thành với một loại hàng hóa như ma túy hay nội tạng người. Hầu hết đều tập trung đánh những quả lớn để nhanh chóng thu lợi nhuận và xóa sạch dấu vết, bất kể đó là lĩnh vực nào. Các tập đoàn mafia Mexico từ lâu đã mở rộng phạm vi hoạt động sang các mặt hàng đem lại thu nhập cao nhất bằng cách liên minh với băng đảng người Hoa, Ucraina hay Trung Đông vận chuyển, phân phối đủ loại hàng hóa, kể cả người, qua các ngã đường xuyên biên giới vào Mỹ. Ma túy vẫn là mảng lớn trong bức tranh toàn cảnh về chúng, nhưng khả năng xoay sở để buôn lậu những thứ khác cũng là nguồn thu không nhỏ.

Mức độ nguy hiểm gia tăng

Có ba yếu tố khiến cho buôn lậu xuyên biên giới trở nên ngày một nguy hiểm hơn. Thứ nhất, lượng hàng hóa lưu thông qua con đường này ngày càng gia tăng. Chỉ cần nhìn vào mạng lưới buôn bán vật liệu hạt nhân trên thị trường đen của nhà khoa học Pakistan AQ Khan là có thể hình dung ra tính nguy hiểm của nó. Đường dây này được coi là đã cung cấp khoảng 300 tấn vật liệu hạt nhân đánh cắp từ Liên Xô (cũ) để bán cho một số nước, trong đó có Libya. Thứ hai, các công ty chính đáng không chỉ mất một nguồn thu nhập lớn do tác động của hàng lậu, mà họ còn phải bỏ ra chi phí khổng lồ để bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ và vận động tăng cường các thể chế quốc tế chống buôn lậu. Ước tính, luật chống rửa tiền khiến cho các ngân hàng phải tăng thêm khoảng 10% chi phí. Cuối cùng, sự cấu kết giữa buôn lậu và một số chính quyền từ trung ương tới địa phương ở một số nước, làm cho việc đấu tranh chống lại hoạt động này càng khó khăn, ảnh hưởng tới sự phát triển của đất nước đó. Năm ngoái, Quốc hội Litva đã bãi miễn

Tổng thống Ronaldas Paksas vì có quan hệ với nhà doanh nghiệp Nga bị cáo buộc liên quan tới thế giới ngầm. Nhiều trường hợp quan chức cấp tỉnh ở Afghanistan, Mexico và vài nước khác cũng liên tục bị tố cáo dính dáng tới các đường dây buôn bán ma túy. Mối quan hệ chằng chịt giữa chính trị và giới buôn lậu đã làm giảm hiệu quả của cuộc chiến chống buôn lậu.

Sau sự kiện 11-9, công nghệ giám sát lãnh thổ, phát hiện và dò theo dấu vết xuất xứ hàng hóa ngày càng hiện đại hơn. Các nhà sản xuất cũng liên tục cho ra đời các công nghệ chống hàng giả mới, tập trung vào hoàn thiện về kiểu dáng và mẫu mã cùng nhiều dấu hiệu đặc biệt khác. Xét trên một khía cạnh nào đó, cách làm này hiệu quả hơn là bỏ tiền ra vận động hành lang để các cơ quan công quyền ban hành thêm các bộ luật mới chống hàng giả. Nhưng công nghệ vẫn chưa đủ, vì nhiều loại sản phẩm được đầu tư nhiều công sức nhằm tạo nên sự khác biệt trên thị trường chẳng mấy chốc đã có hàng giả bán ra nhan nhản. Vì thế sự hỗ trợ của chính phủ luôn luôn là tác nhân rất quan trọng, dù rằng không phải bao giờ nó cũng hoàn toàn hỗ trợ cho nhà sản xuất. Thực tế các hoạt động đấu tranh chống buôn lậu liên quốc gia vấp phải rất nhiều trở ngại do thiếu một hành lang pháp lý thông suốt giữa các nước với nhau. Ngay cả các cơ quan trong một nước cũng chưa thể phối hợp chặt chẽ để ngăn chặn tội phạm. Mặt khác, chống buôn lậu cũng chưa hoàn toàn được coi là một ưu tiên hàng đầu nên chính quyền không thể tập trung mọi nỗ lực để đấu tranh. Vì thế, buôn lậu vẫn tiếp tục tồn tại và phát triển, bất chấp việc cộng đồng quốc tế luôn than phiền về nó mà không có các biện pháp đối phó thực sự triệt để và đồng bộ.

(Theo Courrier International)

- ▶ Bất chấp những nỗ lực của cộng đồng quốc tế trong việc trấn áp các loại hình du lịch tình dục (DLTD), số địa điểm loại hình dịch vụ đen này cùng con số nạn nhân vẫn không ngừng gia tăng. Sénégal, quốc gia ở Đông Phi, nằm dọc theo bờ Đại Tây Dương, hiện được xem là thiên đường của nạn DLTD ở châu Phi.

10 triệu du khách/ 6,5 triệu dân

Vào giữa tháng 8, khi mùa mưa

Du lịch

“vui vẻ”

VĂN HÒA

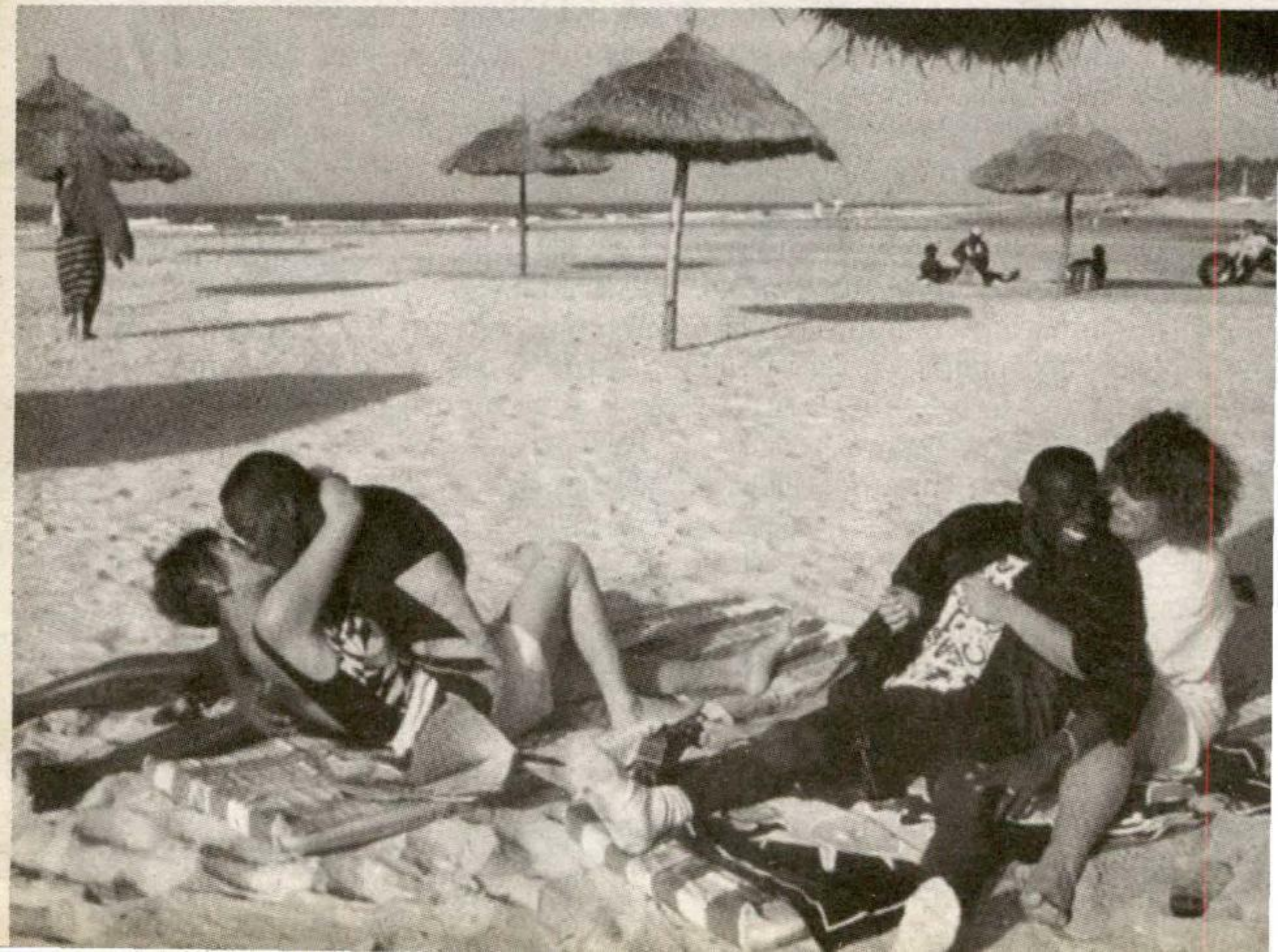
ở

Sénégal

Cảnh nữ du khách người nước

ngoài ôm ấp thanh niên Sénégal trên bãi biển đã trở nên bình thường ở Sénégal

đến, hầu như cả khu du lịch Saly Portudal, cách thủ đô Dakar của Sénégal 90km về phía Nam, đều vắng du khách nước ngoài. Tại hộp đêm Roll's, các cô gái trẻ ăn mặc hở hang, ngồi quanh quầy rượu tán gẫu và nhấm nháp nước ngọt nhưng mắt thì cứ hướng về cửa ra vào. Họ có 7 người, chưa đến 20

tuổi, đang đợi khách là những du khách da trắng, đến từ Pháp, Bỉ, Đức, Ý và cả từ Canada giá lạnh. Mãi đến khuya, một cô mới cặp được một du khách người Pháp trên 60 tuổi, đầu hói, bụng phệ, lấm tiền và thích quan hệ tình dục với các cô gái trẻ người bản xứ đáng tuổi con cháu mình. Vị khách nọ tất tả bước vào hộp đêm, đảo mắt một lượt rồi nháy mắt với một cô trong bọn họ - một cô gái có nước da ngăm đen, rồi cả hai bá vai nhau biến mất khỏi hộp đêm.

Vào lúc ế ẩm như vậy, việc kiếm được một khách hàng nước ngoài, cho dù có đáng tuổi ông mình đi nữa cũng đã là may mắn. Salman, nhân viên phục vụ tại hộp đêm Roll's, cho biết: "Vào những tháng cao điểm mùa hè, khách du lịch

Mỗi chài một bé gái người Sénégal cho khách nước ngoài

nước ngoài đến Saly Portudal đông như trẩy hội. Trong khi nam du khách đi tìm thú vui bên các cô gái trẻ bản xứ thì nữ du khách lại tìm khoái lạc từ những thanh niên trẻ

bản xứ".

Trong vòng vài năm trở lại đây, DLTD phát triển mạnh tại Sénégal đã biến quốc gia này trở thành thiên đường của loại hình du lịch bệnh hoạn này và đang trở thành đại nạn xã hội của nhiều quốc gia. Từ thủ đô Dakar ở miền Nam cho đến thành phố Saint-Louis ở miền Bắc, đâu đâu cũng mọc lên các khu du lịch, các khu nghỉ mát. Đáng kể nhất là khu du lịch Saly Portudal, La Somone, khu nghỉ mát Popenguine, Mbour... với hàng hà khách sạn sang trọng, các căn hộ cao cấp được rao bán trao tay cho du khách nước ngoài với giá 70.000 euro/căn. Du khách nước ngoài ồ ạt đổ đến Sénégal đến nỗi chính phủ đã tung ra con số lạc quan là có thể đạt 10 triệu du khách vào năm 2010. Một con số quả là đáng kể so với dân số 6,5 triệu người của Sénégal.

Tại sao Sénégal lại hấp dẫn du khách người nước ngoài?

Cách đây 10 năm, quốc gia Đông Phi này còn vắng bóng du khách nước ngoài. Câu trả lời quá rõ, đó là nhờ sự hấp dẫn của nạn DLTD. Cũng như nhiều quốc gia khác đang tồn tại nạn DLTD, thủ phạm dẫn đến tình trạng này chính là sự nghèo khó. Theo Chương trình phát triển của Liên hiệp quốc (UNPD), Sénégal được xếp thứ 155/174 quốc gia trên thế giới về chỉ số phát triển con người, với thu nhập bình quân đầu người là 510 USD/năm. Có đến 1/4 dân số, tương đương với 1,6 triệu người, trong đó

2/3 là dưới 18 tuổi, có thu nhập 1 USD/ngày. 400.000 trẻ em bị suy dinh dưỡng nặng, 62% trẻ em chỉ học đến bậc tiểu học và 30% học đến trung học. Trong năm 2002, 2003, 2004, một đợt hạn hán kéo dài đã làm cho cuộc sống của nông dân ngày càng tồi tệ hơn nên đã khiến rất nhiều người, đa số là thanh thiếu niên, rời bỏ làng quê đến các thành phố lớn, các khu du lịch, khu nghỉ mát để mưu sinh. Hiện nay, tỉ lệ thất nghiệp ở Sénégal là 25% ở nam giới và 41% ở nữ giới, trong đó có đến 60% là lớp trẻ. Đó là chưa kể đến việc đồng franc CFA, đơn vị tiền tệ chính của Sénégal, bị mất giá liên tục đã đẩy giá cả tiêu dùng tăng cao. Những yếu tố bất lợi này đã buộc chính phủ Sénégal phải đẩy mạnh phát triển du lịch mà làm ngơ trước nạn DLTD nhằm thu hút ngày càng nhiều du khách nước ngoài. Tất cả những yếu tố trên đã góp phần biến Sénégal thành thiên đường của nạn DLTD ở châu Phi.

Một doanh nhân Pháp, chủ một nhà hàng ở khu du lịch La Somone, cho biết: “Cách đây 10 năm, La Somone chỉ là một làng chài nhỏ ven biển và chỉ có một gái điếm hành nghề. Cô ta không phải là người địa phương mà đến từ thành phố Thiès. Lúc đó, người dân còn khát khe với quan niệm mua bán dâm. Khi cuộc sống của người dân La Somone đang trở nên khó khăn hơn thì gặp lúc chính phủ mở cửa cho du khách nước ngoài vào. Và thế là DLTD phát triển mà thanh

thiếu niên nghèo khó và thất học là những nạn nhân trực tiếp. Giờ đây, người ta đã quá quen với cảnh các cô gái trẻ cặp kè, mua vui cho những nam du khách lớn tuổi người nước ngoài đáng tuổi cha ông mình, còn nhiều thanh niên mới 20 tuổi thì đã say sưa ôm ấp những nữ du khách sồn sồn người nước ngoài ngay trên bãi biển. Những gì được coi là cấm kỵ trước đây thì nay đã là chuyện bình thường khi DLTD phát triển vì nó đã trở thành cứu cánh cho dân nghèo”.

Biến tướng của nạn du lịch tình dục

Trước sức ép của cộng đồng quốc tế, chính phủ Sénégal phải đề ra những quy định chống DLTD và trừng phạt nặng những du khách vi phạm các quy định này. Nhiều người đã bị bắt giữ vì có quan hệ tình dục đối với trẻ em dưới 18 tuổi. Thế nhưng, những trường hợp này chỉ chiếm một tỉ lệ nhỏ trong “cao trào” DLTD đang phát triển mạnh ở Sénégal. Cảnh sát không thể nào gõ cửa các căn hộ, nhà nghỉ được sở hữu bởi người nước ngoài, hoặc các phòng trong khách sạn để kiểm tra. Mamada Kébé, chỉ huy cảnh sát ở khu du lịch Saly Portudal, cho biết: “Quả là khó khăn cho chúng tôi trong việc trấn áp nạn DLTD. Chúng tôi đã tổ chức nhiều cuộc đột nhập các khách sạn, các nhà nghỉ tư nhân, nhưng không mang lại kết quả gì”. Cho dù các khách sạn có niêm yết nội dung quy định của chính phủ về chống quan hệ tình dục hay lạm dụng tình dục trẻ em dưới 18 tuổi, nội dung Hiệp

định chống nạn DLTD được ký kết giữa hai chính phủ Pháp và Sénégal vào tháng 5-2005 và yêu cầu du khách đến trú ngụ tại khách sạn phải xuất trình giấy tờ tùy thân, nhưng chỉ cần chỉ tiền lót tay cho các nhân viên khách sạn thì mọi việc sẽ trở nên suông sẻ.

Tháng 7-2005, chủ một nhà nghỉ tư nhân ở khu du lịch Saly Portudal, một chủ ngân hàng người Pháp 59 tuổi, đã bị hai cô gái mới 17 tuổi người Sénégal tố cáo là đã LDTD và chụp ảnh khỏa thân họ suốt một đêm với cái giá 22 euro, nhưng chỉ thanh toán cho họ một nửa số tiền. Cảnh sát đã tiến hành câu lưu ông khách để điều tra. Nếu đúng như tố cáo, ông ta phải đối mặt với bản án ít nhất là 10 năm tù giam. Chỉ huy cảnh sát Mamada Kébé cho biết: "Nếu tay chủ ngân hàng người Pháp thanh toán tiền bạc sòng phẳng cho hai cô gái thì chắc là đâu có phải ôm hậu quả này. Tại Sénégal hiện nay, tiền bạc đang làm biến chất nhiều thành phần dân chúng, nhất là đối với giới trẻ vốn sinh ra trong nghèo khó. Còn các bậc cha mẹ thì làm ngơ cho con cái chưa đến tuổi vị thành niên cặp kè với du khách người nước ngoài để kiếm tiền".

Một biến tướng mới của nạn DLTD xuất hiện tại Sénégal trong thời gian gần đây cũng đang khiến nhiều người có trách nhiệm lo ngại, đó là việc phụ nữ cũng tham gia DLTD. Adrien, 18 tuổi, nam nhân viên bảo vệ làm việc tại khu du lịch Saly Portudal, trở thành tình nhân

của một nữ du khách người Pháp lớn tuổi từ đầu mùa hè năm 2005. Bà này mê mẩn Adrien đến nỗi đang làm thủ tục để đưa cậu ta về Pháp sinh sống. Đây cũng là chuyện bình thường vì từ đầu mùa hè năm 2005 đến nay, tại khu du lịch Saly Portudal, có đến hàng chục thanh niên người Sénégal như Adrien đã được các nữ du khách nước ngoài lớn tuổi làm thủ tục đưa về nước mình chung sống. Patrick Mazounie, đại diện lãnh sự quán Pháp tại thành phố Siant-Louis, cho biết: "Ngày nay có nhiều phụ nữ lớn tuổi người Pháp du lịch Sénégal để kiếm nhân tình là những thanh niên người bản xứ trẻ tuổi và khỏe mạnh. Sau khi cặp kè hết mùa du lịch, họ lại kéo đến lãnh sự quán để làm thủ tục bảo lãnh cho tình nhân về Pháp chung sống. Đây là một kiểu nô lệ tình dục không hơn không kém, một biến tướng của nạn DLTD".

(Theo Hebdo Social, 10.2005)

- ♦ *Phụ nữ đẹp là thiên đường cho đôi mắt, địa ngục cho linh hồn và sự tiếc nuối cho hầu bao.*

Sebastien Chamfort

- ♦ *Khi nhà ngoại giao nói tiếng "vàng" tức là ông ta ngụ ý "có thể được", khi ông ta nói "có thể được" tức là ông ta muốn nói "không được". Khi ông ta nói "không được" thì ông ta không còn là nhà ngoại giao nữa.*

Ngạn ngữ phương Tây

Nô lệ trẻ em

THỜI HIỆN ĐẠI

DUY ANH

Để có miếng bánh mì nhát đỡ đói, manh áo rách đỡ rét, những đứa trẻ ấy bị bắt buộc phải đi ăn xin nơi đầu đường xó chợ rồi mang tiền về cho chủ. Nhiều em bị bóc lột và ngược đãi tàn tệ. Nhưng trong rất nhiều trường hợp, luật pháp không thể buộc tội những kẻ đã biến các em thành nô lệ...

Mọi con đường "ăn xin" đều đến Matxcova

Lena 16 tuổi, quê ở Ukraina. Mẹ em thất nghiệp, cha tàn tật. Một lần, Lena tình cờ làm quen với một cô gái tên Anhia, lớn hơn em vài tuổi. Anhia nói có bà cô sống ở Matxcova, quen biết nhiều, có thể xin cho chân phụ bán hàng và rủ Lena đến đó làm việc. Anhia kiếm được giấy tờ giả cho Lena và hai người vào Nga trót lọt. Nhưng bà cô của Anhia cho biết không đâu nhận trẻ vị thành niên vào làm việc, kể cả phụ bán hàng, rồi nói rằng Lena muốn kiếm sống thì chỉ có một cách là... đi ăn xin. Nhưng không phải xin được bao nhiêu hưởng bấy nhiêu. "Bà cô" nọ đặt ra định mức: mỗi ngày Lena phải đưa về nộp cho mẹ 1.000 rúp (tương đương 33 USD), xin được nhiều hơn thì được

hưởng phần hơn ấy, nếu không đủ thì phải... ăn đòn. "Định mức" này cao đến nỗi Lena thường xuyên bị mắng chửi, đánh đập tàn tệ. Tình trạng này kéo dài hơn nửa năm, cho đến khi Lena bị thu gom trong một đợt "làm sạch môi trường đô thị" do cảnh sát Matxcova tiến hành.

Trường hợp của Lena không phải là cá biệt. Khoảng dăm bảy năm trở lại đây, ở Matxcova nói riêng và ở Nga nói chung bắt đầu phát triển một loại hình tội phạm mới: bắt ép trẻ em (có thể là con mình, hoặc trẻ lang thang con người khác) đi ăn xin mang tiền về cho mình. Từ Moldavi hoặc Ukraina, nhiều kẻ thuê con của những gia đình nghèo khó, kéo cả đoàn có khi đến hàng chục đứa lên Matxcova ăn xin kiếm tiền. Matxcova đầy trẻ lang thang, chúng nhộn nhạo níu

kéo khách qua đường xin tiền, có đứa còn xin cả điếu thuốc khách đang hút hay que kem đang ăn dở. Rất bức xúc trước cảnh trẻ em lũ lượt đi ăn xin ở ngay thủ đô, từ năm 2002, Tổng thống Nga Putin ra chỉ thị cho các cơ quan hữu quan phải chấm dứt tình trạng này. Trẻ lang thang cơ nhỡ được thu gom, phân loại, trả về nguyên quán cho cha mẹ, nếu không có cha mẹ thì đưa vào nhà nuôi trẻ mồ côi, những trẻ phạm tội thì đưa vào trường giáo dưỡng.

Những ông bố, bà mẹ tàn nhẫn

Môi trường đô thị Matxcova “trong sạch” được một thời gian, nhưng rồi thành phố này lại trở thành miếng mồi béo bở cho những ông bố bà mẹ muốn kiếm tiền dễ dàng bằng “sức lao động” của chính con cái mình.

Trên những tuyến xe lửa đường ngắn chạy ra ngoại ô, người ta thường bắt gặp một ông bố người Moldavi cùng hai đứa con gái, 8 tuổi và 6 tuổi. Ông bố chơi đàn gió, hai đứa trẻ run rẩy hát. Các thành viên đội công tác xã hội đã bỏ ra mấy ngày để theo dõi và nhận thấy mỗi ngày có tổng cộng không dưới 3.000 rúp (hơn 100 USD) được bỏ vào những chiếc mũ lật ngửa của hai đứa trẻ. Lẽ ra với khoản thu nhập như vậy, bọn trẻ phải được ăn uống tử tế, quần áo đàng hoàng. Nhưng không, buổi tối, ông bố nốc rượu tì tì hoặc lao vào

Sưởi ấm bằng hơi
miệng cống

sát phạt trên những “chiếu bạc” ở sân ga cùng đám du thủ du thực, để mặc hai đứa con ngủ lăn ngủ lóc vật vạ đâu gần đấy. Trường hợp khác, một chú bé 4 tuổi, con một gia đình người Moldavi, suốt ngày lang thang ăn xin trên tàu, tối về nộp tiền cho cha mẹ. Những đồng tiền ít ỏi mà em kiếm được trong ngày đều bị cha mẹ tiêu hết sạch vào rượu để ngày mai em lại phải vào cuộc kiếm sống mới. Một hôm, cha mẹ say rượu quên đón, em phải ngủ ngay trong toa tàu, nhân viên đường sắt đi kiểm tra tàu trong bãi đỗ phát hiện ra và đem đến giao cho cảnh sát. Phải mấy tháng sau cảnh sát mới tìm ra cha mẹ em, nhưng họ rượu chè quá bê bối nên sau đó bị tòa án tước quyền làm cha làm mẹ, em bé được gửi về Moldavi, vào trại trẻ mồ côi...

Gần đây, ở những ngã tư nhiều xe cộ xuất hiện những bầy trẻ người Trung Á. Hễ xe dừng khi đèn đỏ là chúng ủa ra, tràn xuống cả lòng đường, xin tiền những người ngồi trên xe. Đèn xanh bật lên là chúng chạy ào trở lại lên vỉa hè. Ở ngã tư

nọ, trong bọn có một đứa rất bé, chỉ mới 5 tuổi. Lần ấy, trong khi vội vã “rút quân” lên lễ, chú bé chẳng may bị trượt chân ngã vào dưới bánh một chiếc xe buýt đang chạy tới. Chú bé chết tại chỗ, trong khi đó thì cha mẹ chú đang say khướt, nằm liệt ở một góc phố gần đấy, ai lay thế nào cũng không dậy nổi.

Thường thì các ông bố bà mẹ không bao giờ xuất hiện bên cạnh bọn trẻ em ăn xin khi chúng “hành nghề” mà chỉ đứng ở xa xa, theo dõi. Thậm chí nhiều vị thả mặc con ra đường cho chúng muốn làm gì thì làm, miễn tối đến mang tiền về là được, càng nhiều càng tốt. Khi bọn trẻ bị thu gom hay bị bắt vì một tội nào đó, các ông bố bà mẹ cứ làm như không biết gì về những việc làm của con mình và xin bảo lãnh cho “những đứa con lêu lổng”, để rồi sau đó lại tìm chỗ khác cho chúng “hành nghề”. Giả sử cảnh sát có “bắt quả tang” các bậc cha mẹ xui hoặc bắt buộc con mình đi ăn xin thì luật pháp cũng chưa có điều khoản nào buộc tội họ. Xuất phát từ quan điểm nhân đạo, các văn bản dưới luật cũng không quá khắt khe. Chẳng hạn, theo quy định của cảnh sát Matxcova, chỉ có thể truy cứu trách nhiệm hình sự khi một người bị bắt lần thứ ba trong một năm về tội bắt cùng một đứa trẻ vị thành niên đi ăn xin. Thế là mỗi ông bố hoặc bà mẹ “sử dụng” một đứa trẻ, rồi sau đó trao đổi cho nhau; trường hợp chỉ có một đứa duy nhất, sau khi bị bắt lần thứ hai, họ “tạm nghỉ” cho hết thời hạn một năm tính từ lần thứ nhất rồi lại mới “ra quân” để nếu có bị bắt thì được tính là lần

thứ nhất của năm mới!

Những biến tướng của nạn ăn xin

Nhiều trường hợp thật thương tâm cho những đứa trẻ bị chính cha mẹ mình bắt làm nô lệ hoặc sử dụng làm phương tiện để lợi dụng lòng nhân của người khác. Lần nọ, trong tàu điện ngầm ở Matxcova, cảnh sát bắt giữ một người đàn bà Ukraina bế đứa con 2 tuổi đi ăn xin. Đứa bé gãy còm, trên mình nhiều vết lở loét bốc mùi hôi thối. Trong khi mọi người vội lo đưa em bé vào bệnh viện cứu chữa thì người mẹ nhanh chân bỏ trốn và không bao giờ trở lại nhận con nữa. Lần khác, cũng trong ga tàu điện ngầm, nhân viên nhà ga phát hiện một cô gái bế đứa trẻ chỉ vài tháng tuổi đi ăn xin. Điều đáng ngờ là đứa trẻ mắt nhắm nghiền, toàn thân tím ngắt, không có dấu hiệu của sự sống. Được báo tin, cảnh sát đến, bắt giữ cô gái và lúc đó người ta mới biết là đứa bé đã chết. Người mẹ trẻ khai rằng cô bế con đi ăn xin khoảng một tháng nay, cô biết là đứa con đã chết cách đó vài giờ, song vẫn cố xin cho đủ tiền ăn trong ngày và đưa con ra ngoại thành chôn trong rừng...

Điều gây khó khăn cho cơ quan bảo vệ pháp luật là ở chỗ phần đông những kẻ bắt trẻ em đi ăn xin hoặc sử dụng chúng làm phương tiện để ăn xin không phải là người Nga mà thuộc các nước lân cận trong Cộng đồng các quốc gia độc lập (SNG), vì thế, việc sưu tra nhân thân và kết luận động cơ là rất phức tạp, tốn kém. Ngoài ra, ở Matxcova không có nơi giam giữ chuyên biệt để tập trung tạm giữ những đối tượng này chờ làm sáng tỏ vấn đề. Khi xảy ra

Cơ nhỡ

vụ việc nghiêm trọng, người ta lại chỉ tập trung cứu chữa những đứa trẻ bất hạnh mà gần như để mặc các đối tượng người lớn. Thường là họ bỏ trốn, vì điều kiện tương đối dễ dàng để thực hiện việc đó. Chính vì thế đã lọt lưới không ít trường hợp thuê con người khác đi ăn xin và sử dụng chúng đến nỗi suy kiệt, thậm chí mất mạng.

Một dạng nô lệ khác, dành cho trẻ choai choai, là làm việc quần quật suốt ngày mà không được trả tiền công, chỉ được ăn và một chỗ ngủ, thường là trong nhà kho hay dưới gầm cầu thang chung cư. Hiện nay ở Matxcova có không ít trẻ em trai đến từ các nước cộng hòa lân cận, xin vào làm việc không công cho các ông chủ bà chủ ở các chợ hoặc các kho tàng, bến bãi. Ban ngày, chúng là phu khuân vác, bốc xếp, tối lại kiêm luôn chân bảo vệ, trực đêm. Phần đông không được trả tiền công, chỉ được cho ăn uống. Các em chấp nhận điều đó, vì cho rằng như thế còn hơn ở quê nhà không có cái ăn và trở thành gánh nặng cho cha mẹ. Nhưng trong điều

Bán thân ở tuổi vị thành niên

kiện mới này, rất nhiều em trở nên hư hỏng, tham gia trộm cắp, sử dụng ma túy, đâm thuê chém mướn...

Đối với phần đông trẻ lang thang cơ nhỡ vị thành niên nữ thì con đường cuối cùng là trở thành gái điếm. Khi bỏ nhà tìm đường lên Matxcova, các em chỉ khoảng 14-16 tuổi. Ăn xin vất vưởng, phụ đẩy xe, xách hàng cho khách siêu thị, tối ngủ vạ vật ở sân ga... cuối cùng thì các em cũng bị các "tú bà, tú ông" đưa vào con đường nhơ nhớp. Nhưng đừng tưởng các em được hưởng tiền "đi khách": không một xu, chỉ được cho ăn, một hai bộ áo quần và chỗ ngủ, chấm hết! Trong khi đó, những kẻ táng tận lương tâm vẫn sống nhơn nhơ ngoài vòng pháp luật, trước sự phẫn nộ của những người lương thiện.

(Theo Sự thật Komsomol)

ÁNH NGUYỆT

CÁI CHẾT TRẮNG

- ▶ Cuộc sống của gần 1.800 học viên trong chương trình cai nghiện tại Trường 5 (Trường Giáo dục Đào tạo và Giải quyết việc làm số 5, xã Dăkr'tih, huyện Dăkr'láp, tỉnh Đắknông) luôn xoay vần theo tiếng keng: keng thức dậy, keng đi làm, keng ăn cơm, keng đi ngủ.

Vừa bước chân vào trường, tôi đã bị một tốp học viên (HV) cười hô hố, chỉ chỉ trỏ trỏ: “Chắc từ Trường 6 qua!” khi trông thấy tôi. Sau những cái nhìn xoáy chăm chăm, soi mói như muốn thiêu cháy của những HV nam cai nghiện. Sự thiếu vắng bóng hồng quá lâu dễ khiến họ trở nên suồng sã. Những HV trong giai đoạn một (24 tháng đầu) thường giống nhau: môi thâm đen, hay nhổ nước bọt, người gầy đét được “trang trí” bằng những hình xăm long, phụng, đầu lâu... Những vết xăm này có thể xuất hiện trước lúc vào trường, cũng có thể xuất hiện sau khi vào trường bằng việc lén giấu kềm, hơ nóng rồi xăm lẫn nhau. Chiều chiều, trong cái nao lòng của một ngày sắp tắt, nhiều HV ra đứng bám vào bờ rào, mắt dõi theo những bước chân tung tăng của chiến sĩ Mùa hè xanh hoặc những bước sải chân vội vã của cán bộ trường. Lúc

đó, họ nghĩ gì về cuộc đời sau bờ rào - cuộc đời mà họ đã từng có và đánh mất?

Chuyện “bình thường” ở Trường 5

23 giờ 30, một HV đang vật vã, lăn lộn trên chiếc giường con trong khu y tế, anh ta không “đói thuốc” mà đang trút những hơi thở cuối cùng. Chiếc xe hồng thập tự không bao giờ được nghỉ ngơi lâu, nó cứ phải gồng mình trên những con dốc ngoằn ngoèo chuyển HV từ Trường 5 về Bệnh viện Bệnh nhiệt đới TP. Hồ Chí Minh. Đó có thể là chuyến đi cuối cùng của những HV đang vào giai đoạn cuối bệnh lao hoặc AIDS. Anh Phước, bảo vệ Trường 5, hạ giọng: “Đây là chuyện bình thường, hầu như ngày nào cũng có người chết”. Một nơi mà cái chết được xem là chuyện thường ngày thì sự sống trở nên ảm đạm, mong manh, héo hắt trong những hình hài non trẻ đáng ra phải căng tràn nhựa sống thanh xuân.

Những gương mặt chai lì, không có lấy một nụ cười, khóe miệng lúc nào cũng trễ xuống, những đôi mắt trợn trừng dữ tợn chợt bùng lên sức sống, lung linh niềm hạnh phúc trong những ngày người thân lên thăm. Nụ cười. Niềm vui. Nước mắt cũng lặng lẽ chảy. Họ vùi vãnh thứ này thứ nọ, cũng muốn mẹ bóc cho từng trái ngọt, cũng muốn vợ âu yếm lau cho giọt mồ hôi và được đứa con ôm lấy cánh tay bố mà hôn hít, hỏi han. Nhìn những cảnh đó làm sao không khỏi chạnh lòng. Cũng có người sau nhiều tháng vào trường vẫn không có người thân thăm viếng. Bề ngoài họ tỏ ra bất cần nhưng nỗi tủi hờn cứ len lỏi vào từng tế bào mà hành hạ, bào mòn cơ thể ốm yếu của họ.

Và rất nhiều người trong đó đã thầm ước chung một câu “Giá mà...”...

Quang cảnh đời sống học viên hầu hết đều tẻ nhạt nhưng chất nghệ sĩ trong họ vẫn đủ sức khuấy đảo bất cứ một buổi văn nghệ nào của trường. Họ cầm micro, hát và diễn rất “nghề”. Nhiều HV nổi tiếng về sở trường như T guitar, P piano, H vi tính - phát thanh... Những “nghề riêng” ấy nhiều khi có độ nhuyễn rất cao, bởi lẽ họ xuất thân từ những trường lớp chính qui hẳn hoi. Nếu không dính vào ma túy, chắc rằng trong số đó sẽ có những người bay cao, bay xa.

Những cơn sóng ngầm

Trường 5 có gần 1.800 HV chia thành bốn đội quản lý học viên (cai

Khu hành chính của Trường 5

nghiện) và hai đội lao động tình nguyện (người sau cai). Mỗi đội có mười phòng (tổ) chia thành năm “sam” (phòng lớn). Theo qui định, tất cả các HV đều phải tham gia lao động (trừ những HV đang cắt cơn hoặc không đủ sức khỏe) như: bóc vỏ lụa hạt điều (2.500 đồng/kg), trồng ngô, rau, nuôi dê, công việc thủ công... để góp phần cải thiện đời sống (5.000 đồng/ngày/người). HV cũng có thể thư giãn bằng những màn karaoke sáu số âm i, tần mẩn chăm sóc nhánh lan rừng hoặc ngồi nhâm nhi li cà phê cao nguyên sau giờ làm việc.

Không khí ở bốn đội quản lý học viên im lìm hơn hẳn hai đội lao động tình nguyện. Ở đó, HV rất ít nói, ít cười. Ẩn sâu trong vẻ lặng im đó là những “con sóng ngầm”, những “đại bàng” sẵn sàng ra tay khi “có chuyện”. Không hề giấu giếm, anh Trần Quốc Khanh - phó giám đốc Trường 5 cho biết: “Tình trạng đầu gấu vẫn còn tồn tại, nhất là trong môi trường phức tạp này lại càng khó quản lý. Mình phải kiểm soát chặt chẽ sao cho anh em sống bình đẳng, không có cảnh ức hiếp nhau”. Trong khu cai nghiện, chuyện đánh nhau là... chuyện thường ngày ở trường nhưng ở mức độ nhẹ. Từ đầu năm nay chỉ có khoảng 30 vụ choảng nhau như thế!

“HV nói dối rất tài, nếu không tinh ý mình sẽ tin họ đến sái cổ - Một người bạn đã nói với tôi như

thế - HV sẽ nói dối bạn vì bạn là người lạ. Họ chưa biết bạn là ai, đến đây vì mục đích gì. Họ không có lòng tin nơi bạn, dĩ nhiên họ sẽ *bói* (nói dối)”. Anh Khanh tiết lộ: “Đối với cán bộ trường, điều này khó thực hiện được, một phần vì mình đã biết rõ về họ, một phần vì HV đã có lòng tin nơi mình”.

HV “vẽ chuyện” rất hay hoặc làm ra vẻ khổ sở để đánh động tình thương nơi người khác. “Do họ bí quá nên phải hạ mình năn nỉ như thế” - Anh Khanh giải thích. Kết quả cuối cùng là xin một vòng kẽm, một liều thuốc hay một cây bút. Tất cả chúng đều rất giá trị đối với HV. Tôi đã tận mắt chứng kiến ba cây bút bi của anh bạn “biến mất” chưa đầy hai phút với những lý luận rất hợp tình của HV: “Anh cho nó sao không cho em, tụi em trong này làm sao mua được bút mà học, anh ở ngoài thì lo gì chuyện đó”. Có lẽ do điều kiện sinh hoạt thiếu thốn khiến HV luôn phải “tranh thủ”.

Nằm trong bộ ba “bói”, “vẽ chuyện” là “tán gái”. Những cô gái bị “tán” nhiều nhất là chiến sĩ Mùa hè xanh. Có cô hoàn toàn bị khuất phục trước nỗi khổ và tấm chân tình của HV. Theo nhận định của cán bộ trường thì HV là những “cao thủ” trong lĩnh vực “ăn nói”. Trong số đó không ít người có trình độ cấp ba hoặc đang dở đại học vì vướng vào “nàng tiên nâu”. “Ở đây loại người nào cũng có, ngay cả trí thức lưu

manh cũng không thiếu” - Anh Phước cho biết. Có những điều nghe có vẻ buồn cười: người mù chữ hoặc học vấn thấp lại khai là học vấn cao, người học vấn cao lại khai mù chữ. Mục đích của việc khai man này là không muốn lao động chân tay (học vấn thấp) hoặc muốn “lui về ở ẩn” bằng những việc bón phân, nhổ cỏ, quét dọn (học vấn cao). Những biểu hiện trên được xem là *tâm lý đối tượng*. Hầu như HV nào cũng đã từng có dạng tâm lý đó. Mức độ nặng, nhẹ, lâu, mau tùy vào mỗi người.

Một gói thuốc lá tuần vào Trường 5 giá lên đến mấy trăm nghìn đồng. Thuốc phiện, lưới cưa, dây kềm cũng được nâng giá lên tùy vào giá trị sử dụng. Cùng với tiền, vàng thì chúng là những thứ được thẩm lậu nhiều nhất qua sự móc nối giữa HV với nhà dân hoặc một số cán bộ suy thoái để “phê” hoặc “đua” (trốn trường). Cũng có HV lợi dụng lúc lao động ngoài rẫy rồi bỏ chạy. Cán bộ trường phải huy động lực lượng truy tìm cho dù đêm hay ngày, nắng hay mưa vì địa bàn vốn rất phức tạp, phải đưa HV trở lại

Học viên và người sau cai nghiện tham gia trồng cây

trường càng sớm càng tốt.

Một số HV không thích bị quản lý, họ đâm ra ghét cán bộ. Một trong những hình thức trả thù đáng sợ nhất là HV tự hành hạ mình đến chảy máu rồi lao vào cào cấu hoặc dùng vật nhọn đâm cán bộ. Tuy trường hợp này ít xảy ra nhưng không phải là không có. Nếu cán bộ biết mình bị HV nhiễm HIV “chơi” thì phải tiêm ngay liều thuốc phơi nhiễm (giá cả tính bằng... tiền triệu), trong vòng 24 giờ sẽ diệt hết virus trong người. Hình phạt đối với HV cũng tăng theo mức độ nghiêm trọng của lỗi lầm. Nhẹ thì cho đi cát-xô (cách li), ngưng gặp người thân, nặng thì kéo dài thời gian cai nghiện. Một bà mẹ ở Q.4 (TP. Hồ Chí Minh) đã bị ngưng gặp con ba tháng do anh ta “đua” không

thành. Bà biết sẽ không gặp được con nhưng vẫn cứ đứng trước cổng trường năn nỉ cán bộ vì “nghe đâu nó bị đánh”. Một bà vợ chửi bới om sòm mỗi khi lên thăm chồng (cũng đang trong tình trạng “đi cát-xô”). Những cán bộ làm nhiệm vụ tiếp gia đình HV đều “xanh mặt” mỗi khi người phụ nữ này lấp ló trước trường.

Trốn trường. Có lẽ đây là ý nghĩ thường trực trong đầu của nhiều HV. Nếu có dịp về phép thăm nhà, về chữa bệnh thì HV có thể “một đi không trở lại”. Sống trong môi trường buồn tẻ đó khi được ra ngoài nhiều HV không muốn trở lại mặc dù lệnh triệu tập đã gửi đến mấy lần. “Mỗi khi HV về nhà mà lên lại trường đầy đủ, chúng tôi rất vui vì mình đã giáo dục được hướng đi, tâm suy nghĩ cho họ” - Một cán bộ

đã bộc bạch nỗi lòng như thế. Ban đầu, thời gian cai nghiện tại trường là hai năm, sau đó tăng thêm 1-3 năm. Chính việc tăng thời hạn đã làm tư tưởng HV dao động mạnh. Họ nói rằng đã có giai đoạn một, giai đoạn hai, không biết giai đoạn ba khi nào ban hành và bao giờ họ mới được về nhà. Câu hỏi đó làm cho nhiều HV “chột dạ” dẫn đến những hành động vội vã, nhưng càng phạm nhiều lỗi, càng trốn trường thì thời điểm hồi gia càng lâu đến. Thời gian 3-5 năm đối với người làm việc hăng say không là bao nhưng đối với HV thì quá lâu. Nỗi mong ngóng, đợi chờ từng ngày trôi qua bào mòn niềm tin nơi họ, niềm tin mà khó khăn lắm họ mới giữ được trong hoàn cảnh dễ đánh mất này.

(Còn tiếp)

CÔNG TY NƯỚC UỐNG TINH KHIẾT
ĐẦU TIÊN TẠI VIỆT NAM
ĐẠT CHỨNG NHẬN QUỐC TẾ
THỰC PHẨM CHẤT LƯỢNG AN TOÀN

SQF 2000 - HACCP - ISO 9001:2000

Tìm hiểu kinh đô Thăng Long qua **HỒNG ĐỨC BẢN ĐỒ**

PHAN DUY KHA

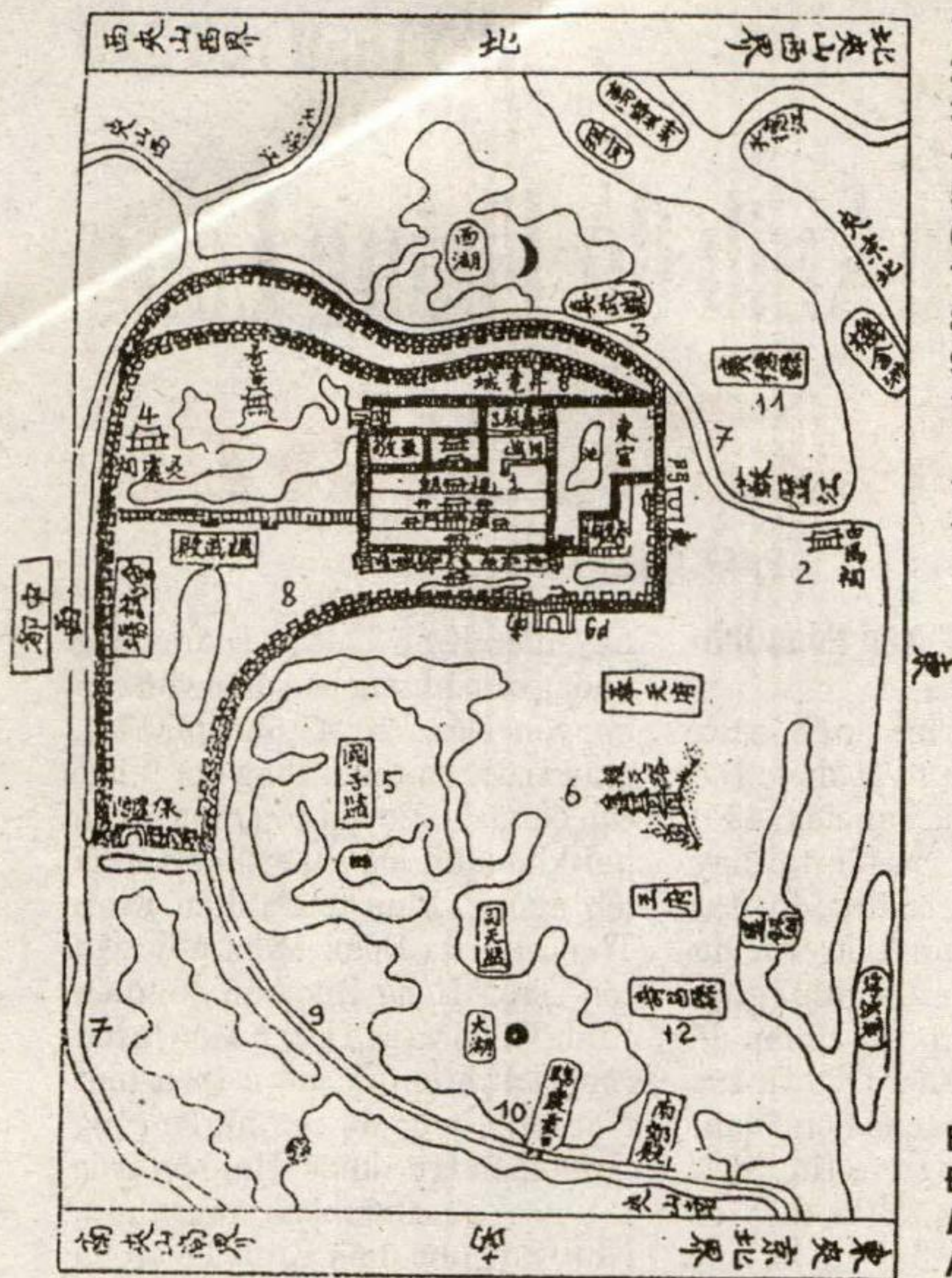
Những "vật chuẩn" trên Hồng Đức bản đồ

Những công trình kiến trúc, những địa hình địa vật được thể hiện trên Hồng Đức bản đồ (1490) mà ngày nay vẫn còn tồn tại hay còn xác định được trên thực địa (tất nhiên các công trình kiến trúc đã được trùng tu lại nhiều lần) giúp chúng ta lấy đó làm vật chuẩn để xác định quy mô kiến trúc và các địa hình địa vật khác có liên quan. Với cách hiểu như trên, tìm hiểu qua *Hồng Đức bản đồ* ta thấy có những vật chuẩn (hay nhóm vật chuẩn) như sau đây:

1. *Điện Kính Thiên, trung tâm của Cấm thành Thăng Long*: Điện Kính Thiên được xây dựng vào năm 1428 đời Lê Sơ, là nơi tiến hành nghi lễ đại triều đời Lê. Nhà Nguyễn đóng đô ở Phú Xuân, điện Kính Thiên trở thành Hành cung. Trên *Hồng Đức bản đồ*, điện Kính Thiên nằm ở trung tâm Cấm Thành. Cấm Thành là một hình tương đối vuông. Nếu ta kẻ hai đường chéo của hình vuông đó thì chỗ cắt nhau chính là vị trí của điện Kính Thiên. Ngày

nay, điện Kính Thiên - Hành cung không còn, nhưng nền điện vẫn còn nguyên. Nền rộng 41,5m, dài 57m, phía trước có thềm rồng với 9 bậc cấp bằng đá. Có hai con rồng đá và hai khối vân mây tạo thành 3 lối lên xuống. Phía trước điện Kính Thiên là cửa Đoan Môn, nay vẫn còn. Trên Hồng Đức bản đồ, điện Kính Thiên và cửa Đoan Môn là hai công trình chính, nằm trên một trục, trên trục đó còn nhiều công trình kiến trúc khác. Hai bên trục là những công trình đối xứng nhau. Như vậy, nhờ điện Kính Thiên và cửa Đoan Môn, ta sẽ xác định được trục chính tâm của Cấm thành Thăng Long.

2. *Đền Bạch Mã*: Đền Bạch Mã ngày nay ở số nhà 76 Hàng Buồm. Theo truyền thuyết, đền được xây dựng từ thời thuộc Đường (thế kỷ 9). Lý Thái Tổ khi dời đô ra Thăng Long từng đến đây cầu đảo để thần phù hộ cho việc đắp thành. Sau đó, từ trong đền, thần Ngựa Trắng xuất hiện, đi ra và đi vòng quanh thành. Lý Thái Tổ đã cho đắp thành theo vết chân ngựa trắng. Tuy nhiên,

1. Điện Kính Thiên
2. Đền Bạch Mã
3. Trấn Vũ Quán
4. Đền Linh Lang
5. Quốc Tử Giám
6. Tháp Báo Thiên
7. Sông Tô Lịch
8. Thành Thăng Long
9. La Thành
10. Lâm Khang
11. Huyện Quảng Đức
12. Huyện Thọ Xương

Cống Khẩu

Bản đồ Phủ Trung
Đô trong Hồng Đức
bản đồ, ký hiệu
A.2499

trong Hồng Đức bản đồ, đền Bạch Mã lại cách khá xa về phía Đông so với thành Thăng Long.

3. Quán Trấn Vũ hay đền Quan Thánh: Được xây dựng từ năm 1010 khi Lý Thái Tổ dời đô ra Thăng Long để thờ Huyền Thiên Trấn Vũ. Trên Hồng Đức bản đồ, quán Trấn Vũ nằm sát mép Hồ Tây và sát phía Bắc thành Thăng Long. Ngày nay, quán nằm ở góc đường Thanh Niên và đường Quán Thánh, bên mép hồ Trúc Bạch (một phần Hồ Tây tách

ra).

4. Đền Linh Lang hay đền Voi Phục: Được xây dựng vào thời Lý, thờ thánh Linh Lang, tương truyền là Hoàng tử thứ tư, con vua Lý Thánh Tông, có công đánh giặc cứu nước. Nay đền nằm cạnh công viên Thủ Lệ, chỗ ngã 3 giữa đường Kim Mã đi La Thành và đường Bưởi. Trên Hồng Đức bản đồ, đền Linh Lang cũng nằm góc ngã 3 giữa tường thành Thăng Long và một bức thành xây theo hướng Đông - Tây.

Như vậy, bức thành xây này sau này sẽ là đường Kim Mã. Còn đường Bưởi và La Thành (đoạn trên) hiện nay chính là tường thành phía Tây của thành Thăng Long.

5. *Quốc Tử Giám (hay Văn Miếu - Quốc Tử Giám)*: Được xây dựng đầu tiên từ năm 1070 đời Lý Thánh Tông là nơi thờ Khổng Tử, sau đó là trường học của thái tử và con em các quan lại trong triều. Văn Miếu ngày nay được bao bọc bởi 4 phố: Nguyễn Thái Học (Bắc), Quốc Tử Giám (Nam), Văn Miếu (Đông) và Tôn Đức Thắng (Tây). Trên Hồng Đức bản đồ, Văn Miếu nằm ở vị trí tâm của bán kính uốn cong của thành Thăng Long.

6. *Tháp Báo Thiên*: Cùng nằm trên một đường thẳng ngang với Văn Miếu, ở xa về góc Đông - Nam của thành Thăng Long, còn gọi là Đại Thắng tư thiên báo tháp. Tháp cao 12 tầng, được xây dựng vào năm 1057 thời vua Lý Thánh Tông. Năm 1406, đời nhà Hồ, đỉnh tháp bị gãy rơi xuống. Năm 1427, Vương Thông, tướng nhà Minh, đã phá tháp. Khi thực dân Pháp xâm lược nước ta chỉ còn lại nền tháp. Thực dân Pháp đã xây dựng Nhà thờ Lớn trên nền tháp này. Như vậy, vị trí Nhà thờ Lớn Hà Nội hiện nay cũng là vị trí tháp Báo Thiên xưa.

7. *Sông Tô Lịch*: Trên Hồng Đức bản đồ, phía Đông là sông Hồng, phía Bắc và phía Tây là sông Tô Lịch, sông chảy ngay dưới chân thành Thăng Long, là hào bảo vệ phía ngoài thành. Sông Tô Lịch phía Đông chảy ra sông Hồng, phía Bắc chảy vào Hồ Tây qua cửa Hồ Khẩu. Ở góc Đông Bắc thành Thăng Long,

sông hòa nước với sông Thiên Phù (sông này nay đã bị lấp). Ngày nay, đoạn sông Tô Lịch thông ra sông Hồng không còn, vì đã bị lấp hẳn vào cuối thế kỷ 19 và biến thành các con phố: Chợ Gạo (cửa sông), Nguyễn Siêu, Ngõ Gạch, cắt sang Hàng Lược rồi cắt qua phố Hàng Đậu, rồi chảy kẹp giữa 2 phố Quán Thánh và Phan Đình Phùng. Đoạn nằm kẹp giữa 2 phố Hoàng Hoa Thám - Thụy Khuê nay vẫn còn. Các đoạn sông sát với đường Bưởi, đường Láng không có gì thay đổi so với Hồng Đức bản đồ.

8. *Thành Thăng Long*: Căn cứ vào Hồng Đức bản đồ và thực địa hiện nay, ta có thể "khoanh" được phạm vi thành Thăng Long. Tường thành phía Bắc là đường Hoàng Hoa Thám. Tường thành phía Tây từ Bưởi đến Cầu Giấy là Đường Bưởi. Tường thành phía Tây Nam là đường La Thành (đoạn trên) đến đầu đường Giảng Võ thì theo đường Giảng Võ đến bến xe Kim Mã rồi chạy sang phố Lê Trực, Sơn Tây đến đường Trần Phú qua phố Hà Trung. Đó là phần tường thành phía Tây Nam và phía Nam. Về phía Đông, thành chạy dọc theo các phố Hàng Da, Hàng Điều, Bát Sứ, Hàng Đồng, Hàng Lược rồi cắt qua Hàng Đậu và chạy theo phía Bắc phố Phan Đình Phùng, nối vào đầu đường Hoàng Hoa Thám. Trong phạm vi thành Thăng Long, phần hình vuông nằm lệch về phía Đông là Cấm Thành (mà nhiều người hiểu nhầm là Hoàng Thành. Ngay di tích khảo cổ ở 18 Hoàng Diệu cũng nằm gọn trong Cấm Thành). Phía Đông Cấm Thành có khu Đông Cung và

Thái Miếu. Khu này ngày nay nằm kẹp giữa phố Lý Nam Đế (mặt Tây) và các phố Hàng Da, Hàng Điều, Bát Sứ, Hàng Đồng (là mặt Đông). Phía Tây Cấm Thành từ đường Hùng Vương (mặt Đông) đến đường Bưởi (mặt Tây), đường Hoàng Hoa Thám (mặt Bắc) và đường Giảng Võ (mặt Nam) là Hoàng Thành, là nơi làm việc của các cơ quan lục bộ của triều đình, nơi đóng cấm quân bảo vệ kinh thành. Trong Hoàng Thành còn một bộ phận những người phục vụ như lính chẵn ngựa, chẵn voi và làm các công việc vặt khác. Ở đây không có dân thường (với ý nghĩa là các gia đình thường dân) sinh sống. Truyền thuyết nói dân 13 trại ở đây từ thời Lý chỉ là một truyền thuyết muộn màng. Dân 13 trại chỉ mới tự phát ồ ạt vào khai hoang lập làng ở đây từ cuối thế kỷ 18, khi Nguyễn Huệ, sau đó là Nguyễn Ánh đóng đô ở Phú Xuân, bỏ hoang phần phía Tây Hoàng Thành này mà chỉ sử dụng phần Cấm Thành (tức trùng với thành Hà Nội thời Nguyễn sau này).

9. *La thành*: Là đoạn thành đất đắp ở vòng ngoài, ngày nay vẫn còn dấu vết. Đó là đoạn đường La Thành (đoạn dưới), Đê La Thành, Đại Cồ Việt, Trần Khát Chân. Có một “vật chuẩn” rất quan trọng ở trên đoạn La Thành này mà các sách báo khác chưa hề nhắc tới. Đó là Lâm Khang Cống Khẩu (Cửa cống Lâm Khang - ghi chú số 10). Trên Hồng Đức bản đồ, Cống Lâm Khang thoát nước từ Thái Hồ qua La Thành ra con hào bao bọc phía ngoài La Thành. Ngày nay, dân Hà Nội gọi là Cống Nam Khang. Cửa cống nằm trong công

viên Thống Nhất, phía Nam hồ Bảy Mẫu. Cống thông qua đường Đại Cồ Việt, dẫn nước chảy sang sông Kim Ngưu. Sông này chảy qua các trường Đại học Bách khoa, Đại học Xây dựng, Đại học Kinh tế quốc dân, qua phường Đồng Tâm rồi chảy ra sông Sét ở Thịnh Liệt. Đây là một “vật chuẩn” đặc biệt để xác định đoạn La Thành, tức đoạn thành đất phía Nam, ngăn cách dân cư nội và ngoại thành. Từ ngoại thành đi vào nội thành phải qua các cửa ô có lính gác nghiêm ngặt như Ô Chợ Dừa, Ô Đồng Lầm (Kim Liên), Ô Cầu Dền, Ô Đống Mác. Về phía Đông, La Thành nằm theo các phố Trần Thánh Tông, Lê Thánh Tông, Lý Thái Tổ, Nguyễn Hữu Huân, phía Tây đường Trần Nhật Duật (lúc ấy sông Hồng còn ăn sâu vào khoảng đê sông Hồng hiện nay).

Quy hoạch của kinh đô Thăng Long

Nhìn lên *Hồng Đức bản đồ*, ta thấy kinh đô Thăng Long có hai phần tách biệt: phần “thành” và phần “thị”. Phần “thành” ở phía Tây. Phần “thị” ở phía Đông. Ở đây ta thấy sự bố trí quy hoạch tổng thể hợp lý của người xưa. Phần phía Tây cao hơn, có nhiều gò núi, ít bị ngập lụt nên các cơ quan của triều đình đóng ở phía Tây là hợp lý. Còn phần phía Đông, gần sông Hồng, có nhiều bến thuyền, rất tiện giao thông buôn bán nên phần “thị” đặt ở đây mới có điều kiện phát triển. Trên *Hồng Đức bản đồ*, phạm vi bên trong thành Thăng Long ta không hề thấy một đơn vị dân cư nào cả. Trong lúc đó, phần phía Đông, từ chân thành đến bờ sông Hồng có hai huyện là Quảng Đức và Thọ Xương. Hai huyện này

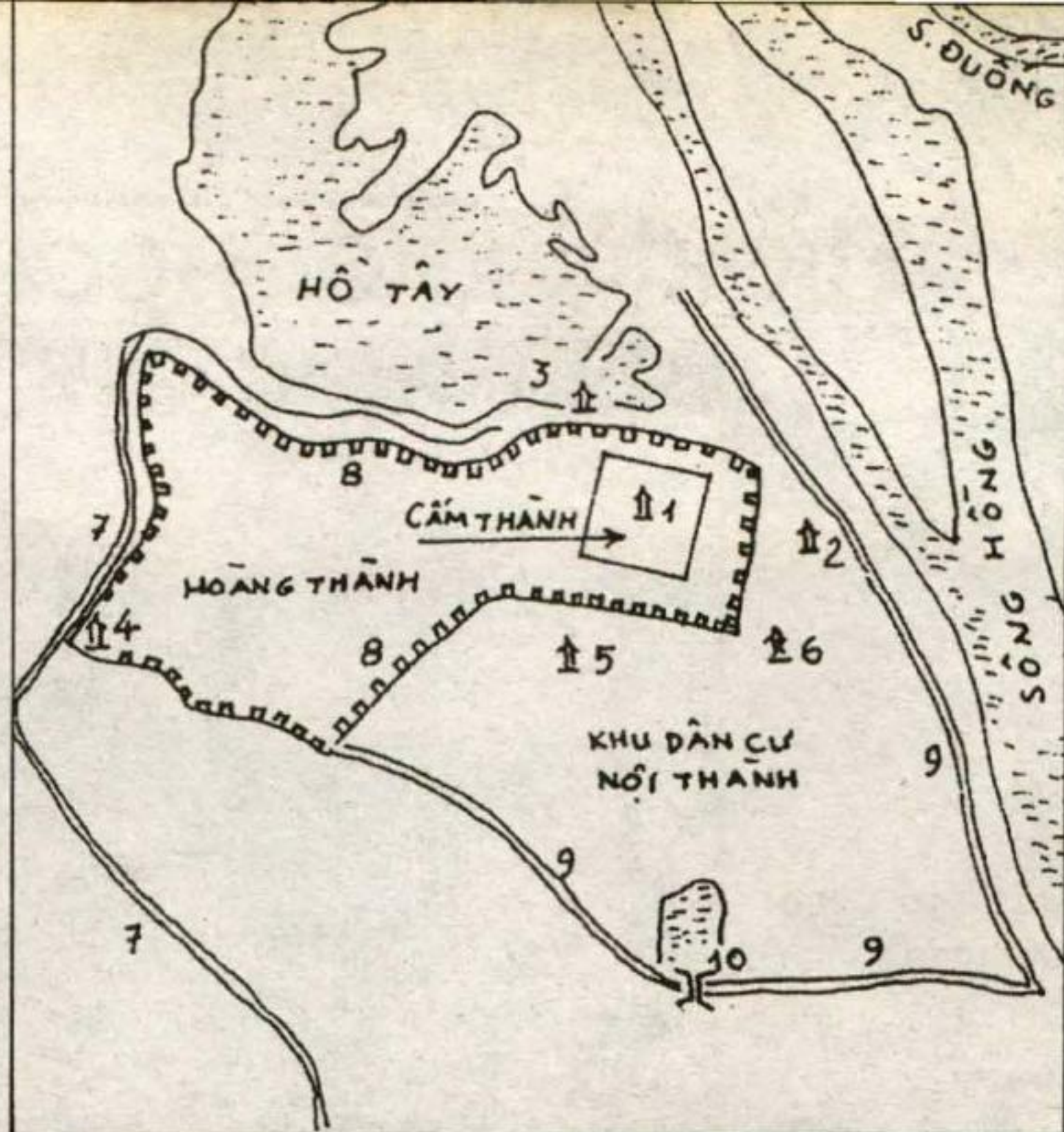
đặt dưới sự quản lý của phủ Phụng Thiên. Bản đồ cũng thể hiện rất cụ thể phủ Phụng Thiên (phần thị) và Hoàng Thành Thăng Long là hai thành phần cấu thành của kinh đô Thăng Long đời Lê, gọi là Trung Đô.

Từ những ghi chép trong *Dư địa chí*, *Đại Việt sử ký toàn thư*, *Việt sử thông giám cương mục*, chúng ta có thể lập lại được tên và vị trí của 36 phường thuộc 2 huyện Thọ Xương và Quảng Đức.

Huyện Thọ Xương có 18 phường: 1. Báo Thiên; 2. Cổ Vũ; 3. Diên Hưng; 4. Đại Lợi; 5. Đông Các; 6. Đông Hà; 7. Đông Tác; 8. Đông Tân; 9. Đồng Lạc; 10. Đồng Xuân; 11. Hà Khẩu; 12. Hồng Mai; 13. Khúc Phố; 14. Kim Hoa; 15. Phúc Lâm; 16. Phúc Cổ; 17. Vĩnh Xương; 18. Xã Đàn.

Huyện Quảng Đức có 18 phường: 1. Bái Ân; 2. Bích Câu; 3. Công Bộ; 4. Hà Tân; 5. Hào Nam; 6. Hồ Khẩu; 7. Kim Cổ; 8. Lệ Viên; 9. Nghi Tàm; 10. Nhật Chiêu; 11. Quan Trạm; 12. Quảng Bá; 13. Tây Hồ; 14. Thụy Chương; 15. Thịnh Quang; 16. Yên Hoa; 17. Yên Lãng; 18. Yên Thái.

(Theo *Thăng Long với 36 phố phường* của Vũ Hoàng. Nhân dân hàng tháng số 87, tháng 7-2004).

Những “vật chuẩn” trên Hồng Đức bản đồ được vẽ lại trên Bản đồ Hà Nội, tỉ lệ 1:75.000

Rõ ràng là vào thời Lê chưa có các đơn vị hành chính (phường, xã) nào nằm trong phạm vi thành Thăng Long. Những thôn, trại như Vĩnh Phúc, Cống Vị, Đại Yên, Hữu Tiệp, Giảng Võ... là những thôn trại nằm trong Tổng Nội, mới được hình thành từ thời thuộc Pháp. Sự xuất hiện muộn màng của các thôn trại này chứng tỏ rằng đây là khu vực dân cư mới được hình thành, sớm nhất là cuối thế kỷ 18, khi mà nhà Tây Sơn rồi nhà Nguyễn đóng đô ở Phú Xuân, khu vực phía Tây Hoàng Thành bị hoang hóa, cư dân xung quanh mới ồ ạt vào đây khai hoang lập nghiệp.

Từ đó ta có thể kết luận rằng: phạm vi bên trong vòng thành Thăng Long chính là khu vực Hoàng Thành thời Lý - Trần - Lê mà phần Cẩm Thành nằm xa về phía Đông, trùng với thành Hà Nội thời Nguyễn (xem H.2). ■

Một tổ mối
khổng lồ

Loài mối

SẼ CỨU HÀNH TINH CHÚNG TA?

PHAN TRỌNG HÙNG

► Các nhà khoa học đang lý giải hệ thống tiêu hóa kỳ diệu của loài mối. Liệu chính những con mối bị con người căm ghét này có thể góp phần giải quyết vấn đề năng lượng của loài người không?

Lũ mối thường xuất kích từ tổ của chúng nằm dưới lòng đất, qua các kẽ nứt của móng nhà. Khi phát hiện ra chúng thường thì mọi việc đã quá muộn: ngay cả những cột gỗ, xà gỗ khổng lồ cũng bị chúng tấn công từ bên trong và nghiền thành bụi. Tại miền Bắc Úc, hàng năm những con mối sáu chân mang tên Darwin này phá hủy nhiều nhà cửa hơn số lượng nhà cửa bị hỏa hoạn, gió bão và lũ lụt phá hủy. Chỉ trong ít tuần lễ, chúng đủ sức ngốn sạch cả một tòa

nhà. Chúng không từ một thứ gì, từ cột điện thoại, tà vẹt đường sắt đến những lớp cách điện bọc quanh cáp điện. Ngay cả cây cối còn đang tươi tốt cũng bị chúng tấn công: trước tiên chúng khoanh xung quanh thân cây một vòng khoanh chết người, sau đó đục rỗng thân cây.

Ruột mối - lò phản ứng sinh hóa có hiệu suất cao nhất thế giới

Chính khả năng tiêu hóa gỗ nhanh khủng khiếp của loài mối đã thu hút sự chú ý của các nhà khoa học. Họ muốn

ngiên cứu và tận dụng sức mạnh phi thường này của loài mối để phục vụ con người.

Trung tâm chú ý của các nhà khoa học là đoạn ruột nhỏ xíu trong cơ thể con mối. Đoạn ruột này chứa đựng những bí mật hóa sinh tạo nên những khả năng kỳ diệu của loài mối. Nếu nghiên cứu được chu trình tiêu hóa của mối trong đoạn ruột nhỏ xíu này thì có thể xây dựng những chu trình tương tự để biến đổi gỗ thành giấy, cỏ thành những nguyên liệu tinh khiết một cách đơn giản hơn nhiều so với những chu trình công nghệ hiện nay.

Giáo sư (GS) Andreas Brune thuộc

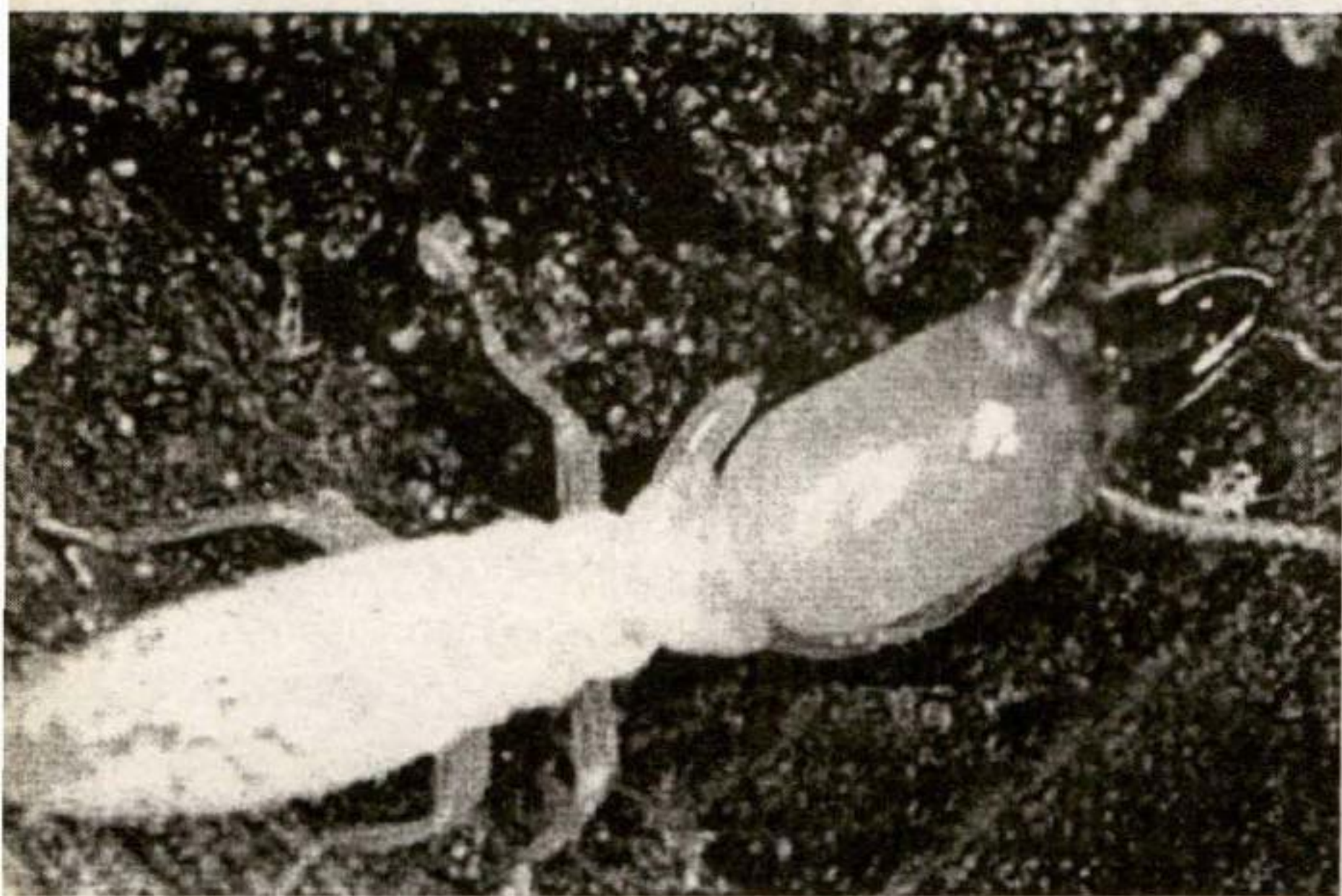

Viện Max-Planck về vi sinh học đất ở Marburg (Đức) nhận xét: "Ruột mối là một trong những lò phản ứng sinh hóa có hiệu suất cao nhất trên Trái đất mà chúng ta biết được". Loài mối có một chu trình phân hủy hoàn hảo sinh khối và gỗ. GS Philip Hugenholtz thuộc Viện nghiên cứu JGI (Joint Genome Institute) của Bộ Năng lượng Mỹ ở California cũng xác nhận khả năng phi thường của đoạn ruột này: "Chúng ta đang tìm cách sử dụng kết quả của quá trình tiến hóa xảy ra trong 300 triệu năm".

Cơ chế cộng sinh - một "siêu tập thể" đơn bào và vi khuẩn trong ruột mối

Các nhà khoa học tập trung vào đoạn ruột chỉ dài khoảng 3-4 mm và hẹp hơn 1mm này của loài mối. "Cuộc sống" của con mối thực sự tập trung vào khoang cuối của đoạn ruột này. Khoang này có chức năng như một lò lên men. GS Brune cho biết, chỉ trong cái lò lên men lớn chừng 1 micrôlit này thôi mà có tới 10 triệu vi khuẩn và khoảng 10 nghìn đơn bào làm việc. Điểm mấu chốt là chúng sống cộng sinh với nhau và hợp tác với nhau một cách nhuần nhuyễn. Đám vi khuẩn cộng sinh bám trên bề mặt lỗ sinh vật đơn bào như một chiếc áo len đan theo kiểu áo lưới. Khi các sinh vật đơn bào nhào vào tiêu hóa gỗ đã được đưa vào ruột mối thì lũ vi khuẩn trợ giúp chúng rất tích cực trong

Một đàn mối (ảnh trên); Sinh vật đơn bào và vi khuẩn cộng sinh trong ruột mối (ảnh dưới)

Một con mối lính

công việc chuyển hóa sinh hóa nặng nhọc này. Một số vi khuẩn khác lại trú ngụ trực tiếp trong nhân tế bào của các sinh vật đơn bào để tăng cường trao đổi các sản phẩm của quá trình trao đổi chất với sinh vật đơn bào.

Chính "siêu tập thể" này đã tạo nên một nhà máy hóa sinh mini bảo đảm cung cấp năng lượng cho sự tồn tại của con mối. Đồng thời, quá trình tạo ra năng lượng này cũng thải ra một lượng lớn khí cacbonic, hydro và methan. Theo tính toán của các nhà khoa học, khoảng 4% tổng lượng khí methan thế giới của chúng ta đẩy vào khí quyển là do 12 tỉ tỉ con mối hiện đang sinh sống trên Trái đất thải ra. GS Brunne nói: "Ruột của loài mối là những điểm nóng của hoạt động vi sinh học, trong đó bụi gỗ được tiêu hóa hết trong vòng vài giờ đến một vài ngày". Trong khi đó, dưới đất, quá trình phân hủy gỗ tự nhiên có thể kéo dài trong nhiều năm.

Những kết quả nghiên cứu đầu tiên

Giờ đây, các nhà khoa học muốn tận

dụng chính hiệu suất phân hủy này của loài mối. Câu hỏi đặt ra là loài vi sinh vật nào tạo ra quá trình tiêu hóa nhanh đến như vậy và loại enzyme nào tham gia vào quá trình đó? Đã có những kết quả nghiên cứu đầu tiên. Mới đây nhóm các nhà khoa học của GS Juergen Froehlich (Trường ĐH Johannes Gutenberg ở thành phố Mainz-

Đức) đã phân lập được chủng vi sinh trong ruột mối có khả năng tách cellulose ra khỏi gỗ. Bí quyết hóa sinh của chúng chắc chắn sẽ đơn giản hóa quy trình sản xuất giấy.

Một đối tác của GS Juergen Froehlich là nhóm các nhà khoa học thuộc Công ty công nghệ sinh học Brain ở Darmstadt (Đức) còn tiến xa hơn. Họ đã nghiên cứu được bộ gen của các vi khuẩn trong ruột mối để phát hiện ra những enzyme mới. Tiến sĩ Juergen Eck phụ trách nhóm nghiên cứu cho biết: "Chúng tôi phân lập toàn bộ vật liệu di truyền của tất cả các hệ cộng sinh trong ruột mối mà không cần phải nuôi cấy chúng". Sau đó các nhà khoa học tìm kiếm trong mớ gen hỗn độn đó những đoạn gen hứa hẹn nhất để cấy vào vi khuẩn coli là loại vi khuẩn dễ nuôi cấy được. Sau đó, hỗn hợp "sinh vật chủ" này sản xuất ra những hoạt chất theo yêu cầu ở dạng tinh khiết.

Theo cách như vậy, các vi sinh vật tương tự như đồng loại của chúng trong

ruột mồi sẽ được tạo ra và chúng sẽ phân hủy gỗ thứ phẩm hoặc những loại sinh khối rẻ tiền khác thành biogas, nhiên liệu hoặc ethanol với hiệu suất cao hơn rất nhiều so với chu trình chúng ta vẫn biết từ trước đến nay. Ngoài ra, chúng cũng có thể được sử dụng để đơn giản hóa những chu trình sản xuất khác như sản xuất giấy hoặc rượu vang. Trong tương lai, thậm chí những hỗn hợp vi khuẩn được “may đo, pha trộn” theo quy cách nhất định còn có thể được đưa vào những lò lên men để sản xuất ra những hóa chất hoặc vật liệu tổng hợp có độ tinh khiết cao.

Một số nhà vi sinh vật học còn nghĩ xa hơn thế. Tại Viện JGI ở California, các nhà khoa học cũng tiến hành giải mã bộ gen của vi khuẩn trong ruột mồi. Mục tiêu của GS Hugenholtz và các nhà khoa học tại đây là giải quyết vấn đề năng lượng cho tương lai. Ông nói: “Nếu người ta cho

một con mồi ăn một tờ giấy nó sẽ sản xuất ra 2 lít hydro”. Ai phân lập được các vi sinh vật chịu trách nhiệm về quá trình này hoặc nắm được các phản ứng hóa sinh thì người đó nắm được bí quyết sản xuất năng lượng sạch từ những loại sinh khối rẻ tiền.

GS Hugengoltz dự báo sẽ xuất hiện một “mỏ vàng của ngành hóa sinh” nếu trong vòng 2, 3 năm tới các nhà khoa học nắm được những cơ chế cơ bản của quá trình tiêu hóa trong ruột loài mồi. Hiện nay, Trung tâm thí nghiệm Lawrence Berkeley ở San Francisco (Mỹ) cũng đang nghiên cứu loài mồi. Vị giám đốc trung tâm, GS Steven Chu (giải thưởng Nobel về vật lý), thậm chí còn đưa ra một tiên đoán (có phần nào thái quá) rất đặc trưng cho các nhà khoa học Mỹ: “Ruột của loài mồi có thể sẽ cứu được hành tinh của chúng ta!”.

(Theo Spiegel 37/2005)

Học tập tại... *(Tiếp theo tr.18)*

hưởng chế độ chăm sóc y tế miễn phí của nhà nước.

♦ *Xin thị thực du học Vương quốc Anh như thế nào?*

- Bạn có thể truy cập thông tin trên trang web của Đại sứ quán Anh www.uk-vietnam.org hoặc liên hệ với bộ phận Thị thực của Sứ quán tại 31 Hai Bà Trưng, Hà Nội hoặc Tổng Lãnh sự quán Anh: 25 Lê Duẩn, quận 1, TP. Hồ Chí Minh. Gần 90% số người xin visa du học Vương quốc Anh hàng năm đều thành công.

● Mời bạn đến dự triển lãm giáo dục Vương quốc Anh để:

- Trò chuyện trực tiếp với đại diện của trên 60 trường CĐ và ĐH.

- Tìm hiểu thêm về cuộc sống, nét văn hóa tại Anh và những ưu đãi, trợ giúp cần

thiết khi tới học tập tại đó.

- Tham dự các hội thảo về các bậc học, xin visa du học Anh, kỹ năng học tập hiệu quả...

- Học tập kinh nghiệm của các cựu sinh viên Việt Nam tại Anh.

- Gọi điện thoại quốc tế miễn phí.

- Nhận những món quà thú vị.

Thời gian diễn ra triển lãm

- Hà Nội: 14 giờ - 19 giờ, Thứ tư, 2-11-2005; 14 giờ - 19 giờ, Thứ năm, 3-11-2005.

Khách sạn Melia: 44B Lý Thường Kiệt.

- Thành phố Hồ Chí Minh: 10 giờ - 12 giờ 00; 13 giờ 30 - 18 giờ, Thứ bảy, 5-11-2005; 9 giờ - 13 giờ, Chủ nhật, 6-11-2005.

Khách sạn Equatorial: 242 Trần Bình Trọng, quận 5.

(Nguồn: Hội đồng Anh Việt Nam)

Máy bay kiểu mới

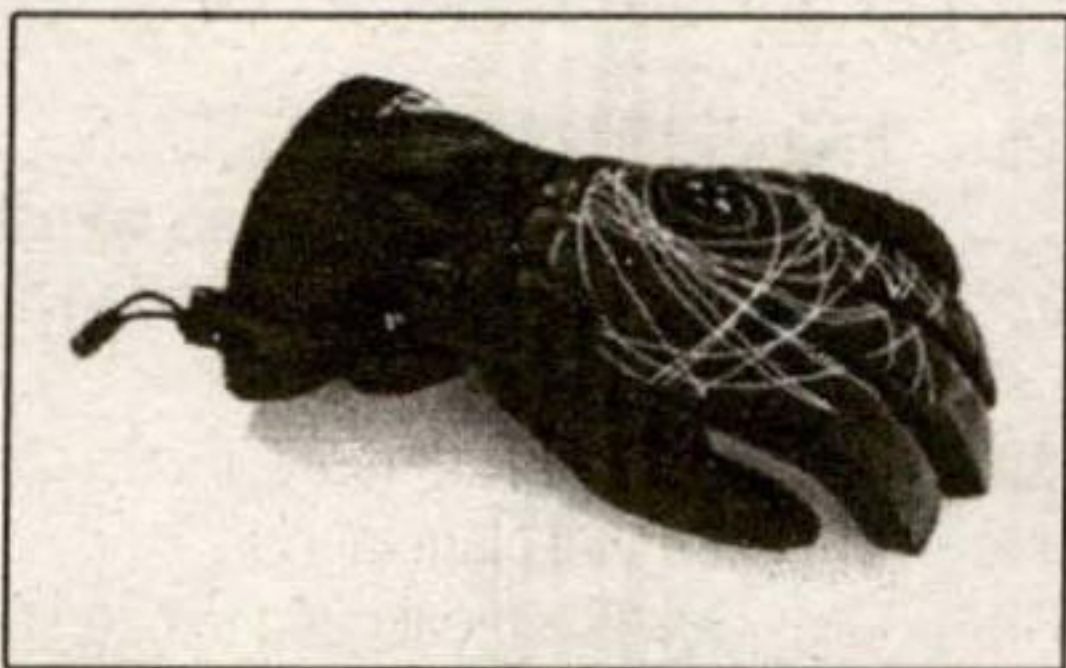
Ước mơ về một thiết bị cơ học nhỏ gọn có thể giúp con người bay được nay đã trở thành sự thật. Đó là cỗ máy có tên GEN H-4 cao khoảng 2,5m, được trang bị một động cơ 125cc (8 ngựa) và bộ cánh quạt kép có thể nâng người sử dụng lên cách mặt đất 5m và bay là là với vận tốc tối đa là 90km/giờ. Cách bay của GEN H-4 giống như của một chiếc trực thăng, nhưng nhờ cách vận hành đặc biệt của bộ cánh quạt nên thiết bị không cần thêm một chong chóng ở phía sau để giữ thăng bằng. Nhà

sản xuất GEN (Nhật Bản) đã chính thức tung sản phẩm này ra thị trường với giá 3,6 triệu yen, tương đương 490 triệu đồng Việt Nam, một chiếc. Trong tương lai, GEN H-4 có thể trở thành phương tiện giao thông cá nhân phổ biến.

Găng tay điều khiển máy nghe nhạc

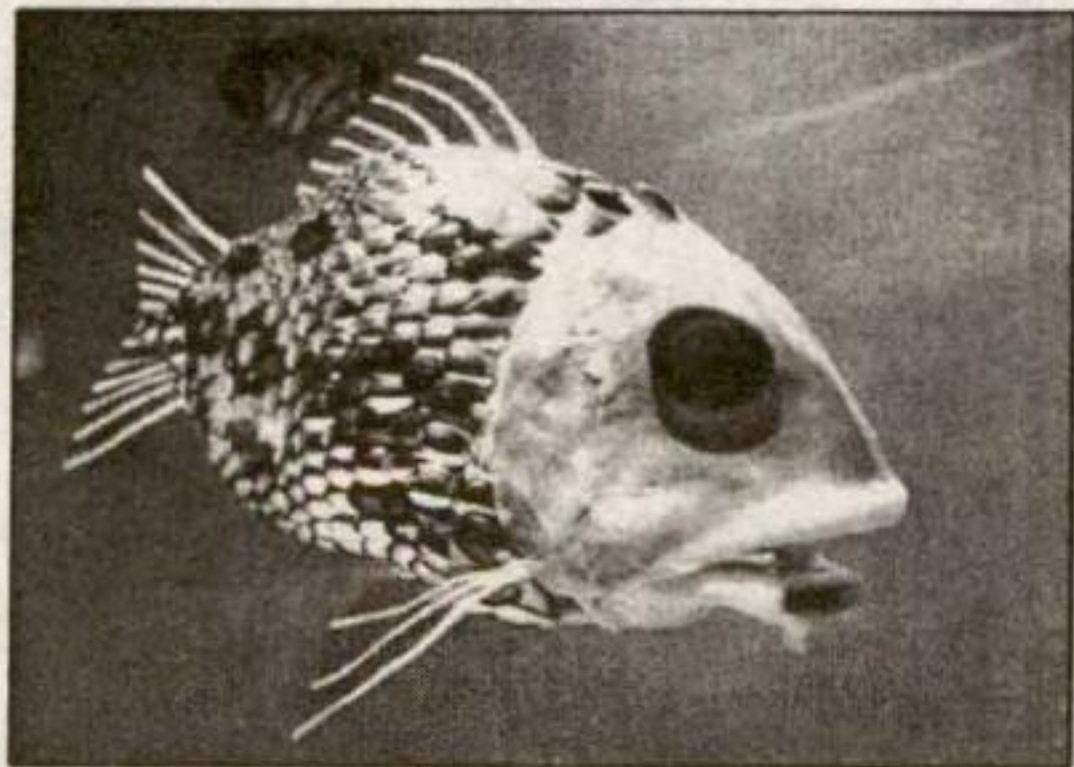
Sản phẩm mới của Công ty O'Neill Europe (Anh) là găng tay Fat Controller cho phép người sử dụng điều khiển máy nghe nhạc bỏ túi mà không cần chạm vào các nút chức năng trên máy. Một bộ vi mạch siêu mỏng được gắn vào dưới lớp da ngoài cùng của găng tay. Bộ vi mạch này mô

phỏng các phím chức năng trên máy nghe nhạc và kết nối với máy nghe nhạc bằng sóng vô tuyến. Chỉ cần chạm tay vào các vị trí khác nhau trên găng tay, người sử dụng có thể điều khiển được chiếc máy nghe nhạc mà không phải lôi máy ra khỏi túi áo quần hay túi xách. Giá một đôi găng tay Fat Controller là 139 USD.

Cá điện tử

Sau ba năm nghiên cứu, các nhà khoa học của Đại học Essex (Anh) đã chế tạo thành công những con cá robot. Với một bộ máy cơ điện tử hoạt động tương tự như các cơ, xương của loài cá, cá nhân tạo cử động rất linh hoạt và có thể bơi nhanh như cá ngừ, uyển chuyển như cá chạch. Không chỉ bơi tung

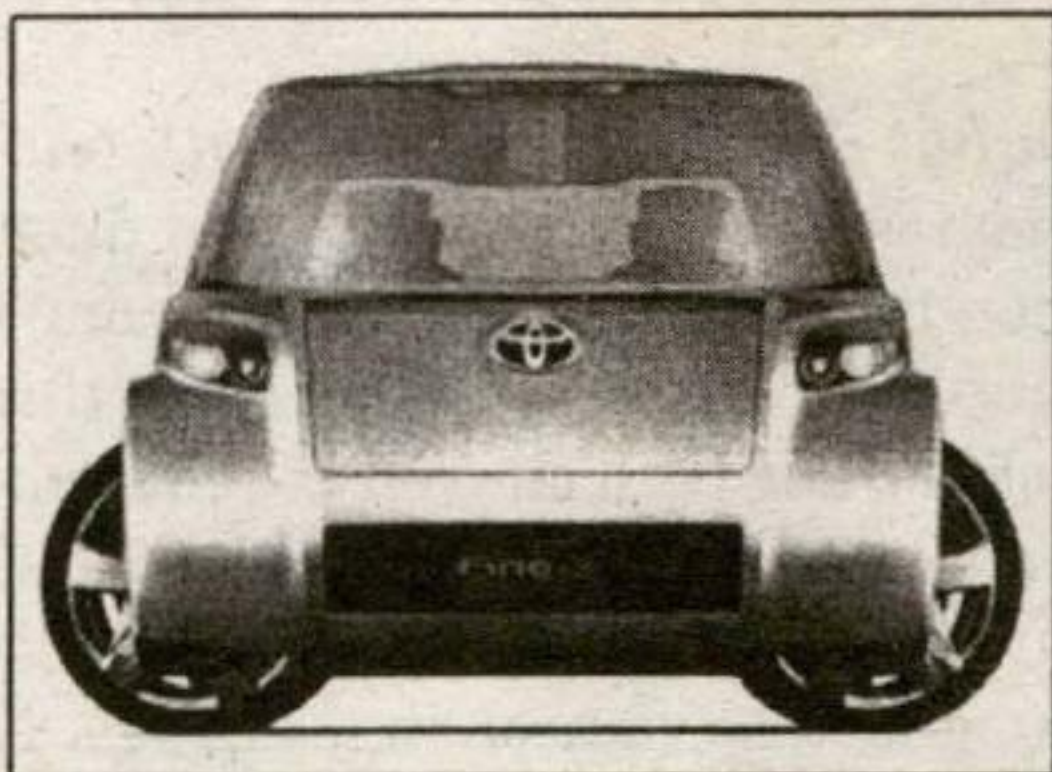
tăng, cá robot này còn có khả năng tránh được các chướng ngại vật và tương tác với môi trường xung quanh không khác gì cá thật nhờ có hệ thần kinh là một bộ xử lý thông tin phản hồi từ hệ thống cảm biến đa chức năng gắn trên khắp thân cá. Được coi là những món đồ chơi công nghệ cao độc đáo, những con cá điện tử xinh đẹp đang được trưng bày ở công viên thủy sinh vật Luân Đôn. Trong tương lai, cá nhân tạo có thể được sử dụng rộng rãi trong công tác nghiên cứu đại dương.

Xe hơi bò ngang như cua

Khác với những chiếc xe hơi thông dụng hiện nay chỉ có thể lăn bánh theo hướng tiến lên hoặc lùi xuống, kiểu xe Fine-X của Toyota (Nhật Bản) còn có thể sang trái, sang phải rất linh hoạt. Để xe có thể lăn bánh được theo bốn hướng, nhà sản xuất đã mở rộng góc lái của các bánh xe lên 90° và trang bị trên mỗi bánh xe một bộ truyền động răng cưa độc lập. Với kết cấu đặc biệt này, khi cần thiết, các bánh xe có thể quay ngang, vuông góc với trục dọc của xe để Fine-X di chuyển sang trái hoặc sang phải dễ dàng. Ưu điểm khác của xe Fine-X là sử dụng năng lượng điện nên không gây ô nhiễm môi trường. Nhà sản xuất không cho biết đến bao giờ sẽ thương mại hóa kiểu xe này.

Giấy điện tử tương tác

Đó là một loại giấy đặc biệt do Công ty Siemens (Đức) chế tạo dày tương đương giấy thông thường nhưng có thể hiển thị những dòng chữ động. Kết cấu của giấy gồm một lá crom mỏng kẹp giữa hai lớp điện cực. Khi một dòng điện chạy từ lớp điện cực bên dưới qua lá crom lên lớp điện cực trong suốt bên trên, lá crom sẽ đổi màu. Do dòng điện qua các điểm trên lớp điện cực không giống nhau nên các điểm trên lá crom cũng đổi màu không giống nhau. Bằng cách này, giấy điện tử hiển thị được các dòng chữ. Một chip nhớ nhỏ sẽ lưu trữ thông tin và một vi mạch sẽ phụ trách việc điều chỉnh thông tin hiển thị trên mặt giấy. Bằng cách bấm vào các ký tự điều khiển trên vi mạch, người sử dụng có thể truy xuất thông tin lưu trong chip. Giấy điện tử tương tác sử dụng năng lượng từ một tấm pin Mặt trời. Vì có kết cấu mỏng manh nên loại giấy này lưu trữ thông tin giới hạn và có thời gian sử dụng chỉ vài tuần. Giấy thích hợp để gắn trên các bao bì, vé xem phim.

MAI HƯƠNG

HP Compaq nx6120 chuyên biệt

Được thiết kế dành cho đối tượng người dùng thường xuyên di chuyển, máy tính HP COMPAQ nc6200 và HP COMPAQ nx6120 khá nhẹ (2,1kg với nc6200 và 2,64kg với nx6120), vỏ máy được làm bằng hợp kim magiê và vật liệu composite tăng cường để có thể chống trầy xước, không bị móp méo sau va đập. Với kiểu dáng sang trọng và đậm chất HP, nc6200 và nx6120 còn là món trang sức giá trị, giúp tôn

thêm vẻ lịch lãm và sự tự tin cho doanh nhân trong quá trình gặp gỡ đối tác.

Sữa bột cao cấp Milmax dành cho trẻ em

Là loại sữa dinh dưỡng đầu tiên được giới thiệu tại Việt Nam có bổ sung men tiêu hóa Bifidus và FOS trong thành phần. Sữa Milmax giúp cân bằng hệ vi sinh vật đường ruột, thúc đẩy việc hấp thu tối ưu các dưỡng chất bằng cách chuyển các chất phức hợp thành dạng dễ hấp thu và sản xuất các vitamin A, B1, B6, B12, K và biotin, đồng thời làm tăng hấp thu nước, calci và nhiều khoáng chất cần thiết khác, giúp chuyển hóa đường lactose và protein trong sữa. Ngoài Bidifus (loại men vi sinh quan trọng nhất có trong ruột, còn được gọi là men tiêu hóa đặc chế enzyme) và FOS, Milmax còn được ứng dụng công thức hệ dinh dưỡng thế hệ mới MAS với 40 dưỡng chất thiết yếu cho nhu cầu tăng trưởng và phát triển toàn diện trí não, thể chất của trẻ như axit béo DHA, ARA, Omega 3, Omega 6, Taurine... Nhóm sản phẩm Milmax gồm 5 loại: Angel 1 (cho bé sơ sinh - 6 tháng), Angel 2 (6 tháng - 1 tuổi), Angel 3 (1-3 tuổi), Angel 4 (3-6 tuổi), Angel 5 (6-12 tuổi). Sữa bột cao cấp Milmax là sản phẩm do Tập đoàn Lypack sản xuất, được nhập khẩu trực tiếp từ Hà Lan vào Việt Nam qua Công ty TNHH Dược phẩm Đô Thành (SPM).

Motorola vừa chính thức khai mạc chương trình MOTO4YOU

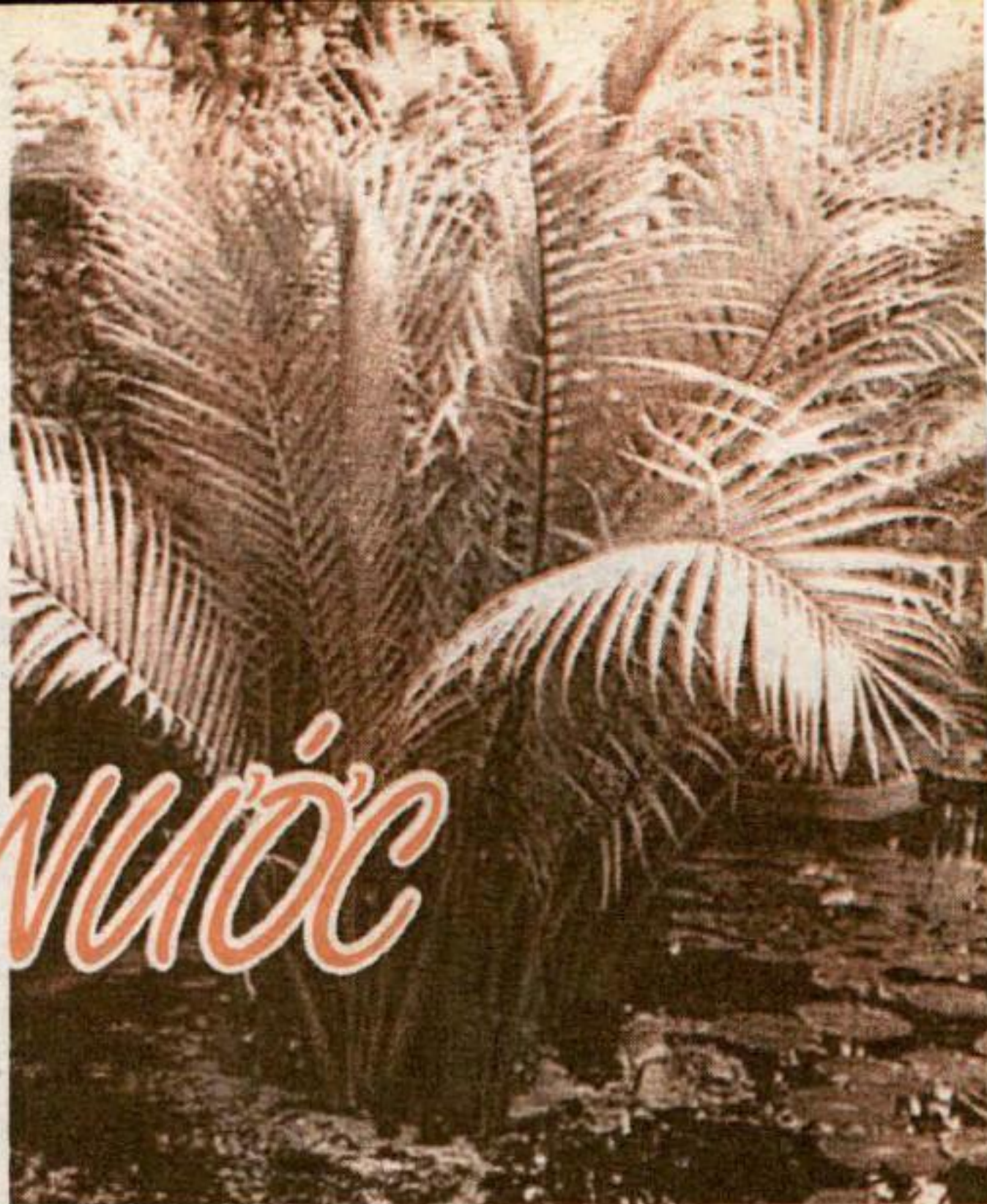
Với mục đích giới thiệu sản phẩm và công nghệ sáng tạo cho các nhà khai thác mạng di động và khách hàng của Motorola tại Việt Nam, chia sẻ những xu hướng và công nghệ viễn thông quan trọng phù hợp với khu vực châu Á - Thái Bình Dương và Việt Nam, cùng với chiến lược phát triển các gói sản phẩm và dịch vụ của Motorola về GSM, băng thông rộng không dây và các thiết bị không dây dành cho ngành công nghệ viễn thông Việt Nam.

Nguồn lợi từ

CÂY DỪA NƯỚC

HOÀNG XUÂN PHƯƠNG

Cây dừa nước - thành phần quan trọng
của sinh cảnh rừng sác Việt Nam

- ▶ Cây dừa nước (*Nypa fruticans*, Arecaceae) là thành phần quan trọng của đa dạng sinh học vùng ngập mặn nước ta. Trước đây, các rừng dừa nước, đôi khi gần thuần chủng, chiếm diện tích rất lớn bên trong sinh cảnh rừng sác (mangrove environment) Nam Trung bộ, Nam bộ. Ngày nay, với đà phát triển cây trồng ngắn ngày và nuôi trồng thủy sản, rừng dừa nước tuy vẫn chiếm diện tích lớn nhưng đã trở thành nạn nhân của sự tàn phá, hoang hóa hay chỉ được khai thác kém hiệu quả bên trong các vườn nhà. Việc chậm trễ trong nghiên cứu khai thác dừa nước như một đối tượng kinh tế đã dẫn đến sự lãng quên một nhân tố cân bằng sinh thái và là một trong các nguồn năng lượng thực vật quan trọng nhất của thế giới.

Khai thác dừa nước là một truyền thống lâu đời ở Đông Nam Á khi mà một bộ phận khá lớn cư dân các vùng duyên hải Tây Thái Bình Dương lấy dừa nước làm nguồn thu nhập chính. Ở Philippines, 93% cồn và rượu được sản xuất chủ yếu từ dừa nước trong năm 1910, sản lượng lúc đó đã lên đến 90.000 lít (Gibbs, 1911). Giám

dừa nước là nguyên liệu tuyệt vời chế biến các món ăn hấp dẫn nơi các nhà hàng Thái Lan và Philippines. Ở Malaysia, đường dừa nước mùi vị thơm ngon là một mặt hàng xuất khẩu. Ở nước ta, nông dân ngày nay mới chỉ sử dụng trái để ăn và lá để lợp nhà hay làm củi, không mấy ai biết đến kỹ thuật rút nhựa dừa nước từ cuống hoa để

nấu đường, ủ rượu, làm bia, lên men giấm, chưng cất cồn và một loạt sản phẩm có giá trị khác. Chính đây là nguồn thu nhập có hiệu quả nhất của dừa nước. Sản lượng đường dừa nước trung bình 20,3 tấn/ha (Kiew, 1989) so với đường mía trong khoảng 5 đến 15 tấn/ha (Khieu, 1995). Hamilton và Murphy (1988) so sánh 5 nguồn cung cấp năng lượng thực vật, tính trên sản lượng cồn, là khoai lang 6.750 đến 18.000 lít/ha, dừa nước 6.848 đến 15.600 lít/ha, dừa 5.000 lít/ha, sắn (khoai mì) 3.240 đến 8.640 lít/ha và mía 3.350 đến 6.700 lít/ha, đã nhấn mạnh rằng dừa nước là nguồn cung cấp năng lượng thực vật tốt nhất, xét cả về mặt sản lượng và quản trị khai thác.

Bông dừa nước rừng sác Cần Giờ, TP. Hồ Chí Minh - cuống bông là vị trí khai thác nhựa dừa nước

Cây dừa nước mọc thành đám. Lá và chồi hoa đâm lên từ thân ngầm dạng củ (rhizome) nên chiều cao các rừng dừa nước khá đồng đều, ít khi vượt quá 4m. Chiều cao này rất lý tưởng để thiết lập các vùng đệm canh phòng và chống cháy giữa các rừng sác hoặc rừng tràm như ở U Minh Thượng và U Minh Hạ. Phải đến năm thứ 4 hoặc thứ 5 cây mới đơm hoa cho trái. Thời gian này sẽ kéo dài đến năm thứ 55 trở lên, nghĩa là mỗi cây dừa nước có thể khai thác liên tục trên 50 năm (Magalon, 1930). Các bông dừa nước ở đồng bằng Nam bộ và Nam Trung bộ đâm lên rất mạnh, nằm trên đầu một cuống hoa mập và dài đến 1,2 hay 1,6m tính từ mặt đất. Cây dừa nước mạnh khỏe cho hoa quanh năm, có thể đạt đến 26 bông mỗi cây một năm (Kiew, 1989). Để lấy nhựa dừa nước, người ta chọn 2 bông thật tốt trên mỗi cây, rồi làm dập cuống hoa cho nhựa rỉ ra chảy vào đồ hứng treo sẵn trên cây. Mỗi ngày hai lần, người ta dùng dao sạch cắt bỏ một lát mỏng 2mm trên đầu cuống để nhựa cây chảy ra liên tục. Bằng cách này, các bông dừa luân phiên cho nhựa quanh năm và người lao động không gặp phải cảnh nông nhàn kéo dài.

Trên thực tế, nhựa dừa nước rỉ ra nhiều hay ít, thời gian thu nhựa của mỗi cuống được dài hay ngắn, tùy thuộc rất lớn vào kỹ thuật làm dập cuống hoa và thời gian kéo dài các biện pháp cơ học xử lý từng cuống hoa để chuẩn bị cho thời kỳ

khai thác. Với các cây không được xử lý đúng cách, lượng nhựa hàng ngày không mấy khi đạt được 150ml, nhưng với các cây xử lý đúng cách, lượng nhựa có thể lên đến 1.800ml/ngày với hàm lượng đường ổn định trong khoảng 12%. Kỹ thuật chuẩn bị khai thác có khác nhau ở mỗi vùng mỗi dân tộc. Các nhà khoa học Philippines và Papua New Guinea đã đi tiên phong trong việc nghiên cứu, đúc kết và công bố quy trình chuẩn mực cho việc khai thác, đặc biệt là Quimbo (1991) và Paivoke (1985), nhờ đó sản lượng nhựa tăng từ 60.000 lít lên trên 100.000 lít/ha mỗi năm và năng suất đường đạt đến 28 tấn/ha. Trước đó, các cánh rừng dừa nước phải được tía mỏng, chỉ giữ lại 500 bụi thay vì trên 2.500 bụi/ha, bằng việc loại bỏ các thân ngầm khả dĩ cạnh tranh dưỡng chất bởi đâm mọc thêm nhiều chồi non (Hamilton, 1988). Ở đồn điền Sumatra, cứ mỗi 10 hecta cần đến 38 người lao động: 30 cho việc lấy nhựa, 5 cho việc tía gốc và xử lý cơ học cuống hoa, 2

Chăm sóc và khai thác dừa nước trong các đồn điền Indonesia

cho việc chuyên chở và 1 người cai quản. Sản lượng đường đều đặn tại đó vào khoảng 22,4 tấn/ha/năm.

Phục hồi rừng dừa nước ở nước ta như một nhu cầu cân bằng sinh thái và bảo tồn đa dạng sinh học là việc làm cần thiết. Việc này chỉ có thể làm được khi đặt cây dừa nước thành đối tượng khai thác kinh tế có hiệu quả, đồng thời quy hoạch các rừng dừa nước như nguồn dự trữ năng lượng thực vật - đường ăn, cồn và củi - cho hiện tại và tương lai. ■

BẠN CÓ BIẾT?

40,7 cara là trọng lượng viên kim cương màu xanh có tên "Dresden Green" được nhà bán trang sức người Mỹ Harry Winston giới thiệu ở Tokyo hôm 25-9. Viên kim cương được gắn vào sợi dây chuyền tuyệt đẹp do nhà tạo mẫu Nhật Hanae Mori thiết kế và người đeo trong buổi giới thiệu là Izumi Mori - con gái Hanae Mori.

Q.V

Đề phòng biên chứng của **THỦY ĐẬU**

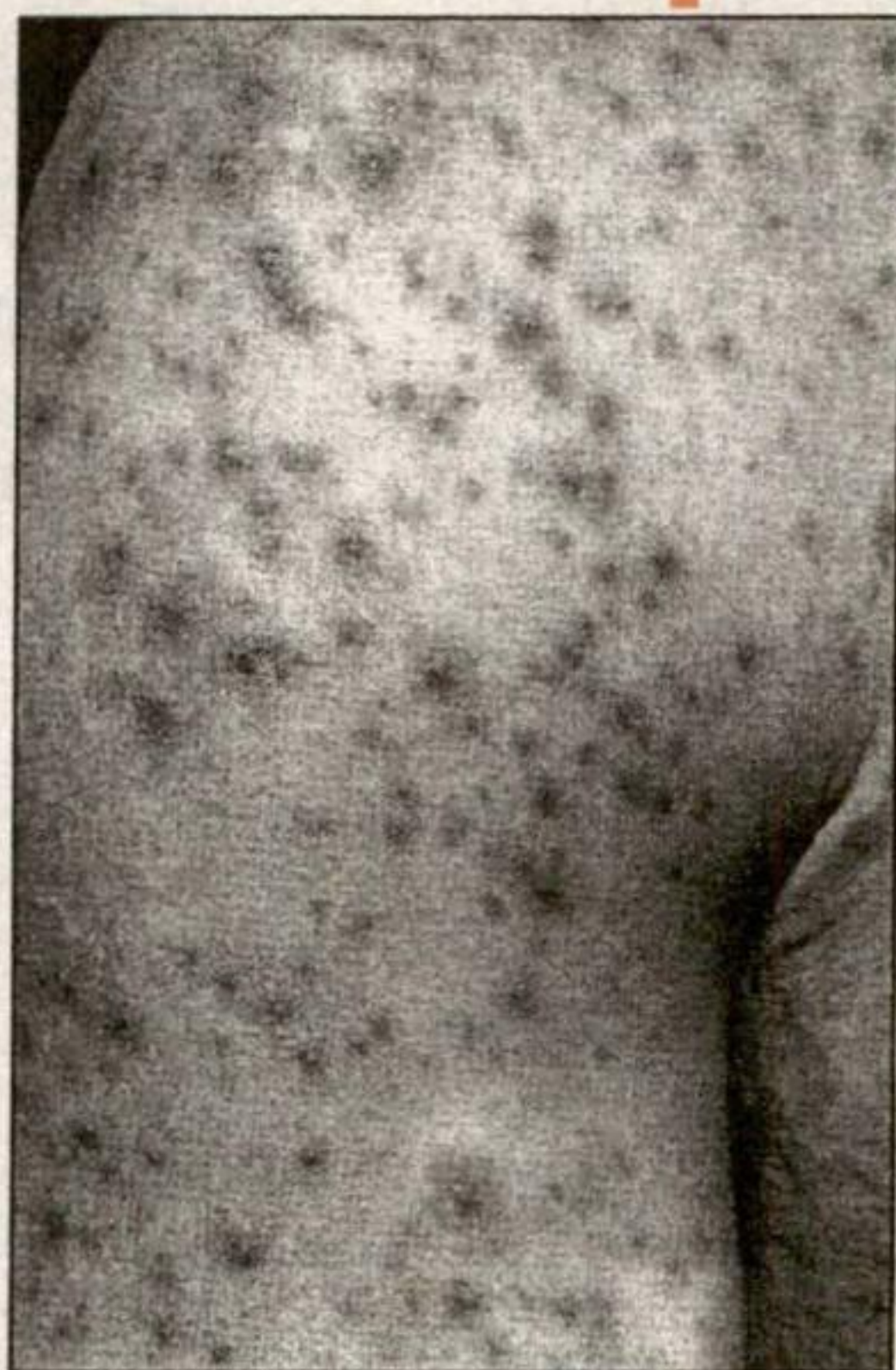
Thạc sĩ NGUYỄN THỊ THẢO

Phó giám đốc Bệnh viện Da liễu Hà Nội

- ▶ **Bệnh thủy đậu do virus Varicella zoster (VZV) gây bệnh cấp tính toàn thân. Bệnh thường xảy ra vào mùa đông xuân, dễ lây lan thành dịch ở nhà trẻ, trường học, trong khu dân cư... nếu không được phát hiện kịp thời và có biện pháp cách ly người bệnh. Bệnh cũng có thể để lại những di chứng liên quan tới vấn đề thẩm mỹ sau khi lành bệnh... Để tránh tổn thương không mong muốn, bệnh nhân cần phải đến các cơ sở y tế để được tư vấn cặn kẽ.**

Con đường lây truyền bệnh

Thủy đậu là bệnh lây truyền chủ yếu trực tiếp qua nước bọt và các chất tiết của đường hô hấp, chỉ có 10% lây theo đường gián tiếp. Virus vào cơ thể qua niêm mạc đường hô hấp rồi nhân lên tại đó và gây nhiễm virus máu tiên phát, tiếp đó nhân lên ở tế bào liên võng nội mô, gây nhiễm virus máu thứ phát rồi lan đi khắp cơ thể đến da và niêm mạc. Thời gian lây nhiễm của bệnh từ trước khi có tổn thương ngoài da khoảng vài ba ngày,

cũng có khi hàng tuần, cho tới khi hết đợt mọc mụn nước cuối cùng. Bệnh gặp khắp mọi nơi trên thế giới, chủ yếu gặp ở trẻ em: 90% trường hợp là trẻ dưới 10 tuổi, 5% lớn hơn 10 tuổi; ít gặp ở trẻ dưới 6 tháng tuổi (vì có miễn dịch truyền từ mẹ sang). Bệnh có tính miễn dịch bền vững.

Thời gian ủ bệnh khoảng 1 đến 3 tuần, sau đó xuất hiện một số triệu chứng báo trước (tiền triệu) như: đau đầu, mệt mỏi, chảy nước mắt, chảy nước mũi, ho,

đau họng và có thể sốt nhẹ hoặc sốt cao. Các biểu hiện này ở trẻ nhỏ thường nhẹ hơn, ít rõ hơn ở trẻ lớn và người lớn. Biểu hiện ngoài da của thủy đậu rất phong phú và đa dạng ở nhiều lứa tuổi khác nhau. Tổn thương xuất hiện đầu tiên ở vùng đầu, sau đó lan ra thân mình và các chi. Lúc mới tổn thương là dát đỏ, sẩn đỏ, sau đó nhanh chóng hình thành mụn nước, bóng nước ở trên; nhìn như “giọt nước” hoặc “giọt sương” và thường kèm theo ngứa. Mụn nước, bóng nước nằm sát thượng bì và có viền da đỏ xung quanh, hơi lõm ở giữa, bên trong chứa dịch trong hoặc vàng nhạt. Các mụn này sẽ nhanh chóng hóa mủ đục. Khi mụn nước này dập vỡ sẽ đóng vảy tiết màu nâu nhạt, sau 1 tuần vảy bong để lại nền da màu hồng nhạt, hơi lõm, không để lại sẹo nếu không bị nhiễm khuẩn phối hợp.

Các bóng nước, mụn nước tập trung nhiều ở vùng đầu, mặt, thân mình, còn chân tay ít hơn, đặc biệt ở lòng bàn chân, lòng bàn tay thường không có tổn thương. Tổn thương cũng thường thấy ở vòm khẩu cái, niêm mạc mũi, hầu, họng, thanh khí quản, màng tiếp hợp. Cần lưu ý là tổn thương ở niêm mạc đường tiêu hóa có khi gây đau bụng và rối loạn tiêu hóa.

Biến chứng của bệnh thủy đậu và cách điều trị

Bệnh thủy đậu có thể có một số biến chứng như: bội nhiễm tụ cầu, liên cầu. Biến chứng này hay gặp ở trẻ dưới 5 tuổi, sau khi khỏi bệnh sẽ để lại sẹo lõm rất xấu, ảnh hưởng tới vấn đề thẩm mỹ sau này. Đã có nhiều người từng bị thủy đậu và để lại sẹo trên mặt tạo thành hiện tượng mặt rỗ, đây là hệ quả ngoài sự mong muốn của tất cả mọi người, vì vậy các gia đình nên cảnh giác khi con em mình mắc thủy đậu.

Nguy hiểm hơn, thủy đậu ở trẻ trên 5

tuổi có thể xảy ra biến chứng viêm não thủy đậu: trẻ bị sốt cao, đau đầu, buồn nôn, nôn, co giật, có khi bị hôn mê. Cần phát hiện sớm và điều trị kịp thời để tránh những di chứng về tinh thần hoặc vận động của trẻ.

Viêm phổi có thể gặp trong 6 ngày đầu của bệnh. Các biểu hiện lâm sàng không rõ ràng: 16% có hình ảnh viêm phổi trên phim X quang. Ngoài ra còn có một số biến chứng khác ít gặp hơn như: viêm khớp, viêm thận, viêm tinh hoàn. Phụ nữ mang thai trong 3 tháng đầu nếu mắc thủy đậu có thể gây thủy đậu bào thai như: thiếu sản chi, tổn thương mắt, não, tổn thương ở da và gặp khoảng 2% bào thai bị phôi nhiễm.

Để tránh được những biến chứng của thủy đậu, khi thấy những biểu hiện có nghi ngờ là bệnh thủy đậu, các bậc cha mẹ nên đưa trẻ đến khám tại các cơ sở chuyên khoa da liễu để được tư vấn và điều trị kịp thời. Trong thời gian bị thủy đậu, nếu có sốt nên để trẻ nằm nghỉ, tránh không bị nhiễm lạnh, cho trẻ ăn uống những thứ dễ tiêu hóa. Hàng ngày vệ sinh thân thể cho trẻ. Đeo dùng, quần áo, khăn mặt phải được luộc kỹ hoặc là hai mặt trước khi cho trẻ mặc. Cho trẻ nghỉ học từ 5-7 ngày để tránh lây cho các trẻ khác trong lớp.

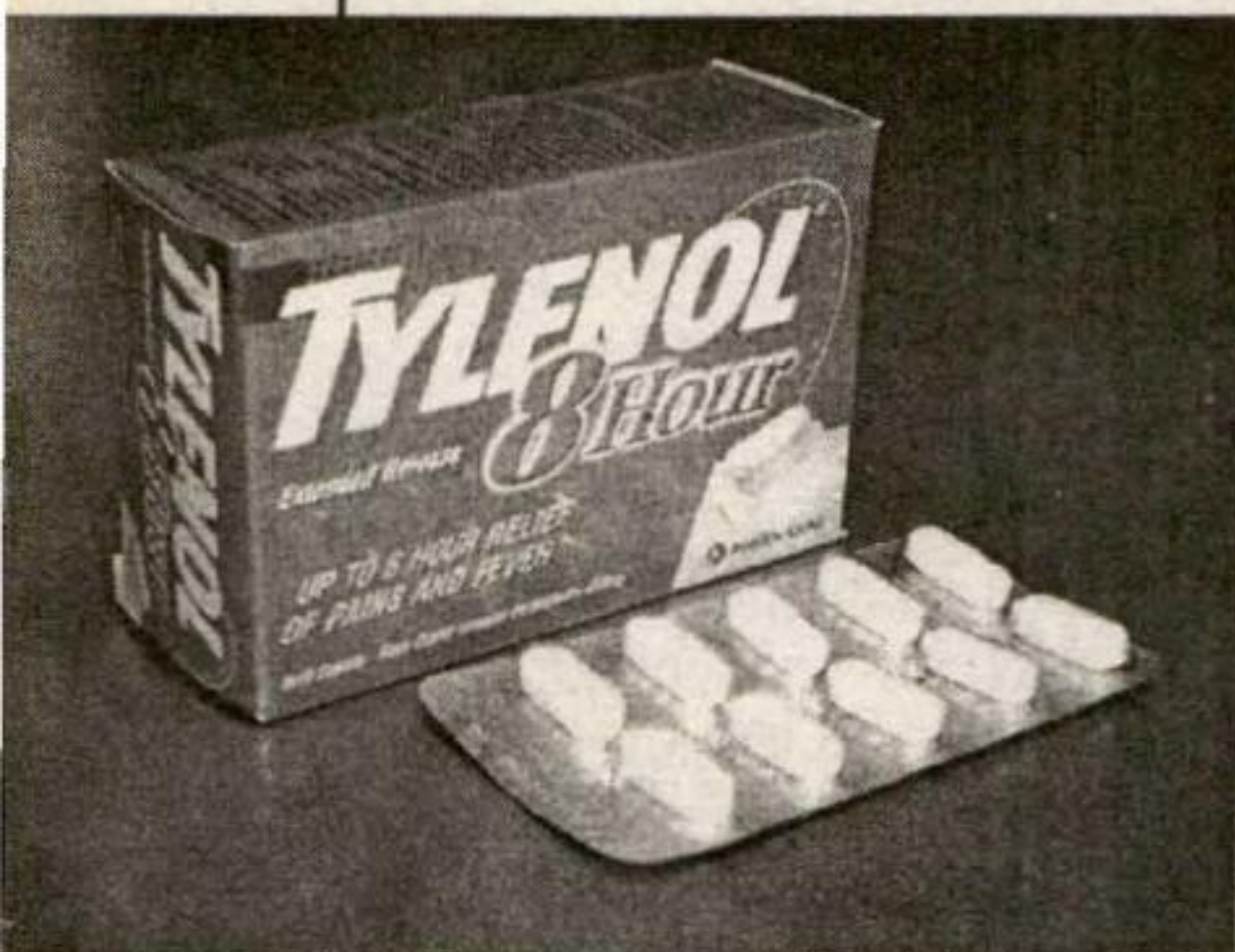
Dùng thuốc màu bôi ngoài da để tránh nhiễm khuẩn như: Milian, xanh Methylen, Castellani... hoặc bôi hồ nước, mỡ kháng sinh (Bactroban, Gentamycin, Fucidin, Forban...).

Thuốc có tác dụng diệt virus, làm giảm mức độ nặng của bệnh và hạn chế các trường hợp nhiễm thứ phát, bệnh nhân có thể lựa chọn một trong các loại sau: Acyclovir, Valacyclovir, Fancyclovir, uống hoặc tiêm trong các trường hợp viêm phổi thủy đậu, viêm não thủy đậu,

thủy đậu ở người suy giảm miễn dịch.

Hiện nay đã có vaccin phòng thủy đậu (Varivax) có hiệu lực 80% không bị nhiễm virus VZV tiên phát. Tốt nhất là dùng cho trẻ sơ sinh, trẻ bị bệnh bạch

cầu cấp, những người bị suy giảm miễn dịch bẩm sinh hoặc mắc phải do nhiễm HIV, thiếu hụt miễn dịch bẩm sinh, một số bệnh phải dùng thuốc ức chế miễn dịch lâu dài. ■

ĐỂ NGĂN CHẶN CƠN NHÚC ĐẦU

Đau đầu đang là căn bệnh khá phổ biến trong thời đại công nghiệp. Trong đại đa số các trường hợp, chỉ cần uống một vài viên thuốc chống đau là có thể giảm bớt. Tuy nhiên, để chấm dứt ngay thì rất khó. Các nhà chuyên môn đã đưa ra những khuyến cáo để giảm bớt tình trạng này. Đầu tiên là giảm bớt các nguyên nhân gây ra nhức đầu như stress, thiếu ngủ, bỏ bữa hay mất nước. Hạn chế

các loại thực phẩm có chứa caffeine - đây có thể coi là nguyên nhân chính gây ra các cơn nhức đầu, đồng thời hạn chế sử dụng các loại phó mát để lâu, thực phẩm có chứa đường hóa học và thịt chế biến sẵn... Tập thể dục thường xuyên, đặc biệt là những bài tập dạng aerobic, chạy bộ, đạp xe và các kỹ thuật thực hành thư giãn sẽ giúp bạn bớt đi những cơn nhức đầu do căng thẳng. Nằm trong bồn nước ấm và phủ khăn ấm lên các vùng bị đau cũng là giải pháp tương đối hiệu quả để giảm bớt chứng đau đầu.

Với các chứng bệnh đau đầu do cường độ làm việc căng thẳng, các loại thuốc giảm đau thông thường như: Acetaminophen, Aspirin, Ibuprofen, Paracetamol đều có hiệu quả cao, tuy nhiên bạn phải luôn đọc kỹ thông tin đã được khuyến cáo trên vỏ hộp thuốc và theo đúng liều lượng đã được hướng dẫn. Trong trường hợp mắc chứng đau mãn tính, cần có sự hướng dẫn chu đáo và kê đơn của bác sĩ. Hiện nay trên thị trường đã xuất hiện thuốc Tylenol 8 Hour. Được biết, các sản phẩm viên nén Tylenol đã có mặt tại Việt Nam từ trước năm 1975, được nhiều người sử dụng, Tylenol là sản phẩm của Tập đoàn Mc-Neil, trị sốt và đau nhức đứng đầu tại Mỹ và nhiều nước, với tính năng hạ sốt, giảm đau nhanh và có tác dụng kéo dài trong các trường hợp: đau đầu, đau nửa đầu, đau cơ, đau lưng, đau khớp, cảm lạnh, cúm, đau răng... Tylenol trở lại thị trường Việt Nam với sản phẩm mới Tylenol 8 Hour là dạng viên nén bào chế đặc biệt với tính năng vượt trội, mỗi liều 2 viên mang lại tác dụng điều trị nhanh và kéo dài đến 8 giờ. Sống lành mạnh và thường xuyên tập thể dục cộng với chế độ dinh dưỡng hợp lý, tránh xa những loại đồ uống có cồn và thực phẩm có chứa caffeine, bạn sẽ có một sức khỏe lý tưởng và một tinh thần sáng khoái.

P.V

● Tôi lao động nặng từ lúc nhỏ nên bị đau vai phải. Khi đến Bệnh viện Việt Đức, Hà Nội khám, bác sĩ cho tôi uống thuốc (Vioxy, Callibone) mà không nói rõ bệnh. Tôi đã uống 6 tháng mà vẫn không khỏi. Xin hỏi có phải tôi bị viêm khớp không? Để lâu có ảnh hưởng gì đến khớp vai không? (Nghiem Xuân Dương, HTX Máy - Công nghiệp Tiến Bộ, xã Thanh Trì, huyện Thanh Trì, Hà Nội)

- Các triệu chứng theo như mô tả, có thể là biểu hiện của tình trạng viêm gân cơ. Có nghĩa là viêm và thoái hóa của các sợi gân, các dây chằng bám của cơ vào xương như dây chằng cơ lưng rộng bám vào xương vai gây tình trạng đau nhói của chỗ với không tới như mô tả theo kiểu dân gian của rất nhiều người bệnh. Việc điều trị cần phải có thời gian và phải kết hợp giữa dùng thuốc kháng viêm không Steroides như bạn đã sử dụng, vật lý trị liệu, sửa đổi lại cách làm việc và trong một số trường hợp bạn có thể đến bác sĩ chuyên khoa xương khớp để được tiêm một loại thuốc đặc biệt là Corticoides có tác dụng chậm với một liều lượng đã được tính toán cho phù hợp với cân nặng và tình trạng bệnh tật vào ngay chỗ đầu gân cơ bị viêm hoặc bị thoái hóa.

● Năm nay tôi 19 tuổi. Mấy năm gần đây, tôi thường bị đổ mồ hôi rất nhiều, bất kể thời tiết nóng hay lạnh.

● Cứ mỗi lần mồ hôi đổ nhiều là tôi mệt lả, uống 1-2 cốc nước lớn thì dần khỏe lại. Xin cho biết nguyên nhân và giải pháp? (T.H, 572/3 Hồng Bàng, P.16, Q.11, TP. Hồ Chí Minh)

- Tiết mồ hôi là một phản xạ tự nhiên của cơ thể nhằm bảo đảm các hoạt động và chức năng sinh lý bình thường của cơ thể. Sự tiết mồ hôi giúp cơ thể thải nhiệt, điều hòa thân nhiệt, thải bớt các chất độc trong cơ thể. Hiện tượng tiết mồ hôi của cơ thể chịu sự chi phối của nhiều yếu tố:

- Đầu tiên là nhiệt độ và độ ẩm của môi trường: ở trong môi trường nhiệt độ thấp như trong phòng có điều hòa nhiệt độ, xứ lạnh, mùa đông v.v... mồ hôi ít tiết ra. Trong điều kiện nóng bức, độ ẩm cao, mồ hôi tiết ra rất nhiều, đôi khi gây khó chịu cho con người.

- Yếu tố thể tạng cũng rất quan trọng: ở những người béo, đặc biệt là béo phì, những người cường giao cảm, mồ hôi cũng tiết ra nhiều.

- Tiết mồ hôi cũng sẽ tăng lên tùy theo tình trạng tâm sinh lý và hoạt động thể lực của con người: hoạt động thể lực nhiều, tập thể dục, có kinh nguyệt v.v...

- Một số bệnh của cơ thể cũng gây tăng tiết mồ hôi như: bệnh tiểu đường, hội chứng cường giáp, lao tiến triển v.v...

Trong mồ hôi ngoài thành phần muối và nước còn có nhiều chất độc của cơ thể, chính vì vậy ở một số người mồ hôi rất nặng mùi, đặc biệt là sau những bữa ăn có nhiều chất protide, nhiều hành tỏi và các loại

thức ăn có mùi đặc biệt. Tăng tiết mồ hôi toàn thân hầu như không có thuốc điều trị đặc hiệu. Các biện pháp có thể làm giảm bớt mồ hôi được các chuyên gia y tế đề nghị là: giảm cân nặng, điều trị các bệnh gây ra tăng tiết mồ hôi như tiểu đường, lao, cường giáp, làm việc trong môi trường nhiệt độ hợp lý từ 25-27°C. Hạn chế ăn các loại thức ăn có khả năng gây nặng mùi mồ hôi như: các loại chất đạm, hành, tỏi, pho mát v.v... Điều trị tốt những rối loạn của hệ thần kinh thực vật. Khi bị tiết nhiều mồ hôi như vậy, nên uống nhiều nước và các loại nước có thêm chất muối khoáng để tránh nguy cơ mệt lả hay ngất xỉu do thiếu nước hoặc rối loạn điện giải.

● Tôi 28 tuổi, trước đây thủ dâm nhiều lần, dù cho đã dùng ý chí mà không cưỡng lại được. Sau một thời gian như vậy, tôi cảm thấy hiện nay cơ thể rã rời, mệt mỏi, không muốn tiếp xúc với mọi người, bị trầm cảm nặng nề. Tôi phải làm thế nào để cơ thể khỏe mạnh lại như ngày xưa? (Đoàn Văn Kiều, huyện Kiên Lương, Kiên Giang)

- Thủ dâm, dù đã bị phê phán gay gắt trong quá khứ, thật ra cũng chỉ là một hành động sinh lý bình thường của cơ thể con người. Thật vậy, trong đời một người đàn ông hầu như ai cũng có vài lần thủ dâm. Đây là một hành động giải tỏa các ức chế do xung năng tình dục gây ra. Thủ dâm thường xảy ra ở tuổi trẻ, khi mà các xung năng tình dục

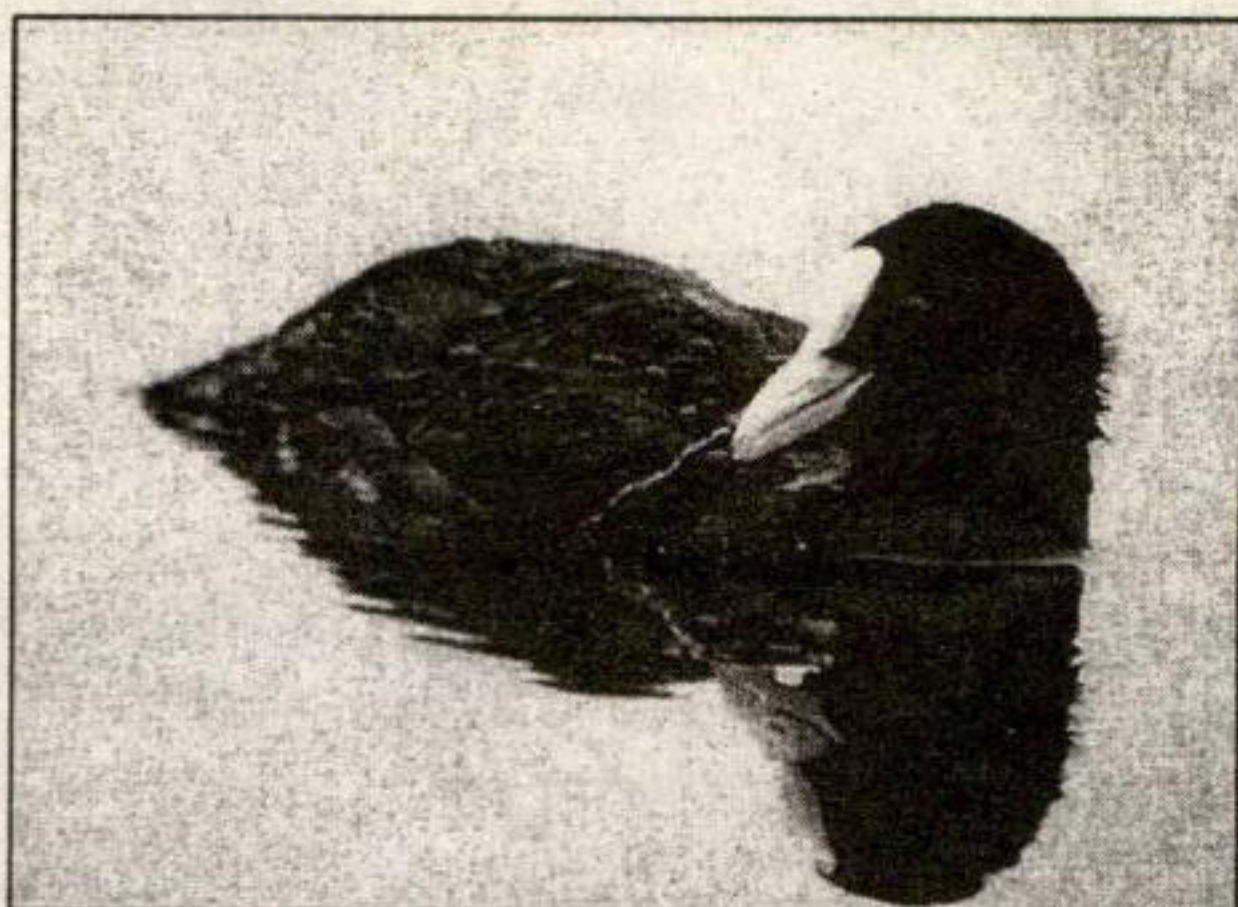
đang ở đỉnh cao mà người thanh niên hay thiếu nữ không có khả năng tiếp cận bạn tình để giải tỏa những xung năng này vì lý do đạo đức, xã hội, kinh tế... hoặc ở những nơi khó có điều kiện tiếp cận với người khác giới như: hải đảo, biên giới, nhà tù hay trên các chuyến tàu thủy lênh đênh hàng tháng trời trên đại dương. Thủ dâm giảm dần theo thời gian và phần lớn đều hết sau khi người ta lập gia đình. Tuy nhiên, vẫn có một số người mắc bệnh nghiện thủ dâm và họ không đạt được cực khoái dù giao hợp với bạn tình mà chỉ đạt cực khoái khi thủ dâm. Đây là một rối loạn tình dục cần phải điều trị. Dù là tình trạng sinh lý bình thường, nhưng các bạn trẻ cũng không nên thủ dâm quá nhiều và trở thành nghiện thủ dâm vì tình trạng thủ dâm nhiều và kéo dài sẽ làm cho cơ thể bị suy nhược, tâm thần kinh bị rối loạn, kém tập trung, năng suất lao động và học tập bị giảm sút rõ rệt v.v... Việc cai nghiện thủ dâm, về mặt lý thuyết thì có vẻ dễ dàng: chỉ cần tập thể dục thể thao, không tiếp xúc với văn hóa phẩm đồi trụy, kích dục, tăng cường ý chí và nghị lực v.v... Nhưng trong thực tế thì rất khó khăn, nó phải có sự phối hợp đồng bộ giữa việc lập gia đình, rèn luyện cơ thể và điều trị bằng tâm lý liệu pháp với sự tham gia tích cực của bác sĩ tình dục học - một chuyên ngành mà nước ta chưa có bác sĩ thực thụ.

PGS.TS.BS NGUYỄN HOÀI NAM
Bệnh viện ĐHY Dược, TP. Hồ Chí Minh

Bàn phím TRI THỨC

Sâm cầm có gì đặc biệt?

♦ Nhiều người vẫn nhắc đến chim sâm cầm. Thực tế, chim đó thế nào? Kính mong Bàn phím tri thức cung cấp những thông tin cần thiết về sâm cầm. (Nguyễn Thị Nam Lương - Yên Thế, Bắc Giang; phamphucdn@yahoo.com)

Sâm cầm

- Sâm cầm có khi được gọi là cuốc mun (tiếng Anh là *black coot*, tiếng Pháp là *foulque macroule*). Sâm cầm được định danh khoa học là *Fulica atra Linnaeus* thuộc họ Gà nước (Rallidae), bộ Sếu (Gruiformes). Đây là loài chim cỡ trung bình, mỗi cá thể trưởng thành thường nặng từ 0,5kg đến 0,7kg. Đầu và cổ sâm cầm mọc lông đen, lưng và bụng màu xám chì. Mắt đỏ nâu. Mỏ trắng ngà. Chân màu lục nhạt, ống chân phớt vàng, mỗi ngón chân có màng riêng khá rộng. Sâm cầm bay thấp và nặng nề, bơi lặn lại rất giỏi; Thích sống trong các vùng đầm lầy, ao hồ, sông ngòi, nhất là những chỗ nhiều cây thủy sinh. Thức ăn chính của sâm cầm là động vật và thực vật ở môi trường nước. Sâm cầm cái mỗi lần đẻ 6-9 trứng, ấp 21 ngày thì trứng nở.

Địa bàn phân bố tự nhiên của sâm cầm là các vùng thuộc châu Âu, Á, Phi. Tại Việt Nam, vào mùa đông, sâm cầm thường di cư đến một số nơi ở miền Bắc và miền Trung. Trước đây, sâm cầm khu vực hồ Tây từng được xem là đặc sản của Hà Nội dùng để tiến vua. Thời gian qua, hầu như không còn thấy bóng dáng sâm cầm ở thủ đô. Năm 1994, khá nhiều sâm cầm xuất hiện tại đầm Vàng ở huyện Lập Thạch, tỉnh Vĩnh Phúc.

Vài cách nhuộm cổ truyền?

♦ Rất mong được biết về những cách nhuộm cổ truyền của dân tộc ta, như nhuộm chàm, nhuộm nâu, nhuộm mặc nưa. Xin cảm ơn. (Lê Thanh Vĩnh - Cửa Lò, Nghệ An)

- Nhuộm cổ truyền dựa vào kinh nghiệm lâu đời của dân gian, chủ yếu dùng nguyên liệu tự nhiên - nhất là cây cối - để tạo màu cần thiết cho vải sợi bông và lụa tơ tằm. Xin điểm qua phương thức nhuộm cổ truyền vài màu phổ biến nhất:

Nhuộm chàm là vò rời ủ lá chàm để lấy men, nhằm tạo màu xanh lam cho vải. Nhuộm nâu là giã nhỏ củ nâu lấy nước cho ngấm vào vải để cho vải ngả sang màu đà tươi. Trường hợp muốn nhuộm nâu nhưng không có

củ nâu, nhân dân sử dụng nước chiết các cây nhiều chất chát (tanin) như: lá bàng, vỏ sù, vỏ vẹt, vỏ lim. Nhuộm nâu xong, nếu trát thêm bùn rồi phơi nắng, vải sẽ chuyển thành màu đen: ấy là cách nhuộm thâm. Nhuộm mặc nửa cũng làm vải có màu đen, song lại dùng quả mặc nửa theo lối của đồng bào Nam Bộ.

Tàu thủy nặng mà vẫn nổi: nhờ đâu?

♦ Tàu thủy có nhiều chiếc làm bằng thép hoặc bê tông cốt thép, lại chuyên chở người và hàng hóa. Tàu nặng nề vậy mà vẫn nổi được trên mặt nước là nhờ đâu? (**Hoàng Nghĩa Chân** - Cam Ranh, Khánh Hòa; **lecong@hcm.vnn.vn**)

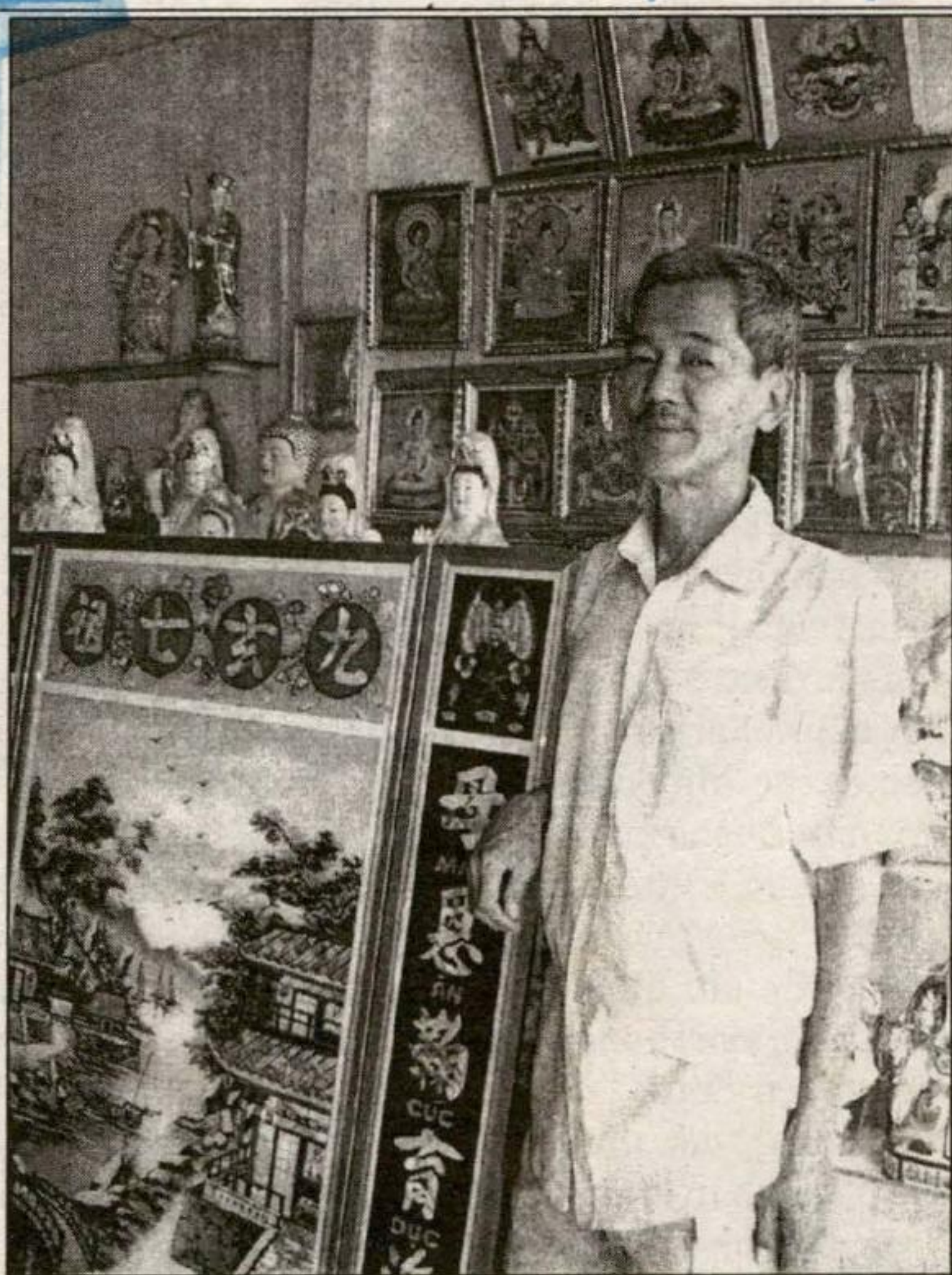
- Bình thường, thép nặng hơn nước tới 7 lần. Thả vào nước, tấm thép chìm ngay. Cũng tấm thép ấy, khi tạo thành cái hộp rồi thả vào nước, hộp thép nổi. Đặt thêm ít đồ vật vào hộp thép, hộp thép vẫn nổi. Vì sao? Mặt đáy hộp thép đã chịu áp lực của nước, loại áp lực này là sức đẩy lên theo hướng thẳng đứng, khi sức đẩy lớn hơn trọng lượng vỏ thép thì hộp thép chẳng thể chìm. Đương nhiên, bốn mặt quanh hộp thép cũng chịu áp lực của nước, song mặt trước và mặt sau chịu áp lực bằng nhau nhưng ngược hướng với nhau nên đã triệt tiêu, áp lực mặt trái với mặt phải cũng triệt tiêu lẫn nhau như thế. Sức đẩy tăng lên tùy thuộc độ sâu của nước và độ lớn của thể tích phần chìm trong nước mà vật thể chiếm. Nguyên tắc tàu thuyền nổi trên mặt nước là như vậy. Từ thời cổ Hy Lạp, cách nay hơn 2000 năm, nhà bác học Archimède đã đúc kết định luật nổi chìm rất chuẩn xác: “Độ lớn của sức đẩy tác dụng vào vật thể trong nước bằng trọng lượng nước mà vật thể đó đã choán chỗ”. Ứng dụng định luật kia, con người chú ý chế tạo tàu thủy càng to lớn thì mớn nước càng sâu.

Ký hiệu học là gì?

♦ Đọc báo, tôi bắt gặp cụm từ “ký hiệu học”. Khái niệm này nghĩa là gì? (**Châu Thị Dạ Hương** - Mỹ Tho, Tiền Giang)

- Ký hiệu học (sémiologie / semiotics) là chuyên khoa nghiên cứu các hệ thống ký hiệu từ nhiều phương diện: nguồn gốc, quá trình hình thành, quy cách cấu tạo, mối quan hệ giữa hình thức bề ngoài và nội dung hàm chứa, hình thái tạo nghĩa và quy luật chuyển nghĩa, v.v. Ký hiệu học được nhà triết học kiêm logic học người Mỹ Charles Sanders Peirce (1839-1914) khởi dựng thành môn khoa học từ thế kỷ XIX. Sau đó, nhà ngôn ngữ học Thụy Sĩ Ferdinand de Saussure (1857-1913) thiết lập hệ thống cơ sở lý thuyết vững chắc để phát triển ký hiệu học. Liên quan chặt chẽ với ngôn ngữ học, điều khiển học và nhiều phân môn khác, ký hiệu học hiện đã tách thành một khoa độc lập với nhiều trường phái khác nhau. Hiệp hội quốc tế về ký hiệu học tiến hành kỳ đại hội đầu tiên vào năm 1973 tại Paris, thủ đô nước Pháp.

ZAZA thực hiện - adenz@vietnamnet.vn

Nghệ nhân Sáu Thơ và nỗi lo nghề nghiệp

VÕ THU HƯƠNG

► Nghệ danh của cụ là Sáu Thơ. Đến Thuận An, Bình Dương hỏi về nghề tranh kính, người ta nhắc nhiều đến cụ không chỉ vì cụ Sáu Thơ vẽ tranh có hồn mà còn là tay “chịu chơi” có tiếng.

Cụ có thể bỏ ra gần một tuần vẽ bức sơn thủy trên mặt kính theo ý mình chứ không theo một đơn đặt hàng nào. Bán tranh để sống, nhưng sống còn là để vẽ. Ở ngoài cái tuổi “xưa nay hiếm”, cụ vẫn rất chắc tay cọ trên mặt kính bóng loáng, trơn tuột, chỉ chực kéo cây cọ đi chệch hướng. Vừa chăm chú những nét cọ cứng, ông cụ nói như thanh minh cho sự im lặng của mình: “Cái thứ tranh kính này đòi hỏi mình khi đã bắt đầu từ nét vẽ đầu tiên thì phải theo đến cùng. Lỡ là một chút là nét vẽ sai ngay, không thể sửa được. Nét vẽ phải liền mạch, bôi màu phải cùng thời điểm mới đều, vì thế, khi nào không ráng nổi mới dám buông nó ra”. Vẽ nhất một vốn đã khó, những bức tranh kính lại đòi hỏi người nghệ nhân vẽ ngược. Để khi quay mặt kính lại, bức tranh mới thuận mắt nhìn. Lúc mới vẽ, cụ Sáu Thơ vẫn vẽ nhăm nét người, viết nhăm nét chữ và thấy khó khăn khi phải đưa cọ treó ngoe vậy, nhưng chỉ dăm ba năm thì... vẽ ngược quen hơn vẽ thuận! Khó mà hình dung được cái tỉ mỉ, khó khăn cẩn thận để hoàn thành một bức tranh kính. Dù đó là tranh liền thờ, hay “mã đáo”, chúc phúc, mừng thọ... cũng phải bắt đầu với những điều không giản đơn: chọn một tấm kính vừa tầm, phác thảo sẵn bằng bút chì nhám, dùng cọ sắc nét để lấy khuôn, thành hình. Chọn màu phù hợp, chủ yếu là những màu “bắt mắt”, tươi, sáng. Nhiều nét vẽ có khi phải đánh bằng dao lam cho sắc nét. Tiếp đó, dùng keo kết khảm

xà cừ, phun bụi kim tuyến. Để bức tranh có đường nét, người nghệ nhân phải tỉ mỉ trong từng “mili” các công đoạn sáng tạo. Một bức tranh kính làm cực nhanh cũng hết một buổi. Với bức tranh như thế, được từ 70.000-100.000 đồng, người nghệ nhân trừ hết tiền nguyên vật liệu, chỉ còn 20.000-30.000, coi như lấy công làm lãi.

Hiện trên thị trường còn có tranh in trên kính mỗi bức giá rẻ hơn từ vài chục nghìn, nhưng người mua vẫn thích tranh vẽ hơn vì nét vẽ sinh động, sắc sảo và lâu nhạt màu.

Tuổi thọ mỗi bức tranh kính do nghệ nhân Sáu Thơ vẽ thường trên 50 năm, bởi ông luôn chọn loại sơn, loại màu và dầu cá đánh bóng tranh tốt. Lờ lãi vì thế mà ít đi nhưng quan trọng là uy tín - tiêu chí ấy luôn được đặt lên hàng đầu.

Những nghệ nhân vẽ tranh kính bây giờ có thâm niên như cụ Sáu Thơ rất hiếm. Hầu hết họ bắt tay ngang với nghề này sau bao công việc khác. Ngay từ bé, cụ Sáu Thơ đã được cha truyền nghề. Đầu tiên là lôi vào bàn, bắt nhìn cho quen cách làm, quen nét vẽ. Sau đó tập vẽ, trước hết là trên các chất liệu khác như giấy, gỗ, toan vải. Quen tay mới tập vẽ lên kính. Đã có thời gian, cụ Sáu Thơ gắn bó với nghề họa sĩ sân khấu, vẽ phục trang cho cải lương. Cụ theo các đoàn hát, gánh hát đi khắp các miền xuôi, ngược vì nghĩ rằng nghề tranh kính, ngồi một nơi dễ đi vào buồn tẻ, nhất là vẽ tranh thờ, trở đi trở lại từng

đó khuôn mặt mẫu, Quan Âm, Phật tổ... Nhưng rồi, như một cái nghiệp bám riết lấy thân, không những không bỏ được mà càng ngày công việc càng dồn nhiều hơn, nhất là từ khi cụ Trương Tường, cha ông qua đời (khoảng giữa thập niên 1970). Nghệ nhân Trương Tường, vốn là người Trung Quốc, đến Lái Thiêu mang theo nghề gia truyền và lập nghiệp ở đây. Ông Sáu Thơ đang giữ nghiệp cha truyền ở Bình Dương.

Theo nghề này, để chạy việc, có những thời gian khó khăn, ông Sáu Thơ phải lặn lội kéo xe bò lên tận chợ Lớn - Sài Gòn, để mua kính và nhận mỗi đặt hàng. Rồi lại kéo kính về, làm tại gia và lại kéo lên lại chợ Lớn giao hàng. Tính vòng cây số cũng lên tới cả trăm.

Năm 1957, nghệ nhân Sáu Thơ mở triển lãm tranh kính đầu tiên ở Việt Nam. Nhắc lại thời “sung sức”, cụ tự hào: “Mỗi lần đi đến một cảnh đẹp nào đó, tôi cố lưu giữ hình ảnh đó trong trí nhớ. Nhớ tới từng đường nét. Cái bất cập của người họa sĩ vẽ tranh kính là vậy, đâu đưa theo mình giá vẽ, hộp màu mà sáng tác ngay được. Thế mà tôi đã vẽ rất nhiều cảnh đẹp như chùa Một Cột,

đền Ngọc Sơn, chùa Thiên Mụ”... Phong cảnh đền chùa, miếu mạo và “sơn thủy” non xanh nước biếc thường đưa tới cảm xúc sáng tác trong ông. Theo đuổi những đề tài này, khi vẽ xong, ông vẫn có cảm giác thoát ra những mệt nhọc của công việc, du ngoạn trong bóng lai tiên cảnh. Không ít bức tranh khổ lớn gần 10m² ông thực hiện quên đêm ngày vì sự đam mê đó. Với khả năng, niềm đam mê, nhiệt tình, sản phẩm của nghệ nhân Sáu Thơ luôn có hồn, dù là tranh vẽ người hay phong cảnh. Tranh của ông dù không quảng bá, vậy mà không ít bà con Việt kiều đặt mua, đưa ra nước ngoài; thậm chí, nhiều người Trung Quốc - đất tổ của loại tranh này - cũng ưu ái dành tình cảm.

Ngoại thất tuần rồi, nhưng nét vẽ của nghệ nhân Sáu Thơ vẫn rất điêu luyện, sinh động. Dù công việc chủ yếu của ông là vẽ theo mẫu khách đặt nhưng trong nét vẽ vẫn luôn mang phong cách bút phá, để khác đi, để tung ra, để “như thế, mọi người mới nhớ tới lão họa sĩ ở tỉnh lẻ này chứ!” - ông thanh minh vậy. Và ông lo ngay ngáy, tuổi đã già lại chỉ toàn con gái, chưa truyền nghề được. ■

TIN SÁCH

· Thế Giới Mới đã nhận được:

- SỰ LỰA CHỌN CỦA BẦU TRỜI - Tập truyện - Minh Nhật - NXB Kim Đồng 2005

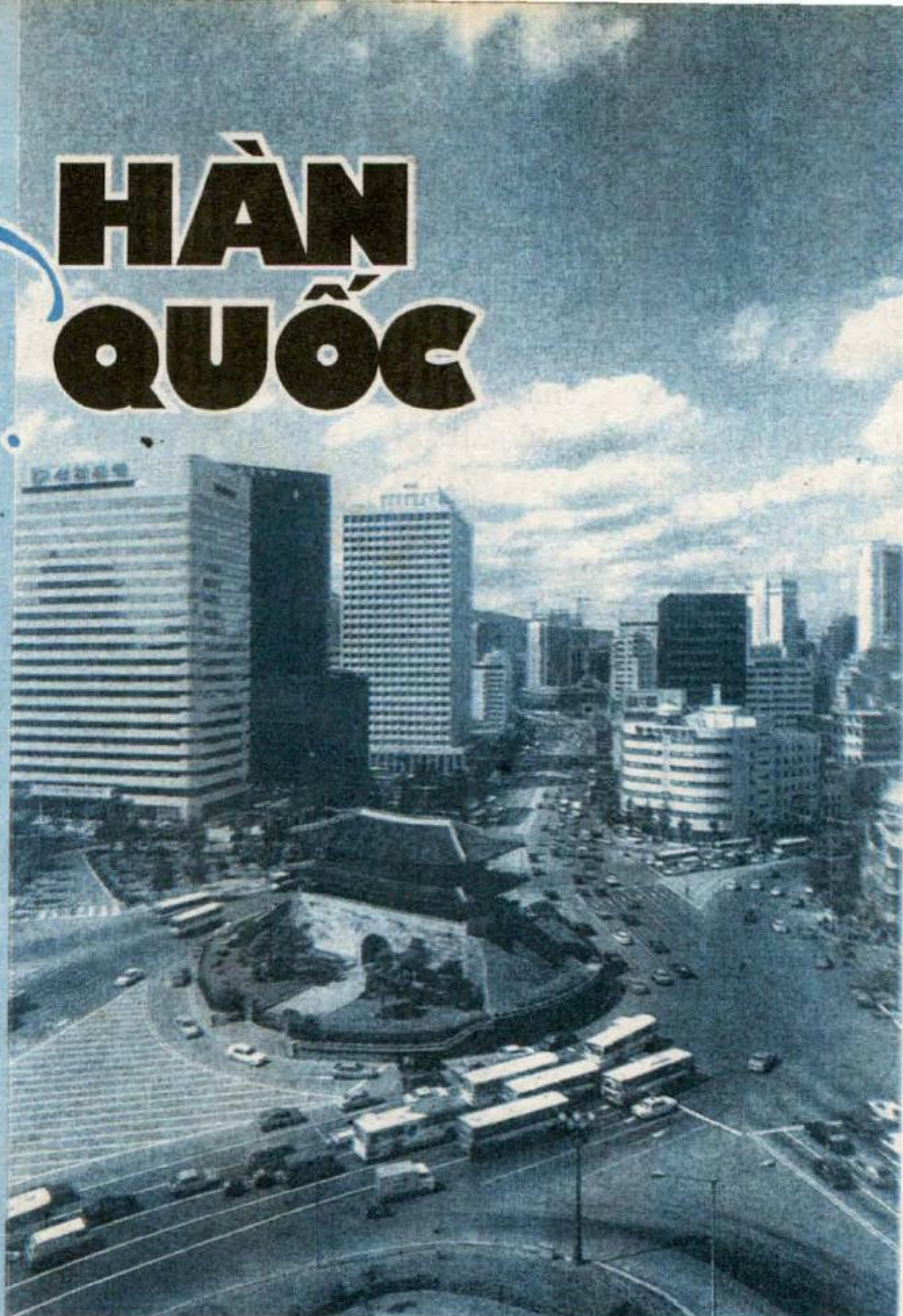
- SỐNG SÓT VĨA HÈ tập 19 CỎ ĐẮNG - NXB Kim Đồng 2005 - Truyện dài - Võ Phi Hùng - NXB Kim Đồng 2005

Xin cảm ơn người tặng sách và trân trọng giới thiệu cùng bạn đọc.

An tượng

HÀN QUỐC

VŨ DIỆU LY

... **5** giờ sáng, chiếc máy bay ký hiệu KE 648 Hà Nội - Seoul đáp xuống sân bay quốc tế Incheon. Cảnh vật từ trên máy bay nhìn xuống không phải là con đường băng băng cùng những chiếc ô tô bon bon chạy, mà chỉ là một biển nước mênh mông xám xịt đến tận chân trời. Không lẽ sương mù đánh lừa thị giác?... Thật ra không phải vậy, sân bay quốc tế Incheon nằm ở Incheon là một hòn đảo được nối với đất liền bằng đường cao tốc, cách thủ đô Seoul 2 tiếng chạy

xe. Sân bay quốc tế Incheon rộng lớn cũng như biển nước mênh mông ngoài kia vậy. Quả là xứng tầm với một quốc gia phát triển như Hàn Quốc. Không chỉ vậy, hệ thống xe buýt rất nhiều và thuận lợi. Con đường từ sân bay về thành phố xanh ngắt một màu xanh với các sân golf đang xây dựng. Không biết "Ngôi nhà hạnh phúc" trong bộ phim cùng tên đang là cơn sốt của thanh niên Việt Nam được xây dựng chỗ nào trên quãng đường này?

Tôi tình cờ đến thăm Hàn Quốc lần

đầu vào giữa mùa hè, cái mùa gần liền với màu xanh mơn mẩn tràn đầy nhựa sống xinh đẹp, không như mùa xuân, sắc hồng anh đào tràn ngập bờ Hàn giang, cũng không như mùa thu, cả thành phố được nhuộm một màu vàng óng ả của lá mùa thu, lại càng không như mùa đông mơ mộng bởi những bông tuyết trắng muốt bay bay nhẹ nhẹ trong cái lạnh nhưng không hề buốt ở Hàn Quốc. Con người nơi đây cũng đẹp như cảnh vật vậy, họ đem lại cho chúng tôi cái cảm giác thân thiện gần gũi như những người Việt Nam thật sự với nhau! Ông bảo vệ ký túc xá gặp những người Việt Nam sống ở đây, bất kể già trẻ, gái trai, cũng mở đầu bằng một câu chào thật gần gũi biết chừng nào: "Chào ông!" và nở một nụ cười trìu mến. Tôi hơi ngỡ ngàng khi ông hỏi tôi, một bé gái mười ba tuổi, bằng câu: "Ông bao nhiêu tuổi?". Hóa ra, ông vẫn còn nhớ những câu tiếng Việt từ thuở nào xa lắc làm lính Nam Triều Tiên tại Việt Nam vào những năm 1960.

Các khu trường đại học đẹp như một giấc mơ. Khuôn viên Trường Đại học quốc gia nằm bên cạnh rặng núi Qwanak. Có tuyến xe buýt chạy quanh trường, đưa sinh viên đến các điểm trong trường miễn phí. Cỏ cây xanh tốt bởi bởi. Toàn các khu nhà hiện đại. Trường Đại học Kyunghee được xây dựng theo phong cách Hy Lạp với những khu nhà có hàng cột chống bằng đá trắng như tuyết. Trường có cả một bệnh viện Đông y nổi tiếng. Trên lối đi trong trường, đôi lúc có chú gà gô chạy qua đường, hoặc những con chim ác là vỗ đôi cánh to tướng sà

xuống mặt đường, rồi lại cả những chú sóc bé bé, nhảy nhót trong những lùm cây... Trường Đại học Ngoại ngữ Hàn Quốc có những cây bạch dương cao vút. Đi ngang qua các vườn cây trong trường, lúc nào cũng cảm thấy một mùi cỏ cây nồng đượm...

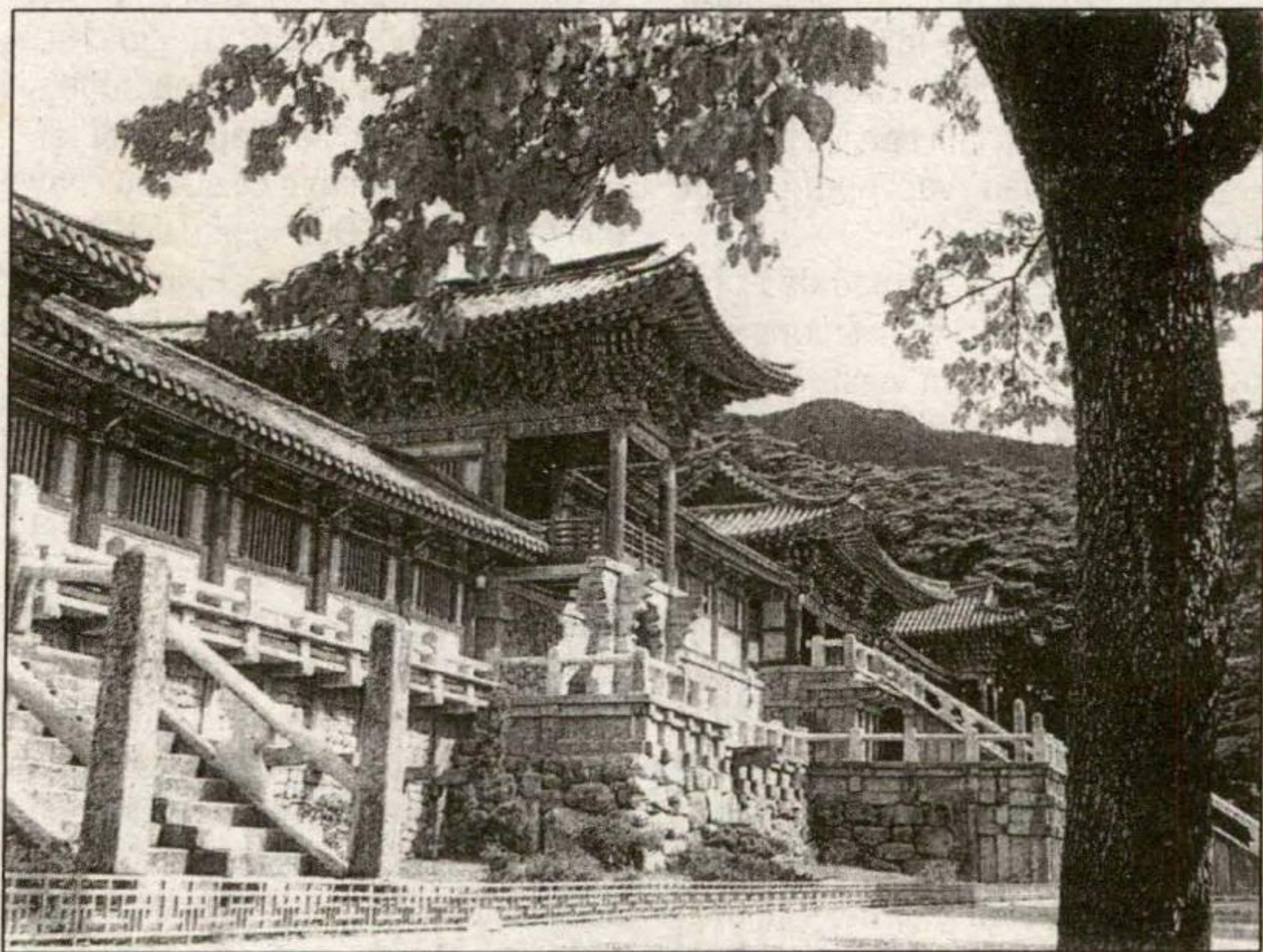
Người Hàn thật say sưa làm việc. Gần như không có những người ngồi quán để ăn chơi cho hết buổi làm việc. Trong siêu thị, chỗ bán rau và cá, tôi thích thú nhìn những thanh niên to khỏe đang mê mải lớn tiếng rao hàng. Thư viện trường đại học mở đến tận 11 giờ đêm. Tại thư viện Trường Đại học quốc gia Seoul, lần nào đi qua, tôi cũng trông thấy một anh sinh viên đang ngồi diễn thuyết khá to, mặc kệ những người đi lại xung quanh. Hóa ra, anh ta đang tập trình bày những dự án... với ước mơ trở thành một nhân vật trong chính phủ mai sau. 12 giờ đêm, nhìn xuống ngã tư trước cổng trường, tôi vẫn thấy sinh viên tấp nập đi lại. Có cảm giác, họ đang cố sức để chạy đua tới tương lai. Đường phố thật sạch sẽ. Đi giày ở đây cả mấy tháng chẳng cần đánh xi, vì làm gì có bụi. Còn nếp sống lịch sự thì khỏi phải nói, các chị chủ cửa hàng tạp hóa xinh đẹp như những diễn viên trên phim không quên chào và gửi đến những vị khách của mình nụ cười tươi tắn nhất, cả sau khi khách ngắm nghía hàng hóa hồi lâu rồi đi ra mà chẳng mua một thứ gì...

Hàn Quốc cách đây hơn ba chục năm vẫn là một quốc gia nghèo nàn lạc hậu, vậy mà giờ đây đã vươn lên trở thành con rồng châu Á và là cường quốc đứng thứ mười trên thế giới về tổng thu nhập. Ý chí vươn lên của người Hàn Quốc thật

đáng tự hào và học hỏi! Không chỉ vậy, Hàn Quốc nổi tiếng chưa hẳn là gắn liền với tên tuổi của những tập đoàn kinh doanh khổng lồ như Samsung, Hyundai, LG... mà còn là nhờ nền giải trí hàng năm đem lại doanh thu khổng lồ. Về âm nhạc, đại diện thế hệ trẻ hiện nay của Hàn Quốc đáng nói đến phải là BoA, được mệnh danh là Britney Spears của châu Á với ca khúc *Do the Motion* hàng ngày vẫn phát đi phát lại trên sóng phát thanh tận Bắc Mỹ xa xôi hay như về điện ảnh - truyền hình, cuộc đời đầy sóng gió của nàng Dae Jang Geum được những người dân Anh ủng hộ nhiệt tình dù nửa chữ Triều Tiên cũng không hay... Thế mới biết sức cuốn hút của những bộ phim Hàn Quốc. Cuốn theo nó là cả trào lưu đồ dùng cá nhân từ móc khóa, băng-đô, áo quần... đến cả phim trường những bộ phim nổi tiếng cũng trở thành điểm tham

quan thu hút khách du lịch. Chỉ cần vậy thôi, Hàn Quốc trong mắt nhiều người thật đẹp, thật mộng mơ và đáng mơ ước một lần đặt chân đến...

Những ai từng say sưa với nàng Dae Jang Geum không thể không xúc động khi đến Hàn Quốc, muốn gặp nơi nàng đã từng ở. Thật lạ, không chỉ đám thanh niên, phụ nữ, mà cả các bác, các chú tuổi 40-50 ở Việt Nam sao lại cũng say mê câu chuyện về nàng thái y xinh đẹp ở tận đất kim chi xa xôi những dặm thế kỷ trước? Vì vậy, tôi đã quyết chí phải đến được công viên Dae Jang Geum. Đó là một khu hoàng cung thu nhỏ, rộng 6.600m² được sử dụng để quay những bộ phim về cung đình. Đằng sau khu cung đình là một khu nhà lợp xúp, ổ chuột để quay những cảnh của ngôi làng bị nhiễm bệnh gần kinh thành. Ngay từ con đường đi vào khu cung đình, không khí

từ bộ phim đã nóng lên: người ta thấy những hình của Dae Jang Geum, mama Han, người thu vé mặc áo lính cung đình và nhất là bản nhạc của bộ phim được bật lên. Bước qua khu chính là ngôi nhà Dae Jeon, nơi cuộc thi tài của mama Han

và mama Choi diễn ra để chọn chức mama tổng quản. Nơi đây, bây giờ trưng bày những bộ quần áo của vua, hoàng hậu, thái giám... theo đúng tư thế từng người. Không chỉ vậy, trong sân của Dae Jeon còn được đặt hai tấm ảnh của nàng Dae Jang Geum và đại quan Min Jung Ho tươi cười đón những vị khách nước ngoài đến thăm và cùng chụp ảnh. Công viên tưởng nhỏ nhưng thật ra là một mê cung rộng lớn: từ nhà ở của hoàng hậu, các mama, cung nữ đến nhà tù, nhà đọc sách, nhà ngắm cảnh... Nhưng đặc biệt nhất vẫn là bếp ăn chính. Cảnh vật ở đây gợi nhớ cảnh trong phim: vẫn những cái nồi ấy, cái muống ấy, chạn đựng thức ăn ấy đã chứng kiến cuộc đời đầy thăng trầm của Dae Jang Geum từ hồi còn là cung nữ rồi thành thái y. Ngay cả kho để hành tỏi, nơi mama Han và cung nữ Seo bị nhốt vẫn y nguyên. Từng túi tỏi treo lủng lẳng trên trần nhà cho đến những bó cá khô, ớt...

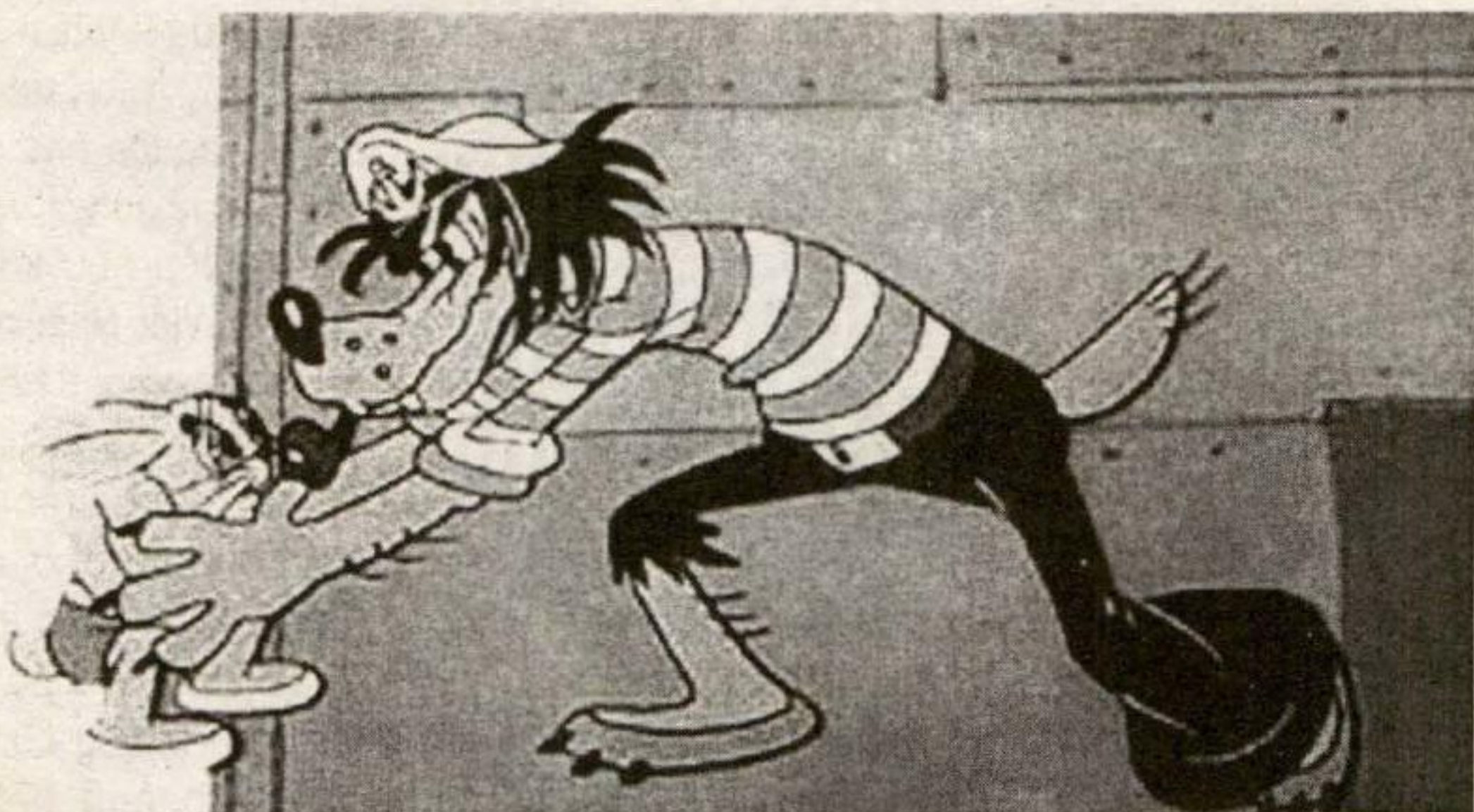
Hàn Quốc có cả một bề dày lịch sử 5.000 năm, với những đặc trưng văn hóa như Hanbok: áo truyền thống; kim chi và bulogi (thịt nướng); hangeul: bảng chữ cái tiếng Hàn; jongmyo jeryeak: nhạc tế lễ; nhân sâm; jasu: nghệ thuật thêu; bojagi: vải bọc; sesi: tập quán truyền

thống và đặc biệt là dangcheong: hình trang trí trên các tòa nhà cổ xưa, rất khác với Việt Nam. Nếu như kiến trúc cổ Việt Nam nổi bật với các màu như: nâu, vàng, nâu đỏ, nâu đen thì dangcheong gồm năm màu: đỏ, xanh, vàng, đen, trắng. Ta có thể

thấy màu xanh là màu nổi bật và cũng là màu chính thường gặp ở những cung điện cổ có từ triều Joseon như: Gyeongbokgung, Deokunggung, Changdeokgung và Changyeogung.

Ngoài nét đẹp cổ xưa và truyền thống vẫn được gìn giữ đến bây giờ, Seoul còn nổi tiếng là thành phố hiện đại. Những cửa hàng lớn nằm ở trung tâm Seoul như Lotte World, COEX, Myung-dong... là điểm hấp dẫn để mua sắm. Đó là những khu thương mại và giải trí cực kỳ hiện đại, nơi vui chơi, gặp gỡ và mua sắm của thanh niên Hàn Quốc. Lotte World nổi tiếng với công viên trò chơi và cũng là nơi bộ phim *Nấc thang lên thiên đường* được bấm máy với giá vé vào cửa nhiều nhất là 56.000 won và rẻ nhất là 23.000 won (1.000 won bằng 1 USD). Còn Myung-dong là nơi chỉ bán đồ cho thanh niên, buổi chiều tràn ngập các nam thanh nữ tú bên các quầy hàng rực rỡ.

Bờ Hàn giang buổi chiều, nắng nhẹ, mọi người ngồi trên bãi cỏ ăn uống, nghỉ ngơi ngắm cảnh sông nước mênh mang. Trước đây hai mươi năm, dòng sông cũng bị ô nhiễm nặng. Nhưng ngày nay, người dân Seoul đã làm cho nó trong xanh trở lại, có thể đua thuyền, du ngoạn, câu cá... trên sông. ■

Phim hoạt hình

HÃY ĐỢI ĐÂY ***tái xuất giang hồ***

PHẠM BÁ THỦY

▶ Những khán giả Việt Nam nay ở độ tuổi trên 40 hẳn ngày trước từng hơn một lần được xem phim hoạt hình **Hãy đợi đây** do Liên Xô sản xuất. Bộ phim hoạt hình nhiều tập về chú thỏ dễ thương và con sói đáng ghét đã làm say mê nhiều thế hệ khán giả không chỉ ở Liên Xô mà còn nhiều nước khác trên thế giới. Thế rồi Liên Xô tan rã, thể loại phim hoạt hình Nga xuống dốc vì nhiều lý do. **Hãy đợi đây** dừng lại ở tập 18. Sau hơn 10 năm gián đoạn, nay bộ phim này trở lại với các khán giả nhỏ tuổi. Tập 19 của phim đã được trình làng, mở đầu cho loạt phim mới vẫn về hai nhân vật quen thuộc **Thỏ và Sói**.

Câu cửa miệng: "Khôn như thỏ!"

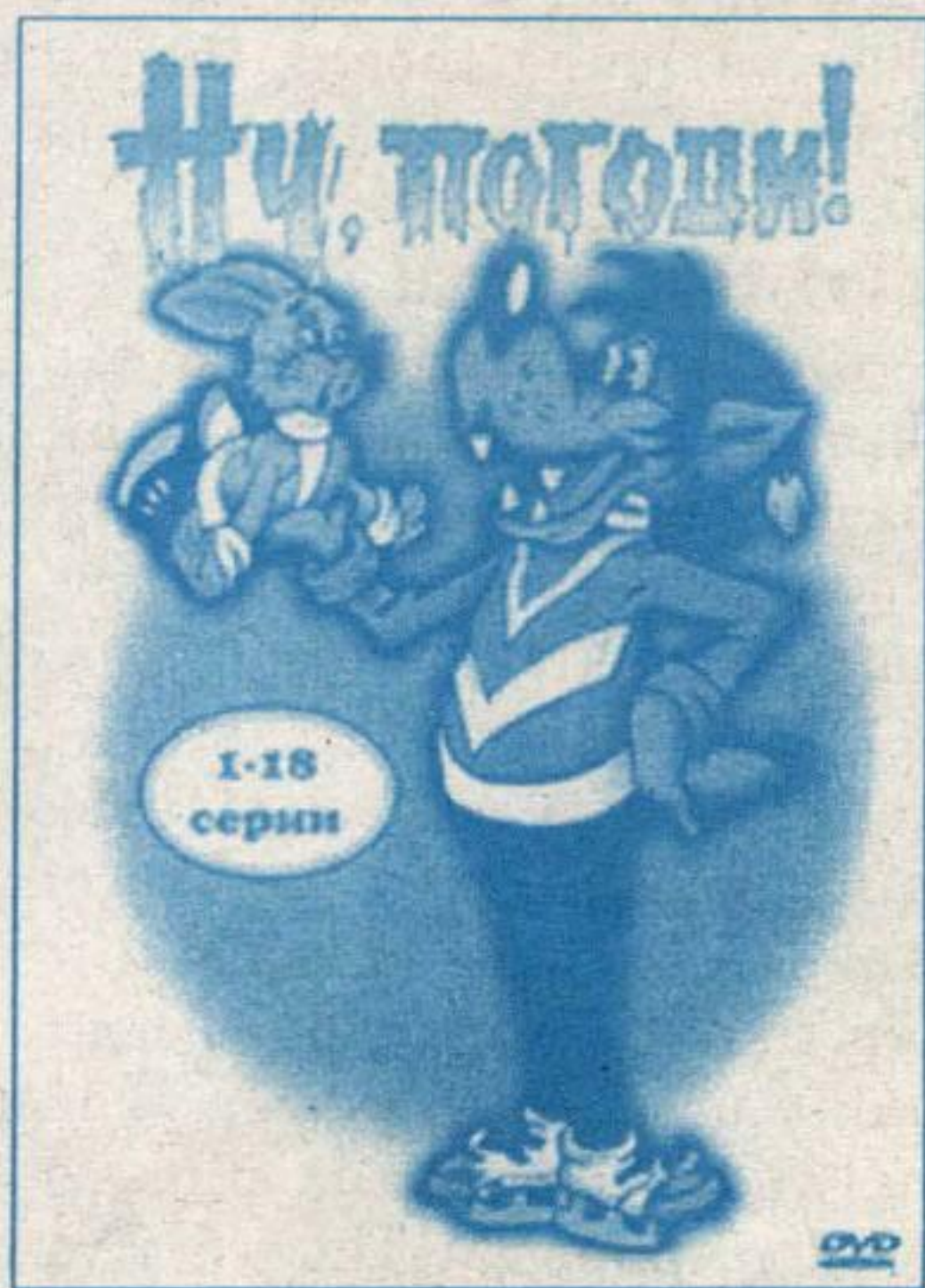
Mọi chuyện bắt đầu từ năm 1967. Hội đồng nghệ thuật Xưởng phim Hoạt hình trung ương Liên Xô Soyuzmultfilm quyết định làm

một bộ phim nhiều tập với chủ đề "Thế nào là cái tốt, thế nào là cái xấu". Kịch bản đã có, với hai nhân vật như ta đã biết. Sói cầu thả, luộm thuộm, hay ghen ghét,

đồ ky, lại còn hút thuốc phì phèo - đó là cái xấu. Còn Thỏ, tuy nhỏ nhưng dũng cảm, lanh lợi, khôn ngoan, tốt bụng - ấy là cái tốt. Mặc dù kịch bản khá tốt, song rất lạ là tất cả các đạo diễn của xưởng đều từ chối đảm nhận việc dàn dựng bộ phim này. Ban lãnh đạo phải thuyết phục mãi, cuối cùng chỉ có đạo diễn Viacheslav Kotenochkin nhận lời. Tưởng rằng đạo diễn miễn cưỡng như thế thì phim sẽ kém hay, nào ngờ ngay tập phim đầu đã là tuyệt tác. Trong buổi chiếu duyệt đầu tiên, từ các quan chức điện ảnh đến chị lao công và anh thợ máy chiếu đều ôm bụng cười lăn cười lóc. Những đạo diễn từng từ chối kịch bản này cũng phải rối rít chúc mừng thành công của Kotenochkin. Ở những tập phim đầu, nhân vật Sói có vẻ nổi bật hơn, gây được sự chú ý hơn, vì dường như là hiện thân hình ảnh các thanh niên hippie (hoặc hippy) đầu tóc bù xù, áo quần lệch théch, tay ôm đàn guitar, miệng phì phèo thuốc lá... rất quen thuộc trên mọi ngõ ngách đường phố mà dư luận xã hội thời bấy giờ đang chê trách. Thỏ cũng là một dạng nhân vật lạ: không rõ giới tính, về cá tính và mọi biểu hiện đều như một em bé, nhưng lại có cuộc sống tự lập, có nhà riêng hẳn hoi, thậm chí còn có thể đi ra biển nghỉ mát! Chỉ được cái khôn ngoan lanh lợi thì không ai bằng. Từ khi phim *Hãy đợi đấy* ra đời, người Nga có thêm câu cửa

miệng: “Khôn như thỏ!” để khen sự khôn ngoan, giỏi giang của trẻ em, trong khi đó vẫn có câu “Khôn như cáo!” để chỉ sự ranh ma của người lớn.

Hơn 20 năm với 18 tập phim về hai nhân vật, quả là một cống hiến lớn của đạo diễn Kotenochkin. Thế rồi phim bị “đứt đoạn” sau tập 18. Nói cho công bằng, cả khán giả lẫn các nhà phê bình điện ảnh đều nhận thấy sự “đuối hơi” trong hai tập cuối - tập 17 và 18. Vâng, hai tập phim này đều được làm trong những năm đầu thập niên 1990, bối cảnh xã hội lúc đó đang đổi khác rất mạnh. Phim không còn được làm bằng ngân sách nhà nước nữa, kinh phí làm phim đều phải dựa vào nguồn tài trợ. Các nhà tài trợ dù tôn trọng ý đồ nghệ thuật của tác giả đến mấy thì

toàn bộ tư tưởng nghệ thuật của phim không phải là chuyện xa lạ gì đối với anh. Tuy nhiên, để tránh vết xe đổ của cha trong hai tập cuối của loạt phim trước, Alexey đã đưa ra những điều kiện tiên quyết để bảo đảm cho mình sự bất lệ thuộc về mặt nghệ thuật. Các

cũng không thể không có những động thái chi phối, với mong muốn phim phải mang lại những quyền lợi nào đó cho mình. Thế là gần như trong mỗi khuôn hình *Hãy đợi đấy* tập 17 và 18 đều xuất hiện logo của các nhà tài trợ, thậm chí trong lời thoại của các nhân vật cũng thoang thoảng những câu slogan (khẩu hiệu) của các doanh nghiệp.

Sói và Thỏ "tái xuất giang hồ"

Chỉ gắng gượng được hai tập phim ấy, rồi vì bất đắc chí, Viacheslav Kotenochkin đành bỏ cuộc. Nhưng giờ đây, con trai ông, đạo diễn trẻ Alexey Kotenochkin, đã dũng cảm nhận lời làm sống lại hai nhân vật thân quen tưởng chừng đã vĩnh viễn lùi vào dĩ vãng. Alexey từng là họa sĩ trực tiếp thực hiện công đoạn hoạt hình ở phim *Hãy đợi đấy* và là trợ lý đạo diễn của cha mình, vì thế, hai nhân vật Thỏ - Sói và

doanh nghiệp có thể đầu tư vốn làm phim chứ không được sử dụng hình thức tài trợ để thực hiện các dạng quảng cáo trá hình.

Ngày nay, ngân sách nhà nước Nga đã khá dồi dào, không còn quá eo hẹp như những năm đầu thập niên 1990. Ngoài ra, trước sự xuống cấp về văn hóa, tư tưởng của lớp thanh thiếu niên hiện nay, giới lãnh đạo Nga cũng nhận thấy các hình thức giáo dục, vui chơi, giải trí bổ ích, lành mạnh là tối cần thiết cho giới trẻ. Vì thế, sự đầu tư của nhà nước trong lĩnh vực này cũng được nâng cao đáng kể. Nhờ đó, 400.000 USD từ ngân sách đã được rót ngay cho công trình làm phim *Hãy đợi đấy* loạt tập mới. Số tiền trên chỉ là đợt thứ nhất, dành cho hai tập đầu. Có tiền, mọi chuyện đều thuận buồm xuôi gió, đặc biệt khi đó là tiền ngân sách, không kèm theo sự ràng buộc nào về nội dung

và nghệ thuật, chỉ với một yêu cầu là phim phải hay, hấp dẫn, có tính giáo dục cao. Hiện tập 19 đã được xuất xưởng và tập 20 đang trong giai đoạn hậu kỳ, sẽ ra mắt công chúng vào dịp đầu năm mới 2006.

Đạo diễn trẻ Alexey Kotenochkin cho biết chỉ gặp khó khăn về mặt nghệ thuật. Vâng, loạt phim mới không được phép kém loạt cũ, lại không được bắt chước những môtip quen thuộc. Mặt khác, phim mới cũng không được phép cách tân quá, phá cách quá, vì như thế không những không tiếp nối được tư tưởng nghệ thuật của loạt phim cũ mà còn làm hỏng, lệch cái nhìn của những ai từng yêu mến phim *Hãy đợi đấy* đối với hai nhân vật chính trong phim.

Dù sao thì khi thực hiện phim này, Kotenochkin - con cũng gặp phải một số trở ngại làm ảnh hưởng đến tình cảm của khán giả dành cho phim. Trước hết nói về chuyện lồng tiếng - một khâu cực kỳ quan trọng trong phim hoạt hình. Ngày trước, hai nhân vật Sói - Thỏ được hai nhân vật lớn trong giới nghệ sĩ Liên Xô lồng tiếng. Nhạc sĩ - ca sĩ nổi tiếng Vysotsky, người có chất giọng ồm ồm và vang rất đặc trưng, phụ trách vai Sói. Diễn viên nổi tiếng Klara Rumyanova lồng tiếng cho vai Thỏ. Rumyanova, tốt nghiệp khoa diễn viên Trường Điện ảnh quốc gia liên bang, tham gia đóng phim từ khi còn là sinh viên, từng thủ vai rất xuất sắc trong

● “Trong phim hoạt hình không có chỗ để buồn. Phim hoạt hình phải làm cho khán giả vui, không bao giờ buồn hay chán. Chuyện buồn và chán xin nhường lại cho... phim người lớn”.

nhiều phim, nhưng thành công trong lĩnh vực lồng tiếng (đặc biệt là trong phim *Hãy đợi đấy*) dường như lấn át cả tài năng diễn xuất. Chất giọng bà trong trẻo, trong hơn cả giọng trẻ con, nhưng lại hơi phẳng phất âm sắc tinh ranh, nghịch ngợm. Không thể có chất giọng nào phù hợp hơn cho nhân vật Thỏ trong phim *Hãy đợi đấy*. Tiếc thay, cả hai nghệ sĩ này đều đã qua đời (Rumyanova mới mất năm 2004, thọ 75 tuổi). Dù đã rất cố gắng, Alexey Kotenochkin cũng không thể tìm ra những diễn viên lồng tiếng xuất sắc (và có chất giọng phù hợp với nhân vật trong phim) như hai nghệ sĩ này. Về nhạc phim cũng có vấn đề. Các nhạc sĩ ngày nay dường như không mặn mà lắm với việc viết nhạc “cho phim con trẻ”.

Dù sao thì Kotenochkin - con cũng thực hiện được phương châm do Kotenochkin - cha đề ra và được phát biểu trong lễ ra mắt tập phim *Hãy đợi đấy* đầu tiên cách đây gần 30 năm: “Trong phim hoạt hình không có chỗ để buồn. Phim hoạt hình phải làm cho khán giả vui, không bao giờ buồn hay chán. Chuyện buồn và chán xin nhường lại cho... phim người lớn”. ■

Giới tính mập mờ

BS ĐÀO XUÂN DŨNG

Người ái nam ái nữ là thế nào? Họ có thể sống bình thường không?

Nhóm dân số thuộc diện giới tính mập mờ (trước đây gọi là ái nam ái nữ) không phải quá hiếm và nếu xảy ra cho một gia đình thì gây ra nhiều sự lo lắng. Có nhiều lý do để cần quan tâm: các bậc cha mẹ sinh con có giới tính mập mờ sẽ phải nuôi dưỡng, giáo dục như thế nào để không

tổn thương đến sự phát triển tâm lý và vai trò xã hội của chúng; các thầy thuốc cần can thiệp vào thời điểm nào để đáp ứng đúng nguyện vọng của trẻ; tương lai của những trẻ có giới tính mập mờ sẽ ra sao nếu không được can thiệp... Còn nhiều vấn đề cần giải đáp khác và chỉ có sự hiểu biết hơn về giới tính mập mờ mới có thể cải thiện chất lượng sống cho nhóm dân số này.

Trước đây, nhóm dân số có giới tính mập mờ, thường được gọi là *ái nam ái nữ* (hermaphrodite) nhưng nay thuật ngữ này hầu như không được dùng vì không phù hợp. Giới y học đề nghị dùng thuật ngữ thay thế là *giới trung gian* (intersex) hay *giới tính mập mờ* (ambiguous). Các thầy thuốc trước đây tin rằng tuyến sinh dục là dấu hiệu chủ yếu để xếp con người thuộc giới nào, do đó đã đặt ra một loạt tên gọi không dựa trên hiểu biết về gien học, nội tiết học hay bào thai học và phân những người có giới tính không rõ nam hay nữ thành nhiều loại như “ái nam ái nữ giả kiểu nam”, “ái nam ái nữ giả kiểu nữ” hay “ái nam ái nữ đích thực”.

Chỉ khi nào cả hai tuyến sinh dục (tinh hoàn và buồng trứng) tồn tại trên một cá thể mới có thể gọi là ái nam ái nữ đích thực, điều này không thể xảy ra, trừ phi có sự cố về gien học và cũng rất hiếm. Những người này có thể sống được nhưng không thể sinh sản và hạn chế về khả năng tình dục vì các hormone nam đã triệt tiêu tác dụng của các hormone nữ và ngược lại.

Còn giới tính mập mờ là tên chung, chỉ nhiều hình thái bệnh lý khiến trẻ sinh ra đã có cơ quan sinh sản hình như không phù hợp với cách định nghĩa về nam hay nữ. Ví dụ một trẻ sinh ra bề ngoài là gái nhưng phần lớn cấu trúc giải phẫu bên trong cơ thể là nam. Tuy nhiên, cũng có trẻ sinh ra với cơ quan sinh dục ngoài không rõ nam hay nữ, ví dụ trẻ gái sinh ra với âm vật to hay không có cửa vào âm đạo hoặc một bé trai sinh ra với dương vật nhỏ rõ rệt hoặc có bìu tách đôi giống như 2 môi lớn. Có khi trẻ sinh ra với cấu trúc gien hình khảm nên một số tế bào vừa có cặp nhiễm sắc thể giới tính XX và một số khác lại có cặp nhiễm sắc thể giới tính XY.

Giới tính mập mờ có thể do những rối

loạn về thể nhiễm sắc hay hormone gây ra; thể hiện ở nhiều mức độ khác nhau về mặt thể chất.

Thời cổ đại người ta coi những trẻ có giới tính mập mờ là dấu ấn sự nổi giận của các thần và bị giết ngay. Cho tới gần đây, cách hành xử này vẫn tồn tại ở một số nước. Thời nay, những trẻ này được phẫu thuật và chăm sóc. Tuy nhiên, một số trường hợp giới tính mập mờ lại được coi là mô hình của sự trùng hợp những yếu tố đối lập, quy tụ sức mạnh thần bí và tôn giáo gắn với mỗi cá thể mang hai giới; trong trường hợp này cá thể được trao cho những quyền năng của cả hai giới bằng nhiều thực hành có tính nghi thức, đặc biệt là sự thay đổi trang phục.

Tần suất giới tính mập mờ trong dân số?

Có người cho rằng có khoảng 1 ca cho 1.500-2.000 trường hợp sinh nhưng có thể nhiều hơn vì còn có những thể giới giải phẫu khó nhận biết, trong đó có một số thể chỉ đến khi lớn hơn mới thể hiện. Một cuộc khảo sát về tần suất giới trung gian ở Mỹ kéo dài từ năm 1955 đến 1958 cho thấy giới tính mập mờ thể hiện một loạt những bất thường có nguyên nhân phức tạp như:

- Không có cặp nhiễm sắc thể XX và không có cặp nhiễm sắc thể XY: 1/1.666 trường hợp sinh.

- Teo âm đạo: 1/6.000 trường hợp sinh.

- Vừa có buồng trứng vừa có cả tinh hoàn: 1/83.000 trường hợp sinh.

- Không rõ nguyên nhân: 1/110.000 trường hợp sinh.

- Do dùng thuốc (ví dụ, khi mẹ có thai dùng progestin): Không có tỉ lệ.

- Lỗ tiểu ở tầng sinh môn hay thân dương vật: 1/2.000 trường hợp sinh.

- Lỗ tiểu ở giữa viên quy đầu và phần

đầu của dương vật: 1/770 trường hợp sinh.

- Tổng số những người mà cơ thể khác với chuẩn mực của nam hay nữ: 1/100 trường hợp sinh.

- Tổng số người được can thiệp ngoại khoa để làm cho cơ quan sinh dục có bề ngoài bình thường: 1 hay 2/1.000 trường hợp sinh.

Làm thế nào biết mình có giới tính mập mờ?

Ít khi phải tìm bằng chứng vì đã ở ngay trên cơ thể, ví dụ phụ nữ không có buồng trứng, nam không có tinh hoàn, phụ nữ không có âm vật hay môi nhỏ, đã bị mổ ở vùng sinh dục khi còn nhỏ, có sẹo mổ ở vùng sinh dục và bụng... Trẻ bị hội chứng không nhạy cảm hoàn toàn với androgen có nhiễm sắc đồ 46 XY và cơ quan sinh dục ngoài kiểu nữ bình thường, có tinh hoàn không xuống hoặc xuống một phần, âm đạo thường ngắn và không có cổ tử cung; tần suất khoảng 1 cho 20.000 trường hợp sinh.

Giới tính mập mờ là một bệnh bẩm sinh nhưng không phải lúc nào cũng bộc lộ ra ngay khi đẻ. Đôi khi tình trạng giải phẫu mập mờ về giới mãi đến tuổi dậy thì hoặc đến tuổi trưởng thành không thấy sinh sản được mới phát hiện ra, thậm chí có người đến già chết và tình cờ giải phẫu thi thể người ta mới biết là có giới tính không rõ ràng. Một số người chung sống suốt đời với tình trạng giới tính mập mờ mà không ai biết (kể cả chính họ).

Có thể khai sinh là trai hay gái cho cá thể có giới tính mập mờ mà không cần can thiệp ngoại khoa?

Thông thường, muốn quy định một trẻ giới tính mập mờ là trai hay gái cần làm một số thăm dò về hormone, gien và điện quang và tham khảo ý kiến thầy thuốc về giới để có ở trẻ khi nó trưởng thành. Hội

nghiên cứu về giới tính mập mờ bắc Mỹ (ISNA, Intersex society of North America) chủ trương quy định cho trẻ sơ sinh có giới tính mập mờ thuộc nam hay nữ nhưng chỉ là bước chuẩn bị vì sau này trẻ có thể cho rằng người ta đã quy định lầm giới cho mình và muốn chuyển sang giới khác.

Can thiệp sớm hay muộn đối với giới tính mập mờ: 2 trường phái.

Vào những năm 1950, các chuyên gia y tế Trường Đại học Johns Hopkins (Mỹ) đã xây dựng một mô hình để "tạo giới tối ưu"; điểm chủ yếu của mô hình này là sửa chữa sớm cho trẻ có giới tính mập mờ; vai trò giới sớm được hình thành khi cơ thể trẻ được sửa chữa sớm (trước 18 tháng tuổi). Mặc dầu lúc đầu có đề ra việc nói cho trẻ biết sự thực nhưng trong thực tế nhiều thầy thuốc đã nói dối trẻ hoặc giấu những thông tin liên quan đến bệnh; nhiều sách giáo khoa y còn dạy các thầy thuốc nói dối như thế nào với trẻ có giới tính mập mờ. Khi cách tiếp cận theo kiểu Hopkins lan tràn ở các nước phát triển thì các phẫu thuật viên thực hiện cuộc mổ thẩm mỹ trên cơ quan sinh dục mà không cần có sự đồng ý của đương sự vì họ tin rằng việc làm của họ là cần thiết và có hiệu quả. Các chuyên viên nội tiết thì ra sức cho đương sự dùng hormone không chỉ vì sức khỏe chung mà vì sức khỏe tâm lý - xã hội. Nhưng cách tiếp cận kiểu Hopkins đã có nhiều sai lầm.

Cá thể giới tính mập mờ có thể trưởng thành với tâm lý bình thường mà không cần can thiệp ngoại khoa?

Nhiều người nghĩ rằng nếu không can thiệp ngoại khoa để sửa chữa cho giống mọi người thì trẻ có giới tính mập mờ sẽ lớn lên trong tình trạng tổn thương rất lớn về mặt tâm lý nhưng thực tế không có bằng chứng nào về sự cố đó. Ngược lại, có nhiều

bằng chứng cho thấy trẻ có giới tính mập mờ không được can thiệp ngoại khoa vẫn có thể lớn lên bình thường. Có tác giả đã theo dõi cuộc sống của những người trưởng thành có giới tính mập mờ, nhận thấy chỉ có một vài người tìm đến can thiệp ngoại khoa sửa chữa còn hầu hết vẫn sống khỏe mạnh với sự khác biệt về cấu trúc thể chất của mình. Điều đáng ngạc nhiên là tác giả công trình nói trên (sách xuất bản năm 1937) - Hugh Hampton Young, một thầy thuốc ngoại khoa nổi tiếng của Trường Đại học Johns Hopkins, nơi đã đề xướng mô hình "tạo ra giới tối ưu thông qua nuôi dưỡng và giáo dục", nhấn mạnh đến việc can thiệp ngoại khoa sớm để "bình thường hóa" cả thể giới tính mập mờ ngay từ rất sớm.

Mặc dầu trên thực tế cách tiếp cận can thiệp ngoại khoa của Trường Đại học Hopkins đối với giới tính mập mờ đã rất phổ biến nhưng một số người vẫn trưởng thành và giữ nguyên hiện trạng cơ quan sinh dục của mình. Y văn đã từng nêu 2 trường hợp phụ nữ đã lớn lên với âm vật to; ngay cả con trai có dương vật nhỏ cũng có thể trưởng thành bình thường, nếu không can thiệp ngoại khoa và được nuôi dưỡng giáo dục đúng đắn (nghiên cứu năm 1989 và đã đăng trên tạp chí *Tiết niệu học Mỹ*). Các thầy thuốc đã phỏng vấn 20 người có dương vật nhỏ và nhận thấy rằng dương vật nhỏ không cản trở sự phát triển vai trò nam bình thường và chỉ có dương vật nhỏ thôi không bắt buộc phải can thiệp ngoại khoa để chuyển thành giới nữ ngay từ khi còn ít tuổi. Đặc biệt hơn nữa là các thầy thuốc còn nhận thấy rằng "khi tư vấn cho các bậc cha mẹ về chẩn đoán dương vật nhỏ ở con họ thì họ tỏ ra quan tâm nhưng không lo lắng và không

làm cho con cái họ lo lắng; họ đã thẳng thắn giải thích cho con, khuyến khích chúng sống bình thường. Với thái độ đó, những trẻ này có tự tin để hòa mình với bạn cùng trang lứa" (tạp chí *Journal of Urology, Dương vật nhỏ và vai trò giới nam*, số 142,

1989, tr. 569-571). Trong một nghiên cứu khác, nhà sử học Alice Dreger đã nêu trường hợp những người Pháp và Bỉ có vấn đề về giới sinh học vào trước thời kỳ có can thiệp ngoại khoa để sửa chữa đã sống hòa nhập với xã hội; một số có tư vấn thầy thuốc nhưng chỉ có rất ít người tìm đến với ngoại khoa can thiệp. Sách giải phẫu người, xuất bản năm 1949 (Baltimore, Công ty William và Wilkin), tác giả đã chứng minh nam nữ trưởng thành có nhiều thể khác biệt về giải phẫu cơ quan sinh dục như thế nào. Vậy bằng chứng nào là trẻ có giới tính mập mờ thực sự cần phải "bình thường hóa" cơ quan sinh dục bằng can thiệp ngoại khoa - một cách tiếp cận gây nguy cơ cho trẻ về sức khỏe, về khả năng kìm giữ tiểu tiện, về khả năng sinh sản, cảm giác và cả cuộc sống? Chúng ta còn phải chờ xem. Hội nghiên cứu về giới tính mập mờ Bắc Mỹ (ISNA) không chủ trương can thiệp ngoại khoa để sửa chữa lại cơ quan sinh dục từ nhỏ mà trì hoãn đến độ tuổi mà trẻ đã có thể cảm nhận mình thuộc giới nào, khi đó sẽ tự quyết định.

Cần phân biệt giới tính mập mờ với những người có rối loạn về bản sắc giới mà nhiều người cũng bị gọi là ái nam ái nữ (tuy không có khác thường nào về giới giải phẫu), bao gồm những người thích ăn mặc theo giới khác (transvestite), thích chuyển giới tính do bị hội chứng bức bối về giới (transsexual). (Còn tiếp)

1001 **chuyện** TỪ INTERNET

Tuyển khi làm nhân viên

Trong thời gian gần đây, văn phòng của Bộ Nhân lực Ấn Độ thường bị khiếm đến phá phách, làm mọi thứ rối tung cả lên, thậm chí tấn công cả các nhân viên làm việc tại đây. Trước thực trạng này, Bộ trưởng bộ này đã tham vấn các chuyên gia về khiếm và quyết định *tuyển dụng* một chú khiếm đã được thuần dưỡng vào làm *công tác* hộ dọ những chú khiếm khác. Hiệu quả tức thì. Từ khi có “nhân viên mới”, tình hình

có vẻ trật tự hơn hẳn. Trong mấy tháng qua, một số khu vực khác của thủ đô New Delhi, Ấn Độ cũng bị khiếm quấy phá. Các văn phòng chính phủ đã phải thành lập những đội đặc nhiệm gồm 2 người bắt khiếm chuyên nghiệp và 6 chú khiếm nghiệp vụ để đi tuần tra ban đêm. Hồi tháng 3 vừa rồi, các quan chức thành phố New Delhi cho biết đã có hơn 100 chú khiếm quấy phá bị bắt và đưa về vườn bách thú.

Trường dạy ứng xử lịch sự

Diana Mather, cựu diễn viên đồng thời từng là người dẫn chương trình của đài BBC, đã được phép thành lập một trường dạy ứng xử lịch sự chuyên hướng dẫn nam giới cách sống chuẩn mực. Trường học này chủ trương dạy theo cách xử sự của người Anh, vì theo Mather, đó là cách ứng xử chuẩn mực của thế giới. Những quý ông muốn thăng tiến trong công việc hoặc muốn chinh phục trái tim phụ nữ sẽ được dạy cách ăn uống, ứng xử đứng, ngồi, bước đi kiểu cách và cân bằng với một quyển sách trên đầu. Họ còn được học cách bắt tay, cách boia tiền và cả cách may vá, là quần áo... Trường học kỳ lạ này hiện đã nhận các học viên đến từ Canada, Pakistan, Nhật Bản.

Già mà còn ham

Cụ Nedeljko Ilincic, 75 tuổi, sống tại thành phố Milosevac, Bosnia, lấy vợ lần đầu tiên vào năm 15 tuổi. Cho đến nay, cụ già này đã có tổng cộng 162 đời vợ thế mà giờ đây lại trở thành độc thân và đang mong muốn được tiếp tục cưới vợ nữa. Mặc dù có nhiều đời vợ, nhưng hiện nay cụ Ilincic chỉ mới có 14 người con. Ông lão 75 tuổi cho biết đang để ý vài phụ nữ. Con cháu thì phản đối kịch liệt vì cho rằng cụ đã già yếu rồi không nên cưới vợ làm gì nữa nhưng cụ không chịu mà cho rằng mình còn rất khỏe mạnh. Cụ còn mơ ước từ nay đến cuối đời sẽ cố gắng đạt thêm 100 lần làm chú rể nữa để được công nhận là người cưới nhiều vợ nhất thế giới.

Học kinh thánh qua điện thoại di động

Hội kinh thánh ở Úc đã chuyển toàn bộ 31.173 câu kinh thánh thành dạng tin nhắn

SMS để gửi tới điện thoại di động của các con chiên. Ông Michael Chant thuộc Hội kinh thánh Úc cho biết: "Thời mà kinh thánh chỉ được đọc qua những quyển sách có bìa màu đen buồn bã với hình cây thập tự trên đó nay đã qua rồi". Con trai của ông Rodriguez, giám đốc về kinh sách của hội, đã bỏ ra 6 tuần để chuyển kinh thánh từ dạng sách sang tin nhắn. Ông Rodriguez cho biết thường thì phải mất nửa ngày thậm chí là hơn thế mới có thể đọc xong một quyển sách kinh thánh, nhưng với kinh thánh dưới dạng tin nhắn thì chỉ cần chưa đến hai giờ là có thể đọc xong toàn bộ. Học kinh thánh qua tin nhắn cũng rất tiện cho các con chiên vì không phải kè kè quyển kinh thánh bên mình.

chí là hơn thế mới có thể đọc xong một quyển sách kinh thánh, nhưng với kinh thánh dưới dạng tin nhắn thì chỉ cần chưa đến hai giờ là có thể đọc xong toàn bộ. Học kinh thánh qua tin nhắn cũng rất tiện cho các con chiên vì không phải kè kè quyển kinh thánh bên mình.

Chết rồi vẫn thắng cử

Cảnh sát Pakistan hiện đang tiến hành điều tra các đơn tố cáo rằng hai người phụ nữ vừa được bầu làm thành viên hội đồng tại những khu vực bầu cử địa phương của quận Upper Dir thuộc một tỉnh ở biên giới tây bắc hồi tháng trước thực ra đã chết từ lâu. Một người đã chết cách đây 3 năm, còn người kia chết đã được 13 năm. Một nhân viên trợ lý bầu cử ở Upper Dir cho biết, nếu cảnh sát điều tra xác định đúng như vậy thì các khu vực trên phải tiến hành bầu cử lại.

Những tên cướp tốt bụng

Ngày 17-10, hai người đàn ông bị mất đã tấn công một hiệu thuốc ở Marsascala, một làng duyên hải ở miền Nam nước Cộng hòa Malta. Sau khi dùng súng đe dọa người bán thuốc, bọn chúng đã lấy đi 600 bảng Malta (khoảng 28 triệu đồng Việt Nam). Chưa hài lòng, một trong hai tên còn giật chiếc ví tiền của một bà cụ đang mua thuốc trong cửa hiệu, rồi tẩu thoát bằng mô tô. Khi được báo chí địa phương hỏi về số tiền bị mất, bà lão tội nghiệp cho biết đó là toàn bộ số tiền bà dành dụm để mua thuốc chữa bệnh đau lưng của mình. Sau khi báo đăng thông tin này, có lẽ bọn cướp đã đọc được những lời kể của bà lão và thấy cắn rứt lương tâm quá nên quyết định trả lại số tiền kia cho bà.

Bán đấu giá đảng phái chính trị

Một chuyện hy hữu vừa xảy ra tại Anh: một đảng phái chính trị đã được đem ra bán đấu giá. Trên trang web eBay hôm 16-10 vừa qua, chủ tịch R.Fedorovsky cùng nhóm sáng lập đã rao bán đảng MP3 với giá khởi điểm là 3.500 USD. MP3 là đảng phái chính trị đã đăng ký hoạt động chính thức vào năm 2002. Đối tượng của đảng này là lớp trẻ, những người luôn cảm thấy không thoải mái trước những luật lệ và nguyên tắc truyền thống. Nhóm sáng lập đảng này cho biết họ quyết định bán "đứa con tinh thần" của mình vì "mọi người đều quá bận rộn với công việc riêng, không đủ thời gian để xây dựng đảng lớn mạnh". Theo bản thông báo đấu giá, người mua MP3 sẽ sở hữu toàn bộ logo, website cùng các văn kiện đảng nhưng sẽ phải thay thế đội ngũ quan chức dựa trên nguyên tắc của Ủy ban bầu cử Vương quốc Anh.

D.H

HƯỚNG ỨNG CUỘC THI VIẾT TRUYỆN NGẮN VỀ NHÀ GIÁO VIỆT NAM TRONG SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC DO BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO, HỘI NHÀ VĂN VIỆT NAM, CÔNG ĐOÀN GIÁO DỤC VIỆT NAM, NHÀ XUẤT BẢN GIÁO DỤC PHỐI HỢP TỔ CHỨC

- Viết truyện ngắn không quá 4.000 chữ góp phần tôn vinh nghề dạy học, tôn vinh nhà giáo Việt Nam.
- Truyện dự thi gửi về 25 Hàn Thuyên, quận Hai Bà Trưng, Hà Nội trước ngày 19-5-2006.
- Giải nhất 30 triệu đồng và nhiều giải thưởng khác.
- Cùng với cuộc thi viết truyện là cuộc thi bình truyện Nói nhịp cầu Kiều tổ chức trên mỗi số Thế Giới Mới.

Giấy rách, giữ'le

(*.....)

Hoàng hô tộp thợ thu dọn đồ đạc, rồi lùi lại mấy bước ngăm nhìn toàn cảnh ngôi nhà, người khác có mà nằm mơ cũng không có được. Bản thân Hoàng trước đây cũng không bao giờ dám nghĩ tới một ngôi nhà như vậy. Thế mà nay nó hiện ra như trong thần thoại trước mắt Hoàng. Ngày xưa khi bước chân theo đuổi nghề giáo viên, do ông bố để lại, Hoàng đâu có nghĩ làm nhà giáo để làm giàu. Bố Hoàng xưa kia chỉ là một giáo viên cấp một trường làng, cho tận tới lúc về hưu vẫn

nghèo rớt mùng tơi. Hoàng theo nghề bố, bạn bè cùng học cứ chê lạc hậu. Chẳng thế mà lứa bạn cùng lớp đứa ngoại thương, đứa bác sĩ, đứa nào cũng giàu có và có địa vị cả, còn Hoàng thì lương giáo viên ba cọc ba đồng. Tuy được tiếng là giảng viên trong trường đại học giữa thủ đô, nhưng mỗi lần vợ chồng về làng, cứ cọc cạch cái xe đạp cà tàng, trông cứ tội tội. Hoàng chỉ thực sự đổi đời từ mấy năm nay, mà cũng là tình cờ. Bây giờ mỗi lần ngồi ngẫm lại Hoàng cũng không biết là do mình "tài giỏi" hay "thức thời" như vợ Hoàng vẫn khen nữa. Lần ấy vợ chồng Hoàng về quê ăn giỗ, trong làng lứa con cháu chuẩn bị thi đại học lại đông, biết Hoàng là giáo viên Trường Kinh tế, nơi một số cháu thi vào, thế là gia đình cứ nhất mực đòi Hoàng phải giúp bằng được cho cháu đỗ kỳ này. Các cụ bảo:

- Gì thì gì chứ thằng Hoàng đã là cán bộ giảng dạy trong trường, nhất định sẽ được ưu tiên hơn, nhất thân, nhì quen, một người làm quan cả họ được nhờ. Mà phải cho vài đứa nó đỡ để cái chi họ Phạm nhà này còn mở mày, mở mặt với mấy anh họ Đỗ, họ Trần trong làng chứ!

Hoàng nghe, mà không dám cãi, các cụ cứ làm như trường đại học của họ nhà mình, mà Hoàng là hiệu trưởng không bằng! Nghĩ vậy song trong người sẵn có tí men, nên Hoàng cũng nhận lời bừa, cốt sao cho vui lòng các cụ. Sau bữa hôm ấy vợ chồng Hoàng ra đi với một cái xe đầy những lạc, đỗ, gạo nếp, khoai tây, tí nữa thì tai nạn chết người vì nổ lốp, phải dắt bộ đến tối mới tới nhà. Ngay hôm sau nghĩ đến trọng trách các cụ giao, Hoàng chạy đôn chạy đáo, hết gặp người này đến gặp người khác, nhưng khổ nỗi ai cũng lắc đầu, vì thi cử thì nghiêm túc, đề thi do Bộ Giáo dục ra, chấm thi thì rọc phách chẳng biết ai chấm và bài của ai. Kể cả Hoàng có là giám thị đi nữa thì cũng chẳng làm gì được! Cuối cùng Hoàng cũng đánh liều là cứ kệ cho nó qua đi, mấy lần vợ Hoàng nhắc, Hoàng chỉ ậm ừ cho qua chuyện. Năm ấy thế nào có năm đứa các cụ "gửi gắm" thì do lực học của chúng cũng khá, nên trúng tuyển ba đứa. Vừa nắm được danh sách là Hoàng tức tốc về làng báo tin. Hoàng về lần này các cụ nhìn Hoàng với con mắt khác hẳn:

- Phải thế chứ! Có người làm quan phải khác chứ! Tuy chưa mỹ mãn lắm, song bước đầu như thế là tốt lắm rồi, chẳng bù trước đây cả chi chả có đứa nào đỗ đạt cử ê cả mặt.

Hoàng không dám nói một tiếng nào, các cụ lại cho khiêm tốn càng quý, lời qua tiếng lại toàn lời khen, chúc tụng. Bố Hoàng năm ấy đã yếu lắm rồi, thấy các cụ khen, chỉ gọi Hoàng vào bảo:

- Nhà mình đã ba đời làm nghề giáo, nghèo nhưng trong sạch, chỉ mong sao con "giấy rách phải giữ lấy lề".

Hôm ấy Hoàng đi, các cụ cứ một mực gửi vào tay hai triệu đồng, gọi là có tí quà để Hoàng còn quan hệ. Chứ đồng lương giáo viên lấy đâu ra? Riêng mấy gia đình có con đỗ, mỗi người cho các cháu trên Hà Nội ba triệu để các cháu ăn quà, nói chẳng đáng là bao, nhưng quý ở tấm lòng. Nghe nói có người còn bỏ ra hai chục triệu, mà con vẫn thi trượt vô chuối. Sau vụ ấy vợ Hoàng phấn khởi ra mặt, cô cứ bảo:

- Anh có tài như vậy mà cứ giấu em! Vợ chồng sống với nhau từng ấy năm mà chẳng thổ lộ!

Hoàng nghe ngượng đến đỏ mặt. Số tiền ấy vợ Hoàng bàn mua một cái xe máy,

để đi giao dịch cho nó “có dáng”. Năm sau mùa thi lại đến, còn cách vài tháng vợ Hoàng đã nhắc:

- Anh liệu mà đi “dắm trước mấy chỗ” quê năm nay, lớp cậu Tỉnh, cậu Thiệu đông cháu thi lắm đấy!

Hoàng đã tính chắc lại làm như năm ngoái, nhưng để cho “xác xuất” cao hơn phải nhận nhiều hồ sơ. Và phải có giá cả hẳn hoi, vả lại nếu không trúng thì trả lại tiền có sao đâu!

Năm ấy Hoàng về nhận “bảo lãnh” danh sách hai chục cháu trong làng, chỉ tội một số cháu, chúng không có năng khiếu khối A, không có nguyện vọng vào trường của Hoàng, nhưng bố mẹ cứ ép, nên phải theo. Hoàng ra giá: năm nay do đông học sinh, trường lại lấy ít, tỉ lệ chọi cao, việc “đi lại, quan hệ” cũng khó hơn, nên chi phí phải tới mười lăm triệu!

Món tiền tuy có to thật, nhưng không lẽ nhà mình kém cạnh với dân làng, nên dù ăn cháo, ăn ngô cũng phải giải quyết cái sĩ diện! Ấy là các cụ nghĩ vậy, nên việc đóng góp cũng thuận lợi. Ôm một món tiền to đi, đêm nằm vợ Hoàng đã tính:

- Hay mua mảnh đất làm vốn?

Hoàng gắt:

- Cô tưởng ăn cả được số này?

Vợ Hoàng không hiểu ra sao, nên đành im lặng kệ Hoàng tính toán.

Kỳ thi qua đi, Hoàng tranh thủ lên trường nắm danh sách và để độ với danh sách của mình xem có mấy đứa trúng. Tất cả có bảy đứa trúng. Ngay hôm sau Hoàng phóng xe về làng thông báo: chỉ giải quyết được bảy trường hợp, còn các trường hợp khác đành phải hoàn lại tiền. Dân làng thấy ít người đỗ, lại nằm vào trường hợp chẳng thân quen lắm, song không dám thắc mắc. Với lại không đỗ cũng có mất tiền đâu? Nhiều thế mà xin được cả có mà “Thánh”. Tiếng tăm Hoàng trong làng, xã được nhiều người biết đến và vị nể. Có khoản tiền, Hoàng cùng vợ mua mảnh đất ngoài trường, tiền làm nhà sẽ tính sau. Năm sau Hoàng nghĩ, làm ăn như vậy bấp bồm, mà lại không thu được tiền của các vị không đỗ, nên phải kết hợp cả hai khoản mới thu được nhiều tiền. Hoàng liên hệ với anh bạn đang có lò dạy thêm. Hoàng sẽ gửi học sinh đến, anh bạn sẽ dạy thêm, tỉ lệ ăn chia, một buổi học năm mươi ngàn đồng, tiền dạy ba mươi, còn Hoàng hai mươi. Tất cả những cháu Hoàng hứa “chạy” đều phải lên để học thêm, như vậy cũng kiếm thêm được khoản kha khá, còn đỗ hay không lại là tiền khác. Cứ như vậy trong mấy năm Hoàng chỉ cần “té nước theo mưa” mà cũng thu được khoản tiền không nhỏ. Chỉ tội nhất là các cháu, phải chấp nhận không được thi theo nguyện vọng của mình. Số khác do tin tưởng vào Hoàng “đỡ đầu” nên học hành chệnh mảng, để thi mỗi năm một phù hợp với trình độ học sinh, song số trượt trong làng cứ tăng lên. Theo tính toán của vợ Hoàng thì số tiền xây nhà vẫn chưa đủ, Hoàng càng nóng ruột. Mấy năm gần đây Hoàng đã áp dụng đủ mọi cách kiếm tiền, nhưng do vật giá cứ tăng, nên còn phải cố. Trong trường Hoàng vật lộn mãi mà vẫn chưa xong cái bằng thạc sĩ, mới là giảng viên chính, môn Hoàng dạy lại không quan trọng, không nằm trong các môn thi tốt nghiệp nên Hoàng phải nghĩ cách. Với sinh viên chính khóa, trước khi chấm bài Hoàng thường rào đón trước:

- Bài vở lớp ta kỳ này rất kém. Nếu chấm thẳng thùng nhiều người sẽ phải thi lại.

Môn học không phải môn chính nên có thể chiếu cố được nhưng... - Hoàng thường để lửng cho sinh viên tự suy nghĩ.

Và thế là gần như không ai dám tin bài mình điểm cao, ai cũng phải đến nhà Hoàng. Người cao thì muốn cao hơn, người thấp thì cố mà thoát không phải thi lại. Ai cũng khen thầy Hoàng "tâm lý". Tuy sinh viên nghèo số tiền chẳng đáng là bao, vài chục ngàn một phong bì, nhưng được cái số đông kéo lại, nên cũng "ra tấm ra món". Với sinh viên "tại chức", Hoàng lại có cách "khai thác" khác. Họ có tiền, có chức vụ cao, đi học là để củng cố "nhân mạch", họ sẵn sàng bỏ tiền ra, thay vì phải đến lớp, Hoàng biết vậy, nên nắm chắc danh sách học viên từng lớp. Ai làm chức vụ gì, cơ quan nào, ở đâu, Hoàng đều biết và thuộc như lòng bàn tay. Ai không có điều kiện đến lớp, ai học bỏ nhiều tiết, ai xin nghỉ đều phải đến nhà Hoàng. Hoàng biết họ đâu có học hành gì, nên những bài tập cho, dù họ có nhờ sinh viên chính khóa viết hộ, có đúng đến tám, chín mươi phần trăm chẳng nữa Hoàng vẫn cho điểm dưới trung bình. Họ biết mà không dám cãi, đành phải đến nhà thầy, Hoàng "đọc vị" họ chịu cứng. Bài tập đã vậy còn thi hết môn thì phải đến liên hệ từ trước. Họ là những người lăm tiền nhiều của, tiêu tiền cơ quan như rác, nên họ thường đưa Hoàng đi nếm đủ các món ngon tại các nhà hàng sang trọng, ăn xong lại hát hò, tiền tiêu cứ như nước. Nhiều lần Hoàng phải "gợi ý":

- Các ông ăn tiêu tốn kém quá, tôi giáo viên nghèo lại còn nhiều việc cần làm, chưa phải lúc được ăn chơi!

Từ sau đó họ hiểu ý, cứ đưa phong bì cho tiện. Hoàng vừa đỡ mệt mỏi với cuộc chơi thâu đêm, suốt sáng vừa đỡ bị vợ cắn nhằn. Hoàng cảm thấy bây giờ tiền kiếm bao nhiêu cũng không đủ, trước kia mỗi khi về làng Hoàng không hề cảm thấy xấu hổ khi dắt cái xe đạp cà tàng. Gặp dân làng, ai cũng chào "Con ông giáo Long đã về", Hoàng cảm thấy hãnh diện. Nhưng nay mỗi khi phải đi cái xe máy cũ, Hoàng đã cảm thấy ngại. Trước đây mỗi lần có giỗ họ, Hoàng về chỉ thích ngồi với mấy anh em con chú, con bác bàn về chuyện lúa má, hoa màu, cách đối nhân xử thế trong họ, ngoài làng. Nay Hoàng cảm thấy những chuyện đó nó tầm thường, lạc hậu, nhỏ nhen làm sao! Hoàng chỉ thích nghe mấy đứa cháu đi làm xa về kể những "phi vụ" làm ra một lúc vài chục triệu đồng. Và nếu không vì ông cụ Hoàng năm nay đã yếu lắm rồi, thì Hoàng muốn nhanh chóng rời nhà đi thật nhanh. Bây giờ mỗi ngày, mỗi buổi với Hoàng đều quý giá, mỗi ngày đi vắng là một ngày mất đi vài cái "phong bì", Hoàng thấy tiếc thời gian. Hoàng còn phải thực hiện bằng được dự định hoàn thành ngôi nhà trước khi bố Hoàng "đi về với các cụ".

Nhà đã xong, vợ Hoàng như trẻ ra, suốt ngày khen chồng, Hoàng cảm thấy mãn nguyện. Mỗi khi về làng, vợ Hoàng như nở mày, nở mặt với đám đàn em, khi chúng trầm trồ ngấm ngĩa và thèm muốn từng cái nhằn trên tay, đến sợi dây chuyền trên cổ. Hoàng định bụng từ nay thôi không "làm ăn" gì nữa. Chẳng gì thì cũng "trông lên chẳng bằng ai, nhưng nhìn xuống cũng chẳng ai bằng", dành thời gian tập trung vào chuyên môn và phấn đấu đạt danh hiệu "Nhà giáo Nhân dân" như lời bố Hoàng thường dặn. Nhưng chết nỗi, mấy hôm nay có chuyện làm Hoàng lo đến mất ăn mất ngủ là lần này đích thực ông trưởng chi họ Phạm có con thi đại học. Ông đã thân chinh đưa nó ra tận nhà và nói thẳng với Hoàng:

- Cháu phải đỗ, điều ấy khỏi phải bàn. Nhưng đỗ thủ khoa mới tốt, họ mình mới

ngẩng đầu lên được với các chi họ khác! Tôi giao cho anh phải cố gắng làm bằng được.

Nghe vậy Hoàng toát mồ hôi hột, nhưng ông bảo điều ấy với anh Hoàng để như nằm trong lòng bàn tay, đến vợ Hoàng vẫn một mực nói: "Ông cứ tin vào nhà con", làm Hoàng sợ phát điên. Nhưng đã trót, phải trét, Hoàng suy nghĩ gầy rộc người, chỉ còn hai ngày nữa là thi, mà không biết tìm cách nào. Hoàng đi lang thang ra cổng trường ngồi, nhìn Hoàng thất thểu một tay nom về thư sinh đến gạ:

- Đưa con đi thi hả? Muốn con đỗ không? Tôi trong ban tổ chức của trường đây, có cần thì giúp!

Công tác bao năm ở trường, Hoàng đâu có lạ gì ai ở ban tổ chức. Song đang lúc bí Hoàng hỏi bừa:

- Bao nhiêu? Cách nào?

Hắn bảo không nói ở đây được, phải theo hắn ra chỗ kín đáo. Vào một quán cà phê gần trường hắn bảo:

- Không nhiều, chỉ cần hai trăm triệu, thu trước mười triệu, đồ thu nốt. Chỉ cần đưa số báo danh, địa chỉ phòng thi, có người đọc bài cho chép.

Hoàng nhận lời, sau khi ứng tiền, hắn đưa Hoàng một tờ giấy biên nhận viết sẵn, cầm tờ giấy Hoàng nửa mừng nửa lo.

Hôm nay, ngày thi đầu tiên, Hoàng xin nghỉ nằm nhà cho đỡ căng thẳng và cũng để chờ tin tức từ phòng thi. 9 giờ 30, Hoàng thấy như có điều gì đó không ổn. Hoàng phóng ra trường thi. Thấy ồn ào Hoàng hỏi thăm, nghe nói hội đồng thi vừa đình chỉ một trường hợp vi phạm quy chế: giấu điện thoại di động trong người, mắc tai nghe đọc bài giải từ ngoài vào. Hiện công an đang tạm giữ. Hoàng tái mặt, linh tính báo có chuyện chẳng lành. Hoàng phóng về nhà vui đầu vào chần, mồ hôi vã ra. Hết giờ thi sáng thẳng cháu lẩn về mặt xanh xám chưa hết sợ hãi:

- Cháu làm đúng theo cái chú ấy dặn, chú nói giám thị coi thi toàn người nhà mình, song không hiểu sao vẫn bị bắt. Chú cho cháu về nhà! Cháu không được thi nữa! Và lại cháu sợ lắm chẳng còn bụng dạ nào mà thi cả!

Tối hôm ấy tivi đăng tin, phát hiện đường dây tổ chức thi, bằng thủ đoạn giấu sẵn điện thoại di động trong áo và đã bắt được kẻ cầm đầu tổ chức cũng như các thí sinh vi phạm. Hoàng rụng rời hết chân tay, vợ Hoàng nghe tin dữ cũng lo sợ không ngủ. Đêm nằm Hoàng nghĩ đến cảnh về quê: thằng cháu bị bắt, cả làng xã xem tivi đều biết rõ "chân tướng" của Hoàng, các chú trong họ mạc kéo đến nhà Hoàng, bố Hoàng sẽ biết chuyện, không biết cụ có qua được cú sốc này không? Hoàng đã quên lời ông dặn: "Giấy rách phải giữ lấy lề". Hoàng thấy ân hận quá! Xấu hổ quá! Nhục nhã quá! Phải chi Hoàng đừng lừa dối mọi người, không tham tiền, không dẫn mãi vào con đường "làm ăn, gian dối" thì đâu đến nỗi như hôm nay. Rồi còn tiền đồ, danh vọng sẽ ra sao? Hoàng thấy đau đớn, lương tâm như vò xé, cắn rứt, nước mắt trào ra. Hoàng vùng dậy lấy khăn lau mắt, vợ Hoàng vẫn thức, thần thờ như người mất hồn. Hoàng không thấy giận, chỉ thấy thương, Hoàng ôm vợ vào lòng và bảo: "Anh quyết định ngày mai về quê, thú tội với dân làng! Anh tin mọi người sẽ tha thứ. Anh sẽ xin lỗi bố và làm lại cuộc đời, chỉ có vậy chúng mình mới có thể thanh thản, mới lại hạnh phúc như ngày nào".

Vợ Hoàng như hiểu ý chồng, không nói chỉ nằm xích lại, hai người thiếp đi và giấc mơ về một nghề giáo cao quý lại về với họ. ■

MỜI BẠN THAM DỰ KỲ THI **NỐI NHỊP CẦU KIỂU** - TGM 659

Giải thưởng

Giải cho mỗi kỳ thi

- * 1.000.000 đồng tặng 10 cá nhân trả lời đúng câu hỏi tìm hiểu truyện.
- * 500.000 đồng tặng tập thể lớp học, công đoàn, chi đoàn, đơn vị bộ đội... có tỉ lệ người dự thi cao và có nhiều người trả lời đúng câu hỏi tìm hiểu truyện.

Giải chung cuộc

- * 5.000.000 đồng tặng tập thể có nhiều đơn vị dự thi nhất, được nhiều giải thưởng kỳ nhất.
- * 1.500.000 đồng tặng người có nhiều bài bình luận hay kèm theo phiếu dự thi.
- * 1.000.000 đồng tặng người được nhiều giải thưởng kỳ nhất.

Câu hỏi tìm hiểu truyện

a. Truyện bắt đầu khi một giấc mơ thành hiện thực và kết thúc khi một giấc mơ khác hình thành. Giữa hai giấc mơ ấy là sự tha hóa của nhân vật Hoàng. Bắt đầu là bốc đồng, ỷ vào men rượu mà hứa bừa. Nhưng từ hứa bừa Hoàng bắt đầu làm bậy, lấy của người làm phúc ta, kiếm được 11 triệu đồng. Sau lần ăn may ấy, Hoàng vụ lợi trắng trợn hơn, trọc lợi mánh lới hơn. *"Hoàng ra giá: năm nay do đông học sinh, trường lại lấy ít, tỉ lệ chọi cao, việc "đi lại, quan hệ" cũng khó hơn, nên chi phí phải tới mười lăm triệu"*. Để có nhiều hơn số 15 kia, thầy giáo Hoàng thành anh cò dạy thêm, tỉ lệ ăn chia 2/3. Chưa đủ, thầy Hoàng còn dùng võ mồm, hăm dọa sinh viên hệ chính quy để *"Tuy sinh viên nghèo, số tiền chẳng đáng là bao, vài chục ngàn một phong bì, nhưng được cái số đông kéo lại, nên cũng "ra tấm ra món"*. Và với sinh viên tại chức, những người học bằng tiền nhà nước, *"tiêu tiền cơ quan như rác"*, thầy Hoàng không ngại xuống võ bút *"có đúng đến tám chín mươi phần trăm chẳng nữa, Hoàng vẫn cho điểm dưới trung bình"* để *"nắm đủ các món ngon"* rồi *"Từ sau đó họ hiểu ý, cứ đưa phong bì cho tiện"*. Bước sa ngã cuối cùng của ông thầy Hoàng là chung chi để rồi thành đồng lõa với một tổ chức phạm pháp. Đến đây, ngôi nhà trong mơ đã hoàn công ở dòng đầu truyện thì vẫn còn nguyên, thầy Hoàng của chúng ta *"ôm vợ vào lòng"* để cả hai cùng thiếp đi, trong *"giấc mơ về một nghề giáo cao quý"*. Theo bạn, giấc mơ này là một kết thúc mỉa mai hay một bắt đầu chân thành? Bao nhiêu phần trăm số người dự thi trả lời câu hỏi này như bạn?

b. Người kể "Giấy rách giữ lề" thích dùng những thành ngữ quen thuộc để chốt lại các ý tưởng cần nhấn mạnh. Hãy tìm trong truyện một thành ngữ như là câu đối chọi, câu khẩu chiến ác ý, hướng tới thành ngữ nơi tựa đề truyện!

Hướng dẫn trả lời

Bạn chỉ cần ghi câu trả lời theo mẫu phiếu dưới đây (không cần cắt phiếu in sẵn) và gửi về tòa soạn Thế Giới Mới, 322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh trước ngày 21-11-2005. Bì thư có dán tem và nhớ đề DỰ THI **NỐI NHỊP CẦU KIỂU** - TGM 659. Nếu tập thể dự thi, ngoài những phiếu dự thi của mỗi

thành viên, cần gửi kèm 1 phiếu liên hệ ghi rõ tên và địa chỉ đơn vị, tổng số thành viên, tên và chữ ký của người đại diện. Cùng với phiếu dự thi, bạn có thể gửi kèm theo bài bình luận truyện GIẤY RÁCH GIỮ LỀ nếu muốn nói nhiều hơn những điều mình đã trả lời. Kết quả kỳ thi này sẽ được công bố ở TGM 663 đề ngày 28-11-2005.

MẪU PHIẾU DỰ THI NỐI NHỊP CẦU KIỂU - TGM 659

Họ và tên: tuổi:

Nghề nghiệp:

Địa chỉ:

a. Giấc mơ đó là:

(Chỉ ghi kết thúc *mỉa mai* hoặc *bắt đầu chân thành*)

Có :..... % số người dự thi trả lời như thế.

b. Thành ngữ đó là:

KẾT QUẢ KỲ THI NỐI NHỊP CẦU KIỂU - TGM 655

Có 1.932 phiếu dự thi hợp lệ gửi về đúng hạn, tham gia kỳ thi **NỐI NHỊP CẦU KIỂU - TGM 655** dành cho truyện dự thi **ÔNG ĐỒ GIÀ**.

1. Đáp án :

a. Đây là câu hỏi thăm dò bạn đọc. Câu trả lời được coi như đúng là câu trả lời của đa số. Đa số bạn đọc cho rằng, chiến thắng của thầy Diễm rất **thuyết phục**. Có 81,61% số người dự thi trả lời câu hỏi này như thế.

b. Đó là nhóm từ: **"Bàn tay gầy guộc của ông như lọt thỏm trong tay hắn"**.

2. Danh sách trúng thưởng :

a. **Giải tập thể**: Chi đoàn TNCS Hồ Chí Minh cụm Trưng Vương, La Thành, phường Lê Lợi, TX Sơn Tây, Hà Tây với 14/14 đoàn viên dự thi. Người đại diện là Bí thư chi đoàn Nguyễn Văn Xuân: 98 Trưng Vương, P.Lê Lợi, TX Sơn Tây.

b. **Các giải cá nhân**: 1. *Phạm Thị Diệu Huyền*, 7/22A Phú Lộc, phường 6, quận Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh; 2. *Nguyễn Thị Ngoan*, Trường Tiểu học Quỳnh Thạch, Quỳnh Lưu, Nghệ An; 3. *Lý Đô*, Trường Tiểu học Pô Thi, Thị xã Sóc Trăng, tỉnh Sóc Trăng; 4. *Nguyễn Thị Bình*, 102/15 đường Gò Dầu, quận Bình Tân, TP. Hồ Chí Minh; 5. *Trần Quốc Hoan*, 243 Trần Hưng Đạo, Tuy Hòa, Phú Yên; 6. *Lê Đức Đồng*, Trường THPT chuyên Nguyễn Thị Minh Khai, Sóc Trăng; 7. *Trần Thu Hạnh*, 55/154/56 Thành Mỹ, phường 8, quận Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh; 8. *Hoàng Thị Bích*, Trung tâm trợ giúp pháp lý Sở Tư pháp tỉnh Lạng Sơn; 9. *Hoàng Văn Đại*, 456 đường Cộng Hòa, quận Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh; 10. *Đỗ Trung Thanh*, 41 Trần Bình Trọng, phường Quang Trung, TX. Hưng Yên, tỉnh Hưng Yên.

Mời bạn đọc trúng thưởng ngụ ở TP. Hồ Chí Minh tới lĩnh thưởng tại tòa soạn tạp chí Thế Giới Mới, 322 Điện Biên Phủ, Q.10, TP. Hồ Chí Minh. Bạn đọc trúng thưởng ngụ ở Hà Nội lĩnh thưởng tại Phòng liên lạc phía Bắc, 104 Bùi Thị Xuân, Q. Hai bà Trưng, Hà Nội. Bạn trúng thưởng thuộc các tỉnh, thành khác sẽ nhận thưởng qua đường bưu điện.

BẠN ĐỌC BÌNH LUẬN TRUYỆN DỰ THI *ÔNG ĐỒ GIÀ* - TGM 655

● Người chiến sĩ tiên phong

Khi đọc *Ông đồ già*, tôi lại liên tưởng đến nhân vật Triệu Tử Long (trong tác phẩm *Tam quốc diễn nghĩa*) một mình phá vòng vây của quân Tào Tháo để cứu thoát đứa con nhỏ của Lưu Bị. Mặc dù đã sáu mươi tuổi song ông Điển vẫn hăng hái chống bọn tham ô tham nhũng. Một mình ông xông pha chống lại bọn chúng với vũ khí trong tay là “nhân cách của một thầy giáo chân chính”, sự chuẩn mực và sự liêm khiết. Và ông đã chiến thắng, khiến cho tay học trò hãnh tiến đại bại, phải “bến lén” ra về. Ông xứng đáng là người chiến sĩ tiên phong trong “cuộc chiến” này.

(Xuân Minh - sinh viên Cao đẳng Sư phạm Tuyên Quang)

● Chưa đủ sức thuyết phục

Mặc dầu trong cuộc “quyết đấu” này, buổi đầu ông Điển cố gắng thể hiện đúng bản lĩnh của mình, nhưng dần dần về sau (mãi trước lúc nằm mê) ông đã hơi lưỡng lự, có phần “xuống thang”, phải dùng đến chước hoãn binh. Ông thấy “hợp đồng” và lý lẽ Chiến đưa ra cũng khá hấp dẫn và nhất là lời bàn và viển cảnh mà Loan - con gái ông vẽ ra cũng có phần thấu lý đạt tình, khiến ông phải cân nhắc chưa dám quyết định dứt điểm. Đến đây tác giả phải dùng đến giấc mơ hải hùng để giúp ông tỉnh ngộ, có đấu pháp kiên quyết theo đúng bản lĩnh, phẩm chất của mình. Và ông đã “chiến thắng”!

Truyện có mô típ na ná như trong *Thủ Huồn* (Cổ tích Việt Nam), *Giấc mộng Lư Sinh* (Mộng hoàng lương) hay *Tục hoàng lương* (Nỗi giấc kê vàng - *Liêu trai chí dị*). Các nhân vật trong những chuyện này đều có những giấc mơ báo trước tương lai khủng khiếp để kịp thời tỉnh ngộ mà thay đổi lối sống, ước vọng, hành động sao cho hướng thiện và phù hợp đạo lý.

Trở lại với *Ông đồ già*, nếu không có cơn mơ đó, liệu ông Điển có thắng nổi Chiến?!

(Võ Viết Kha - Vĩnh Long, Bến Sung, Như Thanh, Thanh Hóa)

● Khó lòng thuyết phục

Truyện *Ông đồ già* được tác giả khéo léo sắp đặt để lồng vào đó một thực trạng, một mặt trái tiêu cực của nền kinh tế thị trường hiện nay: bằng cấp và chuyện đạo đức nhà trường. Nhân vật chính diện và phản diện, cái cao quý và cái xấu xa đốn hèn đã được xác định phân minh qua từng con chữ. Nhưng có lẽ người đọc thấy tác giả còn khá dễ dãi khi cho câu chuyện kết thúc một cách có hậu đến bất ngờ như vậy. Phần đầu sâu sắc bao nhiêu, phần sau có phần gượng gạo bấy nhiêu. Đành rằng bút pháp lý tưởng hóa cũng tạo cho người đọc sáng khoái và có thêm niềm tin vào cuộc sống, nhưng lý tưởng đến độ chỉ một giấc mơ là đủ để ông đồ kia thánh thiện thì e hơi khó lòng thuyết phục được độc giả. Chuyện đời không đơn giản như chuyện văn của *Ông đồ già* vậy!

(Minh Thương - Trường THPT Mai Thanh Thế, thị trấn Ngã Năm, huyện Ngã Năm, Sóc Trăng)

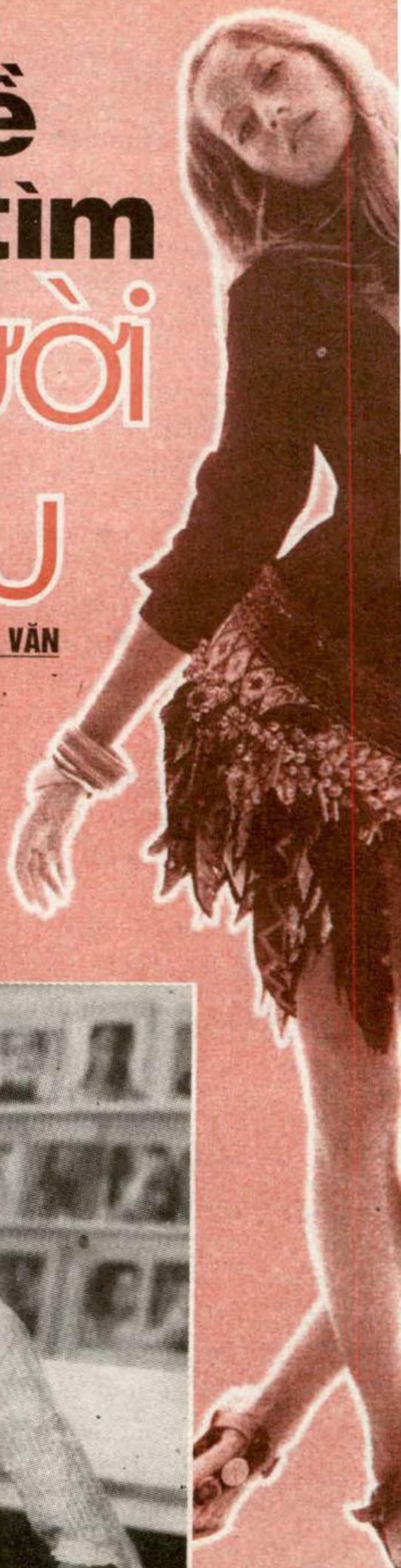
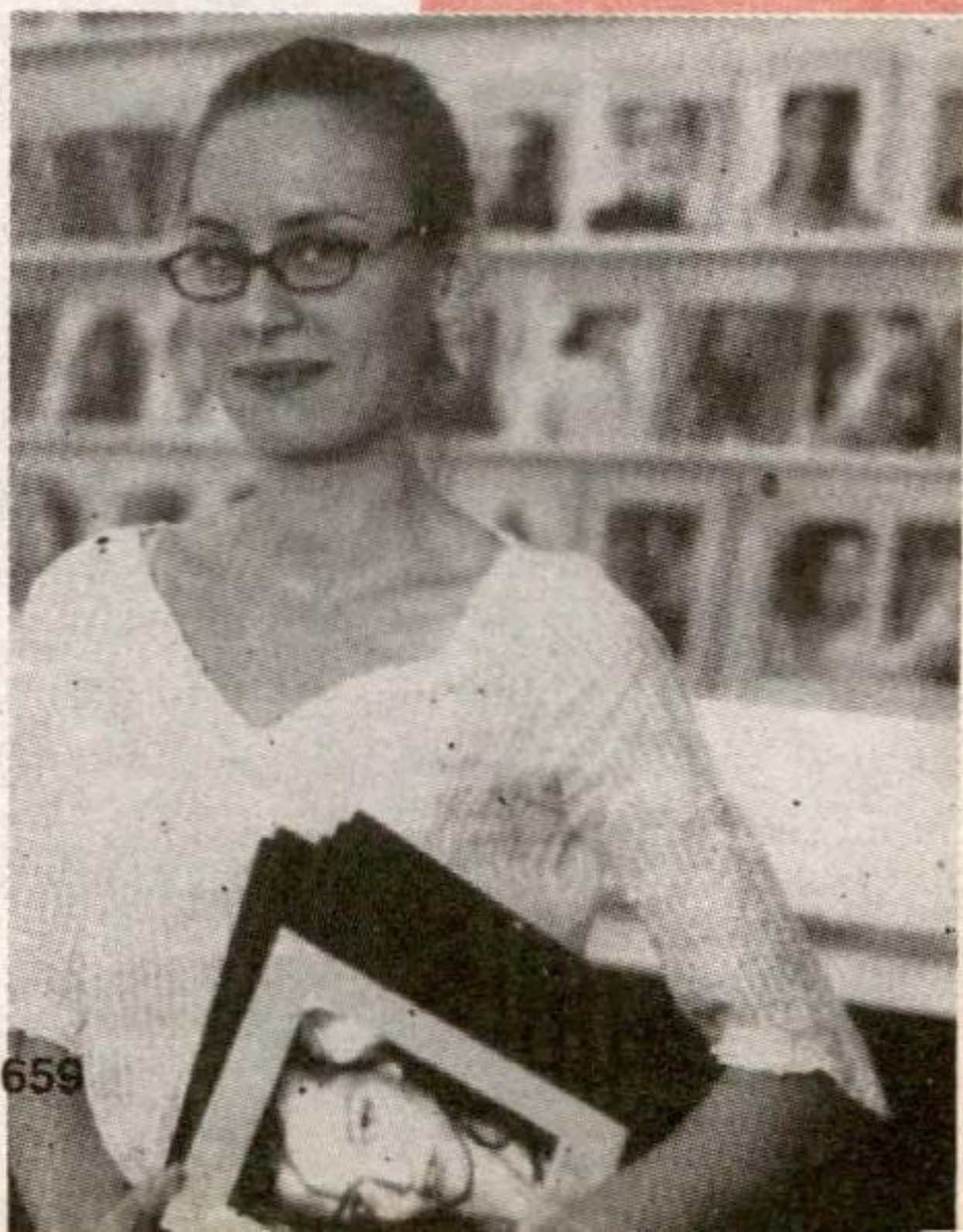
- Săn tìm và phát hiện người mẫu không phải là một việc làm dễ dàng. Bởi vì người thực hiện công việc này không những phải có cặp mắt tinh tường mà còn phải có lòng kiên nhẫn và nhất là phải chịu khó lặn lội khắp nơi trên thế giới để phát hiện những “viên ngọc lạ” cho ngành biểu diễn thời trang thế giới.

Với chiếc điện thoại di động luôn “dán” vào tai, chị Julie Provenzano, 29 tuổi, vừa rảo bước nhanh trong hành lang của Công ty người mẫu Viva, có văn phòng nằm cách khu Champs-Élysées (Paris, Pháp) không xa mấy, vừa trao đổi công việc với một cộng tác viên ở tận thủ đô Matxcova, Nga. Với dáng người cao, thon, Julie không phải là người mẫu mà

Julie Provenzano, chuyên viên săn tìm và phát hiện người mẫu hàng đầu của Công ty người mẫu Viva

Nghề săn tìm người mẫu

HÀ VĂN

là một trong bảy chuyên viên săn tìm và phát hiện người mẫu của Công ty Viva. Khi không có mặt tại Paris, Julie lại dọc ngang khắp các quốc gia Đông Âu, Mỹ Latinh, châu Phi hay châu Á nhằm tìm và phát hiện các cô gái trẻ đủ tiêu chuẩn để đào tạo thành người mẫu quốc tế. Phát hiện mới nhất của Julie là một cô gái trẻ người Ba Lan, 18 tuổi, sinh trưởng tại thành phố cảng Gdansk, cao 1,80m, có số đo ba vòng rất lý tưởng là 83-60-88cm, tên là Kamila. Đang chuẩn bị học Đại học Luật tại thủ đô Varsovie, Kamila được bạn bè đăng ký thi tuyển người mẫu do Công ty Viva tổ chức tại Varsovie. Được chính Julie tuyển chọn trong số 7.000 thí sinh, Kamila được đưa đến Paris để ký hợp đồng đào tạo thành người mẫu quốc tế chuyên nghiệp. Đây cũng là phát hiện mới nhất của Công ty Viva trong năm 2005.

Hành trình săn tìm "viên ngọc lạ"

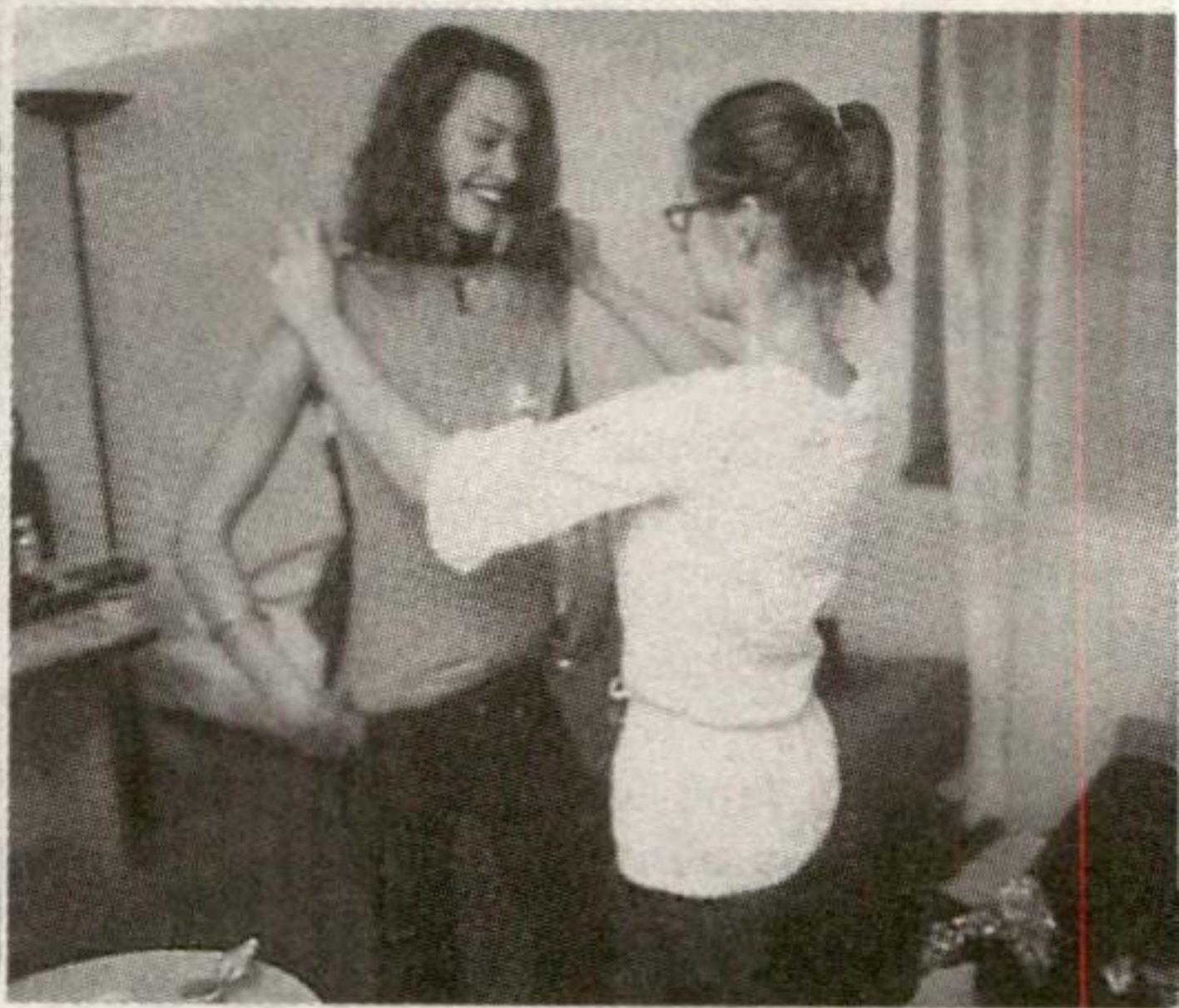
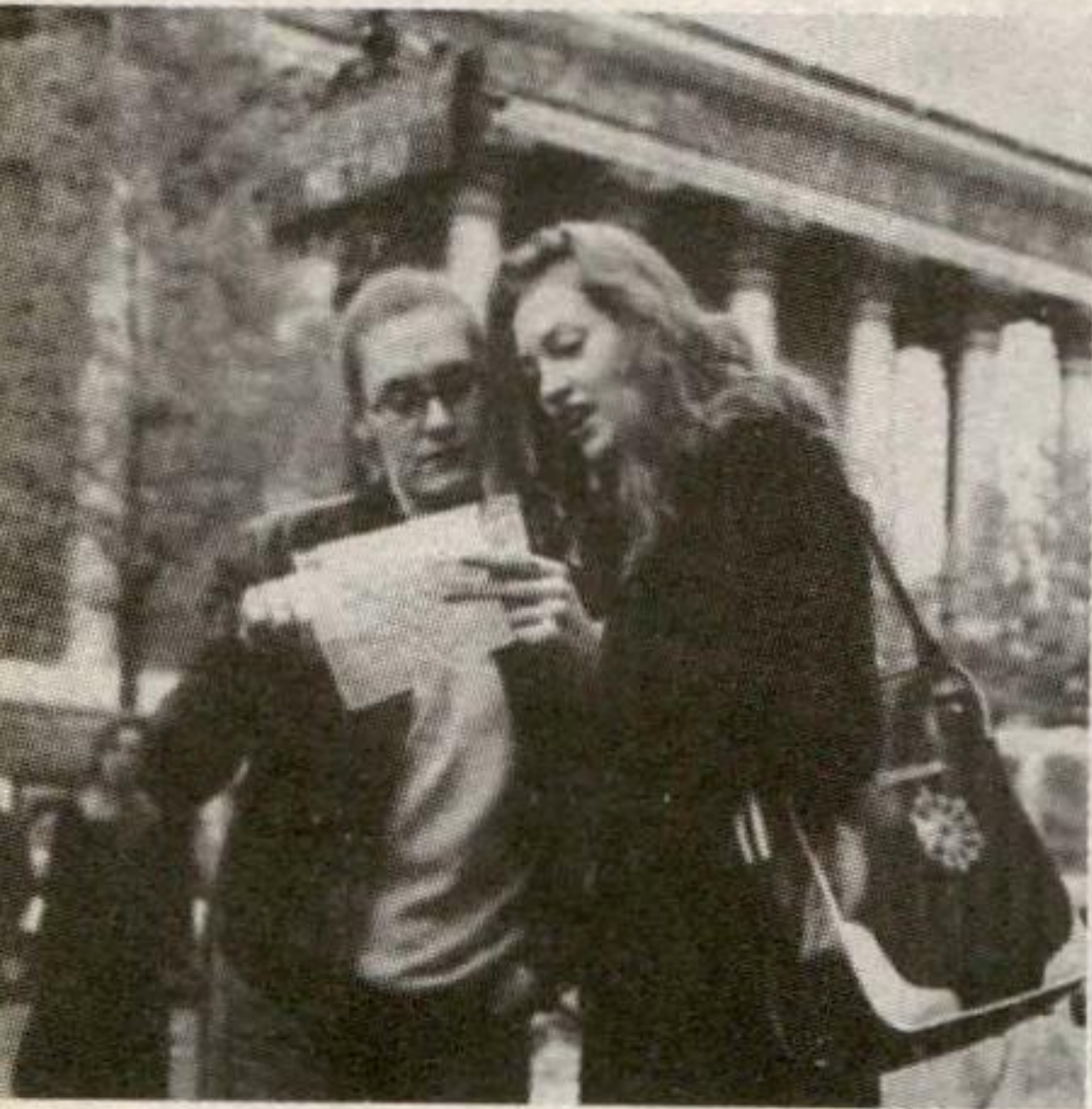
Để phát hiện một "viên ngọc lạ" cho ngành biểu diễn thời trang thế giới, các công ty người mẫu phải biết tạo ra mạng lưới cộng tác viên người bản địa tại nhiều quốc gia trên thế giới. Những tay săn tìm này thường là thợ chụp ảnh chuyên nghiệp, dọc ngang khắp mọi miền của quốc gia sở tại để ghi hình các cô gái trẻ theo đúng tiêu chuẩn đề ra của các công ty người mẫu mà họ cộng tác. Đó có thể là ảnh chụp một cô gái trẻ đang tung tăng dạo chơi trên hè phố, một nữ sinh vừa tan trường, một thiếu nữ đang lang thang trên bãi biển, một nữ công nhân đang lao động trong nhà máy, thậm chí đang bán hàng ngoài chợ... Hàng trăm,

Julie và Kamila - cô gái trẻ người Ba Lan, phát hiện mới nhất của Công ty Viva

hàng nghìn ảnh chụp liền được gửi ngay về văn phòng các công ty người mẫu. Sau khi nghiên cứu kỹ các bức ảnh, các thợ săn tìm và phát hiện người mẫu chuyên nghiệp như Julie Provenzano lập tức bay đến quốc gia đó để lặn lội cùng cộng tác viên gặp gỡ một hay nhiều cô gái trẻ đã lọt vào "tầm ngắm". Những giải thích cặn kẽ về nghề người mẫu sẽ được trao đổi với các cô gái và người thân trong gia đình. Trong trường hợp có quá nhiều cô gái để lựa chọn thì một cuộc tuyển chọn sẽ được tổ chức ngay tại địa phương. Một hay vài cô gái được tuyển chọn chính thức sẽ được đưa ngay về văn phòng các công ty người mẫu để được đào tạo thành người mẫu chuyên nghiệp quốc tế.

Chính nhờ sự phối hợp làm việc nhịp nhàng với các cộng tác viên người địa phương mà Julie Provenzano đã phát hiện ra Natalia Vodianova, hiện đã là siêu người mẫu quốc tế đang ký hợp đồng

Chỉ dẫn đường đi cho người mẫu mới đến Paris (ảnh trái) và tạo phong cách mới cho người mẫu chuyên nghiệp tương lai đều là công việc thường ngày của Julie Provenzano

biểu diễn cho Hãng thời trang Calvin Klein và Hãng mỹ phẩm L'Oréal, khi cô này đang bán hàng tại chợ ở Matxcova, Nga vào năm 2003. Cũng trong năm này, Hana Soukupova, hiện là siêu người mẫu độc quyền của Hãng thời trang Gucci, đã được Julie Provenzano cùng một cộng tác viên phát hiện khi đang mua hàng tại một siêu thị ở thủ đô Prague của Cộng hòa Séc. Lúc đó Hana Soukupova mới 15 tuổi.

Hành trình nuôi dưỡng "viên ngọc lạ" tỏa sáng

Công việc của Julie Provenzano không chỉ là săn tìm và phát hiện người mẫu mà còn hướng dẫn cho các người mẫu tương lai thích nghi với một môi trường sống và làm việc mới mẻ, nhất là khi phải đối mặt với sự phồn hoa của những đô thị lớn được coi là kinh đô của giới người mẫu như Paris, Milan, Luân Đôn hay New York. Sau khi được đưa

đến Paris, các cô người mẫu tương lai sẽ được cho trú ngụ chung một khách sạn để làm quen với nhau và cũng để họ khỏi cảm thấy đơn độc. Chi phí cho việc ăn ở tại khách sạn, kể cả tiền tiêu vặt hàng ngày được công ty người mẫu ứng trước và sẽ được hoàn lại một khi các cô gái đã kiếm được tiền từ các hợp đồng biểu diễn. Gặp trường hợp những cô gái trẻ có tâm lý không ổn định do phải sống xa nhà khi còn quá trẻ, Julie sẽ bố trí họ ở chung gia đình với các người mẫu chuyên nghiệp khác hay ngay với gia đình mình nhằm giúp họ an tâm và nhanh chóng ổn định tâm lý. Trường hợp tốt nhất là có cha mẹ hay người thân của cô gái trẻ đi kèm.

Một nhiệm vụ khác của các thợ săn tìm và phát hiện người mẫu là hoàn thiện nhân cách của các người mẫu tương lai, trước khi chuyển họ cho bộ phận huấn luyện và đào tạo. Vai trò của Julie

Provenzano lúc này là vừa làm bảo mẫu, bạn tâm tình và cả cô giáo nghiêm khắc. Julie phải nhắc đi nhắc lại với các cô gái trẻ là họ không được cho số điện thoại di động của mình cho bất kỳ ai xa lạ để tránh bị quấy rối bởi những kẻ háo sắc và cũng phòng tránh bị lôi cuốn bởi những đề nghị hấp dẫn từ các công ty người mẫu khác. Julie còn tỏ ra nghiêm khắc với những cô gái trẻ ham vui nhằm giúp họ dần hòa nhập vào khuôn phép của nghề người mẫu. Để tránh cho các cô gái trẻ mắc chứng biếng ăn, do buộc phải giảm cân theo quy định, Julie phải chăm lo khẩu phần ăn uống cho từng người với sự giúp đỡ của một chuyên gia dinh dưỡng. Một cô gái trẻ chỉ được chuyển sang bộ phận huấn luyện và đào tạo sau khi Julie xác nhận đã đủ điều kiện căn bản để trở thành một người mẫu chuyên nghiệp trong tương lai.

Trong tình hình phát triển không ngừng của ngành biểu diễn thời trang với sự cạnh tranh ghê gớm giữa các công ty người mẫu, công việc săn tìm và phát hiện người mẫu ngày càng đòi hỏi sự lao động nghiêm túc và cũng vất vả hơn. Xu hướng chung là phải săn tìm và phát hiện được các cô gái ngày càng trẻ hơn, để có thể huấn luyện và đào tạo thành một người mẫu chuyên nghiệp vào năm 16 tuổi, độ tuổi mà luật pháp nhiều quốc gia như Pháp, Ý, Mỹ, Anh... cho phép hành nghề người mẫu. Vì vậy, có trường hợp nhiều cô gái mới 14 tuổi cũng đã được phát hiện. Đối với trường hợp này, các thợ săn tìm và phát hiện người mẫu có trách nhiệm phải luôn để ý đến họ. Cứ vài tháng lại phải đến tận quốc gia của các cô gái quá trẻ đó để thăm hỏi, động viên, tâm tình cho đến khi họ đủ 16

tuổi để được ký hợp đồng đào tạo thành người mẫu chuyên nghiệp. Hiện nay, Công ty người mẫu Viva đang quản lý từ xa 12 cô gái trẻ dưới 15 tuổi tại nhiều quốc gia trên thế giới.

Đương nhiên nghề nào cũng có mặt trái của nó. Nghề săn tìm và phát hiện người mẫu cũng không là trường hợp cá biệt. Nhiều thợ săn tìm và phát hiện người mẫu đã bị đánh đồng với những kẻ buôn người, nhất là tại các quốc gia Đông Âu và Mỹ Latinh, nên đã gặp không ít rắc rối với pháp luật của quốc gia sở tại. Trong trường hợp này, chỉ có uy tín và tiếng tăm của thương hiệu công ty người mẫu mới giải thoát họ khỏi các rắc rối để tiếp tục hành nghề. Rắc rối còn xảy ra khi khi một số cô gái trẻ, do không chịu được sức ép tâm lý khi phải sống xa nhà nên nằng nặc đòi trở về nhà, cho dù họ có đủ tố chất để trở thành một người mẫu chuyên nghiệp trong tương lai. Gặp những trường hợp này, các công ty người mẫu đành thỏa mãn ý nguyện của họ và giao nhiệm vụ theo dõi và bảo quản các “viên ngọc quý” này cho các thợ săn tìm và phát hiện người mẫu.

Hạnh phúc lớn nhất của nghề săn tìm và phát hiện người mẫu, theo Julie Provenzano, là được nhìn thấy một hay nhiều cô gái do mình phát hiện xuất hiện đều đặn trong các buổi biểu diễn thời trang quốc tế, trên trang bìa các tạp chí thời trang hay được tôn vinh là ngôi sao sáng trong ngành biểu diễn thời trang thế giới, một siêu người mẫu đích thực. Đây đúng là một nghề thầm lặng nhưng đã mang lại danh vọng cho nhiều cô gái trẻ và làm tỏa sáng nhiều “viên ngọc quý” cho ngành biểu diễn thời trang thế giới.

(Theo Cosmopolitan, 10.2005)

SÂN BÓNG

Khi cầu thủ làm chính trị

● Thủ tướng Thổ Nhĩ Kỳ, Recep Tayyip Erdogan, trước khi bước vào chính trường đã có 16 năm chơi bóng đá nghiệp dư. Năm 1980, Erdogan từ giã sân cỏ, chuyển sang kinh doanh, rồi dần dà trở thành người đứng đầu Đảng Công lý và Phát triển. Năm 2003, ông được bầu vào chiếc ghế thủ tướng Thổ Nhĩ Kỳ. Khá thành công trên cương vị lãnh đạo đất nước, nhưng thành tích trong bóng đá của ông

Blokhin: một huyền thoại của bóng đá Liên Xô

vẫn rất khiêm tốn. Đầu mùa bóng này, ông đã thất bại trong việc lôi kéo Emre về thi đấu ở giải Vô địch quốc gia Thổ Nhĩ Kỳ (Emre đang là cầu thủ của Câu lạc bộ New Castle, Anh).

● Pele từng là Bộ trưởng Bộ Thể thao Brazil trong khoảng thời gian từ năm 1995 đến 1998. "Pele trắng" Zico từng có một khoảng thời gian ngắn đảm đương chức vụ này. Oleg Blokhin vĩ đại của Dynamo Kiev và tuyển Liên Xô cũng dần thân vào chính trường sau khi treo giày. Sau khi chính thức giải nghệ vào năm 1997, cựu cầu thủ hay nhất trong năm của châu Âu trở thành thành viên của Đảng Cộng Sản Ukraine. Năm 2003, Blokhin trở thành huấn luyện viên trưởng đội tuyển quốc gia Ukraine, nhưng sau đó từ chức vào tháng 3-2003, do sự phản đối của các chính trị gia đảng đối lập cho rằng điều này là bất hợp pháp. Nhưng sau đó, Liên đoàn bóng đá Ukraine đã họp và nhất trí việc Blokhin làm huấn luyện viên trưởng đội tuyển quốc gia Ukraine là không có gì bất thường. Ông đã trở lại tiếp tục dẫn dắt đội tuyển và Ukraine trở thành đội bóng đầu tiên ở châu Âu giành quyền tới Đức vào mùa hè năm sau (World Cup 2006).

● Còn có rất nhiều danh thủ khác cũng đang đi trên con đường này như cựu tuyển thủ quốc gia Bỉ Marc Wilmot, cựu tuyển thủ quốc gia Scotland Henry McLeish. Cầu thủ hay nhất thế giới của

FIFA năm 1995 George Weah hiện đang tranh cử tổng thống ở Liberia và là người dẫn đầu cuộc đua hiện nay. Taribo West của Nigeria, từng rất nổi bật với mái tóc màu xanh lá cây cũng bộc lộ mong muốn một ngày nào đó trở thành tổng thống Nigeria. Cựu huấn luyện viên trưởng đội tuyển quốc gia Croatia Miroslav Blazevic và thủ môn nổi tiếng José Luis Chilavert của Paraguay cũng có mong muốn tương tự.

Tổng số quốc tịch ở Premier League (Giải ngoại hạng Anh)

Premier League là giải đấu hấp dẫn và có số lượng người theo dõi vào loại bậc nhất hành tinh. Những năm gần đây, nhiều ngôi sao lớn ở Serie A (Ý) và La Liga (Tây Ban Nha), rồi những cầu thủ châu Á đã lần lượt đặt chân đến đảo quốc sương mù. Nếu không tính "người nhà" Cộng hòa Ireland thì cho đến giờ, Premier League đã tiếp nhận cầu thủ từ 76 quốc gia trên thế giới, từ Na Uy cho tới Bồ Đào Nha, từ Scotland trải dài tới Mỹ. Sự xuất hiện của "pháo đài bay" Jared Bogetti trong đội hình của Bolton Wanderers tại mùa bóng này, Mexico trở thành quốc gia thứ 76 trong bảng danh sách "Liên hiệp quốc" của Premier League.

Giải đấu nhỏ nhất thế giới

● Có thể nói người Anh là những người yêu bóng đá nhất hành tinh. Điều này được minh chứng rõ ràng qua thực tế ở quần đảo Scilly (Tây Nam nước Anh), vùng đất hiện đang sở hữu giải đấu nhỏ nhất hành tinh, nhưng lại có đủ cả hai vòng giải vô địch quốc gia và Cúp quốc

Matxcova - thành phố với 4 CLB cùng lúc tham dự các cúp châu Âu

gia. Số câu lạc bộ tham gia giải đấu này chỉ dừng lại ở con số rất khiêm tốn: 2 đội, gồm Woolpack Wanderers và Garrison Gunners. Hai đội sẽ đấu tổng cộng 20 trận trong một mùa bóng để tranh nhau 2 chiếc cúp (Giải vô địch quốc gia và Cúp quốc gia) hết như các giải đấu lớn khác.

● Liechtenstein là công quốc có đến 7 câu lạc bộ, nhưng lại không có giải vô địch quốc gia. Tất cả đều thi đấu trong giải Vô địch quốc gia Thụy Sĩ. Tuy nhiên, họ cũng có Cúp Liechtenstein và đội giành chiến thắng trong trận chung kết sẽ được quyền tham dự cúp UEFA.

Lần cuối cùng tuyển Anh thi đấu mà không có cầu thủ nào của Man United trong đội hình?

Các cầu thủ của Manchester United (MU) luôn là sự lựa chọn không thể bỏ qua của các đời huấn luyện viên trưởng đội tuyển Anh. Nếu ngày xưa, MU đóng góp cho sư tử Anh những Sir Matt Busby's babes (những chú bé của ngài Matt Busby, ám chỉ thế hệ cầu thủ do Busby đã đào tạo ở giữa thế kỷ 20) thì ngày nay, những Rio Ferdinand, Gary Neville, Wayne Rooney cũng không thể

Boca: những cổ động viên cuồng nhiệt của thành phố ăn bóng đá - ngủ bóng đá Buenos Aires (ảnh trên); Weah - cầu thủ châu Phi duy nhất cho đến giờ đoạt danh hiệu Cầu thủ xuất sắc nhất trong năm của FIFA (ảnh dưới)

thiếu đối với tuyển Anh. Còn nhớ, người đã góp công lớn nhất mang về chiếc Cúp vàng thế giới (World Cup 1966) cho đảo quốc sương mù chính là huyền thoại của sân Old Trafford, Sir Bobby Charlton. Bởi thế, hiếm có trận nào mà Anh ra sân lại thiếu vắng các thành viên của những "Con Quỷ đỏ". Lần cuối cùng điều đó

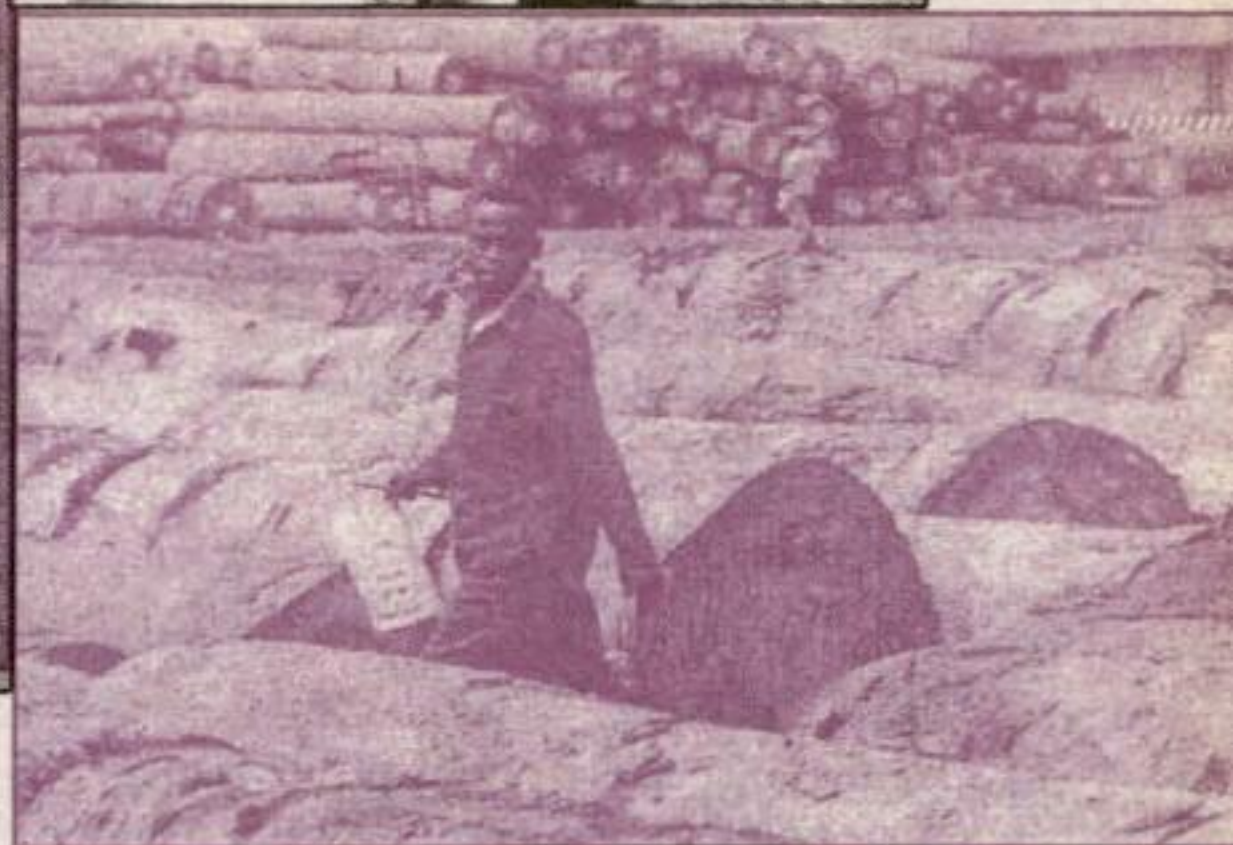
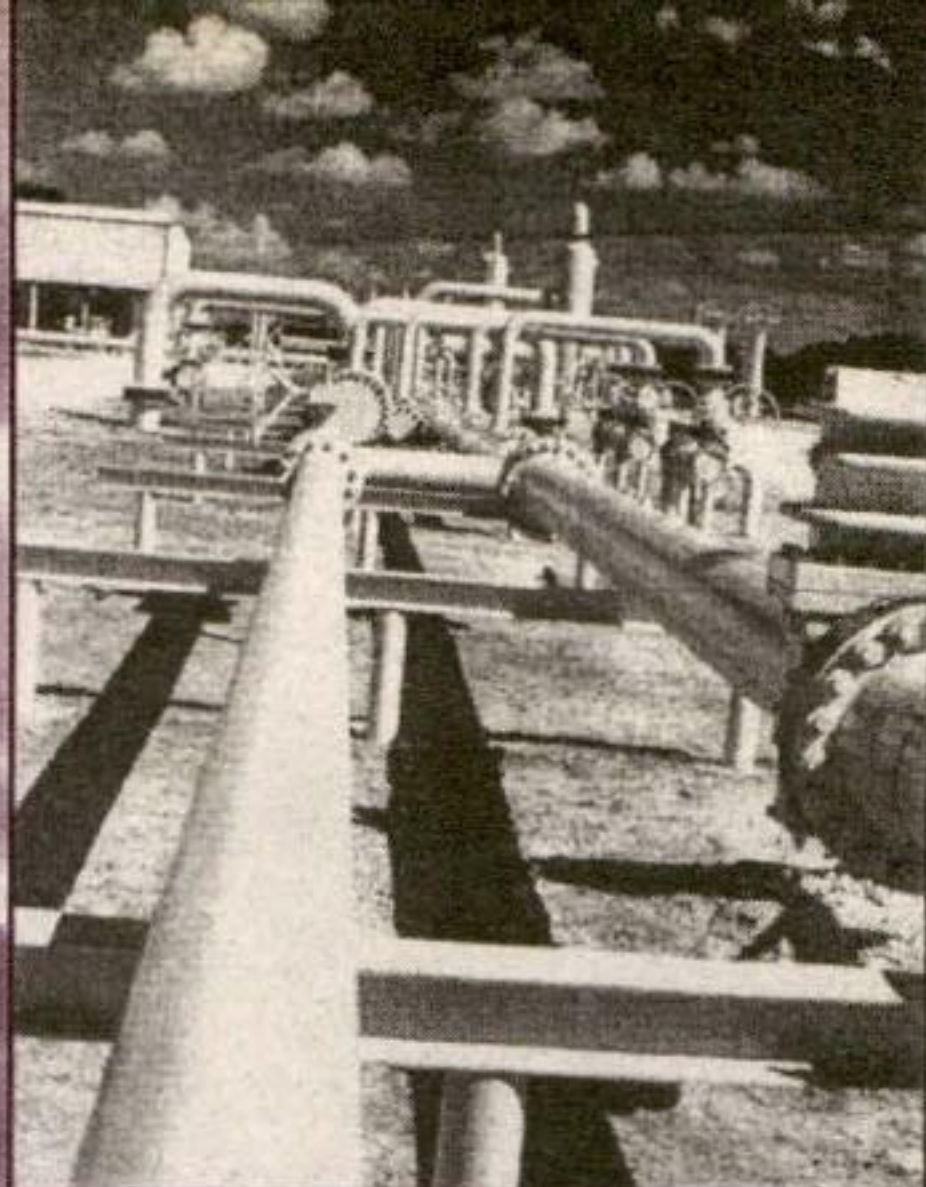
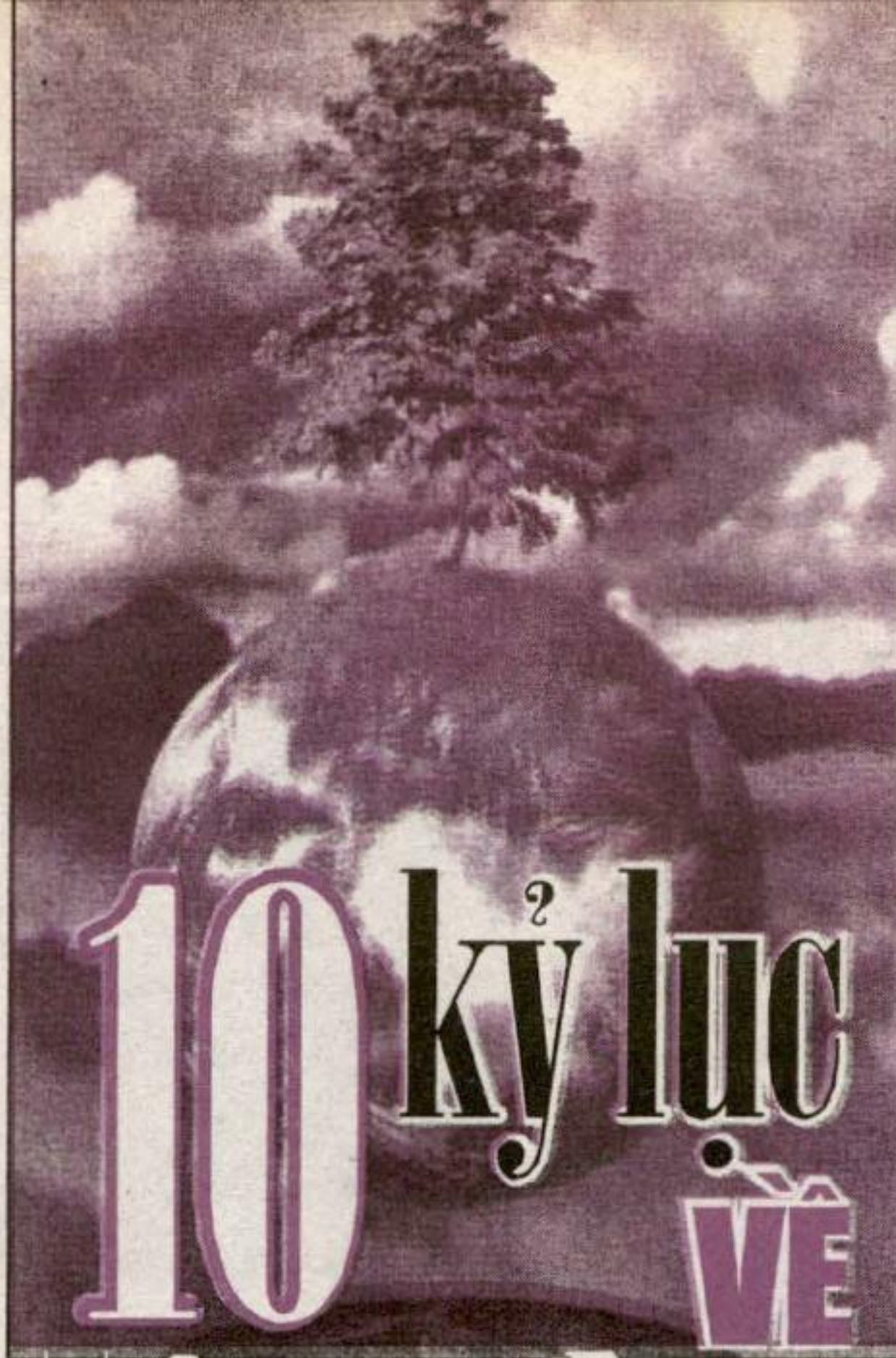
xảy ra là vào ngày 10-10-1999, dưới triều đại của huấn luyện viên Kevin Keagan. Anh tiếp Bỉ trong một trận đấu giao hữu và giành chiến thắng sát nút 2-1. Từ đó trở lại đây, các cầu thủ từng trưởng thành từ lò đào tạo của MU và những cầu thủ hiện đang thi đấu cho MU luôn là niềm hy vọng mang lại vinh quang của năm 1966 về lại quê hương của bóng đá.

Thành phố có nhiều đội bóng dự cúp châu Âu nhất

Milan là thành phố sở hữu hai đội bóng hùng mạnh AC Milan và Inter Milan, Luân Đôn có Chelsea, Arsenal, Tottenham. Tất cả các câu lạc bộ này đều đã từng bước lên bục vinh quang trên đấu trường châu Âu. Thế nhưng, tất cả đều phải thán phục nhìn Matxcova, Nga khi ở mùa bóng 1996-1997, thành phố này có đến 4 "con gấu" Nga chinh chiến trên đấu trường châu lục bao gồm Spartak Matxcova - Dinamo Matxcova - Torpedo và CSKA. Kém hơn một chút, ở mùa bóng 1999-2000, thành London cũng có 3 đại diện là Arsenal, Tottenham Hospel và Westham United.

Còn xét ở các giải nội địa, chắc không thành phố nào sánh kịp thành phố Buenos Aires của xứ sở điệu nhảy Tango ở Argentina. Buenos Aires có đến 10 câu lạc bộ đang thi đấu tại giải đấu ở hạng cao nhất Argentina và vừa lập một kỷ lục khi có đến 5 đội tham dự Copa Libertadores năm nay, giải đấu ngang hàng với cúp C1 châu Âu.

(Tổng hợp từ Guardian)

10 kỷ lục VỀ MÔI TRƯỜNG

KHẮC NAM

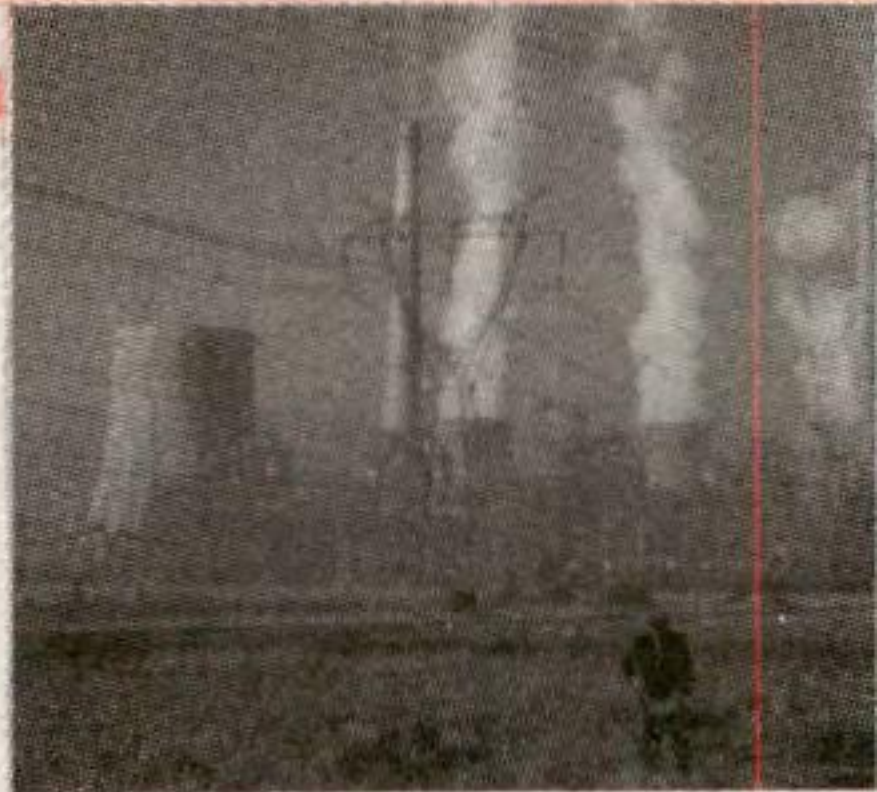
Nhân kỷ niệm 50 năm ra đời Sách kỷ lục Guinness thế giới (Guinness World Record, gọi tắt là GWR, 1955-2005), ấn phẩm này đã giới thiệu những kỷ lục ấn tượng nhất và dưới đây là 10 kỷ lục tiêu biểu trong lĩnh vực môi trường trong thế giới hiện đại.

1. Mức tiêu thụ năng lượng Mặt trời cao nhất thế giới: Thụy Sĩ là quốc gia đứng đầu thế giới về tiêu thụ năng lượng Mặt trời, bình quân theo đầu người là 1,82w, trạm điện Mặt trời lớn nhất đặt trên nóc tòa nhà văn phòng chính phủ ở Berne.

2. Nhà máy sản xuất năng lượng Mặt trời lớn nhất thế giới: Đó là nhà máy Haprer Lake Site ở sa mạc Majave, California, Mỹ, do Công ty UC Operating Sevicas quản lý. Riêng 2 trạm của nhà máy này có công suất thiết kế trên 160 MW/trạm, rộng 518 ha, chứa 400.000 bộ gom thu năng lượng Mặt trời với tổng diện tích 400 ha.

3. Mái nhà kiêm trạm pin Mặt trời lớn nhất: Đó là mái nhà kho chứa lương thực của Thụy Sĩ, mái nhà này đỡ một tấm pin Mặt trời rộng tới 2.050m², gần 16.650 tế bào quang điện. Dự án trên do Công ty Atlantics Energy quản lý, sản xuất 167.000kw/h, sau đó nạp vào mạng lưới điện của thành phố. Tổng vốn đầu tư của dự án lên tới 2,6 triệu franc Thụy Sĩ (1,7 triệu USD).

4. Quốc gia có môi trường tốt nhất: Theo chỉ số môi trường bền vững (gọi tắt là ESI) của Tổ chức Kinh tế thế giới (WEF) công bố năm 2002, Phần Lan là nơi có môi

trường trong sạch nhất thế giới, đạt 73,9 điểm trong thang điểm 100 của ESI. Nước thấp nhất là Kuwait, chỉ đạt có 23,9 điểm.

5. Quốc gia sản xuất năng lượng lớn nhất thế giới: Năm 2001, Mỹ sản xuất được 75.295 petajoules năng lượng thương phẩm, kể cả năng lượng có nguồn gốc hóa thạch và khí đốt, gọi là năng lượng thứ cấp (1 petajoules = 1.000.000.000.000.000 Joules).

6. Quốc gia có rừng bị tàn phá nhanh nhất: Burundi, một quốc gia ở Trung Phi, là nơi có diện tích rừng bị thu hẹp nhanh nhất, từ năm 1990 đến 2000 mất khoảng 9% diện tích; với mức này, chỉ trong vòng 11 năm, toàn bộ diện tích rừng của Burundi sẽ sạch trơn nếu không có biện pháp trồng rừng mới.

7. Quốc gia có diện tích rừng bị tàn phá lớn nhất: Đó là Brazil - từ năm 1990 đến 2000, trung bình mỗi năm có khoảng 22.264km² rừng bị tàn phá, tương đương với diện tích của xứ Wales, Anh.

8. Quốc gia đạt kỷ lục tái tạo rừng nhanh nhất: Kỷ lục này thuộc về Trung Quốc, vì trong giai đoạn từ 1990-2000, diện tích trồng rừng mới mỗi năm đạt khoảng 18.063km², tương đương với diện tích cả nước Kuwait.

9. Quốc gia có mức phát tán dioxide carbon lớn nhất: Mỹ là quốc gia có mức phát tán dioxide carbon (CO₂) lớn nhất thế giới, một loại khí mà người ta tin là thủ phạm chính gây nên hiệu ứng nhà kính. Năm 2001, lượng phát tán CO₂ của Mỹ là 5.789 triệu tấn, giảm 1,1% so với năm 2000. Sở dĩ lượng CO₂ phát tán của năm 2001 tại Mỹ giảm là do mức tăng trưởng kinh tế giảm 0,3% so với 3,8% của năm 2000.

10. Quốc gia trồng ôliu lớn nhất thế giới: Đó là Tây Ban Nha - mỗi năm quốc gia này sản xuất khoảng 970.000 tấn ôliu, một số vùng trồng ôliu lớn nhất là Catalonia và Andalusia. Tây Ban Nha và Ý là hai quốc gia sản xuất dầu ôliu lớn nhất thế giới, chiếm khoảng 54% thị trường dầu ôliu toàn cầu.

(Theo GWR, 2005)

Tư liệu NHIỀU KỲ

Đi tìm mộ nhà văn Nam Cao

TRẦN THỊ HỒNG

(Xem từ TGM 656)

Kỳ cuối

Sáng 6-1-1998, ba anh em là chồng tôi, Thành, Thực lại lên đường thực hiện chuyến đi thứ hai. Vào đến Ninh Bình chạy như con thoi từ Ủy ban nhân dân tỉnh đến Ủy ban nhân dân huyện Gia Viễn... mặc dầu trong tay đã có công văn của Ủy ban nhân dân tỉnh Ninh Bình gửi cho Hiệp hội Câu lạc bộ UNESCO Việt Nam, Hội Nhà văn Việt Nam, Sở Lao động, thương binh và xã hội, Ủy ban nhân dân huyện Gia Viễn. Nội dung công văn có đoạn ghi: "... Việc xác minh rõ phần mộ của Nam Cao do ban tổ chức chương trình "Tìm lại Nam Cao" đề xuất là phù hợp với nguyện vọng của gia đình và xã hội... Ủy ban nhân dân tỉnh Ninh Bình giao cho Sở Lao động, thương binh và xã hội tỉnh Ninh Bình là thành viên ban tổ chức được Bộ Lao động thương binh và xã hội ủy quyền (tài công văn số 3919 LĐTĐ-XH-CV ngày 20-11-1996) và Ủy ban nhân dân huyện Gia Viễn tạo mọi điều kiện để Bộ Lao động, thương binh và xã hội, Hội Nhà văn Việt Nam, các ngành trung ương cùng gia đình nhà văn Nam Cao thực hiện đảm bảo việc cất bốc, đưa hài cốt an toàn và đúng thời gian quy định...". Công văn trên do đồng chí Phạm Như Xuyên, thường vụ Tỉnh ủy, phó chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Ninh Bình ký ngày 6-1-1998. 14 giờ cùng ngày, gia đình tôi đến Phòng Lao động, thương binh và xã hội huyện Gia Viễn gặp đồng chí trưởng phòng. Đồng chí trưởng phòng báo cáo chủ tịch huyện rồi cho chúng tôi biết, dù có công văn này của tỉnh, vẫn chưa giải quyết

được việc cất bốc mộ. Lo lắng đến tột độ, gia đình xin gặp chủ tịch huyện nhưng vẫn được trả lời như trên. Ba anh em ngao ngán ra về, vừa đến Nam Định, Thực gọi điện báo cáo anh Trịnh Yên ngay. Lúc này gia đình tôi thực sự thất vọng, mọi người im lặng mỗi người theo đuổi một ý nghĩ riêng, nhưng tựu trung lại đều cho rằng thế là thất bại rồi, không biết bao giờ công việc mới được tiến hành tiếp.

Nhưng thật bất ngờ, ngay sáng hôm sau, ngày 7-1-1998, lại nhận thông tin: mọi việc sẽ được thực hiện theo đúng tiến độ của ban tổ chức chương trình. Thì ra ngay đêm 6-1-1998, lãnh đạo tỉnh Ninh Bình đã cử đồng chí giám đốc Sở Lao động, thương binh và xã hội cùng đồng chí thư ký Ủy ban nhân dân tỉnh khẩn trương đi Hà Nội gặp lãnh đạo Bộ Lao động, thương binh và xã hội để giải quyết vướng mắc, nhằm tạo điều kiện cho công việc diễn ra suôn sẻ. Thế là những ưu phiền của gia đình tôi trong hai ngày qua đã được giải tỏa. Bây giờ mỗi lần nhớ lại việc này, chúng tôi vẫn vô cùng cảm động về tình cảm tốt đẹp

Lễ đón nhận hài cốt liệt sĩ - nhà văn Nam Cao về lại quê nhà

của đồng chí Toàn và đồng chí Xuyên, những cán bộ lãnh đạo hết lòng vì dân.

Chiều ngày 7-1-1998, các đoàn trong chương trình tự túc phương tiện tập kết tại huyện Gia Viễn. Gia đình tôi có mặt lúc 16 giờ. Chỉ 5 phút sau, đoàn của Viện Khoa học hình sự tới và 17 giờ các đoàn đến đông đủ, bắt đầu cuộc họp ngay. Cuộc họp này diễn ra từ lúc đó cho tới tận 12 giờ đêm. Đến đây lại có vấn đề đặt ra với chúng tôi: từ trước đến giờ này ai cũng đinh ninh sẽ cất bốc mộ 305 và 306 để đưa hài cốt về Viện Khoa học hình sự thẩm định. Nhưng ngay đầu cuộc họp ban tổ chức thông báo: theo ý kiến của Bộ Lao động, thương binh và xã hội, để đảm bảo chính sách thương binh liệt sĩ nói chung, Bộ chỉ cho phép cất bốc một ngôi mộ thôi, gia đình lựa chọn ngôi nào tùy ý. Tiếp theo có người nói: sau khi khai quật mộ đưa đi thẩm định xong, nếu hài cốt không đúng là của cha tôi,

sẽ không được đưa hài cốt trở lại nghĩa trang huyện Gia Viễn nữa.

Về ý kiến thứ nhất, sau khi bàn bạc trong gia đình, chúng tôi xin bốc mộ 306 vì trong 7 nhà ngoại cảm trong buổi làm việc tại hội trường Ủy ban nhân dân huyện Gia Viễn hôm 24-11-1996 có tới bốn người nói cha tôi nằm trong mộ 306 và trước khi vào họp, cả nhà tranh thủ ra nghĩa trang thắp hương xin cha chỉ bảo, lúc tới mộ 306, trong số anh em có người đã cảm nhận được điều gì đó, nhưng không diễn tả bằng lời được. Còn với ý kiến thứ hai, chúng tôi đang thực sự lo lắng chưa biết nghĩ sao thì rất may, anh Trọng là phó chủ tịch huyện Lý Nhân, đồng thời phụ trách công tác thương binh xã hội, cũng là thành viên của chương trình, nói ngay: "Nếu hài cốt đó không phải là ông Nam Cao mà là bất kỳ liệt sĩ nào, Lý Nhân sẵn sàng nhận đưa vào nghĩa trang huyện nhà". Lúc đó, chúng

tôi thật mừng nghĩ rằng nếu mọi việc thuận lợi thì chẳng bao lâu nữa, gia đình sẽ được gặp cha tôi sau 46 năm xa cách. Nhưng vừa mừng xong lại thấy lo, lo rằng người nằm trong ngôi mộ sẽ được khai quật kia thật đúng là cha tôi chưa và liệu còn xảy ra điều gì nữa không?

Hội nghị kết thúc 12 giờ đêm 7-1-1998 thì 2 giờ sáng 8-1-1998 (tức là sau hai giờ nghỉ ngơi) mọi người đã có mặt đông đủ tại nghĩa trang. Làm xong mọi thủ tục cần thiết, anh em thanh niên địa phương bắt đầu đào đất để đưa tiểu lên. Theo ý kiến của ông Nhị, chuyên gia tại Viện Hán Nôm, nắp tiểu phải mở ra trước 4 giờ sáng. Đến 3 giờ 30, thấy công việc còn khá nhiều, các anh Lân - thành viên ban tổ chức, Trọng - phó chủ tịch huyện Lý Nhân, Xương - bí thư Đảng ủy xã Hòa Hậu sốt sắng tham mưu cho gia đình đến động viên anh em khẩn trương để công việc suôn sẻ. Rồi giờ phút thiêng liêng nhất đối với gia đình tôi đã tới. Vào lúc 3 giờ 45 phút, nắp tiểu được mở ra, hai hàm răng của cha tôi còn nguyên vẹn, cái răng nanh bị gãy nhìn rõ phần lợi. Chú ruột tôi khóc lên nức nở: "Đúng anh tôi đây rồi! Anh ơi! Các cháu lặn lội tìm anh suốt mấy chục năm qua, nay thì được gặp anh rồi". Còn đồng chí thượng tá công an giám định viên pháp y Trần Đức Đĩnh, ngắm nghía hộp sọ cha tôi một lúc, liền chỉ vào tôi nói: "Người liệt sĩ này rất giống bà kia". Ai đó ở gần đấy thủng thẳng: "Hai cha con lại chả giống nhau thì sao?". Hai cô em dâu tôi (đều không biết mặt cha tôi) cũng kêu lên: "Răng ông giống răng chị Hồng quá".

Xong mọi thủ tục, mới hơn 4 giờ sáng, Ủy ban nhân dân huyện Gia Viễn giữ cả đoàn lại cho ăn cháo gà nhưng chúng

tôi phải từ chối để đưa hài cốt cha tôi về Viện Khoa học hình sự. Về tới Viện Khoa học hình sự lúc 6 giờ sáng. Mặc dầu thức suốt đêm nhưng hai đồng chí cán bộ của Viện là Đĩnh và Tuấn liền bắt tay ngay vào việc. Đến 14 giờ 30 hôm đó, đồng chí Đĩnh gọi điện đến nhà Mai Thiên ở Hà Nội thông báo sơ bộ việc nhận diện. Đồng chí nói: "Người liệt sĩ này cao từ 1m73 đến 1m75, tuổi đời khoảng từ 35 đến 40, hàm răng bị vỡ, một chiếc răng bị gãy từ trước khi mất".

Về chiều cao, độ tuổi và chiếc răng bị gãy, chúng tôi hoàn toàn yên tâm vì chiều cao cha tôi khoảng 1m75, độ tuổi là 36. Chiếc răng gãy thì mẹ tôi kể nhiều lần, cha tôi có một chiếc răng nanh bị gãy. Nhưng bảo cha tôi bị vỡ thì chúng tôi giật mình. Chúng tôi bảo nhau: "Cha mình có vỡ đâu nhỉ!". Quan niệm của chúng tôi: vỡ là khi ngậm miệng lại hàm trên phải đưa ra ngoài môi. Nhưng chú tôi bảo: "Bố cháu có bị vỡ đấy, nhà mình bà nội cũng vỡ, các cháu nhìn ảnh bà mà xem". Chúng tôi bàn tán một hồi, rồi để cho chắc, kéo nhau lên ô tô vào Viện Khoa học hình sự. Khi nghe chúng tôi đề cập "vỡ" hay không "vỡ", anh Đĩnh giải thích: "Vỡ là khi ngậm miệng lại hai hàm răng không khít vào nhau hoàn toàn, chứ không phải là khi ngậm miệng lại hàm răng phải chìa ra ngoài môi đâu. Anh nói thêm: "Còn tôi bảo có một răng gãy trước khi mất vì nếu là răng rụng trước khi mất, sau một thời gian chỗ lợi đó phải đầy lên chứ không lõm như của liệt sĩ này". Anh còn cho chúng tôi xem hộp sọ của người, chỉ cho chúng tôi viên đạn găm vào còn nằm lại đó. Anh mang xương đùi cha tôi ra so để cả nhà nhìn thấy cái dài, cái ngắn (đúng như lời Bích Hằng nói hôm

24-11-1996)

Rời Viện Khoa học hình sự, trong lòng thanh thản, cả nhà lên xe trở về Nam Định. Tới được nhà, chậm mất 5 giờ so với hợp đồng thuê xe ô tô. Anh lái xe tên là Bảo không một lời ca thán, còn rút ra 150.000đ đưa cho tôi rồi bảo: "Cháu xin được phúng ông". Cũng như trước đó, sau khi các nhà ngoại cảm làm việc hai lần ở Gia Viễn và Hà Nội, gia đình tôi tìm đến Liên hiệp Khoa học - công nghệ tin học ứng dụng để cảm ơn, đồng thời có một chút để bồi dưỡng công sức của anh chị em, nhưng không ai chịu nhận, mọi người đều bảo vì yêu quý cha tôi nên giúp đỡ gia đình chứ không nỡ nhận tiền bồi dưỡng và sau đấy chị Bích Hằng còn gửi tặng chương trình một tháng lương. Qua việc tìm mộ cha tôi, gia đình nhận ra một điều: trên đời này còn nhiều tấm lòng nhân ái lắm!

Cha tôi nằm lại Viện Khoa học hình sự 10 ngày để thẩm định và chờ Mai Thiên đi công tác nước ngoài về. Trong thời gian đó, cháu Hoàng (con Mai Thiên) sống ở Hà Nội thường xuyên vào viện thăm ông nội. Cháu cho biết các đồng chí ở Viện Khoa học hình sự vẫn đêm ngày hương khói cho cha tôi. Chúng tôi vô cùng cảm động và biết ơn các đồng chí.

Cha tôi về với quê hương

Khi cha tôi nằm lại Viện Khoa học hình sự, gia đình cùng ban tổ chức chương trình và chính quyền nơi quê hương gấp rút việc chuẩn bị địa điểm yên nghỉ của người. Lúc đầu, đoàn khảo sát định xây mộ cha tôi cạnh trụ sở Ủy ban nhân dân xã Hòa Hậu. Sau khi cân nhắc mọi mặt, với sự tham mưu của ông Nhị - chuyên gia Viện Hán Nôm, các

đồng chí lãnh đạo chủ chốt của xã là đồng chí Hiếu chủ tịch, đồng chí Xương bí thư Đảng ủy đề xuất một địa điểm ngay cạnh đường làng, bên dòng Châu Giang, lại là mảnh đất trước đây gia đình tôi từng sinh sống, cha tôi nhiều năm viết văn tại đó, với chủ ý rằng: đưa cha tôi về với mảnh đất người đã sinh ra, xung quanh nơi ông nằm là vườn chuối ngự, đặc sản của quê hương, xưa kia dùng để tiến vua, nay mọi người dân ai ai cũng có quyền thưởng thức. Người nghiên cứu thiết kế ngôi mộ của cha tôi là kiến trúc sư Kiều Tuấn. Anh là người tài hoa và tâm huyết, chỉ tiếc là khi ngôi mộ của cha tôi xây xong thì anh không còn trên cõi đời này, anh đã ra đi sau một cơn bạo bệnh mà chưa kịp nhìn thấy tác phẩm của mình.

Sáng 18-1-1998, chương trình "Tìm lại Nam Cao" đã đưa cha tôi từ Hà Nội về quê: xã Hòa Hậu, huyện Lý Nhân, tỉnh Hà Nam.

Đoàn xe về đến địa điểm đón tiếp lúc 8 giờ sáng, tại đây các đồng chí lãnh đạo địa phương, họ hàng thân thích, bầu bạn của cha tôi và gia đình, nhân dân quê hương... đã tề tựu đông đủ... Lễ truy điệu người được cử hành trọng thể, trong tiếng nhạc trầm hùng. Dự buổi lễ có giáo sư tiến sĩ Phạm Huyền, chủ tịch Hiệp hội Câu lạc bộ UNESCO Việt Nam, nhà văn Nguyễn Đình Thi, chủ tịch Ủy ban toàn quốc liên hiệp các hội văn học nghệ thuật Việt Nam, Ban chấp hành Hội Nhà văn Việt Nam, các nhà văn, nhà thơ lão thành: Kim Lân, Tố Hữu..., đại diện Bộ Lao động, thương binh và xã hội cùng các ngành hữu quan ở trung ương, lãnh đạo Viện Khoa học hình sự Bộ Công an, lãnh đạo tỉnh Hà Nam, huyện Lý Nhân, xã Hòa Hậu. Đến dự lễ truy điệu người còn có

đông đảo bà con dân làng, ngõ xóm, họ hàng thân thích cùng vợ, con, cháu chắt của người. Trong lễ truy điệu, bà Vũ Thị Ngọc Thanh - phó chủ tịch Ủy ban nhân dân tỉnh Hà Nam đọc diếu văn bày tỏ nỗi vui mừng về việc đã tìm thấy hài cốt cha tôi, đưa về quê hương. Giọng bà rưng rưng cảm động và đầy tự hào về những đóng góp của cha tôi trong sự nghiệp văn chương cũng như về tinh thần

chiến đấu kiên cường của người trước kẻ thù xâm lược. Gia đình chúng tôi vô cùng cảm động và biết ơn đối với mọi người về tất cả những điều đó.

Đôi dòng cảm tạ

Nguyên vọng tìm hài cốt của cha tôi, đưa về an nghỉ trên quê hương là ước vọng thầm kín, nung nấu mẹ tôi đã từ lâu. Mẹ tôi thường tâm sự: hai điều mong ước của mẹ là thay cha nuôi dạy các con nên người và tìm được mộ ông đưa về quê hương. Đến đây mẹ tôi đã thực hiện được cả hai điều ước, mẹ tôi đã nuôi bốn chị em, dù đói khổ thiếu thốn nhưng đều được học hành. Chúng tôi luôn noi theo gương cha mẹ, phát huy truyền thống gia đình làm tốt mọi việc được Đảng và nhân dân giao phó. Và tới lúc này, việc tìm kiếm cha tôi, đưa người về với vợ, con, gia đình và quê hương đã được thực hiện. Nhờ những việc làm tình nghĩa,

Nhà thơ Tố Hữu, nhà văn Nguyễn Đình Thi cùng các văn nghệ sĩ và gia đình nhà văn Nam Cao trong lễ đón hài cốt nhà văn về quê

những tấm lòng nhân ái không giấy bút nào tả xiết. Khi công việc hoàn tất, anh em trong gia đình (thay mặt mẹ già) đã lần lượt gặp gỡ các cơ quan, đơn vị để có lời cảm ơn về sự giúp đỡ cha tôi cùng gia đình. Nhưng việc làm của chúng tôi còn nhiều hạn chế và thiếu sót. Bản thân tôi nung nấu một ý nghĩ sẽ phải nói lên được điều gì đó, nhằm một lần nữa cảm tạ mọi người. Song, những ngày tiếp đấy, mẹ tôi yếu đau, rồi người qua đời. Chúng tôi phải lo chăm sóc mẹ lúc mẹ tôi ốm đau và tổ chức tang lễ khi cụ qua đời. Vì vậy cho tới nay, qua bài viết này, một lần nữa, xin thay mặt các em và gia đình, tôi xin được nghìn lần cảm ơn Đảng, Nhà nước, các cơ quan đoàn thể, bạn bè, đồng chí, đồng nghiệp của cha tôi và gia đình, anh em họ hàng, bà con trên quê hương và tất cả những ai đã từng giúp đỡ gia đình chúng tôi. ■

Xa lộ thông tin

● **Phó Thủ tướng Phạm Gia Khiêm** vừa ký công văn đồng ý về nguyên tắc việc thành lập Trường ĐH dân lập Đại Nam. Trường nằm trên đường Láng - Hòa Lạc (thuộc xã An Khánh, Hoài Đức, Hà Tây), được xây mới với tổng diện tích 12,3ha (6 tầng, 70 phòng học), nguồn vốn đầu tư ban đầu là 75 tỉ đồng. Chính phủ đề nghị UBND tỉnh Hà Tây tạo điều kiện về đất đai để dự án thành lập Trường ĐH dân lập Đại Nam được triển khai có hiệu quả. Dự án do Tổng hội xây dựng Việt Nam lập. Dự kiến năm 2006, trường sẽ tuyển sinh khóa đầu tiên với chỉ tiêu đào tạo hệ ĐH là 1.500, ngoài ra còn tuyển 1.000 chỉ tiêu hệ trung cấp và 500 chỉ tiêu học nghề.

● **Thành phố Cần Thơ** vừa có đề án đào tạo nguồn nhân lực có trình độ sau ĐH cho thành phố giai đoạn 2005-2011. Theo đó, đến năm 2011 sẽ có 150 thạc sĩ, tiến sĩ được đào tạo ở nước ngoài về làm việc trong các cơ quan nhà nước của TP. Cần Thơ. Đối tượng đào tạo là sinh viên ĐH năm cuối có học lực khá, là cán bộ khoa học kỹ thuật tuổi dưới 32, có hộ khẩu tại TP. Cần Thơ... Lĩnh vực được gửi đi đào tạo gồm: Công nghệ thông tin, công nghệ sinh học, nông nghiệp công nghệ cao, công nghệ hóa, khoa học xây dựng, cầu đường, giao thông, cấp thoát nước, cơ khí chế tạo, kiến trúc, quy hoạch đô thị và cảnh quan môi trường, khoa học xã hội và nhân văn, khoa học quan hệ quốc tế, luật, quản lý hành chính, kinh tế, y tế và sức khỏe cộng đồng.

● **Báo Hà Nội Mới** vừa long trọng tổ chức lễ kỷ niệm 48 năm ngày ra số báo đầu tiên (24.10.1957 - 24.10.2005)

và đón nhận Huân chương Hồ Chí Minh. 48 năm qua, với truyền thống của tờ báo Đảng thủ đô, tờ báo 2 lần được Bác Hồ kính yêu đặt tên, báo *Hà Nội Mới* đã có những bước phát triển vững chắc, đổi mới toàn diện, thường xuyên nâng cao chất lượng, cải tiến các ấn phẩm báo chí, đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật phục vụ công tác xuất bản theo công nghệ làm báo tiên tiến. Nhiều tác phẩm báo chí của cán bộ, phóng viên báo *Hà Nội Mới* đã đoạt giải cao trong các cuộc thi viết của các ngành, thành phố Hà Nội và Giải Báo chí toàn quốc của Hội Nhà báo Việt Nam.

● **Công ty Phần mềm Andi chuyên cung cấp dịch vụ thu thập và phân tích thông tin** (Media Monitoring Service) vừa đưa vào ứng dụng công cụ E-Link giúp khách hàng có thể truy cập trực tuyến và tức thời các thông tin liên quan đến hoạt động của mình. Công ty đã triển khai nhiều công cụ mới về dịch vụ giá trị gia tăng cho doanh nghiệp như: giúp doanh nghiệp biết được số lần nhãn hiệu của mình xuất hiện trên báo, tương quan giữa nhãn hiệu và đối thủ cạnh tranh, mức độ tác động và số lượng độc giả đối với nhãn hiệu. Đây là công ty đầu tiên và cũng là công ty chuyên nghiệp hàng đầu cung cấp dịch vụ nói trên ở Việt Nam.

● **Chương trình “Chăm sóc bé yêu từ trong bụng mẹ”** vừa được nhãn hiệu FRISOMUM (Công ty sữa Dutch Lady Vietnam) phối hợp với Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam tổ chức tại TP. Hồ Chí Minh, sau 2 lần được tổ chức thành công trong 2 năm gần đây. Tham dự chương trình này, những phụ nữ mang thai sẽ được các bác sĩ chuyên khoa tại Bệnh viện Phụ sản Từ

Xa lộ thông tin

Dũ TP. Hồ Chí Minh, Bệnh viện Phụ sản Hà Nội và Trung tâm dinh dưỡng Dutch Lady Việt Nam cung cấp thông tin cần thiết và những lời khuyên liên quan đến chế độ dinh dưỡng, chăm sóc sức khỏe của thai nhi và bà mẹ trong thời gian mang thai và lợi ích của việc nuôi con bằng sữa mẹ. Sắp tới, chương trình sẽ được tổ chức ở các thành phố lớn trên toàn quốc.

● **Trong khuôn khổ Tuần lễ quảng bá văn hóa Việt tại Úc** (từ 29-10 đến 4-11-2005), do Đại sứ quán Việt Nam tại Úc, Tổng lãnh sự quán Việt Nam tại Sydney, Việt Nam Airlines và Sở Văn hóa-Thông tin TP. Hồ Chí Minh phối hợp tổ chức, chương trình *Duyên dáng Việt Nam* của báo Thanh Niên, với chủ đề *Xa và gần* sẽ có hai đêm diễn ở Canberra và Sydney. *Duyên dáng Việt Nam* diễn ra tại Úc lần này có cả tiết mục mới dựng và tiết mục được chọn lọc từ 14 lần tổ chức trước đây. Khoảng 150 ca sĩ, nhạc công, người mẫu sẽ trình bày những tiết mục ca múa nhạc và thời trang.

● **Hội nghị triển lãm nha khoa quốc tế lần thứ 5** vừa diễn ra trong các ngày 20, 21, 22-10-2005 tại Hà Nội, do Hội Răng hàm mặt Việt Nam phối hợp cùng Công ty Colgate -Palmolive (Việt Nam) tổ chức. Với chủ đề hướng đến hiện đại hóa và nâng cao chuyên ngành nha khoa tại Việt Nam, các tham luận tại hội nghị tập trung vào một số đề tài như: quan điểm hiện đại về bệnh sâu răng, nha chu, những cách tân trong ngành nha khoa, tổng quan về tình trạng sức khỏe răng miệng ở Việt Nam... Hội nghị thu hút hơn 1.500 bác sĩ, y sĩ nha khoa đến dự, trong đó có nhiều chuyên gia răng hàm mặt hàng đầu của

Việt Nam cùng các giáo sư, bác sĩ đến từ Mỹ, Canada, Úc, Pháp... Hội nghị là một trong những hoạt động thường niên của Colgate - Palmolive trong "Tháng Colgate và chăm sóc sức khỏe răng miệng 2005".

● **Hội thảo về động kinh mang tên "Sin hoạt chuyên đề về động kinh" do Sanofi-Aventis vừa được tổ chức tại TP. Hồ Chí Minh.** Động kinh là một hội chứng của não do nhiều nguyên nhân khác nhau gây ra. Bệnh có đặc điểm là sự xuất hiện tái diễn các cơn kích thích hoạt động hệ thần kinh do phóng lực quá mức của một tập hợp tế bào thần kinh ở não gây ra các thay đổi về vận động, cảm giác, giao cảm và tâm thần. Đây là bệnh mãn tính, chiếm từ 0,5-1% dân số, có ở mọi lứa tuổi, mọi giới qua các giai đoạn sinh lý của con người. Trên nguyên tắc thì phải điều trị mọi trường hợp mắc động kinh và dùng thuốc kháng động kinh là phương thức duy nhất để bảo vệ bệnh nhân và giúp bệnh nhân không còn cơn tái diễn. Điều trị với các thuốc chống động kinh có hiệu quả trên 80% trường hợp và bệnh nhân có thể sống gần như bình thường.

● **Tập đoàn Oracle vừa khai trương Trung tâm Năng lực dịch vụ truyền thông toàn cầu** (Carrier Grade Framework - CGF) tại Thâm Quyển, Trung Quốc. Dưới sự tham gia của các nhóm phát triển đến từ Oracle và Intel, Trung tâm Năng lực CGF sẽ thúc đẩy việc ứng dụng công nghệ dựa trên các chuẩn trong mạng thông tin toàn cầu, cho phép các nhà cung cấp dịch vụ truyền thông, các nhà sản xuất thiết bị mạng có thể đáp ứng nhu cầu của khách hàng hiệu quả hơn, đưa công nghệ mới ra thị trường nhanh hơn, giảm bớt chi phí.

Siêu thị

Vui cười

♦ Hai sinh viên nói chuyện với nhau:
- Sao trông cậu buồn thế? Có chuyện gì thế?

- Tổ viết thư về gia đình để xin tiền mua một chiếc bàn học và cậu có hình dung được không - bố mẹ tớ gửi ngay cho tớ một chiếc bàn học.

♦ Một nữ sinh viên viết thư cho mẹ.

"Kính thưa mẹ. Mọi việc đang diễn ra tốt đẹp ở trường. Con đã gặp một anh sinh viên tuyệt vời nhất từ trước đến nay. Anh ấy học năm thứ ba, chơi bóng đá, đang học để chuẩn bị làm bác sĩ, đạt hạng xuất sắc, dáng người cao ráo và đẹp trai. Con đã hẹn đi chơi với anh ấy tám lần rồi và đã mặc cả tám chiếc áo đầm mà con có. Giờ thì con cần thêm một chiếc áo nữa để cho buổi hẹn sắp tới bởi vì anh ấy đã mời con đi xem hát với anh ấy. Mẹ có vui lòng gửi tiền cho con để con mua một chiếc áo mới không mẹ?".

Còn đây là bức thư trả lời của bà mẹ:

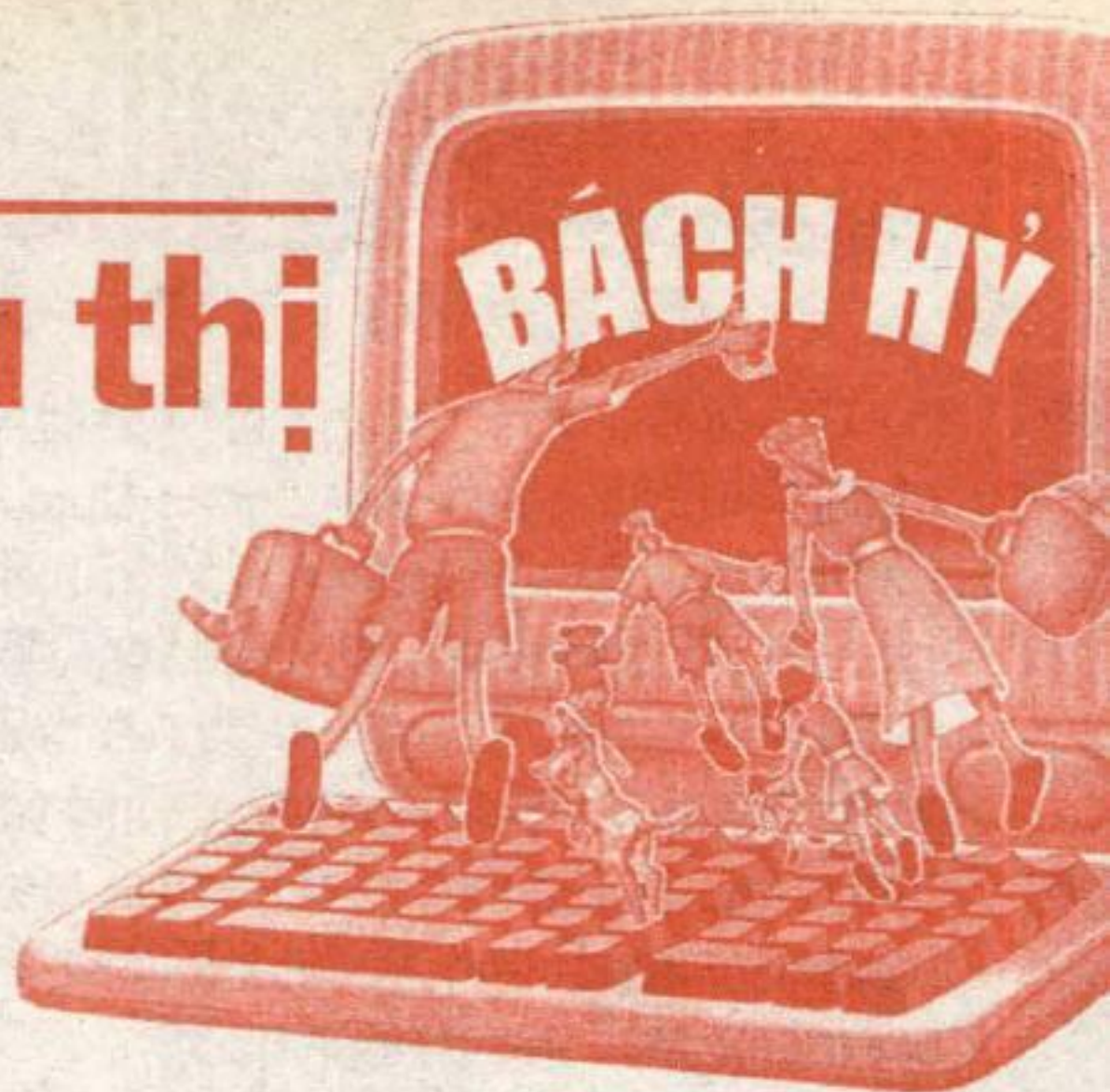
"Đâu cần phải mua áo mới làm gì hả con. Hãy tìm một bạn trai mới và làm lại từ đầu".

NGUYỄN ANH (st)

♦ - Theo anh, em nên hóa trang thế nào trong dạ hội đêm nay?

- Rất đơn giản. Em làm ngược lại với thói quen thường ngày của em, nghĩa là không đeo tóc giả, không dán lông mi giả, không tô son đánh phấn nữa. Như vậy đảm bảo đêm nay không ai nhận ra em nữa đâu.

NGUYỄN THẮNG (st)

Nằm trong thơ

- Ta nằm trong vũng trăng đêm ấy.
(Say trăng - Hàn Mặc Tử)

- Trở nghiêng gối nặng hờ hờ nằm nghe. (Buồn đêm mưa - Huy Cận)

- Đêm nằm mơ tiếng thở dài. (Thì tôi ở lại - Nguyễn Đức Hạnh)

- Em nằm trong vũng dung đưa.
(Nhịp vũng đưa tình - Hoàng Thị Dậu)

- Nằm đêm anh cứ thương em. (Nằm đêm anh cứ thương em - Xuân Diệu)

- Ta nằm đọc sách trong vườn chuối.
(Đọc sách - Chế Lan Viên)

- Ta nằm dài trông ngày tháng dần qua. (Nhớ rừng - Thế Lữ)

- Hai đứa nằm ở hai vệ đê trăng. (Con đê làng - Văn Thảo Nguyên)

- Nằm đây tưởng chuyện ngàn sau.
(Tưởng chuyện ngàn sau - Hồ Dzếnh)

- Ta nằm trong đêm co quắp. (Mười một khúc cảm - Nguyễn Quang Thiều)

- Ông lão nằm chơi ở giữa sân (Trăng hè - Đoàn Văn Cừ)

- Em nằm sung sướng mà bàng hoàng. (Bốn cái hôn - Đông Hồ)

- Nằm mát đàn trâu ngấm nghĩ nhai.
(Trưa hè - Bằng Bá Lân)

- Cỏ nằm trên mộ đợi thanh minh.
(Mùa xuân xanh - Nguyễn Bính)

N.T.H (st)

Giai thoại danh nhân **BẮT OAN**

Một hôm, có tên trộm lẻn vào nhà danh họa Pablo Picasso (1881-1973), người sáng lập trường phái lập thể trong hội họa hiện đại. Khi tên trộm lục lọi, mang đồ đạc chạy trốn thì bị bà quản gia của Picasso phát giác. Bà liền lấy bút vẽ hình dạng tên trộm lên giấy. Vừa lúc đó, Picasso đang ngồi thư giãn trên ban công, thấy tên trộm đang tẩu thoát, ông cũng cầm bút vẽ hình dạng tên trộm lên giấy.

Hai người cùng đi đến đồn cảnh sát gần đó để trình báo đồng thời để lại bức tranh mà từng người đã vẽ. Nhờ có bức vẽ của bà quản gia, cảnh sát dễ dàng nhận diện tội phạm, gần một tuần sau thì tên trộm đã bị tóm cổ, cúi đầu thú nhận và mang trả lại toàn bộ những thứ hắn đã lấy cắp. Riêng bức tranh của Picasso đã khiến cho cảnh sát gặp không ít rắc rối vì đã bắt oan gần chục người đưa về đồn cảnh sát để đối chứng!

N.V.H (st)

Tranh của Cận

VỢ LÀ...

Vợ là một đóa hoa hồng
Luôn luôn tươi thắm cho chồng thơm lây
Vợ là thủ quỹ chặt tay
Chi tiêu quá phép là gay với nàng
Vợ là chi nhánh ngân hàng
Gửi vào thì dễ đừng màng rút ra
Vợ là một bản tình ca
Vui thì réo rắt, buồn là bi ai
Vợ là chủ soái thật oai
Lệnh ban không thể làm sai nửa lời
Vợ là người mẫu xinh tươi
Luôn thay đổi mới để người mãi son
Vợ là mẹ của bảy con
Hát ru nhờ máy, tay đòn tay roi
Cơn ghen đã nổi lên rồi
Ấm, chén, bát, đĩa, xoong, nồi cũng bay
Vậy mà vắng vợ một ngày
Lại thấy nhớ nhớ đến ngây cả người.

N.N

Giấu đầu lòi đuôi

KỶ LỤC THẾ GIỚI

Chiếc váy cưới dài kỷ lục

Nhằm chào mừng lễ hội áo cưới trên toàn Trung Quốc diễn ra vào đầu mùa Đông hàng năm, hôm 19-10 vừa qua, một nhà may ở thành phố Chaohu, tỉnh An Huy, đã giới thiệu một bộ váy cưới dài 40m, cần 80 người đi sau cô dâu để nâng váy và đặc biệt là cô dâu phải cao 1,75m mới có thể mặc được chiếc váy này. Với thành tích trên, chiếc váy cưới này đã trở thành chiếc váy cưới dài nhất thế giới, phá kỷ lục cũ được lập cách đây 9 năm tại Hong Kong.

Người viết nhiều bài báo nhất thế giới

Mặc dù không làm việc chính thức cho một hãng thông tấn hay báo chí nào, nhưng ông Behram Dastur, 70 tuổi, cựu giám đốc điều hành một Công ty ở Bombay, Ấn Độ, đã được Sách kỷ lục thế giới ghi nhận là người viết nhiều bài báo nhất thế giới với thành tích tổng cộng là 2.493 bài viết được đăng trên nhiều tờ báo và tạp chí khác nhau (số bài viết không được đăng của ông Dastur là 145 bài). Làm việc như một cộng tác viên, ông Dastur bắt đầu viết bài báo đầu tiên vào tháng 11-1955 và trong suốt 50 năm qua dù còn phải điều hành cả một công ty nhưng ông không ngừng viết bài. Những bài báo của ông Dastur thường đề cập đến các vấn đề xã hội. Đây là một thành tựu tuyệt vời mà chưa có nhà báo thực thụ nào đạt được. Kỷ lục cũ về viết nhiều bài báo thuộc về Subhash Chandra Agrawal, một nhà nghiên cứu khoa học, cũng người Ấn Độ với thành tích 1.600 bài.

Kỷ lục mới về hoa Titan Arum

Bông hoa Titan Arum hay còn gọi "hoa xác chết" ở vườn bách thảo Stuttgart, Đức, vừa lập kỷ lục thế giới mới với chiều cao 2,94m, phá kỷ lục trước đây của một

bông hoa Titan Arum khác cao 2,67m được ghi nhận tại Hà Lan năm 1932. Nhân viên chăm sóc tại vườn bách thảo cho biết, đây là lần đầu tiên cây Titan Arum nở hoa sau 11 năm được trồng ở đây. Titan Arum được các nhà thực vật học phương Tây phát hiện vào năm 1878 tại đảo Sumatra (Indonesia) và hiện chỉ có rất ít cây được trồng trên thế giới. Sở dĩ Titan Arum được gọi là hoa xác chết vì từ khi bắt đầu nở đến lúc tàn, từ chiếc nhụy trắng luôn chảy nước sền sệt lúc nào cũng tỏa ra mùi hôi thối nồng nặc. Với mùi hoa đặc biệt như vậy, Titan Arum thu hút các loài côn trùng ưa xác chết thối rữa. Một khi bị lọt vào bẫy của Titan Arum, không có con côn trùng nào có thể thoát ra được. Thử nước sền sệt chảy từ nhụy hoa chính là hóa chất giúp Titan Arum tiêu hóa các con mồi.

D.H

Bàn tròn THẾ GIỚI MỚI

● *Bê non nhai lại cỏ già*

Từ nhà ra chợ, đến sở làm, đi đến đâu cũng được nghe những lời than phiền của các vị phụ huynh về chuyện học hành của con cái! Nhân đọc TGM 658 có bài của ông Nguyễn Hữu Nghi (Vũng Tàu), than thở về chuyện này, tôi cũng xin “than thở” ăn theo! Phải chi các cháu học lớp lớn đã đành, đằng này con của các vị phụ huynh mà tôi quen biết, mới bắt đầu học lớp 1, cao lắm là lớp 3!

Bạn tôi có cậu con trai năm nay học lớp 1 ở một trường thuộc quận Tân Bình than “phải cho cháu đi học thêm một tuần 3 buổi ở nhà cô, vì lớp cháu học là lớp tăng cường tiếng Anh. Nghe cô chủ nhiệm nói, học lớp này các cháu phải học chương trình nặng hơn các lớp thường, vì một tuần mất 8 tiết tiếng Anh. Học thêm kiểu này, cô cho cháu học trước bài ngày mai mới học đến, cô bảo: “Cứ chép đi, đến lớp khỏi chép”. Một hôm tôi đến chơi nhà một chị bạn, thấy thằng bé con trai lớp ba của chị cứ khóc thút thít đòi mẹ cho đi học thêm ở nhà cô, mẹ cháu không đồng ý vì ở nhà có bố mẹ kèm rồi. Nhưng thằng bé không nghe, khóc to hơn: “Các bạn con học ở nhà cô thì được toàn điểm cao, còn con điểm thấp. Những bài ấy bố mẹ chưa dạy, nhưng cô đã dạy ở nhà cô rồi. Bạn nào đi học thêm ở nhà cô đều biết làm cả”. Thiết nghĩ ngành giáo dục nên cấm tuyệt đối việc dạy thêm, để con em chúng ta không biến thành một thứ bê non nhai lại cỏ già!

(Lê Bạch Nha - Q. Tân Bình, TP. Hồ Chí Minh)

● *Bàn về “chuyện ấy” trong thơ văn*

Tôi đã đọc bài viết *Phải chăng chuyện tình dục là yếu tố hấp dẫn* của đạo diễn Cao Thụy trong tạp chí Thế Giới Mới số 643. Chắc chắn là “yếu tố hấp dẫn” rồi, vì có biết bao sách báo, công trình khoa học nghiên cứu về vấn đề “trên cả tuyệt vời” ấy. Song tất cả chỉ còn là lý thuyết mà con người thì mong muốn “cây đời” thực sự mãi xanh tươi nên có hàng hà chuyện nhiều khê, đúng sai xoay quanh vấn đề quan tâm hàng đầu trong thế giới động vật cấp cao thời hiện đại.

Tôi không dám lạm bàn, chỉ có vài ý kiến nhỏ về “chuyện ấy” trong thơ văn. Từ xưa, bà chúa thơ nôm Hồ Xuân Hương chẳng đã đưa yếu tố tình dục vào thơ đó sao. Song không trần trụi, không trơ trẽn, không kích dục khiêu dâm chút nào.

Còn chuyện tình dục trong thơ, truyện ngắn mà tôi đọc được trong thời gian gần đây, cũng như qua những đoạn trích của đạo diễn Cao Thụy, thì cũng một chín một mười với những tiểu thuyết nước ngoài

được dịch sang tiếng Việt.

Mỗi quốc gia, dân tộc có bản sắc văn hóa khác nhau và tiếng nói, hành động bản năng cũng có nhiều dị biệt. Ở nước ngoài, nhiều nơi người ta xem chuyện tình dục ngang bằng, thậm chí có phần nhỉnh hơn tình yêu; còn người Việt Nam ta nặng tình cảm, thâm trầm, sâu sắc, chung thủy, hy sinh, tôn trọng quan hệ gia đình quyến thuộc nên tình dục chỉ ở hàng thứ yếu.

Phải chăng giới trẻ ngày nay muốn làm một cuộc cách mạng trong thơ ca? Họ dám nói thật, nói đúng điều họ khát khao, mong muốn hay họ là những tài hoa đi trước thời đại như Xuân Diệu trong phong trào thơ mới trước đây? Hoặc đơn giản họ “imitate” (bắt chước) phong cách phóng khoáng trong tình dục như cách viết của các tác giả nước ngoài?

Vấn đề này có lẽ cần tiếng nói chung của toàn xã hội. Riêng tôi, văn học khác xa quảng cáo. Không thể vì con người khoái “chuyện ấy” mà người viết văn thơ quên đi điều “cấm kỵ” của thuật phòng trung trong một đất nước có nền văn hiến hơn bốn nghìn năm.

(**Nguyễn Thị Tuyết Mai** - Trường THCS Cần Đốt, Tân An, Long An)

● *Dùng đúng tiếng Việt*

Hiện nay, trên các phương tiện thông tin đại chúng, tiếng Việt ngày càng được sử dụng một cách vô tội vạ. Hàng ngày, chúng ta vẫn thường được nghe những từ ngữ: “Việt Minh *cướp* chính quyền”, “cầu thủ lao vào *cướp* bóng”, “văn hóa ở trong *khu*”, “*thối hồn*”, “*đỉnh tặc*”, “*gái mãi dâm*”, “người giàu *hỗ trợ* người nghèo”, “*hôn trường*”.

Người ta ưa thích sinh dùng các từ ngữ nước ngoài rất tối nghĩa: “V-League”, “Gala cười”, “live show”, “MC”, “Fan club”, “play off”, “fair play”, “séc”, “list” thay cho Giải vô địch Việt Nam, Liên hoan cười, Trực tiếp biểu diễn, Người dẫn chương trình, Hội người hâm mộ, Tranh suất, Phong cách, Ngân phiếu, Danh sách.

Nếu thay từ *cướp* bằng từ *giành* thì câu văn sẽ rõ ràng, sáng nghĩa, không phản cảm. Các từ *khu*, *thối hồn*, *đỉnh tặc*, *mãi* bị lạm dụng quá nhiều, gây hiểu lầm tai hại. Nên dùng từ *giúp đỡ* hoặc *trợ giúp* thay cho từ *hỗ trợ* (có mối quan hệ qua lại). “*Hôn trường*” là một từ ghép tùy tiện, thiếu chính xác, không có trong từ điển.

Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: “Từ ngữ nào tiếng Việt có, chúng ta nên sử dụng. Từ ngữ nào tiếng Việt không có, chúng ta mới phải vay mượn”. Là người Việt Nam, chúng ta nên nói và viết đúng tiếng Việt, vì đó là tinh hoa của dân tộc, để giữ gìn bản sắc văn hóa Việt Nam!

(**Lê Nguyên Khang** - HT 18 Bưu điện Hòa Vang, Đà Nẵng)

TRƯỜNG TRUNG HỌC PHỔ THÔNG **CAO LÃNH 2**

Địa chỉ: xã Mỹ Long, huyện Cao Lãnh, tỉnh Đồng Tháp

ĐT: 067.910214. Hiệu trưởng: Lê Thanh Bình.

Thầy hiệu trưởng Lê Thanh Bình đánh trống khai giảng năm học mới 2005-2006

Trường THPT Cao Lãnh 2 được thành lập vào năm 1977. Tính đến đầu năm học 2005-2006, trường có 30 phòng học, ngoài ra còn có phòng thiết bị, thư viện, phòng vi tính. Trường còn đầu tư trồng bồn hoa, bố trí sân chơi trong khuôn viên trường, san lấp những vùng đất trũng... nhờ đó học sinh có nơi tập thể dục, có không gian thoáng mát, xanh sạch, gây hứng thú cho việc học tập tại trường.

Hiện trường có tổng cộng 1.600 học sinh của 3 khối học, đáng chú

ý là số lượng học sinh đầu cấp tăng đều hàng năm. Học sinh trường luôn đứng trong tốp đầu về số lượng học sinh giỏi của tỉnh. Các em được dạy nghề, được tổ chức học phụ đạo, có lớp chọn để dạy nâng cao cho các em và trường thường xuyên mở các lớp ôn luyện để trang bị tốt kiến thức cho học sinh cuối cấp thi tốt nghiệp và đại học.

Trường có 70 cán bộ, công nhân viên. 100% giáo viên đều đạt chuẩn, số giáo viên trên chuẩn tương đối cao. Hàng năm đều có giáo viên dạy giỏi cấp tỉnh, riêng năm học 2004-2005, trường có 1 giáo viên đoạt giải Viên phần vàng, 5 giáo viên dạy giỏi cấp tỉnh. Đặc biệt trường có tỉ lệ giáo viên học cao học cao nhất tỉnh. Nhà trường tạo mọi điều kiện để giáo viên nào có đủ năng lực và đam mê đều có thể tham gia học tập nâng cao trình độ.

Công tác xã hội hóa giáo dục cũng được nhà trường đặt lên hàng đầu. Trường hiệp lực chặt chẽ với Hội Phụ huynh học sinh và chính quyền địa phương trong việc theo dõi, đôn đốc các em học tập, rèn luyện đạo đức, khen thưởng những em có thành tích cao trong học tập, lao động. Công đoàn và chi bộ nhà trường hoạt động có hiệu quả với việc tổ chức nhiều cuộc thi và thực hiện lối sống lành mạnh, văn hóa để làm gương cho học sinh cũng như các gia đình địa phương. Trường có Hội Khuyến học đi vào hoạt động bằng hình thức tự huy động, tuyên truyền, khuyến khích các nhà hảo tâm cùng chung tay giúp đỡ những học sinh có điều kiện khó khăn để các em yên tâm học tập.

Với những thành tích trên, trường đã được đề nghị đưa vào quy hoạch trường chuẩn quốc gia.

THẾ GIỚI 659 MÔI

Nghề săn tìm
người mẫu
Giới tính mập mờ